ΔΙΑΖΥΓΙΟΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Λόγοι διαζυγίου.
α'. Ἐπιβουλὴ κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνδρὸς ἢ τῆς γυναικός.
β'. Πνευματικὴ ἢ σωματικὴ πάθησις αὐτῶν.
γ'. Ἀσυμβίβαστον τοῦ χαρακτῆρος καὶ κοινὴ συναίνεσις.
δ'. Ἀλλαγὴ θρησκεύματος.
ε'. Ἀνικανότης τοῦ ἀνδρός.
ς'. Ψευδὴς κατηγορία τῆς γυναικὸς ὡς μοιχοῦ ὑπὸ τοῦ ἀνδρός.
ζ'. Ἐγκατάλειψις τῆς γυναικὸς ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τανάπαλιν.
η'. Καταδίκη τοῦ ἀνδρὸς εἰς ἐγκληματικὴν ποινήν.
θ'. Ἀθέμιτοι σχέσεις τοῦ ἀνδρὸς μετ' ἄλλων γυναικῶν.
ι'. Διανυκτέρευσις τῆς γυναικὸς ἔξω τοῦ συζυγικοῦ οἴκου.
ια'. Συμποσίασις κλπ. τῆς γυναικὸς μετὰ ἐξωτικῶν ἀνδρῶν.
ιβ'. Διαπαρθένευσις τῆς γυναικός.
ιγ'. Μετάβασις τῆς γυναικὸς εἰς χορούς καὶ συναυλίας.
ιδ'. Παράβασις τῆς περὶ τὸν γάμον πίστεως τῆς γυναικός.
ιε'. Ἐπιλογὴ μοναχικοῦ βίου ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων.
§ 2. Ἡ ἐπὶ τῶν διαζυγίων ἁρμοδιότης τῶν δικαστηρίων, διαδικασία καὶ παραγραφή.
§ 3. Χωρισμὸς ἀπὸ τραπέζης καὶ κοίτης.
§ 4. Ἀνασύστασις λυθέντος γάμου.
§ 5. Ποιναὶ διαζυγίου.
§ 6. Ἐγκύκλιοι περὶ διαζυγίων τῶν ἐτῶν 1882 καὶ 1894.

§ 1.

α'. Ἐπιβουλὴ κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνδρὸς ἢ τῆς γυναικός.[1]

Ὀρθῶς τὸ πρωτόδικον δικαστήριον χαρακτηρίσαν τὴν ἐπίθεσιν ταύτην τοῦ ἐφεσείοντος πρώην δ' ἐναγομένου κατὰ

1. Ἡ κατὰ τῆς ζωῆς τῆς γυναικὸς ἐπιβουλὴ τοῦ ἀνδρός, ἣν ὁ νόμος (Ἀρμ. Δ, ιε, 14) παραδέχεται ὡς λόγον διαζεύξεως δὲν εἶναι ἁπλῶς οἱαδήποτε πρᾶξις ἢ κάκωσις τοῦ ἀνδρὸς κατὰ τῆς γυναικός, ἀλλ' ἡ ἐκ δολίας προαιρέσεως καὶ ἐκ προμελέτης πρᾶξις τοῦ ἀνδρός, τείνουσα εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ζωῆς τῆς γυναικός· ἡ ἔννοια δ' αὕτη ὄχι μόνον προκύπτει ἐξ αὐτῆς τῆς λέξεως ἐπιβουλὴ ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς § 15 τοῦ Ἀρμενοπούλου Δ. 15. Ἑπομένως ἐὰν ὁ

τῆς οἰκίας τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ, ἐν ᾗ κατῴκει ἡ ἐφεσίβλητος σύζυγος αὐτοῦ, ἐν ὥρᾳ νυκτὸς μετὰ δεινῶν ἀπειλῶν θανάτου καὶ ὕβρεων, ὡς ἐπιβουλὴν τῆς συζύγου αὐτοῦ, προέβη συνῳδὰ τῷ νόμῳ (Ἀρμεν. Δ. 15. 14) εἰς τὴν διάλυσιν τοῦ μεταξὺ αὐτῶν ὑφισταμένου γάμου.

Ἱ. Σ. 76 (1888).

Ἡ ἀπειλὴ κατὰ τῆς ζωῆς καὶ ἀληθὴς ὑποτιθεμένη δὲν ἀποτελεῖ λόγον διαζεύξεως, διότι, κατὰ τὴν Νεαρὰν 117 κεφ. 9 ἐδ. 2, οὐχὶ ἡ ἀπειλὴ ἀλλ' ἡ ἐπιβουλὴ τῆς ζωῆς εἶναι λόγος διαζυγίου· μεταξὺ δ' ἀπειλῆς καὶ ἐπιβουλῆς ὑπάρχει μεγίστη διαφορά, καθόσον ἐπιβουλὴ ἐστὶν ἡ ἐκ δολίας προαιρέσεως καὶ προμελέτης πρᾶξις, ἡ τείνουσα εἰς ἀφαίρεσιν τῆς ζωῆς, ἐνῷ εἰς τὴν ἀπειλὴν δὲν ὑπάρχει προμελέτη

Ἱ. Σ. 126 (1893).

β'. Πνευματικὴ ἢ σωματικὴ πάθησις αὐτῶν.

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ τανῦν ἀνηνέχθη ἡμῖν ὡς ὁ αὐτόθι Φίλος ὀνόματι, λαβὼν εἰς γυναῖκα αὐτοῦ τὴν Ἄνναν καὶ συνοικήσας μέχρι τινὸς μετ' αὐτῆς, χαλεπῆς καὶ ἀφορήτου

σύζυγος διατελῶν ἐν βρασμῷ ψυχικῆς ὁρμῆς ἢ ἐν καταστάσει μέθης ἀναιτίου, ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς συζύγου του, τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ ἐπιβουλὴν τῆς ζωῆς κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου καὶ συνεπῶς δὲν ἀποτελεῖ λόγον πρὸς διάζευξιν, κατὰ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἀρ. Πάγου Ἀθηνῶν 24 καὶ 49 (1847).

1. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω λόγοι διαζυγίου εἶναι ἐπίσης: ἡ ἀνίατος ὄζαινα, ἡ παραφροσύνη, ἡ χοιραδικὴ ἐξόστωσις, ἡ παράλυσις, ἡ ἐπιληψία, ὁ σεληνιασμός, ἡ ἔλλειψις τῆς ἐμμήνου ῥύσεως, ἡ τύφλωσις καὶ ἡ ἀδυναμία τῆς γυναικὸς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν συζυγικῶν αὐτῆς καθηκόντων. Οἱ λόγοι οὗτοι, ἐκτὸς τῆς παραφροσύνης, εἰ καὶ δὲν ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ νόμου εἶναι ἐνίοτε ἀρκούντως δεδικαιολογημένοι ἐκ τῶν πραγμάτων.

τὸ παράπαν ἐξ ἀρχῆς ἐπειράθη τῆς μετ' αὐτῆς συνοικήσεως, διά τινα ἐνοῦσαν αὐτῇ τῷ στόματι νόσον καὶ ἀποφορὰν μετ' ἀνδίας ἥκιστα φορητῆς, δι' ἣν αἰτίαν ἀδυνάτως ἔχων πάντῃ προσεγγίζειν αὐτῇ καὶ νόμῳ γάμου συγγίνεσθαι, ἄχρηστόν τι καὶ μάταιον καὶ ἀνενέργητον ὅλως ἀνεδείκνυτο αὐτῷ τὸ τοῦ γάμου μυστήριον, ἐκίνησεν ἀγωγὴν περὶ τούτου αὐτόθι ἐπὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κριτηρίου τῆς Θεοφιλίας σου καὶ παραστήσας τὸ τοιοῦτον ἐλάττωμα καὶ χαλεπὸν νόσημα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ταύτης, διὰ μαρτυρίας τῆς μητρὸς αὐτῆς, συμφωνίας τε γενομένης ἐκ κοινῆς συναινέσεως τῶν μερῶν ἀμφοτέρων διαλυθῆναι τὸν γάμον, ἀπεφάνθη ἐκκλησιαστικῶς ὑπὸ τῆς Θεοφιλίας καὶ τῶν κληρικῶν καὶ ἀρχόντων τῆς ἐπαρχίας σου διαζευχθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων . . . . . κἀντεῦθεν ὁ ῥηθεὶς Φίλος ἐδεήθη καὶ τῆς ἡμῶν μετριότητος ἐπιβεβαιωθῆναι αὐτῷ καὶ παρ' ἡμῶν τῇ δυνάμει καὶ ἐξουσίᾳ καὶ κρίσει τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας τὴν ἀπὸ τῆς ῥηθείσης γυναικὸς αὐτοῦ Ἄννης διάζευξιν, οὗ τὴν δέησιν εὔλογον καὶ δικαίαν προσηνῶς ἀποδεξάμενοι, γράφοντες ἀποφαινόμεθα ἵνα ὁ ῥηθεὶς ὑπάρχῃ διεζευγμένος καὶ κεχωρισμένος τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τῆς ῥηθείσης γυναικὸς αὐτοῦ καὶ μηδαμῶς ἔχῃ τοῦ λοιποῦ γάμου συνάφειαν μετ' αὐτῆς ὡς πάντῃ ξένος καὶ ἀλλότριος.....

Γρ. Π. 17 . . (Κ. Κριτίου σ. 254).

Οἱ μὲν νόμοι καὶ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας καὶ μάλιστα ἡ Ἰουστινιάνειος νεαρά, ἡ διορισαμένη τελευταίως ῥητὰς τὰς εὐλόγους αἰτίας ἐπὶ τῆς τῶν συνοικεσίων διαλύσεως, τοῦ τῆς μανίας κεφαλαίου οὐδόλως μέμνηται, οὔτ' ἐπ' αἰτίᾳ τοιαύτῃ διάλυσιν συνεχώρησαν, μόνη δὲ μετ' αὐτοὺς ἡ τοῦ σοφοῦ Λέοντος νεαρὰ εὑρίσκεται συγχωροῦσα τὴν ἐπ' αἰτίᾳ μανίας διάλυσιν, οὐ μέντοι γε οὐδ' αὕτη ἁπλῶς καὶ ὡς

ἔτυχεν, ἀλλὰ μετὰ προσδιορισμῶν ἀναγκαίων ἐξηγοῦσα τοῦτο καὶ ἑρμηνεύουσα ὡς ἐν τοῖς Βασιλικοῖς νομίμοις τιτλ. Ϛῳ φέρεται, φησὶ γὰρ ἐπὶ λέξεως οὕτω· «εἰ δὲ καὶ φορητή ἐστιν ἡ μανία εἴτε διηνεκὴς εἴτε ἐκ διαλειμμάτων, οὐκ ὀφείλει ὁ νήφων στέλλειν τῷ μαινομένῳ διαζύγιον, εἰ δὲ στέλλει δοκεῖ προπετείᾳ αὐτοῦ ὁ γάμος διαλύεσθαι καὶ ὑπόκειται τοῖς ἐπιτιμίοις τοῖς κατὰ τῶν μάτην πεμπόντων ῥεπούδιον ὡρισμένοις. Τί γὰρ οὕτως ἐστί, φησί, φιλάνθρωπον ὡς τὸ μετέχειν τῶν τυχηρῶν περιστάσεων τοῦ ἀνδρὸς τὴν γυναῖκα καὶ τῆς γυναικὸς τὸν ἄνδρα; Ἐὰν δὲ τοσαύτη ἐστὶν ἡ μανία καὶ οὕτως ἀγρία καὶ ὀλέθριος, ὡς σχεδὸν μηδεμίαν ἐλπίδα ὑγιείας ἔχειν, ἔστι δὲ καὶ φοβερὰ τοῖς ὑπηρετοῦσι τῷ μαινομένῳ, τὸ ἕτερον πρόσωπον τὸ νῆφον ἢ διὰ τὴν χαλεπότητα τῆς μανίας καὶ τὸ μὴ δύνασθαι συγγενέσθαι ἐκείνῃ ἢ διὰ τὸ μὴ ἔχειν παῖδας καὶ βούλεσθαι ἐξ ἑτέρας παιδοποιῆσαι, τότε ἐξουσίαν ἐχέτω τὸ νῆφον πέμπον ῥεπούδιον τῷ μεμηνότι προσώπῳ καὶ οὕτω λυέσθω ἀζημίως ὁ γάμος». Γρ. Π. Σ. 1748 (Κ. Κριτίου 6 258.

Ἐπειδὴ τοίνυν ὡς ἐκ τῆς ἰατρικῆς ἐκθέσεως καθαρῶς κατεφάνη ὅτι ἡ ῥηθεῖσα γυνὴ τοῦ αἰτοῦντος τὸ διαζύγιον πάσχει πρὸ ἐτῶν χοιραδικὴν ἐξόστωσιν τῆς δεξιᾶς κνήμης, ἕνεκεν τῆς ὁποίας οὐδόλως ἐπλησίασεν αὐτὴν ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ γάμου των, ὅτι τὸ πάθος εἶναι ἀρχαίας καταγωγῆς, μεταδοτικὸν κληρονομικῶς καὶ δυσίατον, ὅτι τέλος αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθυποβληθῇ εἰς παντοειδεῖς ἐργασίας, ὡς εἴθισται ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν Κορυτζᾷ, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἔχουσα ταῦτα ὑπ' ὄψιν αὐτῆς, πρὸ πάντων δὲ τὴν ἀπάτην, ἣν μετῆλθον οἱ γονεῖς αὐτῆς πρὸς τὸν ἄνδρα μὴ δηλώσαντες αὐτῷ τὸ πάθος τῆς θυγατρός των πρὸ τοῦ γάμου των, ὅπερ αὐτὸς οὐκ ἠδύνατο ἀνακαλύψαι διὰ τὸ μὴ

δύνασθαι κατὰ τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου τοὺς νέους βλέπειν τὰς νέας καὶ προσέτι τὸ ἀδύνατον, ὡς ἐκ τῆς ἀσθενείας καὶ τῆς ἀναδιδομένης δυσωδίας, τῆς ἐκπληρώσεως τῶν συζυγικῶν καθηκόντων καὶ τῆς τοῦ λοιποῦ συζωΐας καὶ συνοικήσεως αὐτῶν, ἐπὶ πέντε ὁλόκληρα ἔτη τοῦ ἀνδρὸς ἐπιμένοντος καὶ ἐξαιτουμένου τὴν διάλυσιν, ἀπεφήνατο τὴν κατὰ νόμον διάζευξιν αὐτῶν. Πρ. Ἱ. Σ. 18 Αὐγούστου 186?.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἀπαντήσεως τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ διαγορευούσης ἵνα, εἰ μὲν ὑπάρχει ἐλπὶς περὶ τῆς ἀναρρώσεως τῆς ῥηθείσης, πρὸ ὀκταετίας προσβληθείσης ὑπὸ παραλύσεως, κωλύσῃ τὴν διάζευξιν τὴν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς αἰτουμένην, εἰ δὲ τοὐναντίον, οἰκονομήσῃ τὸ πρᾶγμα ἀναλόγως τῶν περιστάσεων.

Πρ. Ἱ. Σ. 16 Φεβρουαρίου 1870.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Μητροπολίτην Πελαγωνείας ἐντελλομένης ὅπως ἐρευνήσας καλῶς εἴ γε βεβαιωθῇ ὅτι ὁ διαληφθεὶς καὶ πρὸ τῆς στεφανώσεως αὐτοῦ ἔπασχεν ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ταύτης τοῦ σεληνιασμοῦ, ἣν ἠγνόει ἡ σύζυγος αὐτοῦ, ἐνεργήσῃ κυριαρχικῶς τὴν ἀπ' ἀλλήλων διάζευξιν αὐτῶν, εἰ δ' ἄλλως πληροφορήσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ. Πρ. Ἱ. Σ. 17 Φεβρουαρίου 1872.

Ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ῥηθέντος συζύγου ἐξαιτουμένου τὴν ἀπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ διάζευξιν, ὡς πασχούσης ἀπὸ ἐπιληψίας, ἣν εἶχε μὲν καὶ πρὸ τοῦ γάμου, ἀπέκρυπτον δ' οἱ γονεῖς αὐτῆς καὶ ἐκληρονόμησε τὸ ὑπ' αὐτῆς γεννηθὲν βρέφος, καὶ τοῦ Μητροπολίτου Ἄρτης βεβαιώσαντος τὴν ἀλήθειαν τῶν ἐν τῇ αἰτήσει λεγομένων καὶ ὅτι τὸ πάθος, ὅπερ ἐκέκτητο ἡ γυνὴ πρὸ τοῦ γάμου δὲν ἰάθη οὔτε μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν τριῶν ἐτῶν τῆς τοπικῆς διαστάσεως εἰς ἣν

ἔθετο αὐτοὺς ἡ Σεβασμιότης του, ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐνέκρινε τὴν διάζευξιν. Πρ. Ἱ. Σ. 23 Ἰουνίου 1873.

Ἡ ὄζαινα ὅταν μὲν εἶναι ἐκ γενετῆς ἐστιν ὁριστικῶς ἀνίατος, ὅταν δ' ἐπίκτητος ἰατὴ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀλλ' ἔντισι περιπτώσεσιν οὐ μόνον δυσίατος ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀνίατος, καὶ κατὰ συνέπειαν δικαιοῦται τὸ Ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον προβῆναι εἰς διάζευξιν ὅταν θάτερος τῶν συζύγων ὑπόκειται εἰς τοιαύτης φύσεως πάθος, μετὰ προηγουμένην ἀπόπειραν θεραπείας ἐπιστημονικῆς καὶ ἰατρικὴν γνωμοδότησιν περὶ τοῦ ἀνιάτου αὐτοῦ.

Πρ. Ἱ. Σ. 5 Μαρτίου 1873.

Κατὰ τὸν νόμον εἰ μὲν πρὸ τοῦ γάμου ἡ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου ἡ μανία ἐπιγένηται, αὐτίκα καὶ ἡ διάλυσις τοῦ γάμου γενήσεται, εἰ δὲ μετὰ τὸν γάμον, μέχρι τρίτου ἔτους φέρειν τὴν δυστυχίαν τὸν ἄνδρα μέχρι δὲ τοῦ πέμπτου τὴν γυναῖκα (Ἀρμεν. Δ. περὶ μνηστείας 15).

Πρ. Ἱ. Σ. 1 Φεβρουαρίου 1874.

Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ στείρωσις τῆς γυναικὸς δὲν εἶναι λόγος διαζεύξεως, ἀλλ' ὅμως ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐπειδὴ ἡ κατάθεσις τοῦ ἰατροῦ τῆς ἐφεσειούσης, τέως συζύγου τοῦ ἐφεσιβλήτου, ἀφορᾷ οὐχὶ ἁπλῶς στείρωσιν αὐτῆς ἀλλὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἐμμήνου ῥύσεως, ὅπερ ἐστὶ φυσικὴ ἀτέλεια, ἐξαμβλίσκουσα τὴν σποράν τοῦ ἀνδρός, διὰ τοῦτο καὶ ὁ λόγος οὗτος ἐνισχύει τὸ ἐπ' αὐτῇ τὴν περὶ διαζυγίου ἀπόφασιν. Πρ. Ἱ. Σ. 30 Σβρίου 1876.

Σκέψεως γενομένης ἀπεφασίσθη ἡ διάζευξις τοῦ ῥηθέντος ἀνδρογύνου, ἣν ἐζήτησεν ἡ σύζυγος, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἕνεκα τοῦ παθήματος τῆς τυφλώσεως κατέστη ἀνίκανος εἰς διατήρησιν αὐτῆς καὶ τῶν ἐκ τῆς συνοικήσεως τεχθησομένων τέκνων, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως τοῦ νὰ

χαρισθῇ τῷ ἀνδρὶ τὸ ἐξ 80 λιρῶν τράχωμα τῆς γυναικός.

Πρ. Ἱ. Σ. 2 Δβρίου 1876.

Ἡ Ἱ. Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἰατρικὴν ταύτην γνωμοδότησιν εἰδικῶν μαιευτήρων ἰατρῶν καὶ πεισθεῖσα ὅτι ἡ αἰτοῦσα τὴν ἀπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς διάζευξιν, ὡς πάσχουσα καὶ ἡσυχίας χρήζουσα, ἀδυνατεῖ νὰ ἐκπληροῖ τὰ συζυγικὰ αὐτῆς καθήκοντα καὶ νὰ διατελῇ ὑπὸ σύζυγον, πρὸς δὲ καὶ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ συζύγου αὐτῆς πρὸς τὴν διάζευξιν, ἐνέκρινε τὴν ἔκδοσιν τοῦ διαζυγίου.

Πρ. Ἱ. Σ. 9 Δβρίου 1876.

Ἡ Ἱ. Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ γυνὴ κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῆς μητρὸς αὐτῆς ἔχει τὸ πάθος τοῦ σεληνιασμοῦ καὶ δὴ πρὸ τοῦ νὰ νυμφευθῇ, καὶ ὅτι ὁ ἀνὴρ οὐδεμίαν εἶχε τούτου γνῶσιν πρὸ τοῦ γάμου, ἐνέκρινε τὴν ἀπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς διάζευξιν συμφώνως ταῖς διαγορεύσεσι τοῦ νόμου, ὑποχρεουμένου ὅμως τοῦ ἀνδρὸς ἵνα ἀποδώσῃ τῇ γυναικὶ πᾶν ὅ,τι ἔχει αὕτη ἴδιον πρᾶγμα ἢ προικῶον καὶ χορηγήσῃ αὐτῇ ποσόν τι χρηματικὸν πρὸς συντήρησιν αὐτῆς. Πρ. Ἱ. Σ. 31 Ἰουλίου 1878.

Γενομένης δεκτῆς, ὡς ἐκτῆς προβαλλομένης αἰτίας, εὐλόγου οὔσης, τῆς προκειμένης αἰτήσεως, δι' ἧς ὁ ῥηθεὶς ἀρχιμανδρίτης ἐκ Βιέννης αἰτεῖται τὴν ἔκδοσιν διαζυγίου μεταξὺ τῶν ἐκεῖ ὑπ' αὐτοῦ στεφθέντων ὀρθοδόξων, τοῦ μὲν ὑπηκόου ἰταλοῦ τῆς δὲ ῥωσίδος, ὡς πασχούσης τῆς γυναικὸς τὴν ὑγιείαν καὶ μὴ δυναμένης ἑπομένως μένειν παρὰ τῷ συζύγῳ καὶ ἠναγκασμένης διὰ τοῦτο μένειν διὰ παντὸς ἐν Ἑλβετίᾳ κατὰ προτροπὴν τῶν ἰατρῶν, ἐπισυνάπτων ἅμα καὶ αἰτήσεις τῶν συζύγων τούτων διὰ τὴν διάζευξιν, ἐνεκρίθη ἵνα ἐκδοθῇ εἰς διπλοῦν τὸ διαζύγιον καὶ ἀποσταλῇ.

Πρ. Ἱ. Σ. 2 Μαρτίου 1885.

Ἡ ἐξ ὀζαίνης πάθησις τῆς συζύγου δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων τῶν αἰτίων, ἅτινα κατὰ νόμον ἀποτελοῦσι λόγον διαζυγίου καὶ ἅτινα ἀπαριθμοῦνται ὑπὸ τοῦ νόμου. Ἱ. Σ. 43 (1886).

Ὁ ὑπὸ τοῦ ἐφεσείοντος ἔν τε τῇ ἐφέσει καὶ ταῖς προτάσεσιν αὐτοῦ διατυπούμενος λόγος ὅτι τῆς ἐκπληρώσεως τῶν συζυγικῶν καθηκόντων οὔσης ἀδυνάτου ἢ τοὐλάχιστον λίαν δυσχεροῦς καὶ τῆς ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἀγαθῆς συμβιώσεως τῶν συζύγων μὴ οὔσης δυνατῆς ἔδει ἵνα διαλυθῇ ὁ ὑφιστάμενος γάμος, ἀπορριπτέος ἐστὶν ὡς μὴ προβλεπόμενος ὑπὸ τοῦ νόμου. Ἱ. Σ. 127 (1893).

Ἐπειδὴ ὁ νῦν ἐφεσίβλητος οὐχὶ ἑκὼν ἀλλ' ἐκ παθήσεως τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ ἐνδείας, καθ' ὃ εἶχε καθῆκον δὲν ἐφρόντισε περὶ συντηρήσεως τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ τοῦ κοινοῦ αὐτῶν τέκνου, ἐπειδὴ δ' ἀκολούθως ὁ ἐφεσίβλητος, ἐλθὼν ἐνταῦθα ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἔνθα μετέβη πρὸς θεραπείαν, ἐζήτησεν ὅπως παραλάβῃ τὴν σύζυγον αὐτοῦ, αὕτη δ' ὡς πιστὴ καὶ καλὴ σύζυγος ὤφειλεν ἵνα ἀκολουθήσῃ αὐτῷ καὶ συζήσῃ μετ' αὐτοῦ συνεργαζομένη καὶ συμπονοῦσα τῷ συζύγῳ αὐτῆς, ὀρθῶς ἑπομένως τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἀπέρριψε τὴν περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τῆς νῦν ἐφεσειούσης, καὶ ἐπικυρωτέα ἐστὶν ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ ἀπορριπτέα δ' ἡ προκειμένη ἔφεσις.

Πρ. Ἱ. Σ. 11 Ἰουνίου 1894.

γ'. Ἀσυμβίβαστον τοῦ χαρακτῆρος καὶ κοινὴ συναίνεσις.[1]

Ἐπειδὴ ὁ αἰτῶν καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ πρὸ χρόνων στεφανωθέντες οὐκ ἠδυνήθησαν ὁμονοῆσαι καὶ συνοικῆσαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ καὶ τῇ κατὰ συζύγους ἀγάπῃ, ἀλλ' ἐκ πρώτης ἀφετηρίας, κρίμασιν οἷς οἶδε κύριος, ψυχρανθέντες πρὸς ἀλλήλους καὶ μῖσος ἀμοιβαῖον ὁ εἷς κατὰ τοῦ ἄλλου προσλαβόμενοι, ἐν διαφοραῖς ἀεὶ καὶ διαπληκτισμοῖς διετέλουν, ὥστε πρὸ πέντε χρόνων χαίρειν εἰπόντες τῇ συζυγίᾳ καὶ οἴκοθεν μακρυνθέντες παρέστησαν πολλάκις ἐπὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κριτηρίου ἐπὶ τῶν παναγιωτάτων προκατόχων ἡμῶν, καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν τρὶς καὶ τετράκις, καὶ προβαλλόμενοι ὁ μὲν τὸ ἀθυρόστομον τῆς γυναικὸς καὶ γλώσσαλγον καὶ τὴν ἄκραν ἔλλειψιν τῶν γυναικείων χρεῶν αὐτῆς, ἡ δὲ τὸ πάντῃ ἀπρονόητον αὐτοῦ, μηδαμῶς φροντίζοντος τὰ πρὸς περίθαλψιν καὶ ἐπίσκεψιν αὐτῆς, ταῦτα καὶ ἄλλα κακόηθα κινήματα πνευματικώτερον ἐκθέτοντες καὶ κατ' ἀλλήλων ἀντεπάγοντες, ἀδύνατόν τε δεικνύοντες τὴν τοῦ λοιποῦ συμβίωσιν αὐτῶν, ἐζήτουν ἐνθέρμως τὴν τελείαν αὐτῶν διάζευξιν, ἐπαπειλοῦντές τε καὶ δεινὰ καθ' ἑαυτῶν καὶ ἀπευκταῖα ἐνδεχόμενα εἴγε τὰ τοῦ γαμικοῦ αὐτῶν δεσμοῦ εἰσέτι παραταθῇ. Τοίνυν καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν κατιδοῦσα μηδὲν ἀνύεσθαι τῷ ἀνδρογύνῳ τούτῳ μετὰ τοσαύτας ἐκκλησιαστικὰς συμβουλὰς καὶ παραγγελίας καὶ πενταετῆ διάστασιν ἀλλὰ καὶ κίνδυνον, ὡς εἴρηται, προκεῖσθαι αὐτῷ, ἔγνω κατὰ λόγον προτιμήσεως τοῦ μὴ χείρονος τῶν δύο κακῶν διαλῦσαι τὸ ἀτελεσφόρητον συνοικέσιον αὐτῶν καὶ διασπᾶσαι τὸν ἀνωφελῆ αὐτοῖς γαμικὸν δεσμόν. Γρ. Π. Σ. Σβρίου 1841, Φεβρουαρίου 1846 καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐν Κώδ. διαζυγίων.

Σκέψεως τοίνυν γενομένης συνοδικῶς καὶ ἀποδειχθέντος τρανῶς ὅτι ἀδύνατος ὑπάρχει εἰς τὸ ἑξῆς ἡ τελεσφόρος διάρκεια καὶ συζωία τοῦ εἰρημένου ἀνδρογύνου ἀπεφασί-

1. Ἕνεκα τοῦ ἀσυμβιβάστου τῶν χαρακτήρων σπανιώτατα χορηγῆται ἡ διάζευξις καὶ λίαν ὀρθῶς διότι ὁ λόγος οὗτος δὲν ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ νόμου.

σθη συμφώνως τῇ αἰτήσει ἀμφοτέρων ἢ ἀπ' ἀλλήλων διάζευξις. Ἱ. Σ. 295 (1861).

Οὐδ' ὁ 8 λόγος τῆς ἐφέσεως ἐθεωρήθη ὡς λόγος ἀκυρώσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, διότι εἰ καὶ δὲν ἀναφέρεται ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς λόγος διαζεύξεως αἱ μεταξὺ τῶν συζύγων ἀνταλλαγεῖσαι ὕβρεις καὶ κακώσεις, ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν βασίζεται ἐπὶ ταύτης καὶ μόνης τῆς αἰτίας ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, ἀλλ' ὑπάρχουσιν οὐκ ὀλίγαι ἄλλαι ἰσχυραὶ καὶ νόμιμοι αἰτίαι πρὸς διάζευξιν, οὐδὲν ἧττον ὅμως ἐν ταῖς σημεριναῖς περιστάσεσιν, ὡς ἔχουσιν ἡμῖν τὰ πράγματα, ὅταν αἱ τοιαῦται ὕβρεις καὶ κακώσεις ὦσι διαρκεῖς καὶ προκαλῶσιν ἐπανειλημμένους διαπληκτισμοὺς καὶ διαστάσεις καὶ ἕνεκα τούτου καὶ μόνου τοῦ λόγου, τὸ ἀδύνατον τῆς συμβιώσεως ὡς ἀποτέλεσμα ἐπιφερόμενον, ἐκδίδονται κατ' οἰκονομίαν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διαζύγια.

Πρ. Ἱ. Σ. 30 Σβρίου 1876.

Ἡ Ἐκκλησία κατ' οἰκονομίαν δέχεται ἔστιν ὅτε, ἕνεκα δεδικαιολογημένων λόγων, ὧν ἡ ἐκτίμησις ἀπόκειται αὐτῇ τῇ ἰδίᾳ, τὸ ἐκ κοινῆς συναινέσεως διαζύγιον.

Ἱ. Σ. Ἰούνιος 1877.

Οὔτε ἡ ἀπ' ἀλλήλων διάστασις τῶν συζύγων οὔτε ἡ ἄρνησις τοῦ ἀνδρὸς νὰ συζήσῃ μετὰ τῆς ἐκκαλούσης συζύγου αὐτοῦ, οὔτε τὸ ἄκαρπον τῶν πρὸς συνδιαλλαγὴν τῶν συζύγων προσπαθειῶν τῆς πνευματικῆς ἀρχῆς εἰσὶ λόγοι νόμιμοι διαζεύξεως διαγραφόμενοι παρὰ τοῦ νόμου.

Ἱ. Σ. 9 (1881).

Τὸ ἀσυμβίβαστον τοῦ χαρακτῆρος τῶν συζύγων δὲν εἶναι λόγος ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐπιτρέπουσι νομίμως τὴν διάζευξιν. Ἱ. Σ. 20 (1883).

Ἐπειδὴ ἡ μεταξὺ τῶν συζύγων περαιτέρω συμβίωσις

φαίνεται καταστᾶσα ὅλως ἀδύνατος, ἡ δ' ἐπιβληθεῖσα αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου προσωρινὴ διάστασις οὐ μόνον οὐδεμίαν ἐπήνεγκεν εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην βελτίωσιν, ἀλλὰ καὶ ἐτράχυνε μᾶλλον τὴν μεταξὺ τῶν δύο συζύγων ὑπάρχουσαν διένεξιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ δὲν ἀπεδείχθη μὲν ὅτι ἡ γυνὴ ἠθέτησε τὴν συζυγικὴν πίστιν, κατεδείχθη ὅμως ὅτι οὐκ ἐτήρησε τὰ συζυγικὰ αὐτῆς καθήκοντα, τοῦτο δ' ἐπὶ μᾶλλον ἐπιτείνει τὸ ἀδύνατον τῆς συμβιώσεως τῶν εἰρημένων συζύγων, διὰ ταῦτα ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐπικυροῖ τὴν πρωτόδικον ἀπόφασιν τὴν κηρύξασαν τὴν ἀπ' ἀλλήλων διάζευξιν τῶν διαδίκων συζύγων. Ἱ.Σ. 35 (1885).

Ἐπειδὴ ἡ γυνὴ καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καὶ ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ᾐτήσατο ἵνα διαλυθῇ ὁ μετὰ τοῦ ἐφεσιβλήτου γάμος αὐτῆς ἐξ ὑπαιτιότητος τούτου, ὡς καταγγείλαντος αὐτὴν ἐπὶ διαμονῇ ἐν ξέναις οἰκίαις, ἐπὶ ἐγκαταλείψει τοῦ συζυγικοῦ οἴκου καὶ ἐπὶ ἀνοικείῳ διαγωγῇ καὶ μηδεμίαν τῶν καταγγελιῶν τούτων προσαγαγόντος ἀπόδειξιν, καίπερ ἐπιβληθέντος αὐτῷ ἵνα διὰ μαρτύρων ἀποδείξῃ τὰς κατηγορίας ταύτας, καὶ καθόσον κατόπιν τοιούτων κατηγοριῶν κατ' αὐτῆς, πᾶσα περαιτέρω συμβίωσις μετ' αὐτῆς καθίσταται ἀδύνατος, διὰ ταῦτα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μεταρρυθμίζουσα τὴν πρωτόδικον ἀπόφασιν κηρύσσει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῶν γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀνδρός. Ἱ. Σ. 64 (1887).

Οὐδέποτε συγχωρεῖται διάλυσις γάμου λόγῳ τοῦ ἀσυμβιβάστου τοῦ χαρακτῆρος τῶν συζύγων.

Πρ. Ἱ. Σ. 17 Δεκεμβρίου 1888.

Τὰ κατὰ κοινὴν συναίνεσιν τῶν συζύγων διαζύγια οὐδόλως ἐπιτρέπονται ὑπὸ τοῦ νόμου. Ἱ. Σ. 83 (1889).

Ἐπὶ οὐδεμιᾶς στηρίζεται βάσεως ἡ κρίσις τοῦ δικαστη-

SISMANOGLIO © MEGARO

ρίου, καθ' ἥν, ὡς ἐκ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ λαβούσης χώραν ἀμοιβαίας κατ' ἀλλήλων ἐξυβρίσεως τῶν διαδίκων συζύγων, ὑπέλαβεν ἀδύνατον τὴν ἐν ἁρμονίᾳ καὶ ἀμοιβαίᾳ ἐμπιστοσύνῃ καὶ ἀγάπῃ περαιτέρω συμβίωσιν αὐτῶν· διότι ἐὰν μετὰ δεκαετῆ ὅλην εἰρηνικὴν συμβίωσιν, ἐν στιγμῇ ἐρεθισμοῦ ἀμφότεροι οἱ σύζυγοι παρεξετράπησαν εἰς προσβολὴν ἀλλήλων διὰ τῆς χρήσεως ἀπρεπῶν λέξεων, οὐδόλως ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι οὐδὲν ἕτερον ὑπελείπετο εἰς τὸ δικαστήριον ἵνα πράξῃ ἢ νὰ χορηγήσῃ τὸ διαζύγιον, ἐνῷ ἀπαραίτητον εἶχε καθῆκον ἵνα διὰ παντὸς μέσου φροντίσῃ περὶ τῆς συνδιαλλαγῆς τῶν συζύγων καὶ οὐχὶ διασπάσῃ οὕτως εὐχερῶς τὸν ἱερὸν τοῦ γάμου δεσμὸν καὶ κηρύξῃ ἄνευ νομίμου λόγου τὴν ἀπ' ἀλλήλων διάζευξιν, ἄκυρος ἑπομένως ἐστὶν ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ. Ἱ. Σ. 90 (1889).

δ') Ἀλλαγὴ θρησκεύματος.[1]

Ἐνεκρίθη ἵνα ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως, δι' ἧς ζητεῖται ἡ γνώμη τῆς Ἐκκλησίας περί τινος Λαμπρινῆς θελούσης διαζευχθῆναι τὸν σύζυγον αὐτῆς, ὡς ἀσπασθέντα τὰ τῆς σχισματικῆς ἐξαρχίας, γένηται ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ, λέγουσα ὅτι εἰ μὲν δύναται πεῖσαι τὸν ἄνδρα διατρέφειν τὴν γυναῖκα ἐν διαστάσει ἐπί τινα καιρόν, πεισθήτω ἡ γυνὴ ἴσως μετανοήσῃ ὁ ἀνήρ, εἰ δὲ μὴ δοθήτω τὸ διαζύγιον. Πρ. Ἱ. Σ. 19 Ἰανουαρ. 1874.

---

1. Ἡ μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου ἀλλαγὴ θρησκεύματος τοῦ ἑτέρου τῶν ὀρθοδόξων συζύγων θεωρεῖται ὡς λόγος διαζυγίου καίτοι μὴ ἀναφερόμενος ῥητῶς ἐν νῷ νόμῳ, τοῦτο δὲ κατ' ἀναλογίαν τοῦ περὶ διαλύσεως μνηστείας νόμου, Ἀρμ. Δ, 6'. 8) καὶ κατὰ τὸ κανονικὸν δίκαιον (Ἀπ. Παύλου Α'. πρὸς Κορινθίους).

Ἤδη ὅτε ἡ σύζυγος ἠσπάσθη τὸ δυτικὸν δόγμα ἐνεκρίθη, αἰτήσει τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἵνα γένηται τῷ ἁγίῳ Δρυϊνουπόλεως ἡ κατάλληλος Πατριαρχικὴ ἐπιστολὴ ἐντελλομένη αὐτῷ ἵνα προβῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ διαζυγίου διὰ τὸν λόγον τοῦτον. Πρ. Ἱ. Σ. 28 Φεβρουαρ. 1876.

Ἐπειδὴ κατά τε τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους πρώτῃ ἐπιστολῇ λεγόμενα περὶ τῆς προκειμένης περιπτώσεως, καθ' ἣν ὁ ἀνὴρ καθολικὸς ὢν τὸ θρήσκευμα ἐπὶ δεκαετίαν ἀπουσιάζων μακρὰν τῆς συζύγου του, οὔτε προστασίαν τινὰ ἔλαβε περὶ αὐτῆς οὔτε διὰ γράμματος ἐδήλωσε τὴν διαμονὴν αὐτοῦ, ἥτις κατὰ τὰς γενομένας ἁρμοδίως ἐξετάσεις δὲν ἐγνώσθη καὶ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν δὲν ἐπιβάλλεται μὲν ἀμέσως εἰς τὸ τοιοῦτον ἀνδρόγυνον ἡ διάζευξις, ὅταν τοῦτο συνευδοκῇ νὰ συζῇ, ἀλλ' ὅμως καὶ δὲν βιάζεται ἡ ὀρθόδοξος γυνὴ ἢ ὁ ἀνὴρ νὰ συνοικήσῃ μετὰ τοῦ ἀπίστου ἢ τῆς ἀπίστου συζύγου ὅταν ἀρνῆται, καὶ κατὰ συνέπειαν κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ὁ περὶ οὗ λόγος γάμος δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑφιστάμενος, ἀφοῦ ἡ ὀρθόδοξος γυνὴ αἰτεῖται τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτῆς, ἐπικαλουμένη τὰς διατάξεις τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, διὰ ταῦτα ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἵνα ἐκδοθῇ τὸ ζητούμενον ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἔγγραφον, βεβαιοῦν ὅτι διὰ τοὺς προειρημένους λόγους ὑπάρχει αὕτη ἐλευθέρα νὰ ἔλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν.

Πρ. Ἱ. Σ. 29 Ἰανουαρίου 1877.

ε') Ἀνικανότης τοῦ ἀνδρός.[1]

Τούτου χάριν, ἵνα μήτι ψυχοβλαβὲς τῇ αἰτούσῃ ἐπισυμ-

---

1. Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ Ἰουστινιάνειον Νεαρὰν 22 κεφ. 6 ἡ ἐπὶ

βῇ ὡς νεαζούσῃ κατὰ τὴν νομικὴν διαγόρευσιν τοῦ ἱεροῦ Ἀρμενοπούλου ἐν βιβλ. Δ, ιε', 2, ἐπιτρέπουσαν τὴν ἐν τοιαύτῃ περιστάσει ἀνικανότητος τοῦ ἀνδρὸς πρὸς γαμικὴν συνάφειαν διάλυσιν τοῦ συνοικεσίου μετὰ παρέλευσιν τριῶν χρόνων ἀπὸ τοῦ γάμου, ἔγνωμεν διαζεῦξαι αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. Γρ. Π. Σβριος 1840.

Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἐν τῇ 22 Νεαρᾷ ἀναφέρεται διατυπούμενος πρὸς διάζευξιν λόγος (ἡ ἀνικανότης τοῦ ἀνδρὸς) ἀλλὰ ῥητῶς λέγεται ὅτι ἐπιτρέπεται διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ διάζευξις μετὰ πάροδον τριετίας.

Ἱ. Σ. 112 (1892).

ς') Ψευδὴς κατηγορία τῆς γυναικὸς ὡς μοιχοῦ ὑπὸ τοῦ ἀνδρός.[1]

Κατὰ τὸν νόμον ἡ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς κατηγορηθεῖσα ἐπὶ παραβάσει τῶν συζυγικῶν καθηκόντων γυνή, ἅμα δὲν

τριετίαν ἀπὸ τῆς συνάψεως τοῦ γάμου ἀνικανότης τοῦ ἀνδρὸς εἶναι λόγος διαζεύξεως ὑπὲρ τῆς γυναικός· ἀλλὰ κατὰ τὴν 117 κεφ. ιβ' Νεαράν, τὴν ταύτην τροποποιήσασαν καὶ ἤδη ἐν ἰσχύϊ οὖσαν, οὐδὲν χρονικὸν διάστημα ὁρίζεται ὅπως ἡ γυνὴ ἀναμένῃ τὴν ἴασιν τοῦ ἀνδρός.

1. Ὁ νόμος (Ἀρμ. Δ, ιε', 14.) ἐπιτρέπων εἰς τὴν γυναῖκα τὴν διάζευξιν, ἂν κατηγορήσας αὐτὴν ὁ ἀνὴρ ἐπὶ μοιχείᾳ μὴ ἀποδείξῃ τὴν πρᾶξιν δι' ἣν κατηγόρησεν αὐτήν, ὑπονοεῖ κατηγορίαν σκοποῦσαν τὴν λύσιν τοῦ γάμου καὶ τὴν τιμωρίαν τῆς μοιχαλίδος τὴν γενομένην ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς (Ἀρμ. Δ, ιε, 1:) «προσήκει πρότερον ἐγγράφεσθαι τὴν γυναῖκα ἢ καὶ τὸν μοιχόν», οὐχὶ δ' ἁπλῶς δυσφήμισιν αὐτῆς ὡς μοιχαλίδος. Ἡ ἐγγραφὴ τοῦ συζύγου ὡς κατηγόρου τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἐπὶ μοιχείᾳ ἐγίνετο κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου ποινικοῦ δικαστηρίου, ἀλλὰ νῦν κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν νομολογίαν ἀρκεῖ ἡ ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου ἐπὶ σκοπῷ λύσεως τοῦ γάμου κατηγορία τῆς γυναικὸς ἐπὶ μοιχείᾳ καὶ μὴ ἀπόδειξις αὐτῆς.

ἀποδειχθῇ ἡ τοιαύτη τοῦ ἀνδρὸς κατηγορία, δικαιοῦται ἵνα διαζευχθῇ ἀπὸ τοῦ τοιούτου συζύγου αὐτῆς.

Πρ. Ἱ. Σ. 21 Αὐγούστου 1871.

Ἀποφαινόμεθα οὖν ἵνα τὸ μὲν προεκδοθὲν διαζύγιον τοῦ εἰρημένου ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ὑπάρχῃ ἄκυρον καὶ ἀνίσχυρον, πρῶτον μὲν ὅτι, ὡς εἴρηται, μόνη ὑποψία ἀνδρὸς πρὸς γυναῖκα περὶ μοιχείας αὐτῆς οὐκ ἔστιν ἔγκλημα πρὸς διάζευξιν, δεύτερον δὲ ὅτι λόγος ἐν ὑποψίᾳ λεγόμενος οὐκ ἔστι γραφὴ πρὸς δικαστήριον. Ἐὰν δὲ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς δυστροποῦσα ἡ ῥηθεῖσα Θωμάκω ἐπιμείνῃ τῇ ἰδίᾳ ἑαυτῆς πεισμονῇ καὶ μὴ στέρξῃ τὴν μετὰ τοῦ νομίμου ἀνδρὸς αὐτῆς συνοίκησιν, μενέτω ἄγαμος διὰ βίου πρὸς σωφρονισμὸν καὶ ἔλεγχον τῶν ἀτάκτων καὶ τῆς προικὸς δ' αὐτῆς καὶ προγαμιαίας δωρεᾶς οὐδὲν ἀπολαβέτω οὐδὲ ἄλλο τι, εἰ δέ γε καὶ ἀποδιδράσκουσα εἰς τὸν πατρικὸν αὐτῆς οἶκον παρέλαβε μεθ' ἑαυτῆς πολὺ ἢ ὀλίγον τι ἐκ τοῦ ἀνδρικοῦ αὐτῆς οἴκου, κἀκεῖνα πάντα ὀπίσω ἀποδότω τῷ ἀνδρὶ ἵνα φυλάττωνται τοῖς παισί, ἅτινα πάντα ἐχέτω ὁ πατὴρ αὐτῶν καὶ κηδέσθω· καὶ ἐπειδὴ ὁ ῥηθεὶς Νικολάκης ὑπισχνεῖται ὅπως ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς αὐτὸν ἡ ῥηθεῖσα νόμιμος αὐτοῦ γυνή, ἔχει ἀγαπᾶν καὶ περιθάλπειν αὐτὴν κατὰ πάντα τρόπον, ἐπιλαθόμενος πάσης τῆς μεταξὺ αὐτῶν ψυχρότητος, διὰ τοῦτο ἐὰν μὴ ἐπιστρέψῃ πρὸς αὐτὸν ἡ ῥηθεῖσα Θωμάκω ἐχέτω ἄδειαν ὁ ῥηθεὶς Νικολάκης λαβεῖν ἑτέραν γυναῖκα καὶ στεφανωθῆναι μετ' αὐτῆς χριστιανικῶς.

Γ'ρ. Π. Σ. Ἀπρίλιος 1785.

Τὸ πρωτόδικον δικαστήριον συνῳδὰ πρὸς τὸν νόμον παρεδέξατο τὴν αἴτησιν τῆς γυναικὸς (Ἀρμεν. Δ. 15. 14), καὶ ἐκήρυξε διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῶν γάμον, ἀφοῦ ὁ ἀνὴρ κατηγόρησε τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἐπὶ μοιχείᾳ ἐνώπιον

τοῦ δικαστηρίου καὶ δὲν ἀπέδειξε τὴν κατηγορίαν ταύτην· ἀρκεῖ δὲ κατηγορία οὕτως ἐπισήμως γενομένη καὶ γραφεῖσα ἐν τοῖς πρακτικοῖς τοῦ δικαστηρίου ἵνα χορηγήσῃ τῇ γυναικὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀπὸ τοῦ συκοφαντήσαντος καὶ πανδήμως οὕτως εἰπεῖν τὴν ὑπόληψιν αὐτῆς διασύραντος διαζεύξεως αὐτῆς, οὗ ἕνεκεν δὲν δύναται βεβαίως νὰ ὑπάρξῃ πλέον ἡ πρέπουσα καὶ ἀναγκαία μεταξὺ τῶν συζύγων ἁρμονία.

Ἱ. Σ. 25 (1885).

Ναὶ μὲν ὁ νόμος, ὃν ἐπικαλεῖται ὁ ἐφεσείων (Ἀρμ. Δ, 15, 94), τότε μόνον δίδωσι τὸ δικαίωμα τῇ γυναικὶ ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς διάζευξιν, ὅταν οὗτος κινήσῃ ἀγωγὴν περὶ μοιχείας αὐτῆς ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου καὶ δὲν ἀποδείξῃ ταύτην, δὲν δίδωσιν ὅμως καὶ τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἄνδρα, ἵνα ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκηται διασύρῃ καὶ συκοφαντῇ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δυσφημῶν αὐτὴν δημοσίᾳ καὶ προσβάλλων τὸ τιμαλφέστερον αὐτῆς χρῆμα, οἷον τυγχάνει ἡ τιμὴ καὶ ἡ ὑπόληψις, τοὐναντίον, ἂν ἀποβλέψῃ τις οὐχὶ εἰς τὸ γράμμα ἀλλ' εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου καὶ τῶν σχετικῶν διατάξεων, ὀφείλει ἵνα παραδεχθῇ ἐξ ἀναλογίας ὅτι ἀφοῦ διὰ τὴν ἐνώπιον δικαστηρίου ἀγωγὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ μοιχείᾳ τῆς γυναικός, ἥτις γίνεται γνωστὴ εἰς κύκλον στενόν, ἐπιτρέπει εἰς αὐτὴν ἵνα ζητήσῃ τὸ διαζύγιον αὐτῆς μὴ ἀποδειχθείσης τῆς κατηγορίας, κατὰ μείζονα λόγον ὁ νομοθέτης, ὅστις δι' ἑτέρας διατάξεως τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου ἐπιβάλλει χρηματικὰς ποινὰς τῷ τύπτοντι ἢ κακοποιοῦντι τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ἐννοεῖ ὅτι καὶ ἡ γυνὴ τὴν ὁποίαν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐ παύεται δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ κακολογῶν καὶ διασύρων ὡς πόρνην, δύναται ἵνα τύχῃ τῆς ἀπαλλαγῆς αὐτῆς διὰ τοῦ διαζυγίου ἀπὸ τοιούτου ἀνδρός, ὅστις οὕτω καθίστησιν ἀδύνατον

τὴν συζυγικὴν ἁρμονίαν καὶ συμβίωσιν, ὡς ὀρθῶς ἀποφαίνεται τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον· ἄλλως δὲ καὶ ἡ ἑρμηνεία αὕτη ἁπανταχοῦ καὶ ἐν τῷ Νομοκάνονι Μανουὴλ Μαλαξοῦ ἐν κεφαλ. ρξε', ἔχουσα ἐπὶ λέξεως ὧδε, «ἐὰν κατηγορήσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐνώπιον τῆς κρίσεως ἢ ἐν ἄλλῳ τόπῳ διὰ μοιχαλίδα καὶ δὲν δύναται διὰ μαρτύρων ἀξιοπίστων νὰ ἀποδείξῃ τὴν μοιχείαν ἔχει ἄδειαν ἡ γυνὴ ὡς κατήγορον αὐτῆς νὰ τὸν ἐκχωρισθῇ ἂν θέλῃ».

Ἱ. Σ. 77 (1888).

Ἐπειδὴ οἱ λόγοι, ἐφ' ὧν ἐφεσείουσα ἐστήριξε τὴν περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν αὐτῆς (ἀσυμβίβαστον χαρακτῆρος), δὲν μνημονεύονται μεταξὺ τῶν περὶ διαζυγίου λόγων τῆς 117 Νεαρᾶς τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τὰ δὲ περὶ κατηγοριῶν κατ' αὐτῆς ἐκ μέρους τοῦ ἐφεσιβλήτου συζύγου λεγόμενα καὶ ταῦτά εἰσιν ἐναντία τῷ νόμῳ, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει κατὰ τὴν σχετικὴν διάταξιν τοῦ νόμου ἐγγραφὴ μετὰ τῶν ἀπαραιτήτων αὐτῆς στοιχείων, ἤτοι τῆς ἀγωγῆς ἐνώπιον δικαστηρίου τινὸς ἐπὶ μοιχείᾳ καὶ τῆς μὴ ἀποδείξεως ταύτης, ἐνῷ ἐπὶ τοῦ προκειμένου οὐδὲν τούτων ἔλαβε χώραν, διὰ ταῦτα ἐπικυρωτέα ἐστὶν ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις.

Ἱ. Σ. 110 (1892).

Ἀβάσιμος τυγχάνει καὶ ὁ γ' λόγος δι' ὃν ἡ σύζυγος αἰτεῖται τὴν ἀπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς διάζευξιν, καθόσον κατὰ τὴν 117 Νεαρὰν ἀπαιτεῖται ἐγγραφὴ ἐκ μέρους τοῦ ἀνδρὸς κατὰ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς ἐπὶ μοιχείᾳ, ἤτοι πρόσαψις ὡρισμένης πράξεως, ἀποδεικνυούσης παραβίασιν τῆς περὶ τὸν γάμον πίστεως ἐκ μέρους τῆς γυναικὸς ἐνώπιον δικαστηρίου, καὶ οὐχὶ ἁπλῆ ἐξύβρισις τῆς τιμῆς αὐτῆς ἐξωδίκως γιγνομένη ἔστω καὶ δημοσίᾳ.

Ἱ. Σ. 125 (1893).

ζ') Ἐγκατάλειψις τῆς γυναικὸς ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τἀνάπαλιν.[1]

Ἐν τῷ συνοδικῷ τόμῳ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ῥητῶς καὶ τοῦτο περιέχεται· εἴ τις γυνὴ ἔχουσα ἄνδρα νόμιμον, ἀποδημοῦντα καὶ μὴ φροντίζοντα ἐπαναστραφῆναι πρὸς αὐτὴν ἐντὸς τριετίας μόνης, καὶ συνοικῆσαι μετ' αὐτῆς καὶ αὐτὴ ὑπὸ ἐνδείας στενοχωρουμένη καὶ κινδυνεύουσα ψυχικῶς θελήσῃ τὴν ἀπ' αὐτοῦ διάζευξιν, εἶη διεζευγμένη καὶ κεχωρισμένη παρ' αὐτοῦ καὶ ἔχει ἐπ' ἀδείας εἰς ἕτερον ἀπιδεῖν γάμον ἔννομον, παρ' οὐδενὸς ἐναντιουμένη τὸ σύνολον ἐπ' ἀδείᾳ καὶ ἀφορισμῷ ἀλύτῳ. Γρ. Π. Σ. Ἰανουάριος 1793.

Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου τοῦ διακελεύοντος τοὺς φυγόντας ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη καὶ μηδεμίαν πρόνοιαν λαβόντας περὶ τῶν συζύγων αὐτῶν διαζευγνύεσθαι, (Ἀρμεν. κεφ. α΄ περὶ γάμων), διέζευξε τὸν εἰρημένον πρὸ 10 ἐτῶν συζευχθέντα μετὰ τῆς διαληφθείσης καὶ μόλις ἓν ἔτος μετ' αὐτῆς συζήσαντα, ἀποδράντα δ' ἐπὶ ἐννέα ἤδη ἔτη καὶ μήτε ὀβολὸν ζωοτροφίας μήτε ἐπιστολὴν αὐτῇ πέμψαντα. Ἱ. Σ. 200 (1860).

Ἐπειδὴ ὁ διαληφθεὶς ἐγκατέλιπεν ἄνευ προστασίας καὶ περιθάλψεως τὴν σύζυγον αὐτοῦ διατελῶν ἐν ἀγνώστῳ τόπῳ ἐπὶ ὀκτὼ ἔτη καὶ ἐπειδὴ οἱ ἱεροὶ νόμοι χορηγοῦσι τῇ γυναικὶ τὴν ἄδειαν ἵνα συνέλθῃ εἰς β΄ γάμου κοινωνίαν μετὰ τοσούτων ἐτῶν ἐγκατάλειψιν, ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς τῷ ἁρμοδίῳ Μητροπολίτῃ, ἐντελλομένης ἵνα χορηγήσῃ αὐτῇ τὴν ζητουμένην ἄδειαν περὶ συγκροτήσεως δευτέρου γάμου. Πρ. Ἱ. Σ. 27 Σεπτεμβρίου 1871.

Ὅταν ὁ σύζυγος ἐγκαταλείψῃ τὴν σύζυγόν του αὕτη ἔχει δικαίωμα διαζεύξεως. Πρ. Ἱ Σ. 29 Ὀκτωβρ. 1877.

Σκέψεως γενομένης καίτοι ὁ νόμος ὁρίζει ὅτι μετὰ ἑπταετῆ ἀπουσίαν τοῦ ἀνδρός, μὴ λαβόντος πρόνοιαν περὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἐκδίδοται τὸ διαζύγιον, ἐπειδὴ ὅμως ὁ σύζυγος τῆς εἰρημένης ἀπουσιάζων ἐπὶ πενταετίαν μήτε διὰ γράμματος συνεννοήθη μετὰ τῆς συζύγου του, μήτε ἔλαβε πρόνοιαν τὸ παράπαν περὶ αὐτῆς, καὶ πρότερον δὲ εὑρίσκετο μετ' αὐτῆς εἰς ἀδιαλείπτους διενέξεις καὶ εἰς διάστασιν ἕνεκα τῶν κακῶν αὐτοῦ ἕξεων καὶ τῆς ἀμεριμνησίας περὶ τὴν διατήρησιν τῆς συζύγου του καὶ ὑπάρχει ἀδύνατος ἡ συμβίωσις, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἵνα γραφῇ τῷ Ἐπισκόπῳ Νικοπόλεως ὅπως ἐὰν τὰ ἐκτεθέντα ἔχωνται ἀληθείας, προβῇ εἰς τὴν διάζευξιν καὶ δῷ ἄδειαν τῇ γυναικὶ ἵνα ἔλθῃ εἰς γάμον μετ' ἄλλου ἀνδρός.

Πρ. Ἱ. Σ. 27, 29 Ἰανουαρίου 1877.

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ προκειμένη ἔφεσις, διότι ἡ ἐπὶ 17ετίαν ὅλην ἐγκατάλειψις ὑπὸ τοῦ ἐφεσείοντος τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἐστὶ λόγος ἀποχρῶν πρὸς διάζευξιν.

Πρ. Ἱ. Σ. 19 Αὐγούστου 1878.

---

1. Κατὰ τὴν Π. καὶ Σ ἐγκύκλιον τῆς 6 Ἰουνίου 1882 ἵν ὅρα ἐν § 6, καὶ τὸ ἀπὸ 3 Μαρτίου 1891 πρακτικὸν τῆς Ἱ. Συνόδου ἡ γυνὴ δικαιοῦται ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς διάζευξιν ἐὰν οὗτος ἐπὶ τριετίαν εἴτε ἐν τῇ αὐτῇ εἴτε ἐν ἑτέρᾳ διαμένων πόλει οὐδόλως ἐμερίμνησε περὶ αὐτῆς.

Κατὰ δὲ τὴν ἀπὸ 5 Αὐγούστου 1894 ἐπίσης Π. καὶ Σ. ἐγκύκλιον, ἵν ὅρα ἐν § 6, ἐὰν ἡ γυνὴ ἀρνῆται ἀδικαιολογήτως ἵνα ἀκολουθήσῃ τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα, οὗτος δέον ὅπως δι' ἀγωγῆς ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐξαιτήσηται ὅπως αὕτη καταδικασθῇ ἵνα ἀκολουθήσῃ αὐτόν, μετὰ πάροδον δὲ τριετίας ἀπράκτου ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἐκδοθησομένης καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, δικαιοῦται ἵνα δι' ἀγωγῆς ἰδίας ἐπίσης ζητήσῃ τὴν ἀπ' αὐτῆς διάζευξιν.

Ἐνεκρίθη ἵνα εἰς ἀπάντησιν δηλωθῇ τῇ Α. Πανιερότητι ὅτι, ἂν ἐκ τῆς μαρτυρίας ἀξιοχρέων μαρτύρων βεβαιωθῇ ὅτι ὁ ἐν λόγῳ σύζυγος κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἑπταετίας οὐδόλως ἐφρόντισε περὶ τῆς συντηρήσεως τῆς ἑαυτοῦ συζύγου, δύναται ἵνα προβῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ διαζυγίου συνῳδὰ τῇ διακελεύσει τῆς ἀπὸ ϛ΄ Ἰουνίου 1882 ἐγκυλίου τῆς Ἐκκλησίας. Πρ. Ἱ. Σ. 9 Μαΐου 1889.

Κατὰ τὴν σταθερὰν νομολογίαν τῆς Ἱ. Συνόδου, ὡς ἐφετείου διατυπωθεῖσαν καὶ διὰ πρακτικοῦ αὐτῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3 Μαρτίου 1891, γενομένην εἰς ἑρμηνείαν τῆς ἀπὸ 6 Ἰουνίου 1882 συνοδικῆς ἐγκυκλίου ὑπάρχει χώρα πρὸς διάζευξιν ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ συζύγου οὐ μόνον ὅταν οὗτος ἐγκαταλιμπάνων τὸν συζυγικὸν οἶκον καὶ ἀποδημῶν οὐδεμίαν πρόνοιαν δείκνυσι πρὸς συντήρησιν τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὅταν μετὰ τὴν ἐγκατάλειψιν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει διαμένων οὐδαμῶς φροντίζει περὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ. Ἱ. Σ. 115 (1892).

Ὁ νόμος δὲν ὑποχρεοῖ τὴν γυναῖκα ν' ἀκολουθήσῃ τὸν σύζυγον αὐτῆς, ὅταν οὗτος ὑβρίζῃ τὸν συζυγικὸν οἶκον συζῶν ἐν αὐτῷ παρανόμως μετὰ ξένων γυναικῶν. Ἱ. Σ. 190 (1896).

Οἱ ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀποχωρήσαντες γυναικῶν ἄνδρες δι' ὁποιανδήποτε αἰτίαν καὶ ἐν ἀλλοτρίᾳ διάγοντες ἀφορισμοῦ εἰσιν ἄξιοι, εἰ ἀνεπιστρόφως ἔχουσι καὶ πρὸς τὰς οἰκείας γυναῖκας οὐ προαιροῦνται πάλιν νοστῆσαι· εἰ δὲ ἄδηλοι εἶεν, καὶ προέβη καὶ ἔρευνα τούτων ἐξ ἀποστολῆς τῶν γυναικῶν αὐτῶν καὶ πενταετία παρῆλθεν ἐξ ὅτου ἀφανεῖς οἱ ἄνδρες τούτων ἐγένοντο, αἰχμάλωτοι τυχὸν γεγονότες, ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ ἀφανισθέντες, τῶν τοιούτων αἱ γυναῖκες ἀκωλύτως κατὰ τὸν ἐκχωροῦντα νόμον ἑτέροις συναφθεῖεν ἀνδράσι· αἱ δ' ἄλλαι, ὧν οἱ ἄνδρες ἔτι περίεισι, τοὺς οἰκείους ἄνδρας ζητείτωσαν. Ἀποκρίσεις Πατριάρχ. Μανουὴλ Β΄ καὶ Πατρ. Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας (1554) ἐν Καν. Διατ. Μ. Γεδεὼν Β', σ. 39 καὶ 379.

Ἐπεὶ τοίνυν τῆς ἡμῶν Μετριότητος συνοδικῶς προκαθημένης, συνεδριαζόντων αὐτῇ τοῦ τε ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου Πατριάρχου Θεοφάνους καὶ τῶν λοιπῶν (22) ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων κλπ. πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀνηνέχθη εἰς μέσον καὶ ἠρωτήθη εἰ δύναται ἀνδρός τινος γυνὴ ἐν ἀποδημίᾳ τυγχάνοντος, διαζευχθῆναι ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἑτέρῳ συναφθῆναι πρὸ τοῦ ἐπανελθεῖν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀποδημίας· καὶ ἀποκρινόμεθα περὶ τούτου καὶ λέγομεν ὅτι οἱ μὲν θεῖοι κανόνες ἐξ ἅπαντος ἀπαγορεύουσι καὶ κωλύουσιν αὐτὴν μὴ δύνασθαι αὐτὸ ποιῆσαι πρὸ τῆς ἑπταετίας ἢ καὶ πενταετίας τοὐλάχιστον, ἡμεῖς δὲ διασκεψάμενοι τὸ περὶ τούτου συνοδικῶς καὶ μάλιστα διὰ τὸν ἐνόντα ταῖς γυναιξὶ ψυχικὸν κίνδυνον, γράφομεν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, εἴ τις γυνὴ ἔχουσα ἄνδρα νόμιμον ἀποδημοῦντα καὶ οὐ φροντίζοντα ἐπαναστραφῆναι πρὸς αὐτὴν ἐντὸς τριετίας καὶ μόνης καὶ συνοικῆσαι μετ' αὐτῆς καὶ αὐτὴ ὑπὸ ἐνδείας στενοχωρουμένη καὶ κινδυνεύουσα ψυχικῶς θελήσῃ τὴν ἀπ' αὐτοῦ διάζευξιν εἴη διεζευγμένη καὶ κεχωρισμένη ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἔχει ἐπ' ἀδείας εἰς ἕτερον ἀπιδεῖν ἔννομον γάμον παρ' οὐδενὸς ἐναντιουμένη τὸ σύνολον . . . . Τόμος Πατρ. Νεοφύτου Κων)πόλεως, Θεοφάνους Ἱερουσαλήμ καὶ 22 ἀρχιερέων μηνὶ Μαΐῳ ζριθ΄. (1611). Γεδεὼν Καν. Διατάξεις Β', σ. 74.

η') Καταδίκη τοῦ ἀνδρὸς εἰς ἐγκληματικὴν ποινήν.

Διὸ καὶ γενομένης ἀκριβοῦς ἐξετάσεως τῶν ἱερῶν νόμων παρετηρήθη ὅτι αἱ ἐν Βιβλ. ΣΤ΄, 9΄, 4΄, τοῦ Ἀρμενοπούλου κείμεναι νεαραὶ τοῦ τε Καίσαρος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου καὶ τοῦ κυροῦ Μανουὴλ καὶ τοῦ Πατριάρχου κυροῦ Ἀθανασίου καταδικάζουσι μὲν συμφώνως τὸν ἑκουσίως φονεύσαντα εἰς παντοτεινὴν ἐξορίαν καὶ στέρησιν τῆς περιουσίας αὐτοῦ, καὶ χορηγοῦσι τῇ γυναικὶ αὐτοῦ τήν τε προῖκα αὐτῆς, τὴν πρὸ γάμου δωρεὰν καὶ τὰ θεώρητρα, παρασιωπῶσι δ' ὡς προνοούμενον τὸ ἀπόλυτον τῆς γυναικὸς τοῦ νὰ ζητήσῃ ἂν θέλῃ τὸ διαζύγιον, σκοπὸν ἔχουσαι μόνον τὸν προσδιορισμὸν τῆς τιμωρίας τοῦ φονέως· ἐκ δὲ τῆς παρασιωπήσεως ταύτης τῶν τοῦ νόμου, τί ἂν ἄλλο δύνα-

ται ἐννοηθῆναι ἐν τῇ προκειμένῃ πράξει εἰ μὴ μία σαφὴς συγκατάθεσις τῶν ἱερῶν νόμων τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας τῆς γυναικὸς διὰ τὸ πρᾶξαι ὅ,τι ἂν βούλοιτο περὶ τοῦ διαζυγίου αὐτῆς ; ὅπου γε ὁ μὲν ἀνὴρ ὡς μιαιφόνος καταδικάζεται μὲ τελείαν ἀποστέρησιν τῆς οἰκείας περιουσίας, καταστὰς ὡς ἀνύπαρκτος διὰ τῆς παντοτεινῆς ἐξορίας αὐτοῦ, ἡ δὲ γυνὴ διὰ τῆς λήψεως τῆς προικὸς καὶ τῶν λοιπῶν αὐτῆς νομίμων δικαίων, ὡς ἀποξενουμένη τῆς γαμικῆς ἀπ' ἐκείνου συναφείας καὶ σχέσεως καθίσταται ἀπολελυμένη καὶ ἐλευθέρα. Ἐφ' ᾧ καὶ συνῳδὰ τῇ ἐννοίᾳ τῶν νόμων ἀποφαινόμενοι, δίδομέν σοι τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἄδειαν, ὅπως ὡς οὖσαν ἀπολελυμένην καὶ ἐλευθέραν τοιουτοτρόπῳ τὴν γυναῖκα, κατὰ τὴν πολλάκις καὶ ἤδη δι' ἀναφορᾶς αὐτῆς γενομένην θερμὴν αἴτησιν αὐτῆς, διαζεύξῃς αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ὑπάρξαντος ἀνδρὸς αὐτῆς παρανόμου κακομιχάλη (καταδικασθέντος νομικῶς, διατελοῦντος καὶ διατελέσοντος καταδεδικασμένου εἰς παντοτεινὴν ἐξορίαν μέχρι τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ, διὰ τὴν τολμηθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ πρᾶξιν τοῦ φόνου), δι' ἀρχιερατικοῦ σου διαζυγίου γράμματος ἐν ᾧ δεῖ ἐμπεριέχεσθαι καὶ τὰς νομικὰς αἰτίας τῆς διαζεύξεως καὶ ἐπιστατήσῃς κατὰ τὸ πρέπον ἵνα δοθῇ εἰς αὐτὴν ἡ προὶξ καὶ τὰ λοιπὰ νόμιμα αὐτῆς δίκαια ὡσαύτως καὶ ἐκ τῆς καθαρᾶς περιουσίας τοῦ φονέως ἀνδρὸς νὰ δοθῇ τὸ τρίτον μερίδιον εἰς φύλαξιν διὰ τὸ ἐξ αὐτοῦ παιδίον αὐτῆς, καὶ τὰ λοιπὰ δύο τριτημόρια νὰ διαταχθῶσι κατὰ τὴν ἐν Ἀρμενοπούλῳ νομοθεσίαν τῶν εἰρημένων βασιλικῶν νεαρῶν. Γρ. Π. Σ. Ἰανουάριος 1840.

Ἐνεκρίθη ὅπως ἐκδῷ κυριαρχικῶς ἡ Πανιερότης του τὸ διαζύγιον τῆς ῥηθείσης γυναικὸς ἀπὸ τοῦ ἐγκληματίου καὶ ἐν ἀειφυγίᾳ καταδεδικασμένου ἀνδρὸς αὐτῆς,

χορηγήσῃ δ' αὐτῇ αἰτησαμένῃ καὶ δευτέρου γάμου ἄδειαν.

Πρ. Ἱ. Σ. 25 Νβρίου 1868.

Ἐὰν ὁ ὑπὸ τῆς ῥηθείσης γυναικὸς διαπραχθεὶς φόνος οὐ συνέβη ἐκ προθέσεως καὶ δόλου καὶ μοχθηρίας αὐτῆς, ἀλλ' ἐκ περιστάσεως ἀπροόπτου καὶ ἄνευ θελήσεως καὶ προμελέτης αὐτῆς, ἐπειδὴ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐκ εὐθύνεται ὡς φονεύς, κατὰ γὰρ τὸν ἱερὸν νόμον «οὐκ ἔστι φονεὺς ὁ μὴ θελήσας φονεῦσαι» φανερόν ἐστιν ὅτι ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐκ εὐλόγως αἰτιᾶται αὐτὴν οὔτε ἔχεται νομιμότητος ἡ πρὸς τὸ συνοικῆσαι ἀποποίησις αὐτοῦ καὶ μάλιστα ἐὰν πρότερον ἤτοι πρὸ τῆς περιστάσεως τοῦ φόνου συνέζησε μετ' αὐτῆς ἀγαπητῶς, μηδεμίαν δοῦσα ἀφορμὴν καὶ ἀπόδειξιν κακίας ἢ δολιότητος. Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ ἐὰν ἀποδειχθῇ ἑκουσίως φονεύσασα, τότε δικαιουμένῳ τῷ ἀνδρὶ ἀπαλλαγῆναι ἀπὸ τῆς κακούργου γυναικός, χορηγητέον αὐτῷ τὸ ἀπ' ἐκείνης διαζευκτήριον.

Πρ. Ἱ. Σ. 22 Ἰουλίου 1871.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει ἂν ὁ β' γάμος τῆς Στεργιάννης, ὃν συνῆψεν αὕτη πρὸ τεσσάρων ἐτῶν μετὰ τοῦ Ἀθανασίου, ἐνόῳ ἔτι διετέλει ὁ πρῶτος αὐτῆς σύζυγος ἐν ταῖς εἱρκταῖς ἀποτίων τὴν εἰς δεσμὰ δεκαετῆ ποινήν του, εἰς ἣν κατεδικάσθη ὡς λῃστής, ἐστὶ παράνομος, ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἀπαντήσεως διαδηλούσης ὅτι ὁ ἐν λόγῳ δεύτερος αὐτῆς γάμος εἶναι νομιμώτατος, ὥστε ὁ πρῶτος αὐτῆς σύζυγος οὐδὲν κέκτηται ἐπ' αὐτῆς πλέον δικαίωμα.

Πρ. Ἱ. Σ. 18 Ὀκτωβρίου 1873.

Ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ ὅτι ἂν οἱ ὑπὸ τῆς αἰτούσης τὴν διάζευξιν γυναικὸς προβαλλόμενοι λόγοι κατὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς ὡς ἐγκαταλιπόντος αὐτὴν ἀπροστάτευτον, καταδικασθέντος καὶ καθειργμένου ἐν ταῖς

φυλακαῖς ἀπὸ ἑπτὰ ἐτῶν ὡς φονέως καὶ κλέπτου, εἰσὶν ἀληθεῖς καὶ πιστοποιοῦνται ἐπισήμως καὶ πειστικῶς, τότε δύνανται ἵνα ληφθῶσιν οὗτοι ὑπ' ὄψιν ὑπ' αὐτοῦ ὡς λόγοι διαζεύξεως. Πρ. Ἱ. Σ. 21 Μαρτίου 1883.

θ') Ἀθέμιτοι σχέσεις τοῦ ἀνδρὸς μετ' ἄλλων γυναικῶν.[1]

Ἡ Ἱ. Σύνοδος εὑροῦσα τὴν αἴτησιν τῆς ῥηθείσης ἐκ Τεργέστης περὶ διαζεύξεως αὐτῆς ἀπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς, καταδικασθέντος ἐπὶ μοιχείᾳ ὑπὸ τοῦ Καισαροβασιλικοῦ Πλημμελειοδικείου Φιοῦμι, σύμφωνον πρὸς τοὺς ἱεροὺς νόμους (Ἀρμεν. Δ, ιε'), ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς τοῦ λοιποῦ συνοικήσεως τοῦ ἀνδρογύνου τούτου κατιδοῦσα ἐκ τῶν γραφομένων τῆς τε γυναικὸς καὶ τοῦ πατρὸς αὐτῆς καὶ προνοοῦσα μήτι χεῖρον τῷ ἀσθενεῖ μέρει ἐπιγένηται, δικαιουμένῳ ἄλλως πρὸς τὴν τοῦ νομίμου διαζυγίου ἀπαίτησιν, ἀπεφήνατο τὴν διάλυσιν τοῦ προκειμένου γάμου καὶ ἐνέκρινε τὴν ἔκδοσιν τοῦ διαζυγίου.

Πρ. Ἱ. Σ. 12 Σεπτεμβρίου 1882.

Ἡ πρᾶξις ἣν ἡ αἰτοῦσα ἀποδίδωσιν εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς ἀποδεικνυομένη ἀποτελεῖ λόγον διαζυγίου, διότι κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμεν. Δ, ιε', 14), «ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ, καθ' ὃν μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ συνοικεῖ περιφρονῶν αὐτὴν μεθ' ἑτέρας εὑρίσκηται ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ μένων ἢ κατὰ τὴν αὐτὴν πόλιν διάγων ἐν ἑτέρῳ οἴκῳ μετ' ἄλλης γυναικὸς συνεχῶς μένων ἐλέγχηται, καὶ ἅπαξ καὶ δὶς ἐγκληθεὶς ἢ διὰ τῶν ἑαυτοῦ γονέων ἢ διὰ τῶν τῆς γυναικὸς ἢ δι' ἑτέρων τινῶν ἀξιοπίστων μαρτύρων τῆς τοιαύτης ἀσελγείας μὴ ἀπόσχηται, ἔξεστι τῇ γυναικὶ καὶ ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας διαλύειν τὸν γάμον». Ἱ. Σ. 94 (1891).

1. Ὀρθῶς κατὰ τὰ ἀνωτέρω δὲν λύεται ὁ γάμος λόγῳ σχέσεων τοῦ ἀνδρὸς μετ' ἄλλης γυναικός, ἂν μὴ ἀποδειχθῇ ὅτι οὗτος ἠλέγχθη συνεχῶς μετ' αὐτῆς μένων ἐπὶ σκοπῷ ἀθεμίτῳ συμφώνως τῇ Νεαρᾷ 117 κεφ. 9 § 5 καὶ Ἀρμ. Δ, ιε', 14.

Ὀρθῶς τὸ δικαστήριον διασκέπτεται ἐν τῷ πρώτῳ διασκεπτικῷ αὐτοῦ ὅτι ἡ ἐν λόγῳ κατὰ τοῦ συζύγου μομφὴ ἀληθὴς ὑποτιθεμένη δὲν ἔχει ὅλα τὰ στοιχεῖα, ἅτινα δέον κατὰ νόμον νὰ συνυπάρχωσιν εἰς καταρτισμὸν λόγου διαζεύξεως ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ συζύγου, διότι κατὰ τὴν Νεαρὰν 117 κεφ. 9 § 5 ἡ ἐντὸς τοῦ συζυγικοῦ οἴκου εἰσαγωγὴ παλλακῆς τότε εἶναι λόγος διαζεύξεως, «ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ, καθ' ὃν μετὰ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς συνοικεῖ, περιφρονῶν αὐτὴν μεθ' ἑτέρας εὑρίσκηται ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ μένων . . . . καὶ ἅπαξ καὶ δὶς ἐγκληθεὶς ἢ διὰ τῶν ἑαυτοῦ γονέων ἢ διὰ τῶν τῆς γυναικὸς ἢ δι' ἑτέρων τινῶν ἀξιοπίστων προσώπων τῆς τοιαύτης ἀσελγείας μὴ ἀπόσχηται», ἐνῷ ἐπὶ τοῦ προκειμένου πρὶν ἢ ὁ σύζυγος νουθετηθῇ ὑπό τινος ἀπέπεμψεν αὐθορμήτως τὴν ἐν λόγῳ ὑπηρέτριαν καὶ ἀπέσχε πάσης μετ' αὐτῆς σχέσεως, πλὴν δὲ τούτου ἡ ἐπιγενομένη τῷ γεγονότι τούτῳ πολυετὴς συζυγικὴ συζωΐα ἐκάλυψε κατὰ νόμον πᾶσαν διὰ τὸν λόγον τοῦτον αἰτίασιν τῆς συζύγου κατὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς. Ἱ. Σ. 125 (1893).

ι') Διανυκτέρευσις τῆς γυναικὸς ἔξω τοῦ συζυγικοῦ οἴκου.[1]

Τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου καθ' ὃν, ὅταν ἡ γυνὴ διανυκτερεύσῃ ἔξω τοῦ συζυγικοῦ οἴκου δίδοται τὸ δικαίωμα τῷ ἀνδρὶ ἵνα

1. Ἀρκούντως ἐπίσης σαφηνίζει τὸ θέμα τοῦτο καὶ ἡ ὑπ' ἀριθμ. 159 τοῦ 1878 ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου Ἀθηνῶν ἔχουσα οὕτω: Κατὰ τὴν Νεαρὰν 117 κεφ. 71 § 7 ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων τῶν ἐν τῷ προμνησθέντι κεφαλαίῳ τῆς Νεαρᾶς σημειουμένων

αἰτήσῃ τὴν ἀπ' αὐτῆς διάζευξιν, ἐννοεῖ τὰς αὐθαιρέτως ἐγκαταλιπούσας τὸν συζυγικὸν οἶκον καὶ διανυκτερευούσας εἰς ἄγνωστον μέρος, οὐχὶ δὲ καὶ παρὰ τοῖς γονεῦσι, γυναῖκας ἔστω καὶ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ἰδίων συζύγων.

Ἰ. Σ. 3 (1881).

Ἡ ἐφεσίβλητος εἴτε ἀποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς, ὡς ἰσχυρίζεται αὕτη, εἴτε ἐγκαταλείψασα οἴκοθεν τὸν συζυγικὸν οἶκον δὲν ἔμεινεν ἁπλῶς ἔξω αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν τῇ

ἐξωθήσῃ ἀπὸ τοῦ ἰδίου οἴκου τὴν γυναῖκα, ὥστε ἐκείνη μὴ ἔχουσα γονεῖς, παρ' οἷς νὰ διαμείνῃ, ἐξ ἀνάγκης ἔξω τὴν νύκτα διάγει, δὲν δικαιοῦται ὁ ἀνὴρ νὰ ζητήσῃ ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου διαζύγιον, διότι αὐτὸς γίνεται παραίτιος τούτου. Ὥστε ἡ παρ' ἐξωτικοῖς διαμονὴ τῆς γυναικός, ἐν ἐλλείψει γονέων, εἶναι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει συγκεχωρημένη ὑπὸ τοῦ νόμου. Δὲν ὑποχρεοῦται δὲ ἐκ τοῦ νόμου ἡ οὕτω πως ἀπομακρυνθεῖσα ἀπὸ τοῦ συζυγικοῦ οἴκου γυνὴ νὰ ἐπανέλθῃ παρὰ τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐξωθήσαντι αὐτὴν ἐν ὅσῳ οὗτος δι' ἐμπράκτου μετανοίας δὲν δηλώσῃ σπουδαίως τὴν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς συζυγικῆς ἁρμονίας καὶ τὴν πρὸς ἀτάραχον συμβίωσιν διάνοιαν καὶ ἀπόφασιν αὐτοῦ· ἐκ τοῦ ὅτι δὲ ὁ νόμος τὰς διὰ μαστίγων καὶ ξύλων τύψεις τοῦ ἀνδρὸς κατὰ τῆς γυναικὸς δὲν θεωρεῖ αἴτιον ἀρκοῦν πρὸς διάλυσιν τοῦ γάμου, ἀλλὰ μόνον τὸν ἄνδρα εἰς ποινὴν ὑποβάλλει δὲν ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι ὁ νόμος ὑποχρεοῖ τὴν γυναῖκα νὰ ὑφίσταται ταῦτα συμβιοῦσα ἑκοῦσα ἄκουσα μετὰ τοῦ οὕτω πρὸς αὐτὴν προσφερομένου ἀνδρός, διότι τὰ περιστατικὰ ταῦτα δύνανται νὰ δικαιολογήσωσι πληρέστατα τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτῆς ἐκ τοῦ συζυγικοῦ οἴκου· ἡ δὲ περὶ τοῦ εὐλόγου ἢ μὴ τῆς ἀποχωρήσεως ταύτης κρίσις ἀνήκει εἰς τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας. Ἀφοῦ δὲ κατὰ τὰ εἰρημένα τὴν ἐπελθοῦσαν μεταξὺ τῶν συζύγων διάστασιν, ἧς παραίτιος ἐγένετο ὁ ἀνὴρ ἐξωθήσας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἰδίου οἴκου, μόνον ἡ ἔμπρακτος μεταμέλεια αὐτοῦ δύναται νὰ παύσῃ, δὲν δικαιοῦται νὰ ἐγείρῃ παράπονα διὰ τὴν παράτασιν τῆς καταστάσεως ταύτης, ἀφοῦ αὐτὸς δύναται νὰ θέσῃ τέρμα εἰς αὐτήν.

οἰκίᾳ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, ἐπεχούσης ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει τόπον γονέων αὐτῆς, ὅπερ οὐδόλως ἀποτελεῖ λόγον διαζεύξεως, ἐσφαλμένη δὲ καὶ ἐπομένως ἄκυρός ἐστιν ἡ τοὐναντίον παραδεξαμένη πρωτόδικος ἀπόφασις.

Ἰ Σ. 81 (1889).

Τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἐσφαλμένως ἑρμηνεῦσαν τὸν νόμον ἀπεφήνατο τὴν διάλυσιν τοῦ μεταξὺ τῶν δ αδίκων συζύγων γάμου, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ γυνὴ ἀπεμακρύνθη ἐκ τῆς κατοικίας, ἣν τοῦτο ὥρισεν αὐτῇ, ἐσφαλμένως δὲ διότι ἐὰν ἡ ἐφεσείουσα κατέφυγεν εἰς τοιοῦτο διάβημα ἄκουσα βεβαίως ἠναγκάσθη ἵνα προβῇ εἰς τοῦτο, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἀφοῦ ὁ σύζυγος δὲν ἔστεργε πλέον ἵνα παραλάβῃ αὐτὴν εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον καὶ ἀφοῦ ἐπίσης καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ἠρνήθη ἵνα κρατήσῃ αὐτὴν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς, οὐδὲν ἕτερον ὑπελείπετο τῇ ἐφεσειούσῃ εἰ μὴ ἵνα ἀλλάξῃ κατοικίαν, εἰδοποιήσασα μάλιστα περὶ τούτου καὶ τὸν Μητροπολίτην τὸν καὶ πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου, ὥστε καὶ ὁ λόγος οὗτος δὲν δίδει χώραν εἰς διάζευξιν συνῳδὰ πρὸς τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τῆς 13 διατάξεως ἐν βιβλ. Δ. κεφ. 15 τοῦ Ἀρμενοπούλου.

Ἰ. Σ. 81 (1889).

Ἡ ἐκ μέρους τῆς συζύγου λαβοῦσα χώραν ἀποχώρησις ἐκ τοῦ συζυγικοῦ οἴκου προελθοῦσα ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν κακώσεων, ἃς ὑφίστατο αὕτη παρ' αὐτοῦ, δὲν δημιουργεῖ οὐδένα λόγον διαζυγίου ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῆς, συγκατατεθείσης μάλιστα ἵνα συγκατοικήσῃ τῷ ἑαυτῆς συζύγῳ, ἀλλὰ μὴ γενομένης δεκτῆς παρ' αὐτοῦ.

Ἰ. Σ. 107 (1892).

Ἀποχρῶν λόγος διαζυγίου δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ πᾶσα ἐκ τοῦ συζυγικοῦ οἴκου ἀποχώρησις τῆς συζύγου, ἀλλὰ μόνον ἐκείνη καθ' ἣν αὕτη καταλιμπάνουσα τὴν συζυγικὴν

ἑστίαν καταφεύγει εἰς οἴκους δυσωνύμους ἢ ἄλλους δυναμένους νὰ παράσχωσιν ὑπονοίας περὶ τῆς μὴ χρηστότητος τῶν ἠθῶν αὐτῆς ἢ καὶ ἁπλῶς μὴ συγγενικούς, τοιοῦτοι δὲ θεωρητέοι πάντες πλὴν οἱ τῶν γονέων καὶ ἐν ἀνάγκῃ τῶν ἀδελφῶν, εἰς δὲ τὴν ἐφεσείουσαν οὐδεμία τῶν περιπτώσεων τούτων δύναται νομίμως καὶ δικαίως νὰ ἐφαρμοσθῇ.

Ἱ. Σ. 193 (1896).

ια'. Συμποσίασις κλπ. τῆς γυναικὸς μετὰ ἐξωτικῶν ἀνδρῶν.[1]

Ἡ νομικὴ διάταξις ἐφ' ἧς τὸ Πρωτόδικον Μητροπολιτικὸν Δικαστήριον στηρίζει τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ οὐδόλως ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὡς λίαν ὀρθῶς ἰσχυρίσθη ἡ ἐφεσείουσα, (ἡ κατηγορηθεῖσα, ὡς μεταβᾶσα καὶ μεθυσθεῖσα μετ' ἄλλων γυναικῶν εἴς τι ἐξοχικὸν καφενεῖον παρὰ τὴν ἄδειαν τοῦ ἐφεσιβλήτου συζύγου αὐτῆς, τοῦ διὰ τὸν λόγον τοῦτον αἰτοῦντος τὴν ἀπ' αὐτῆς διάζευξιν), διότι μήτε κατηγορία ἐξηνέχθη ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ὅτι ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐφωράθη συμποσιάζουσα καὶ συλλυομένη μετὰ ἐξωτικῶν ἀνδρῶν, ὡς λέγει ἡ διάταξις, μήτε τοιαύτη μαρτυρικὴ ἀπόδειξις ἔλαβε χώραν. Ἱ. Σ. 90 (1889).

ιϐ'. Διαπαρθένευσις τῆς γυναικός.[2]

Τὸ πρωτόδικον δικαστήριον συμφώνως τῷ νόμῳ παρεδέξατο τὴν ἔνστασιν τῆς ἐφεσιβλήτου, ὅτι δηλαδὴ ὁ ἀντίδικος σύζυγος αὐτῆς οὔτε παραυτίκα οὔτε δι' ἐναργοῦς ἀποδείξεως ἀπέδειξεν ὅτι ἡ διακόρευσις αὐτῆς ἀνέρχεται πρὸ τοῦ γάμου, τοῦθ' ὅπερ ἀπαιτεῖ ὁ νόμος, ἀλλὰ τοὐναντίον ὡς ἀπεδείχθη φαίνεται γενομένη οὐχὶ πέραν τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐτελέσθη ὁ γάμος αὐτῶν, ὀρθῶς δὲ ἀπέρριψε διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὴν αἴτησιν τοῦ ἐκκαλοῦντος περὶ διαζεύξεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐφεσιβλήτου ὡς ἐκπεπαρθευμένης. Ἱ. Σ. 34 (1885).

Ὁ νῦν ἐφεσείων πρώην δ' ἐναγόμενος καίτοι ἐπικαλούμενος τὴν τοῦ νόμου σχετικὴν διάταξιν (Ἀρμ. Δ. ιε', 10), δὲν ἐζήτησεν ἐγκαίρως τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς, διότι ἀντὶ τοῦ ἀποδεῖξαι παραυτίκα ἤτοι τὴν ἐπαύριον τοῦ γάμου αὐτοῦ, ἃς συνέλαβεν ὑπονοίας ἐναντίον τῆς συζύγου αὐτοῦ, ὡς μὴ εὑρεθείσης παρθένου, τοὐναντίον ἐπὶ ἑπτάμηνον περίπου διάστημα ἐξηκολούθει συζῶν μετ' αὐτῆς ἐν πλήρει συζυγικῇ ἀγάπῃ καὶ ἁρμονίᾳ, συνεπείᾳ δὲ ταύτης ἐξηλείφθη ἡ βάσις τοῦ περὶ διαζυγίου λόγου· ὁ δὲ ἰσχυρισμός, ὃν κατὰ πρῶτον νῦν ὁ διαληφθεὶς προβάλλεται ἐφεσίμως, ὅτι δῆθεν ἀπὸ τῆς νυκτὸς τοῦ γάμου οὐδέποτε ἐπλησίασε τὴν σύζυγον αὐτοῦ, δὲν δύναται ἵνα ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, διότι τοιοῦτόν τι δὲν διετάθη πρωτοδίκως. Ἱ. Σ. 83 (1889).

Ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς δικογραφίας μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν μεταξὺ τῶν διαδίκων συζύγων συμβίωσιν ἐκαλύφθη κατὰ νόμον ἡ βάσις τῆς πρὸς διάζευξιν ἀγωγῆς τοῦ νῦν ἐφεσείοντος, ἤτοι ἡ παρ' ἄλλου διαπαρθένευσις τῆς ἐφεσιβλήτου συζύγου αὐτοῦ, καθόσον ἐὰν ἀληθῶς οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα, ἔδει ἵνα ὁ εἰρημένος ἐγκαταλίπῃ ἀμέσως τὴν σύζυγον αὐτοῦ καὶ διαμαρτυρηθῇ ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, μὴ πράξας δὲ τοῦτο ἀπώλεσε πᾶν ἐκ τούτου τοῦ λόγου ἀπορρέον δικαίωμα συνῳδὰ τῷ νόμῳ,

1. Μόνον ἐὰν μετ' ἀνδρῶν, οὐχὶ δὲ καὶ μετὰ γυναικῶν, συμποσιάζῃ ἢ συλλούηται ἡ γυνὴ παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ ἀνδρός, χορηγεῖ αὐτῷ ὁ νόμος τὸ δικαίωμα ὅπως ζητήσῃ τὴν ἀπ' ἐκείνης διάζευξιν. Νεαρὰ 117 κεφ. 8.

2. Ἀρμεν. Δ, ιε', 10, Πεῖρα 49. 5, Ἀποφ. Ἐφ. Ἀθηνῶν 6039 καὶ 16293 τοῦ 1849, ἐν Φλογαΐτου Δικ. Νομ. δ', σ. 708.

ἀπορριπτέα δ' ἐστὶ κατὰ ταῦτα ἡ πρωτοδίκως ἐπιδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐφεσείοντος κατὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ ἀγωγὴ ὡς ἀβάσιμος. Ἱ. Σ. 159 (1894).

ιγ') Μετάβασις τῆς γυναικὸς εἰς χοροὺς καὶ συναυλίας.

Ἀπορριπτέος ἐστὶ καὶ ὁ 11 λόγος ἀκυρώσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, διότι οὐ μόνον παρηρμήνευσεν ἡ Μητρόπολις τὸν νόμον, θεωρήσασα τὴν ἀπέλευσιν τῆς ἐφεσειούσης εἰς χοροὺς καὶ συναυλίας αὐτοβούλως ἄνευ τῆς γνώσεως καὶ ἀδείας τοῦ συζύγου αὐτῆς, ὡς λόγον διαζυγίου, ἀλλὰ τοὐναντίον προσηνέχθη συμφωνότατα πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου[1] λέγοντος, «ἐὰν ἱππικοῖς ἢ θεάτροις ἢ κυνηγίοις παραγένηται ἐπὶ τῷ θεωρῆσαι ἀγνοοῦντος ἢ κωλύοντος τοῦ ἀνδρός», διότι ναὶ μὲν ἀληθῶς ὁ νόμος οὗτος οὐδένα ποιεῖται λόγον περὶ χοροῦ καὶ συναυλίας, ἀλλ' ὅμως ἀναφέρει παρομοίας περιστάσεις, ἀναλόγους τῇ ἐποχῇ, αἱ ὁποῖαι μάλιστα παραβαλλόμεναι πρὸς τὴν συναυλίαν καὶ τὸν χορόν εἰσι πολλῷ ἐλαφρότεραι, διότι ἐὰν ὁ νόμος καταδικάζῃ τὴν γυναῖκα τὴν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἀνδρὸς παραγενομένην ἐν ἱππικοῖς ἢ θεάτροις ἁπλῶς ἐπὶ τῷ θεωρῆσαι πολλῷ μᾶλλον καταδικάσει τὴν εἰς τὴν συναυλίαν καὶ τὸν χορόν, τὸν δημοσίᾳ δοθέντα, ἐνεργὸν μέρος λαβοῦσαν. Πρ. Ἱ. Σ. 30 Σβρίου 1876.

Ὁ χορὸς ὃν ἡ ἐφεσείουσα ἐχόρευσε, καὶ δι' ὃν ὁ ἐφεσίβλητος σύζυγος αὐτῆς ἐνήγαγεν αὐτὴν ἐπὶ διαζυγίῳ, ἔλαβε χώραν ἐν συγγενικῇ οἰκίᾳ καὶ ἐν ὅλως στενῷ οἰκογενειακῷ κύκλῳ, καὶ συνεπῶς οὐδόλως θεωρεῖται ἔνοχος ἡ σύζυγος

1. Νεαρὰ 117 κεφ. 8 Ἁρμεν. Δ, ιε', 13.

ἀπέναντι τοῦ νόμου, μὴ καταγινώσκοντος τὰς τοιαύτας μεταξὺ τῶν συγγενῶν ἢ φίλων εὐθυμίας, μηδὲ κατατάσσοντος αὐτὰς μεταξὺ τῶν αἰτιῶν τοῦ διαζυγίου.

Ἱ. Σ. 191 (1896).

ιδ') Παράβασις τῆς περὶ τὸν γάμον πίστεως τῆς γυναικός.[1]

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ περὶ ἐκδόσεως διαζυγίου ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀνδρὸς αἴτησις τῆς γυναικὸς ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι οὗτος καταγγείλας αὐτὴν ἐπὶ μοιχείᾳ δὲν ἠδυνήθη ἵνα ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμὸν αὐτοῦ, καθόσον ἐκ τοῦ μετὰ ταῦτα τοκετοῦ αὐτῆς ἀπεδείχθη ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀνδρὸς ἀληθής, ἀποδειχθείσης δ' οὕτω τῆς μοιχείας διὰ τοῦ τοκετοῦ, δίκαιον καὶ νόμιμόν ἐστιν ἵνα διαλυθῇ ὁ μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενος γάμος ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς ἀθετησάσης τὴν συζυγικὴν πίστιν γυναικός, τοῦθ' ὅπερ ᾐτήσατο ὁ ἀνὴρ ἐνώπιον τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου. Ἱ. Σ. 64 (1887).

Ἄκυρός ἐστιν ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις ὡς παραδεξαμένη τὴν ὅλως ἀόριστον ἀγωγὴν τοῦ ἐφεσιβλήτου μὴ ὁρίζουσαν συμφώνως τῷ νόμῳ (Ἁρμεν. Α. β', 8) πότε καὶ μετὰ τίνος ἀναστρεφομένη ἡ τότε μὲν ἐναγομένη νῦν δ' ἐφεσείουσα σύζυγος παρέβη τὴν συζυγικὴν πίστιν καὶ ποῦ διέμεινε μεθύουσα ὁλοκλήρους νύκτας. Ἱ. Σ. 122 (1893).

Ὀρθῶς τὸ πρωτόδικον δικαστήριον δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν

1. Ἡ μοιχεία τῆς γυναικὸς εἶναι ἀναμφισβητήτως λόγος διαζυγίου ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός. Ἀλλ' ἡ παρὰ τοῦ Ἁρμενοπούλου Δ, ιϐ', 13 καὶ ΣΤ, β', 23 προαπαιτουμένη ἐγκληματικὴ κατηγορία τῆς συζύγου, ὡς ἁπλοῦς διαδικαστικὸς τύπος, κατηργήθη ὑπὸ τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων, ἅτινα προβαίνουσιν ἀμέσως εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς μοιχείας, ὡς λόγου διαζυγίου.

τὴν κατὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ κατηγορίαν τοῦ ἐφεσείοντος, ὡς γενικὴν καὶ ἀόριστον· καθόσον ῥητῶς ὁ νόμος ὁρίζει ὅτι «ὁ γραφὴν κατηγορίας ἀποτιθέμενος ὀφείλει σαφηνίζειν καὶ τὸ ἁμάρτημα καὶ τὸν χρόνον καὶ τὸν μῆνα καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἡμαρτήθη τυχὸν ἡ μοιχεία καὶ μετὰ ποίου προσώπου, τὴν ἡμέραν δ' ἢ τὴν ὥραν οὐκ ἀναγκάζεται λέγειν». ('Αρμεν. Α, 6', 8).

'Ι. Σ. 133 (1893).

Καλυφθείσης τῆς διατυπωθείσης ὑπὸ τοῦ ἐφεσείοντος περὶ μοιχείας κατηγορίας διὰ τῆς προσκλήσεως τῆς συζύγου αὐτοῦ εἰς συμβίωσιν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως καὶ τῆς ἐν ταῖς προτάσεσι κατ' ἔφεσιν ὁμολογίας αὐτοῦ τούτου, ὁ ἐφεσείων οὐδόλως δικαιοῦται ἵνα αἰτεῖται διὰ τῆς ἐφέσεως αὐτοῦ ὅπως κηρυχθῇ ὁ μετὰ τῆς ἀντιδίκου αὐτοῦ γάμος διαλελυμένος ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῆς.

'Ι. Σ. 157 (1894).

Οὔτε δυνατὸν οὔτε νόμιμόν ἐστιν ἵνα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος στηριζομένη ἁπλῶς καὶ μόνον ἐπὶ τῶν ἐν τῇ δικογραφίᾳ κατατεθειμένων καὶ εἰς τὴν ἐφεσείουσαν ἀποδιδομένων ἐρωτικῶν ἐπιστολῶν καταδικάσῃ ταύτην ἐπὶ μοιχείᾳ.

'Ι. Σ. 191 (1896).

ιε') Ἐπιλογὴ μοναχικοῦ βίου ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων.

Γενομένης οὖν ἐκκλησιαστικῆς ἐξετάσεως τῶν φρονημάτων τοῦ ἀνδρὸς καὶ γράμματος αὐτοῦ ἀποσταλέντος πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν δηλωτικοῦ περὶ τῆς οἰκειοθελοῦς ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἀπομακρύνσεως καὶ αἱρέσεως τοῦ μονήρους βίου καὶ βεβαιουμένου καὶ δι' ἐνσφραγίστου γράμματος τῆς κοινότητος τοῦ ἁγιωνύμου Ὄρους, ἔγνωμεν διαζεῦξαι ἐκκλησιαστικῶς τὴν ῥηθεῖσαν Ἑλένην ἀπὸ τοῦ τοιούτου ἀνδρὸς αὐτῆς.

Γρ. Π. 'Οκτώβριος 1840.

§ 2.[1]

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου ('Αρμ. Α. δ, 42 καὶ 44), ἐνεκρίθη συνοδικῶς, ἵνα γένηται αὐτῷ ἀπάντησις λέγουσα α') ἐὰν κατὰ τὰ γραφόμενα αὐτοῦ τρὶς προσκληθεῖσα ἡ γυνὴ ἐγγράφως ἠρνήθη νὰ ἐμφανισθῇ καὶ ἐὰν ὑπάρχωσι λόγοι πειστικοὶ καὶ νόμιμοι πρὸς διάζευξιν δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ διαζυγίου κατ' ἐρήμην, καὶ β') ὅτι ὀφείλει νὰ κοινοποιήσῃ τὴν ἀπόφασιν τῇ γυναικὶ καὶ νὰ ὑποδείξῃ αὐτῇ ὅτι ἐντὸς 31 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως δύναται νὰ ζητήσῃ ἀναψηλάφησιν τῆς ἀποφάσεως, ἐὰν δ' ἐντὸς τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος δὲν θελήσῃ αὕτη νὰ πράξῃ τοῦτο, δύναται ἐκδοῦναι ἡ Πανιερότης του τὸ διαζύγιον καὶ ἔστι τοῦτο ἀπρόσβλητον καὶ ἔγκυρον.

Πρ. 'Ι. Σ. 1 Μαΐου 1876.

Τὸ δικαίωμα τοῦ διαζυγίου προσωπικὸν ὂν δὲν μεταβαί-

---

1. Περὶ τῆς ἁρμοδιότητος τῶν Ἐκκλησ. Δικαστηρίων ἐπὶ διαφορῶν συζυγικῶν μεταξὺ ἀλλοδαπῶν ὅρα ἐν σελ. 5. Προκειμένου δὲ περὶ διαφορῶν συζυγικῶν μεταξὺ ὀρθοδόξων ὀθωμανῶν ὑπηκόων τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων κανονίζει τὸ 3 ἄρθρον τῆς ἐν ἰσχύϊ ἐμπορ δικονομίας τ. ἔ. ἡ κατοικία τοῦ συζύγου ἢ ἐν ἐλλείψει κατοικίας ἡ προσωρινὴ διαμονὴ αὐτοῦ, ἀσχέτως τοῦ τόπου τῆς τελέσεως τοῦ γάμου.

Οἱ νόμοι καθ' οὓς κανονίζεται ἡ λύσις τοῦ γάμου εἶναι ἡ 117 νεαρά, ὁ 'Αρμενόπουλος καὶ αἱ Πατριαρχικαὶ καὶ συνοδικαὶ ἐγκύκλιοι ἃς ὅρα ἐν § 6.

Ἡ περὶ διαζυγίου ἀγωγὴ οὐδέποτε παραγράφεται, καθίσταται ὅμως ἀπαράδεκτος ἐπερχομένης ῥητῆς ἢ σιωπηρᾶς συγγνώμης, περὶ ἧς κατ' ἰδίαν ἐκτίμησιν κρίνει τὸ δικαστήριον, μετὰ τὸν λόγον ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἦτο νομικῶς δυνατὸν νὰ ζητηθῇ τὸ διαζύγιον.

νει εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποβιώσαντος, οὔτε αἱ σύνεπείᾳ διαζυγίου προβαίνουσαι ἀπαντήσεις, ὥστε μὴ ἐκδοθέντος διαζυγίου δὲν ἐπέρχονται καὶ τὰ ζητούμενα ὑπὸ τῶν ἐναγόντων ἐπιζήμια ἀποτελέσματα. Μ. Σ. 26 (1872)

Ὁ τόπος τῆς τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου ἐκτελέσεως οὐδένα δύναται νὰ ἔχῃ λόγον ἐπὶ τῆς ἐκδικάσεως τῆς συζυγικῆς διαφορᾶς ὑπὸ ἔποψιν ἁρμοδιότητος.

Γρ. Π. 14 Αὐγούστου 1875.

Τὰ διαζύγια κατὰ τὸ ἀνέκαθεν ἐπικρατοῦν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔθος φέρουσι τὴν ὑπογραφὴν μόνον τοῦ ἐκδίδοντος αὐτὰ Μητροπολίτου ἢ Πατριάρχου καὶ οὐχὶ ἁπάσας τὰς ὑπογραφὰς τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου· οὐδαμῶς δ' ἐντεῦθεν συνάγεται ὅτι τὸ πρωτοδίκως ἐκδικάσαν τὴν ὑπόθεσιν δικαστήριον δὲν ἦτο νομίμως συγκεκροτημένον.

Πρ. Ἱ. Σ. 3 Σβρίου 1876.

Ἐνεκρίθη ὅπως δοθῇ ἄδεια γάμου τῷ αἰτοῦντι χριστιανῷ ὀρθοδόξῳ ἐκ Τεργέστης, νυμφευθέντι ἐκεῖ μετὰ γυναικὸς ὀρθοδόξου ἀλλὰ κατόπιν διαζευχθέντι κατὰ τοὺς αὐστριακοὺς νόμους, ὡς ὑπηκόῳ αὐστριακῷ, ὑπὸ τῶν ἐπιτοπίων δικαστηρίων, θεωρηθείσης τῆς διαζεύξεως ταύτης νομίμου.

Πρ. Ἱ. Σ. 8 Σβρίου 1883.

Ἡ ἔκδοσις διαζυγίου ὑπὸ ὅρον, ἐξαρτωμένη ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν διαδίκων ἐκτελέσεως ἢ παραλείψεως γεγονότος τινὸς οὐ μόνον ἐναντία τῷ νόμῳ ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἀντίκειται εἰς τὴν ἱερότητα τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, ὅστις ὡς μυστήριον καὶ ὡς θεσμὸς δημοσίας τάξεως τότε μόνον διαλύεται ὅταν ἐναργῶς ἀποδειχθῇ ὅτι ὑπάρχουσιν οἱ ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς τοῦτο ὁριζόμενοι λόγοι. Ἱ.Σ.68 (1887).

Τῶν περὶ γάμου καὶ διαζεύξεως διατάξεων στενῶς ἑρμηνευομένων καὶ μὴ δυναμένων νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς ἄλλας πλὴν τῶν ἐν τῷ νόμῳ ῥητῶς ἀναφερομένων λόγων πρὸς διάζευξιν, μηδενὸς ἄξιος κρίνεται ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀναψηλαφῶντος, λέγοντος ὅτι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια οὐδέποτε περιορίζονται εἰς τὸ νεκρὸν κείμενον τοῦ νόμου, ἀλλὰ σχηματίζοντα δικαστικὴν πεποίθησιν ἐκδιδόασι τὰς ἑαυτῶν ἀποφάσεις. Ἱ. Σ. 102 (1891).

Οἱ λόγοι δι' οὓς ἐπιτρέπεται ἡ διάζευξις ῥητῶς ὁρίζονται ἐν τῷ νόμῳ οὐδ' ἐπιτρέπεται ἄλλος τις λόγος πρὸς διάζευξιν, καθὰ διακελεύεται ἡ 117 Νεαρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ σκοποῦσα διὰ τῆς τριπλῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἰσοδυνάμων ἐκφράσεων, «μόνας ἀρκεῖν κελεύομεν», «τὰς δὲ λοιπὰς ἀργεῖν παρακελευόμεθα» καὶ «μηδεμίαν ἄλλην αἰτίαν δύνασθαι διαλύειν νόμιμον γάμον», τὸν ἀποκλείουσαν πάσης ἄλλης αἰτίας, μὴ ῥητῶς ἀναφερομένης ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ, τῷ καὶ μόνῳ ἰσχύοντι ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου.

Ἱ. Σ. 102 (1891).

Αἱ περὶ γάμου καὶ διαζεύξεως διατάξεις τοῦ νόμου εἰσὶ στενῆς ἑρμηνείας, μὴ δυνάμεναι νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς ἄλλας περιπτώσεις. Ἱ. Σ. 102 (1891).

Ἐπειδὴ ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν πρακτικῶν τοῦ πρωτοδίκως δικάσαντος δικαστηρίου, μετὰ τὴν διατύπωσιν τῶν ἐναντίον τῆς συζύγου κατηγοριῶν ἐκ μέρους τοῦ συζύγου, οἱ διάδικοι σύζυγοι προτραπέντες εἰς εἰρήνευσιν συνέζησαν ἐφ' ἱκανόν, ἕπεται κατὰ ταῦτα ὅτι ἐκαλύφθησαν αἱ ὑπὸ τοῦ συζύγου κατὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ κατηγορίαι, τὰς ὁποίας δὲν δύναται πλέον αὕτη ἵνα ἐπικαλεσθῇ, ἄκυρος δ' εἶναι ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις ἡ δεχθεῖσα ταύτας καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν ἐκδοῦσα τὸ διαζύγιον. Ἱ. Σ. 113 (1892).

Διὰ τοῦ ἐπιγενομένου μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἐφεσιβαλλομένης ἀποφάσεως θανάτου τοῦ καθ' οὗ αὕτη, ἐπῆλθε κατὰ

φυσικὸν λόγον ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς, καθόσον ἀφορᾷ τὴν περὶ διαζεύξεως διάταξιν. Αἰρομένης δὲ τῆς διατάξεως ταύτης, αἱ λοιπαὶ διατάξεις τῆς ἐφεσιβαλλομένης ἀποφάσεως, ἀναφερόμεναι εἰς προικῶα καὶ προγαμιαίας δωρεάς, διαφεύγουσι λόγῳ ὕλης τὴν ἁρμοδιότητα τῆς Ἱ. Συνόδου.

Ἱ. Σ. 117 (1892).

Ἀπορριπτέος ἐστὶ καὶ ὁ λόγος οὗτος τῆς ἐφεσειούσης, διότι μετὰ τὴν ἀποδιδομένην τῷ συζύγῳ ἐπιβουλὴν κατὰ τῆς ζωῆς αὐτῆς ἐπεγένετο τρίμηνος συζυγικὴ εὐζωΐα, ἥτις συνεπάγει τὴν συγχώρησιν, δι' ἧς παραγράφεται κατὰ τὸν νόμον τὸ πρὸ αὐτῆς ὑφιστάμενον τυχὸν παράπτωμα τοῦ συζύγου, ὅπερ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπικαλεσθῇ πρωτοδίκως ἡ ἀντίδικος.

Ἱ. Σ. 125 (1893).

§ 3.[1]

Παραστάντος τοῦ ῥηθέντος ἀνδρογύνου παρουσίᾳ καὶ τοῦ διερμηνέως τῆς ἑλληνικῆς ἀρχῆς, ἐπειδὴ ὁ ἀνὴρ διαφόρους προβαλλόμενος προφασιολογίας οὐδόλως ἐπείσθη ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς προτροπαῖς καὶ παραινέσεσιν, ὥστε ἀπομακρυνθῆναι ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, παραιτίου γινομένης τῆς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς γυναικὸς διενέξεως, διὰ ταῦτα ἐνεκρίθη συνοδικῶς παραταθῆναι τὴν ἀπ' ἀλλήλων διάστασιν ἐπὶ ἓξ ἔτι μῆνας, καθ' οὓς ὑποχρεωθήσεται ὁ ἀνὴρ διδόναι τῇ γυναικὶ 500 γρ. κατὰ μῆνα λαμβανομένου ἐπὶ τούτῳ ἀξιοχρέου ἐγγυητοῦ παρὰ τῆς Ἑλλ. Ἀρχῆς, ἧς ὑπήκοος ὢν διατελεῖ. Πρ. Ἱ. Σ. 19 Μαρτίου 1860.

Ὀρθός ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἐφεσειούσης ὅτι μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου ταχθείσης δεκαπενθημέρου προθεσμίας πρὸς συνδιαλλαγήν, οὐδένα εἶχε νόμιμον λόγον ἡ τεθεῖσα αὐτοῖς μακρὰ ἐννεάμηνος διάστασις, ἠδύνατο δὲ τὸ εἰρημένον δικαστήριον ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως ἡ ἐπιβάλῃ αὐτοῖς τὸ πολὺ τρίμηνον τοπικὴν διάστασιν, ἄκυρος ἐπομένως ἐστὶν ἡ ἐφεσιβαλλομένη ἀπόφασις καὶ παραπεμπτέα ἡ προκειμένη ὑπόθεσις πρὸς ἐκδίκασιν ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου.

Ἱ. Σ. 85 (1889).

§ 4.[1]

Ὁ Ἰωάννης καὶ ἡ Μελισσηνὴ ἐκ Μιτυλήνης ἐνεφανίσθη-

1. Ὁ ἀπὸ τραπέζης καὶ κοίτης χωρισμὸς ἢ ἄλλως τοπικὴ διάστασις εἶναι καὶ παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει ἀλλ' ὅλως διαφόρως ἢ ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ. Συνηθέστατα παρ' ἡμῖν τὰ Ἐκκλ. Δικαστήρια, ποιοῦντα χρῆσιν τῶν γνωστῶν αὐτοῖς ἐκκλησιαστικῶν μέσων πρὸς εἰρήνευσιν τῶν συζύγων, χορηγοῦσιν αὐτοῖς κατ' ἀρχὰς μὲν 15 ἡμερον πρὸς συνδιαλλαγὴν προθεσμίαν, ταύτης δὲ παρελθούσης ἀπράκτου ἐπιβάλλουσιν αὐτοῖς τοπικὴν διάστασιν ἐπὶ 3,6 καὶ 9 ἢ καὶ πλέον μῆνας, ὁρίζοντα τὸν τόπον τῆς διαμονῆς τῆς συζύγου, καὶ καταδικάζοντα τὸν σύζυγον εἰς τὴν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο πληρωμὴν ὡρισμένου χρηματικοῦ ποσοῦ πρὸς διατροφὴν τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ, ἀναλόγως τῆς κοινωνικῆς θέσεως καὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ. Τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τοῦ εἰρηνικοῦ τούτου μέτρου εἶναι ἀναμφισβήτητα καὶ ἡ χρῆσις ἄρα αὐτοῦ λίαν ἐπωφελὴς καὶ ἀναγκαία.

1. Ὁ δι' οἱονδήποτε λόγον διαζυγίου δικαστικῶς λυθεὶς γάμος δύναται νὰ ἀνασυσταθῇ καὶ κατὰ τὸν νόμον (Νεαρὰ 134 κεφ. ι'.) καὶ κατὰ τοὺς ἑρμηνευτὰς τοῦ κανονικοῦ δικαίου (Συντ. Β, σ. 506 καὶ Δ, σ. 121). Ἡ ἀνασύστασις θεωρεῖται ὡς νέος γάμος, ἐπιτρεπόμενος ἐφ' ὅσον δὲν ἀνεφύη ἐν τῷ μεταξὺ κώλυμά τι, ἀπαιτουμένων δὲ πασῶν ἐν γένει τῶν διὰ τὴν σύστασιν τοῦ γάμου ἀναγκαίων διατυπώσεων, τῆς θρησκευτικῆς μόνον τελετῆς παραλλασσούσης, καθόσον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αὕτη συνίσταται εἰς ἀνάγνωσιν εὐχῆς τινος ἐκ τῶν κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου ἀναγινωσκομένων.

σαν ἤδη τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀναγγέλλοντες μετὰ κατωδύνου καρδίας ὅτι ἐλθόντες πρὸ χρόνων εἰς νόμιμον πρὸς ἀλλήλους α΄ γάμον καὶ ἐφ' ἱκανὸν συζήσαντες εἰρηνικῶς, ἔπειτα ἐκ συνεργείας σατανικῆς κατηνέχθησαν εἰς δυσαρέσκειαν καὶ ψυχρότητα, δι' ἃς καίτοι μικρὰς οὔσας, διεζεύχθησαν ἀπ' ἀλλήλων ἐκκλησιαστικῶς, καὶ ὁ μὲν ἔλαβεν ἑτέραν β΄ γυναῖκα, ἡ δὲ ἕτερον β΄ ἄνδρα, ἀλλ' ἀκολούθως συνέβη ὥστε κἀκείνου τὴν σύζυγον καὶ ταύτης τὸν ἄνδρα τελευτῆσαι· τὴν τοιαύτην δὲ περίστασιν τῆς χηρείας αὐτῶν ἀποδόντες ἑκάτεροι εἰς τὴν κατ' αὐτῶν θείαν ὀργὴν διὰ τὸ πλημμέλημα τῆς διαζεύξεως ἄνευ εὐλόγου καὶ νομίμου αἰτίας, καὶ εἰς συναίσθησιν ἐλθόντες καὶ γνωσιμαχήσαντες ἐφ' οἷς ἥμαρτον, ἔγνωσαν πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ παναγάθου Θεοῦ διαλλαγῆναι πρὸς ἀλλήλους μᾶλλον καὶ ἀπιδεῖν εἰς τριτογαμίαν. Ταῦτα ἀναγγέλλοντες ἐν ὀδύνῃ καρδίας προσέπεσον ἀκολούθως τῷ ἐκκλησιαστικῷ ἐλέει καὶ τῇ εὐσπλαγχνίᾳ καὶ ἐνθέρμως ἐξῃτήσαντο τὴν ἐκκλησιαστικὴν συγκατάθεσιν καὶ ἄδειαν περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους αὖθις συνοικήσεως αὐτῶν. Διαβασανισθείσης οὖν συνοδικῶς τῆς ὑποθέσεως ταύτης, πρῶτον μὲν ἐφάνη ὅτι τῷ ὄντι παράλογος ἔκθεσμός τε καὶ παράνομος ὑπῆρξεν ἡ διὰ μικρὰς δυσαρεσκείας καὶ ψυχρότητας, ὡς ἀνήγγειλαν καὶ ἄνευ εὐλόγου καὶ νομίμου αἰτίας γενομένη διάζευξις καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα δευτερογαμία αὐτῶν· ὁ μὲν γὰρ εὐαγγελικὸς νόμος ἀποφαίνεται, «ὅστις ἀπολύσει τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου μοιχείας ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι», ὁ δὲ μη' κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων διατάττει, «ὅστις λαϊκὸς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐκβαλὼν ἑτέραν λάβοι, ἢ παρ' ἄλλου ἀπολελυμένην ἀφοριζέσθω» καὶ ὁ τῆς ϛ΄ Συνόδου πζ΄ κανὼν καὶ ὁ ριγ΄ τῆς ἐν Καρθαγένῃ διορίζουσιν, «ὁ διαζευχθεὶς ἀπὸ

τῆς γυναικὸς αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, ἀλλ' ἐπ' ἄλλοις αἰτίοις καὶ εἰς β΄ γάμον ἐλθὼν ὡς μοιχὸς λογίζεται καὶ τοῖς τῶν μοιχῶν ἐπιτιμίοις κανονίζεται»· ἑπομένως δ' ἐκρίθη τοῦ νομίμου ἐχομένη καὶ ἀξία τῆς συμπαθοῦς καὶ συγκαταβατικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀποδοχῆς ὑπάρχουσα ἡ μετὰ γνωσιμαχίας ἐπὶ τοῖς προημαρτημένοις προβληθεῖσα ἔνθερμος αἴτησις περὶ τῆς συνοικήσεως αὐτῶν. Καὶ γὰρ ὁ αὐτὸς ριγ΄ κανὼν τῶν θείων πατέρων ἀποφαίνεται οὕτωσί, «ἤρεσεν ὥστε κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐπιστήμην μήτε ὁ ἀπὸ γυναικὸς ἑαθεὶς μήτε ἡ ἀπ' ἀνδρὸς καταληφθεῖσα ἑτέρῳ συζευχθῇ, ἀλλ' ἢ οὕτω μείνωσιν ἢ ἑαυτοῖς καταλλαγῶσιν, οὗπερ ἐὰν καταφρονήσωσιν πρὸς μετάνοιαν ἀναγκασθῶσιν», ἤτοι ἐὰν καταφρονήσαντες τὴν διαταγὴν τοῦ κανόνος δευτερογαμήσωσι, τότε ὡς μοιχείαν ποιήσαντες, ἀναγκασθῶσι μετανοῆσαι καὶ διαζευχθέντες ἀπαλλαγῶσι τοῦ ἐγκλήματος τῆς μοιχείας καὶ ἢ ἄγαμοι μείνωσι τοῦ λοιποῦ μὴ τριτογαμοῦντες ἢ διαλλαγῶσιν ἐπανερχόμενοι εἰς τὸ πρῶτον αὐτῶν συνοικέσιον. Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ ἐπὶ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ὑποθέσεως τῶν ἐξονομασθέντων, εἰ καὶ μὴ προέλαβε γενέσθαι ἡ κανονικὴ ἀνάγκη τῆς διαζεύξεως αὐτῶν, ὅμως κατὰ θείαν βούλησιν ἐγένετο ἡ τοιαύτη διάζευξις τούτων διὰ τοῦ μεσολαβήσαντος θανάτου, ὡς εἴρηται, ἡ κοινὴ μήτηρ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, ἀείποτε ἐπιθυμοῦσα τῆς ψυχικῆς σωτηρίας τῶν ἰδίων αὐτῆς πνευματικῶν τέκνων, συμπαθῶς καὶ φιλανθρώπως προσενεχθεῖσα καὶ ἤδη συνῳδὰ τῇ ἐννοίᾳ τοῦ μνησθέντος ριγ΄ κανόνος, ἀπεδέξατο μετὰ μητρικῆς φιλοστοργίας τὴν ἐπὶ τοῖς προημαρτημένοις μεταμέλειαν, πρόπτωσίν τε καὶ αἴτησιν ἔνθερμον τῶν ἐξονομασθέντων πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων καὶ ἀπεφήνατο τὴν ἐπ' αὖθις συμβίω-

σιν καὶ συνοίκησιν αὐτῶν, προνοοῦσα μητρικῶς ἵνα μὴ ἄλλως χεῖρόν τι ἐπισυμβῇ αὐτοῖς πλημμέλημα. Ὅθεν γράφοντες διὰ τῆς παρούσης πατριαρχικῆς ἡμῶν καὶ συνοδικῆς ἐπιστολῆς, ἐντελλόμεθα, προτρέποντες τὴν ἱερότητά της ἐκκλησιαστικῶς, ὅπως, πληροφορουμένη τὴν κατὰ συμπάθειαν καὶ φιλανθρωπίαν γενομένην διὰ τοὺς ἐκτεθέντας νομικοὺς καὶ κανονικοὺς λόγους ἐκκλησιαστικὴν ἀπόφασιν, ἐπιτρέψῃ κυριαρχικῶς δι' ἐκφωνήσεως ἐξιλεωτικῶν εὐχῶν τοῖς ῥηθεῖσι τὴν ἀρχιερατικήν της ἄδειαν περὶ τῆς ὡς τὸ πρῶτον συμβιώσεως καὶ συνοικήσεως αὐτῶν, παραλαμβάνουσα καὶ διαρρηγνύουσα τὰ προεκδοθέντα ἐκκλησιαστικὰ διαζύγια αὐτῶν καὶ ἀναγνωρίζουσα τούτους συνοικέσιον νόμιμον.

Γρ. Π. καὶ Σ. τῆς Μιτυλήνης 23 Ἰουλίου 1846.

Ἡ μετὰ τὴν διάζευξιν τῶν διαδίκων συζύγων γενομένη συμβίωσις αὐτῶν, μὴ τελεσθέντων τῶν διατασσομένων καὶ εἰθισμένων ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, οὐδεμίαν δύναται ἔχειν ἰσχὺν ἵνα ἀνατρέψῃ τὸ κῦρος τῆς τακτικῆς γενομένης διαζεύξεως καὶ συνεπαγάγῃ τὰ νόμιμα ἀποτελέσματα νομίμου γάμου. Μ. Σ. 66 (1867).

Οὐκ ἔξεστιν ἵνα ἡ γυνὴ ἐπανέλθῃ πρὸς τὸν πρῶτον αὐτῆς ἄνδρα, ἀφοῦ νομίμως διεζεύχθη, ἐπιζῶντος τοῦ δευτέρου αὐτῆς ἀνδρός, ἀφ' οὗ ἐπίσης διεζεύχθη.

Ιρ. Ἱ. Σ. 9 Μαΐου 1870.

Ἄλλως καὶ κατ' οὐσίαν εἶναι ἀβάσιμος ἡ ἀναίρεσις διότι ἀποδειχθέντος ἐν τῇ ἐνώπιον τοῦ Ἱ. Συμβουλίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἰωαννίνων ὡς ἐφετείου, γενομένῃ διαδικασίᾳ ὅτι ἐξεδόθη μὲν διαζύγιον, δι' οὗ ἐκηρύχθη διαλελυμένος ὁ γάμος τῶν διαδίκων, ἀκολούθως ὅμως οἱ αὐτοὶ διάδικοι συνέταξαν ἔγγραφον ἀκυρωτικὸν τῆς διαζεύξεως

καὶ ἐξῃτήσαντο τὴν εὐλογίαν τοῦ νομίμου αὐτῶν ἀρχιερέως, ὅπως ζήσωσι τοῦ λοιποῦ ὡς νόμιμοι σύζυγοι, ὡς καὶ συνέζησαν ἐπὶ πέντε καὶ ἐπέκεινα ἔτη, ἀφοῦ ὁ ἅγιος Βελλᾶς ἀνέγνω ἐπ' αὐτῶν τὴν σχετικὴν εὐχήν, ὁ β' γάμος τῆς ἀναιρεσειούσης μετὰ τρίτου ἔπεται ὅτι ἐστὶν ὅλως παράνομος. Ἱ. Σ. 86 (1889).

§ 5.

Οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ νόμοι, ἀληθοῦς μὲν ὄντος τοῦ πάθους τῆς μανίας κατὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας νομικοὺς προσδιορισμούς, συγχωροῦντες τὴν διάζευξιν, ἀζήμια κελεύουσι μένειν τὰ διαζευχθέντα μέρη, ψευδοῦς δὲ καὶ σεσυκοφαντημένου τυγχάνοντος, ὡς ἡ κατὰ τῆς ῥηθείσης Κονίτσης γεγενημένη ἀγωγὴ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων προφανῶς ἔχειν ἀποδέδεκται, τὸν ῥηθέντα Ντζάνον ὑπαίτιον κρίνουσιν ἐπὶ τῇ κατὰ τῶν μάτην ῥεπούδιον πεμπόντων αἰτίᾳ, καὶ ἑπομένως ἔνοχον καθιστῶσι τῷ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ἐγκλήματι προστίμῳ, φησὶ γὰρ ἐπὶ λέξεως ἡ ριζ' Ἰουστινιάνειος Νεαρά, «εἰ δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τὸν πρὸς τὴν γυναῖκα διαλῦσαι γάμον σπουδάσει καὶ ἀλόγως ῥεπούδιον πέμψει, κελεύομεν αὐτῷ ἀποδοῦναι μὲν ἣν ὑπεδέξατο προῖκα ἅμα τῇ πρὸ τοῦ γάμου δωρεᾷ, καὶ τοσοῦτον ἐκ τῆς ἄλλης αὐτοῦ περιουσίας παρέχεσθαι τῇ γυναικί, ὅσον τὸ τρίτον μέρος τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ποιεῖ· καὶ εἰ μέν εἰσιν αὐτῇ παῖδες μόνην τὴν χρῆσιν τῆς τε προγαμιαίας δωρεᾶς καὶ τοῦ παρ' ἡμῶν προστεθέντος τρίτου μέρους ἔχειν τὴν γυναῖκα, τὴν δὲ δεσποτείαν τοῖς παισὶ φυλάττεσθαι, παίδων δὲ μὴ ὑπόντων ἔχειν τὴν γυναῖκα πρὸς τῇ χρήσει καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πράγμασι δεσποτείαν».

Γρ. Π. Σ. 1748 (Κ. Κριτίου σ. 269).

Ἐὰν ἐμμαρτύρως ἀποδειχθῇ ὅτι ἐδεδώκει ἡ γυνή, ἡ ἀπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτοῦ διαζευχθεῖσα, λόγῳ προικὸς ἀγρὸν ἑκατὸν στρεμμάτων καὶ ἔσχεν ὡς προγαμιαίαν δωρεὰν τιμαλφῆ τινα κοσμήματα καὶ σκεύη, ἔξεσται αὐτῇ κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμενοπουλ. Δ. ιε', 14—15 καὶ Α, ιγ', 35), μὴ μόνον ὅλην αὐτῆς τὴν προῖκα καὶ πᾶσαν τὴν προγαμιαίαν δωρεὰν ἀπολαβεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἄλλης τοῦ ἀνδρὸς περιουσίας τοσοῦτον λαμβάνειν, ὅσον τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς τὸ τρίτον μέρος εἶναι γινώσκεται, καὶ γὰρ πρὸς τῇ ἐγκαταλείψει καὶ λοιπῇ κακώσει ἐσυκοφαντήθη ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ὅτι, παρὰ τὴν γνώμην καὶ εἴδησιν αὐτοῦ ἐγκαταλιποῦσα τὴν συζυγικὴν αὐτῆς ἑστίαν, ᾤχετο κρύφα ἀπελθοῦσα εἰς Ἀθήνας καὶ ὅτι προσκληθεῖσα ἐπανειλημμένως οὐχ ὑπήκουσε, καί τοι τὰ πράγματα καὶ αἱ μαρτυρίαι τοὐναντίον διετράνωσαν.

Πρ. Ἱ. Σ. 11 Δβρίου 1869.

Τότε ὁ ἀνὴρ λαμβάνει τὸ δικαίωμα τοῦ οἰκειοποιηθῆναι τὴν προγαμιαίαν δωρεὰν καὶ τὴν προῖκα τῆς μοιχευθείσης γυναικὸς αὐτοῦ, ὅταν γνωρίσας τὴν αἰσχρουργίαν αὐτῆς, συνοικῶν ἔτι αὐτῇ, ἐνάξῃ πρότερον ἐγγράφως καὶ καταμηνύσῃ αὐτὴν καὶ τὸν μοιχὸν καὶ ἐλέγξῃ καὶ ἀποδείξῃ τὴν μοιχείαν, καὶ τότε διαζευγνύμενος γίνεται κάτοχος καὶ τῆς προικὸς αὐτῆς καὶ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς. (Ἀρμ. ΣΤ. β', 23). Πρ. Ἱ. Σ. 25 Ὀκτωβρίου 1871.

Ἐν περιπτώσει λύσεως τοῦ γάμου διὰ τοῦ διαζυγίου, καθ' ἣν οὐδέτερος τῶν συζύγων ὑπάρχει ὑπαίτιος τῆς λύσεως ταύτης, κατὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ νόμου (Ἀρμεν. Δ. ι'. ιε', 13 καὶ 14) οὐδεμία ἐπάγεται ποινὴ θατέρῳ αὐτῶν, ἀλλ' ἕκαστος λαμβάνει τὰ ἑαυτοῦ. Μ. Σ. 13 (1872).

Μηδετέρου τῶν συζύγων ὑπάρχοντος ὑπαιτίου τῆς λύσεως τοῦ γάμου, οὐδεμία ἐπάγεται ποινὴ θατέρῳ αὐτῶν, ἀλλ' ἕκαστος λαμβάνει τὰ ἑαυτοῦ. Μ. Σ. 11 (1873).

Ἐπειδὴ κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμεν. IV, XV § 14 καὶ Νεαρὰ 117 κεφ. Θ' § 4), «ἐὰν ὁ ἀνὴρ περὶ μοιχείας τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐγγράψηται καὶ τὴν μοιχείαν οὐκ ἀποδείξῃ, ἐξεῖναι τῇ γυναικὶ βουλομένῃ καὶ ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας χωρίζεσθαι τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἀπολαμβάνειν μὲν τὴν ἰδίαν προῖκα.... εἰ δὲ παῖδας ἔχει, κελεύομεν πᾶσαν τὴν τοῦ ἀνδρὸς περιουσίαν τοῖς παισὶ φυλάττεσθαι», νόμιμός ἐστι καὶ ἡ ἑτέρα τῆς ἐναγούσης αἴτησις τοῦ νὰ ἐγγραφῇ ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς, ὡς φυσικῆς ἐπιτρόπου τῶν ἀνηλίκων αὐτῆς καὶ τοῦ ἐναγομένου τέκνων καὶ ὑπὲρ αὐτῶν, ἡ ἐν Χρυσοπόλει ἰδιόκτητος τούτου οἰκία. Μ. Σ. 21 (1873).

Λυθέντος τοῦ γάμου ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀνδρὸς ἐπιστρέφεται τῇ γυναικὶ ἥ τε προὶξ καὶ ἡ ἄλλη αὐτῆς περιουσία. Μ. Σ. 21 (1873) 8 (1874).

Ὁ ἐφεσίβλητος, ὡς ὑπαίτιος τῆς λύσεως γάμου, ὑπόχρεώς ἐστιν εἰς νόμιμον ἀποζημίωσιν τῆς διαζευχθείσης συζύγου αὐτοῦ, ὅπως χρησιμεύσῃ αὕτη πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ κοινοῦ αὐτῶν τέκνου, κατὰ συνέπειαν δ' ὀφείλει ἵνα χορηγῇ κατὰ μῆνα τῷ κορασίῳ αὐτοῦ γρ. 500 μέχρι τῆς ἡλικιώσεως αὐτοῦ. Μ. Σ. 8 (1876).

Οὐκ ὀρθῶς ἰσχυρίσθη ἡ ἐνάγουσα ὅτι τὰ κοινῇ συναινέσει διαζύγια χωροῦσι σήμερον ἀζημίως, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ 140 Νεαρὰ οὐδέποτε ἐφηρμόσθη, ὡς μὴ καταχωρηθεῖσα μήτε ἐν τοῖς Βασιλικοῖς μήτε ἐν τῷ Ἀρμενοπούλῳ, ἄλλως τε καὶ ἂν θεωρηθῇ ἰσχύουσα, αὕτη ἀφορᾷ βεβαίως τὴν κατάργησιν τῶν ἀναφερομένων ποινῶν καὶ οὐχὶ τὸν τρόπον τῆς κανονίσεως τῆς προικός, ὃς κατὰ τὴν 22 Νεαρὰν ἐν κεφαλ. δ' ἀφίεται τοῖς διαδίκοις, «διαλύονται δ' ἐν ζωῇ τῶν

συμβαλλομένων γάμοι, οἱ μὲν συναινοῦντος ἑκατέρου μέρους, ὑπὲρ ὧν οὐδὲν ἐνταῦθα διαλεκτέον, τῶν συμφώνων τὸ πρᾶγμα καθάπερ ἂν ἑκατέρῳ δόξειε διοικουμένων κτλ.».

Μ. Σ. 27 (1875).

Τῆς Ἱ. Συνόδου οὔσης ἁρμοδίας ἀποκλειστικῶς ὅπως κανονίζῃ τὰ περὶ διαζυγίου καὶ τὰς ὑλικὰς αὐτοῦ συνεπείας, ἐκτὸς τῶν περὶ προικός, ἅτινα κατὰ τοὺς Κανονισμοὺς ἀνατίθενται τῷ Δ. Ἐ.Μ. Συμβουλίῳ, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου προικὸς μὴ ὑπαρχούσης, τοῦ δὲ διαζυγίου δοθέντος λόγῳ ἀμοιβαίας συναινέσεως κατ' ἐκκλησιαστικὴν οἰκονομίαν, διότι πράγματι καὶ ἄνευ αὐτοῦ ἐματαιοῦτο ἡ ἀληθὴς ὕπαρξις τοῦ γάμου μεταξὺ τῶν ῥηθέντων Εὐαγγέλη καὶ Ἑλένης, ἐθεωρήθη ἐπάναγκες ὅπως ὁρισθῇ ποσόν τι ἀποζημιώσεως οὐ μόνον πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἄνευ εὐλόγου αἰτίας ἐγκαταλειπομένης Ἑλένης, ἀλλὰ καὶ πρὸς διατροφὴν τοῦ θυγατρίου αὐτῆς, περὶ οὗ οὐδεὶς ἐν τῇ προηγουμένῃ ἀποφάσει ἐγένετο λόγος. Ἱ. Σ. Ἰούνιος 1877.

Ἡ διὰ διαζυγίου λύσις τοῦ γάμου ἐκτὸς τῆς ἐπιστροφῆς τῆς προικὸς ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῶν δωρεῶν λόγῳ μνηστείας ἢ ἕνεκα γάμου ὑπὸ τῆς γυναικὸς καὶ ἄλλων θετικῶν ζημιῶν δὲν συνεπάγεται κατ' ἀρχὴν ἑτέρας ἀποζημιώσεις, οἵαι εἰσὶν αἱ ἀπαιτούμεναι ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος διὰ τὰς γενομένας ὑπ' αὐτοῦ διὰ τὸν γάμον δαπάνας κλπ.

Μ. Σ. 67 (1886).

Λυθέντος τοῦ μεταξὺ τοῦ ἐνάγοντος καὶ τῆς ἐναγομένης γάμου ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτοῦ, ἐπιστρέφονται κατὰ νόμον τὰ πρὸς αὐτὴν δοθέντα λόγῳ μνηστείας ἢ δωρεῶν ἕνεκα γάμου.

Μ. Σ. 67 (1886).

Ἡ ἐξ ὑπαιτιότητος ἀμφοτέρων τῶν μερῶν διάλυσις τοῦ γάμου ἀφίσταται τοῦ γράμματος καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ νόμου.

Ἱ. Σ. 61 (1887).

§ 6.

Α'. Ἐγκύκλιος περὶ διαζυγίου λόγῳ ἐγκαταλείψεως τῆς γυναικὸς ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τριετίαν.

Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ὀφείλει ἡ ἀρχιερωσύνη αὐτῆς καὶ διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς διδασκαλιῶν καὶ συμβουλευτικῶν γραμμάτων, ὡς καὶ διὰ τῶν ἱερέων καὶ μάλιστα τῶν τὴν ἐξομολόγησιν ἀνειληφότων, προτρέπειν συνεχῶς τοὺς ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτῆς ἐξουσίαν τελοῦντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας τηρεῖν τὰ συζυγικὰ αὐτῶν καθήκοντα μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας καὶ ἐξ ἀρχῆς ἀπομακρύνειν τὰς ἀφορμὰς τῶν ψυχροτήτων καὶ δυσαρεσκειῶν· ἰδίᾳ δὲ παραγγέλλειν τοῖς ἀνδράσιν ὅπως, κἂν ποτε ἀποδημήσωσι, μὴ στερῶσι τὰς συζύγους τῆς προσηκούσης διὰ γραμμάτων ἢ καὶ χρημάτων προστασίας καὶ περιθάλψεως μηδὲ ἐγκαταλείπωσιν αὐτὰς μόνας πλέον τῶν τριῶν ἐτῶν, ἐν νῷ τιθέμενοι ὅτι ἀδιαφοροῦντες ἢ ἀφροντιστοῦντες περὶ τῶν συζύγων καὶ ἐπιλανθανόμενοι αὐτῶν αὐτοί τε βαρέως ἁμαρτάνουσιν καὶ εἰς ἐπιμέμπτους καὶ κατακρίτους παρεκτροπὰς συνήθως ἐξολισθαίνουσι καὶ ταῖς ἰδίαις γυναιξὶ γίνονται παραίτιοι θλίψεων στενοχωριῶν καὶ ἀφορήτων ταλαιπωριῶν ἢ καὶ ψυχολέθρων παραπτωμάτων καὶ τὸ μέγιστον ὅτι διὰ τῆς πολυχρονίου ἀπ' ἀλλήλων διαστάσεως ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸν ἱερὸν τοῦ γάμου σκοπόν, ὅς ἐστὶν ἡ συμβίωσις ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς καὶ ἡ ἔννομος τεκνοποιΐα. Ταῦτα συνιστῶσα καταλλήλως ἡ ἀρχιερωσύνη αὐτῆς καὶ πατρικῶς παραινοῦσα κερδίσει πάντως τὴν σωτηρίαν τινῶν ἂν μὴ τῶν πλειόνων καὶ ἀναζωπυρήσει τὰ πρὸς τὸ ἱερὸν τοῦ γάμου μυστήριον ὀφειλόμενα καθήκοντα.

Εἰ δέ τινες δυσπειθέστεροι καὶ σκληροτράχηλοι τυγχάνοντες καὶ μήτε τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ προκυπτούσας ἀμοιβαίας τῶν συζύγων ὑποχρεώσεις κατὰ νοῦν λαμβάνοντες, μήτε ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς παραινέσεσι καὶ ὑποθήκαις προσέχοντες, ὠθοῦσι τὰς συζύγους διὰ τῆς πολυχρονίου ἀπουσίας καὶ ἀδιαφορίας εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀπαιτῆσαι παρὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς τὴν ἀπὸ τοιούτων ἀνδρῶν διάζευξιν, ἐντελλόμεθα τῇ αὐτῆς ἀρχιερωσύνῃ ὅπως ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει λαμβάνῃ καθηκόντως ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τῆς ἐναγούσης γυναικὸς καὶ ἐνεργῇ ἁρμοδίως νὰ δέοντα· ἤγουν ἐὰν τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀπουσίας μὴ ὑπερέβη πολὺ τὸ τρίτον ἔτος καὶ ὁ σύζυγος ἔδειξεν ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ δείγματα μερίμνης συζυγικῆς, προτρέπει μὲν τὴν γυναῖκα διὰ καταλλήλων νουθεσιῶν ἀνακαλέσαι τὴν ὑποβληθεῖσαν ἀγωγήν, γράφῃ δὲ ἀρχιερατικῶς τῷ ἀποδημοῦντι συζύγῳ ὑπομιμνήσκων τὰς τῶν νόμων ὑπαγορεύσεις καὶ παραινῶν ἵνα ἢ ἐπανέλθῃ ταχέως πρὸς τὴν σύζυγον ἢ μετακαλέσηται ταύτην παρ' ἑαυτῷ καὶ συγχρόνως ἀπειλῶν ὅτι ἐν περιπτώσει παρακοῆς αὐτοῦ καὶ ἐπιμονῆς τῆς γυναικὸς γενήσεται κατ' ἀνάγκην

δεκτὴ ἡ ἐκείνης ἀγωγὴ καὶ ἐνεργηθήσονται τὰ ὑπὸ τῶν νόμων διακελευόμενα. Ἐὰν δὲ μήτε ὁ ἀνὴρ ἐμερίμνησεν ἐν τῷ διαστήματι τῆς ἀποδημίας αὐτοῦ προσηκόντως περὶ τῆς συζύγου, καὶ ἡ γυνὴ προβάλῃ παράπονα καὶ αἰτήσηται τὴν διάζευξιν ἀρκεῖ τριετία (κατὰ τὴν ἐπὶ Πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ Β΄. γενομένην συνοδικὴν ἀπόφασιν, ἐν ἔτει 1611) πρὸς παραδοχὴν τῆς ἀγωγῆς αὐτῆς καὶ τακτικὴν διαδικασίαν.

Ἀλλὰ τὴν ἀγωγὴν τῆς γυναικὸς δήλης μὲν οὔσης τῆς διαμονῆς τοῦ ἀνδρὸς δεῖ κοινοποιεῖσθαι αὐτῷ ἀσφαλῶς διὰ τῆς κατὰ τόπον ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς καὶ ὁρίζεσθαι ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως προθεσμίαν ἀπὸ δύο μέχρι τεσσάρων μηνῶν, ἐν ᾗ ἐὰν οὗτος παραστῇ προβήσεται πάντως τὸ περὶ αὐτὴν πνευματικὸν δικαστήριον εἰς τακτικὴν διαδικασίαν καὶ ἐνεργήσει ὅτι οἱ ἱεροὶ νόμοι περὶ τούτου διακελεύονται, ἐὰν δὲ ἀρνηθῇ παραστῆναι ἢ δείξῃ ἀσύγγνωστον ἀδιαφορίαν δικάσει ἐρήμην καὶ κοινοποιήσει νομίμως τὴν ἀπόφασιν, ὁρίζον συνάμα καὶ δίμηνον ἢ τρίμηνον ἐπ' ἀνακοπῇ ἢ ἀναψηλαφήσει ἢ καὶ ἐφέσει προθεσμίαν, μεθ' ἣν παρελθοῦσαν ματαίως, δύναται ἀδιστάκτως ἐκδοῦναι καὶ τὸ διαζύγιον. Ἀγνώστου δ' οὔσης τῆς διαμονῆς τοῦ ἀνδρός, δεῖ κοινοποιεῖν διὰ τῶν ἐφημερίδων τὴν ἀγωγὴν καὶ προσκαλεῖν τὸν σύζυγον εἰς δίκην, τιθεμένης καὶ αὖθις ῥητῶς διμήνου ἢ τετραμήνου προθεσμίας ἐπὶ τῇ δίκῃ, τὰ δὲ περαιτέρω ἐνεργητέα συμφώνως τοῖς προδηλωθεῖσι κατὰ τὴν μίαν ἢ τὴν ἑτέραν περίπτωσιν. Ἐὰν ὅμως παρῆλθον πέντε ὅλα ἔτη ἀπὸ τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀποδημίας καὶ οὐδὲν ἔδωκεν οὗτος δεῖγμα συζυγικῆς μερίμνης μηδὲ σημεῖον ζωῆς, ἡ γυνὴ προαποδεικνύουσα ταῦτα ἐναργῶς καὶ διὰ μαρτυριῶν ἐπισήμων καὶ ἀδιαπταίστων δικαιοῦται ἀπροκριματίστως λαβεῖν, εἴ γε βούλεται, τὸ διαζύγιον κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ἐκκλησίας (Μανουὴλ τοῦ Β΄. πατριαρχεύσαντος περὶ μεσοῦντα τὸν ιγ΄. αἰῶνα). Οὐδέποτε δὲ οὐδ' ὁπωστιοῦν δικαιοῦνται οἱ ἄνδρες προβαλλόμενοι τὴν τοιαύτην διάταξιν ἀπαιτῆσαι τὸ διαζύγιον μὴ στεργουσῶν τῶν γυναικῶν, διότι ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἀδικοῦντες, αὗται δ' αἱ ἀδικούμεναι.

Ταῦτα ἐκ προνοίας ἐκκλησιαστικῆς ἀποφηνάμενοι συνοδικῶς κοινοποιοῦμεν τῇ αὐτῆς ἀρχιερωσύνῃ καὶ παραγγέλλομεν ἔχειν αὐτὰ ὡς γνώμονα καὶ ὁδηγὸν ἐν ταῖς παρουσιαζομέναις τοιαύτης φύσεως ὑποθέσεσιν, ὅπως καὶ αἱ διατάξεις τῶν νόμων τηρῶνται ἀπρόσβλητοι καὶ αἱ γυναῖκες μὴ ἀδικῶνται περιφρονούμεναι ὑπὸ τῆς δυστροπίας καὶ ἀδιακρισίας τῶν ἀνδρῶν καὶ ὁ τοῦ γάμου σκοπὸς μὴ ἐξευτελίζηται καὶ καταργῆται.

Ἐγκύκλιος Π. καὶ Σ. 6 Ἰουνίου 1882.

Β΄. Ἐγκύκλιος περὶ διαζυγίου λόγῳ ἀρνήσεως τῆς γυναικὸς ὅπως ἀκολουθήσῃ τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα.

Τὰ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως ἐν τῇ συνάψει ἢ τῇ διαλύσει τῶν συνοικεσίων ἰδιάζουσαν ἀείποτε ἐπισπῶνται πρόνοιαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας διά τε

τὴν ἱερότητα τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, διὰ τὴν θεμελιώδη κοινωνικὴν αὐτοῦ σημασίαν καὶ διὰ τὰ ἀγαθὰ ἢ κακὰ ἐπακόλουθα, ἃ συνεπάγεται ὑπό τε ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ἔποψιν ἡ τήρησις ἢ ἀθέτησις τῶν περὶ γάμου κανονικῶν διατάξεων καὶ τῶν γαμικῶν συμβολαίων. Ἐπειδὴ τοίνυν παρετηρήθη ὅτι, ἐν ταῖς ἀναφυομέναις συζυγικαῖς διαφοραῖς καὶ διαστάσεσι, προκύπτει ἐνίοτε περίπτωσίς τις, καθ' ἣν, ἐλλείψει εἰδικῆς σαφοῦς κανονικῆς διατάξεως, δυσχέρειαι γεννῶνται περὶ τῆς ληπτέας κατὰ νόμον ἀποφάσεως, ἀναγκαῖον ἐκρίθη συνοδικῶς ἵνα κανονισθῶσι τὰ περὶ τούτου πρὸς ὁδηγίαν τῶν ἁρμοδίων ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων. Οὕτω, τεθέντος τοῦ ζητήματος τί δέον γίγνεσθαι ἐν ᾗ περιπτώσει ὑποβάλλεται ἀγωγὴ ἀνδρὸς ἐπὶ διαζεύξει κατὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ ὡς ἀρνουμένης ἄνευ εὐλόγου καὶ νομίμου αἰτίας ἀκολουθῆσαι αὐτῷ εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον, διαμενούσης δ' ἐπὶ ἔτη παρὰ τοῖς γονεῦσιν ἢ συγγενέσιν αὐτῆς καὶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν δικαστικῆς κατ' αὐτῆς ἀποφάσεως ἐπιταττούσης ἵνα ἀκολουθήσῃ τῷ ἀνδρί, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐπὶ τῇ βάσει γνωμοδοτήσεως εἰδικῆς ἐκ συνοδικῶν ἀρχιερέων ἐπιτροπῆς, ἐπισταμένως μελετησάσης τὸ προκείμενον ζήτημα καὶ τὰς ἐπὶ ἀναλόγων περιπτώσεων κανονικὰς διατάξεις, ἀπεφήνατο τὰ ἑπόμενα : Α΄.— Ὁ ἐγκαταλιμπανόμενος σύζυγος ἐὰν θεωρῇ ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς συζύγου ἐγκατάλειψις αὐτοῦ ἐπ' οὐδενὸς νομίμου λόγου στηρίζεται, δύναται ἀπευθῦναι ἀγωγὴν ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου, ὅπερ, μετὰ τὴν νενομισμένην ἐξέτασιν καὶ διαδικασίαν, ἐκδίδωσι τὴν προσήκουσαν ἀπόφασιν, εἴτε ἀπορρίπτον τὴν ἀγωγὴν ὡς ἀβάσιμον, εἴτε ἀποφαινόμενον περὶ τοῦ βασίμου αὐτῆς καὶ διατάσσον τὴν γυναῖκα ἵνα ἀκολουθήσῃ τῷ ἀνδρί. Β΄.— Ἐὰν μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἀποφάσεως, ἡ γυνὴ μὴ ποιήσηται χρῆσιν τῶν νομίμων ἐνδίκων μέσων κατ' αὐτῆς, εἴπερ θεωρεῖ ἑαυτὴν ἠδικημένην, παραδράμῃ δὲ τριετία ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κοινοποιήσεως καὶ μὴ συμμορφωθῇ αὕτη πρὸς τὴν ἀπόφασιν, ὁ ἀνὴρ δικαιοῦται ὑποβαλεῖν, μετὰ τὴν λῆξιν τῆς τριετοῦς ταύτης προθεσμίας, νέαν αἴτησιν ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, ἐξαιτούμενος τὸ ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ διαζύγιον. Ἐὰν δ' αὕτη μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν δικάσιμον, ἢ ἐμφανισθεῖσα δηλώσῃ ὅτι ἐμμένει ἐν τῇ ἀρνήσει αὐτῆς, τὸ Δικαστήριον ἀποδεχόμενον τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἀνδρὸς προβαίνει εἰς ἀπόφασιν περὶ διαζεύξεως ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς γυναικός, κοινοποιουμένην αὐτῇ ὁμοίως κατὰ τὴν εἰθισμένην τάξιν, διὰ τὴν ἔκπνευσιν τῶν νομίμων προθεσμιῶν καὶ ἐνέργειαν τῶν περαιτέρω. Ταύτην τοίνυν τὴν συνοδικῶς ληφθεῖσαν ἀπόφασιν ἀνακοινούμενοι τῇ αὐτῆς ἱερότητι ἐντελλόμεθα ἵνα καταστήσῃ γνωστὴν τοῖς ἁρμοδίοις καὶ φροντίζῃ περὶ τῆς τοὐντεῦθεν ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς αὐτῆς κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν περίπτωσιν, ἐν τοῖς ἀνὰ τὴν ἐπαρχίαν αὐτῆς Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις.

Ἐγκύκλιος Π. καὶ Σ. 5 Αὐγούστου 1894.

ΔΙΑΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΩΔΙΚΕΛΛΟΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Τύπος διαθήκης καὶ κωδικέλλου.
α'. Ἐν γένει.
β'. Ποῦ συντάσσεται ἡ διαθήκη.
γ'. Ὑπογραφὴ διαθήκης.
δ'. Μάρτυρες διαθήκης.
ε'. Μυστικὴ διαθήκη.
στ'. Διαθήκη ἀνιόντων ὑπὲρ κατιόντων.
ζ'. Διαθήκη στρατιωτική.
η'. Ἐπικύρωσις διαθήκης.
§ 2. Περιεχόμενον διαθήκης.
§ 3. Ἀκυρότης καὶ ἀνάκλησις διαθήκης.
§ 4. Ἐκτελεσταὶ διαθήκης.

§ 1.

α') Ἐν γένει.[1]

Δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ σκέψις τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως ὅτι, ἐὰν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφον ἦν διαθήκη, ἔδει ἵνα

1. Πρὸς σύνταξιν πάσης ἐγκύρου διαθήκης ἀπαιτεῖται α') παρουσία ἑπτὰ ἢ πέντε μαρτύρων ἐπὶ τούτῳ καλουμένων, ἱκανῶν πρὸς μαρτυρίαν καὶ μὴ ἐξαιρουμένων καὶ β') ἐνιαῖον τῆς πράξεως κατὰ τόπον καὶ χρόνον.

Ἡ σύνταξις τῆς διαθήκης τελεῖται δι' ἐγγράφου δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ.

Ἡ ἰδιωτικὴ διαθήκη γράφεται ἐνώπιον τῶν μαρτύρων ἢ ἐν ἀπουσίᾳ αὐτῶν ὑπὸ τοῦ διαθέτου ἢ καὶ ὑπὸ τρίτου κατ' αἴτησιν αὐτοῦ, ἀναγινώσκεται εἰς ἐπήκοον πάντων καὶ ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν μαρτύρων. Αἱ δὲ δημόσιαι διαθῆκαι συντάσσονται ἐν τοῖς συμβολαιογραφείοις τῶν Πατριαρχείων, Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν, καταστρωννύμεναι ἐν τοῖς ἐπὶ τούτῳ κώδιξι.

Κωδίκελλος καλεῖται πᾶσα διάταξις τελευταίας βουλήσεως, κα-

τηρηθῇ μυστικόν, διότι ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ συντάξας αὐτὸ ἢ οἱ μάρτυρες δὲν ἤθελον τηρήσῃ ἀπόρρητον τὸ περιεχόμενον τῆς διαθήκης, αὕτη δὲν ἀποβάλλει τὸ κῦρός της οὔτε μεταβάλλει φύσιν, ἄλλως τε, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ προσαχθέντος πιστοποιητικοῦ τῶν ἐν Χίῳ Συμβουλίων εἴκοσι χωρίων, αἱ διαθῆκαι συντάσσονται αὐτόθι ὑπὸ τῶν μνημόνων παρόντων καὶ τῶν συμβούλων καὶ ἐπιτρόπων τοῦ χωρίου, γίνονται δὲ γνωσταὶ καὶ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ διατιθεμένου. Μ. Σ. 7 (1874).

Ἄκυρός ἐστιν ἡ προκειμένη διαθήκη καὶ διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ συντάξας αὐτὴν μνήμων ἐστὶ συγγενὴς τῆς διαθέτιδος. Μ. Σ. 6 (1876).

Διαθήκη οὐδόλως μνημονεύουσα τὸν τόπον τῆς συντάξεως αὐτῆς, ἀλλ' ἐν παρόδῳ παρὰ τῇ ἡμερομηνίᾳ ἀναφέρουσα ἀορίστως τὴν Κων/πολιν, ὡς τόπον αὐτῆς, ἐλέγχεται ὡς ἀντικειμένη εἰς τὸν νόμον, ἐν ᾧ ἔδει νὰ ὑπάρχῃ σεσημειωμένη ἐν αὐτῇ ῥητῶς οὐ μόνον ἡ οἰκία ἀλλὰ καὶ τὸ δω-

ταρτιζομένη ὡς ἡ διαθήκη καὶ περιέχουσα πάντα ὁρισμὸν τοῦ διαθέτου περὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ πλὴν ἐνστάσεως κληρονόμου ἢ ἀποκληρώσεως. Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἐν κωδικέλλοις διατάξεων προϋποτίθησι κληρονόμον εἴτε ἐκ διαθήκης, ἐὰν ὑπάρχῃ τοιαύτη, εἴτε ἐξ ἀδιαθέτου, ἂν μόνον κωδίκελλος κατηρτίσθη, ἐξ οὗ οἱ κωδικέλλοι διακρίνονται εἰς ἐκ διαθήκης καὶ εἰς ἐξ ἀδιαθέτου· οἱ ἐκ διαθήκης κωδικέλλοι εἶναι παρακολουθήματα τῆς διαθήκης, τῆς ὁποίας ἡ ἀκυρότης ἐπηρεάζει καὶ αὐτῶν τὸ κῦρος, οἱ δ' ἐξ ἀδιαθέτου ἀποτελοῦσιν ὅλως αὐτοτελῆ διάταξιν τελευταίας βουλήσεως. Οἱ κωδίκελλοι ἀνακαλοῦνται διὰ πάσης ἐναντίας βουλήσεως, ἐὰν δ' ὑπάρχωσι πλείονες κατὰ χρόνον διάφοροι, ἰσχύουσιν ἅπαντες ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκεινται κατὰ τὸ περιεχόμενον, ὅτε ὁ μεταγενέστερος καταργεῖ τὸν προηγούμενον.

μάτιον ἐν ᾧ συνετάχθη, καὶ ἑπομένως ἄκυρός ἐστι.

Μ. Σ. 170 (1891).

Διαθήκη κυρίως λέγεται ἡ τελευταία τοῦ διαθέτου βούλησις καὶ διάταξις, ὡς πρὸς τὴν ἰδίαν περιουσίαν, ἐπὶ τῇ προβλέψει τοῦ θανάτου αὐτοῦ, μεθ' ὃν καὶ μόνον ἐκτελοῦνται τὰ ἐν αὐτῇ διατασσόμενα, ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ διαθέτις, παραδίδουσα εἰς τοὺς ἐγγόνους καὶ τὰ τέκνα τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ μνημονευόμενα κτήματα, φαίνεται μᾶλλον δωρουμένη ἢ διατιθεμένη ταῦτα, μᾶλλον λοιπὸν θεωρητέα ὡς δωρητήριον ἔγγραφον ἡ διαθήκη αὕτη, ἔχουσα ἄλλως τε τυπικὰς καὶ οὐσιαστικὰς ἐλλείψεις.

Μ. Σ. 255 (1895).

Καὶ ὁ ἕτερος ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσείοντος ὅτι ἐν τῇ συντάξει τῆς ἐπιδίκου διαθήκης δὲν ἐτηρήθη ἡ ἀπαιτουμένη ἑνότης τόπου καὶ χρόνου καὶ πράξεως δὲν θεωρεῖται ἔχων ὑπόστασιν, διότι συνάγων ἁπλῶς συμπεράσματα ἐκ τῆς παρατηρηθείσης διαφόρου μελάνης ἐν ταῖς ὑπογραφαῖς τῶν μαρτύρων, οὐδὲν παρουσιάζει ἀποδεικτικὸν μέσον τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτοῦ.

Μ. Σ. 277 (1896).

Τὸ ὑπὸ τῆς ἐφεσιβλήτου προσαχθὲν ἔγγραφον ἀνάγεται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀμοιβαίων διαθηκῶν, διότι ἀμφότεροι οἱ σύζυγοι συνέταξαν αὐτὸ ἀπὸ κοινοῦ, καὶ ἀμοιβαίως ὁ εἷς ἐγκαθίστησι μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ κληρονόμον τὸν ἕτερον ἐφ' ἁπάσης τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἐνῷ δὲν ἐπιτρέπεται κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον τὸ τοιοῦτον, καθόσον αἱ τοιαῦται διαθῆκαι δὲν πηγάζουσιν ἐξ ἐλευθέρας θελήσεως τῶν ὑπογραφόντων αὐτάς, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ πιέσεως ἠθικῆς τοῦ ἰσχυροτέρου τῶν συζύγων πρὸς τὸν ἕτερον.

Μ. Σ. 301 (1896).

Οἱ περὶ τὴν σύνταξιν καὶ τὸν καταρτισμὸν τῶν διαθηκῶν

θεσπισθέντες ὑπὸ τοῦ νόμου ἐξωτερικοὶ τύποι, οὓς δέον ἵνα φέρῃ ἑκάστη αὐτῶν (Ἀρμ. Ε, α, 4), ἐτέθησαν εἰκότως πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τῆς παραφυλάξεως αὐτῶν ἀπὸ παντὸς δόλου, ἐπὶ βλάβῃ τῶν νομίμων δικαιούχων, καὶ τῆς διαπιστώσεως ὅτι εἰσὶν ἀπόρροια τῆς τελευταίας θελήσεως τοῦ διαθέτου, τουτέστι χρησιμεύουσιν ἁπλῶς ὡς στοιχεῖον ἀποδεικτικόν· ἀλλ' ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει μὴ λαμβανομένης ἀφ' ἑνὸς ὑπ' ὄψιν τῆς παρὰ τῷ Μητροπολίτῃ Χίου παρὰ τοῦ Γ. Μ. παρακαταθέσεως τῆς ἐπιδίκου διαθήκης, καθ' ἣν δὲν ἐτηρήθη ὁ νόμος, διότι οὔτε ὁ Γ. Μ. ἠδύνατο ἄνευ ἐγγράφου ἐντολῆς καὶ εἰδικῆς ἐπὶ τούτῳ πληρεξουσιότητος, ἵνα μεταβῇ καὶ καταθέσῃ παρὰ τῷ Μητροπολίτῃ τὴν διαθήκην τοῦ Γ. Κ., μήτε ὁ Μητροπολίτης ἐδικαιοῦτο ἵνα παραλάβῃ πρὸς φύλαξιν διαθήκην οὕτω πως παραδιδομένην αὐτῷ, ἐξ ἄλλου ἀποδείκνυται ἀκριβῶς ἐκ διαφόρων τεκμηρίων ὅτι ἡ ἐν λόγῳ διαθήκη ἀπορρέει ἐκ τῆς τελευταίας θελήσεως τοῦ μακαρίτου Γ. Κ., τὰ τεκμήρια δὲ ταῦτα τὰ ἀναπληροῦντα τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους καὶ ἀποτελοῦντα ἀποδεικτικὴν δύναμίν εἰσι τὰ ἑξῆς· 1) ὅτι ἡ ἐν λόγῳ διαθήκη εἶναι γεγραμμένη καὶ ὑπογεγραμμένη ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ ἰδίου καθὰ καὶ προφορικῶς οἱ κατὰ τὴν κατάθεσιν τῆς διαθήκης παρευρεθέντες 3 μάρτυρες καὶ ἐνόρκως κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου δημοσίευσιν αὐτῆς διεβεβαίωσαν, ὅτι εἶναι γνησία ἥ τε γραφὴ καὶ ὑπογραφὴ τοῦ διαθέτου, 2) ὅτι ὁ περιέχων τὴν διαθήκην ταύτην φάκελλος ἣν ἐσφραγισμένος ἐν τῷ ἔμπροσθεν μέρει διὰ πέντε σφραγίδων τοῦ μακαρίτου, αἵτινες ἐξετασθεῖσαι ὑπὸ τοῦ δ' κασιηρίου ἐν καιρῷ τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς εὑρέθησαν ἀλύμαντοι καὶ 3) ὅτι ἐπὶ τοῦ ὄπισθεν μέρους αὐτοῦ φέρεται πρᾶξις αὐτοῦ ἰδιόγραφος καὶ ἐνυπόγραφος, λέγουσα ὅτι

ἐντὸς τούτου εὑρίσκεται ἡ διαθήκη αὐτοῦ γεγραμμένη ἰδιοχείρως, δι' ἧς ἐκφράζει τὴν τελευταίαν θέλησίν του, καὶ ἑπομένως ἡ ἔνστασις τῆς ἐφεσειούσης, ὅτι αὕτη εἶναι ἄκυρος ὡς μὴ φέρουσα τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα στοιχεῖα, ἤτοι ὡς στερουμένη μαρτύρων, ἀπορριπτέα ἐστί.

Μ. Σ. 287 (1896).

β') Ποῦ συντάσσεται ἡ διαθήκη.[1]

Ἄκυρος εἶναι ἡ προκειμένη διαθήκη τοῦ ἀποβιώσαντος ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, ὡς συνταχθεῖσα καὶ ἐπικυρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα Ἑλληνικοῦ Προξενείου, ἀρχῆς μὴ ἁρμοδίας, μολονότι ἄλλως ἡ διαθήκη ἐστὶν οὐχ ἧττον ἀκυρωτέα, διότι ὑπάρχουσι διωρισμένοι ἐν αὐτῇ ἐπίτροποι καὶ διαχειρισταὶ τῆς περιουσίας πρόσωπα ἀνήκοντα εἰς ξένην ὑπηκοότητα καὶ μὴ ὑπαγόμενα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐγχωρίων δικαστηρίων. Μ. Σ. 1 (1876).

Ἄκυρος εἶναι αὐτοδικαίως ἡ διαθήκη ὀθωμανοῦ ὑπηκόου ἡ συνταχθεῖσα ἐνώπιον τῆς ἐνταῦθα Ἑλληνικῆς Προξενικῆς ἀρχῆς. Μ. Σ. 2 (1878).

Καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ὁ ἀποβιώσας ἦν ὑπήκοος ὀθωμανός, ἡ σύνταξις τῆς διαθήκης του διὰ τῶν ἑλληνικῶν ἀρχῶν ἐπὶ

1. Κατὰ τὰς γενικὰς περὶ δικαιοπραξιῶν ἀρχὰς ἡ διαθήκη συντάσσεται κατὰ τὸν τύπον τὸν ἀπαιτούμενον ἢ ὑπὸ τοῦ νόμου τῆς πολιτείας τοῦ διαθέτου ἢ ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ τόπου, ἔνθα συντάσσεται αὕτη (locus regit actum)· ἄρα ἡ ἐνώπιον ἑλληνικῆς προξενικῆς ἀρχῆς ἐν Τουρκίᾳ συνταχθεῖσα διαθήκη ὀρθοδόξου ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, τότε μόνον δύναται νὰ θεωρηθῇ νόμιμος, ὅταν ἐν τῇ καταρτίσει αὐτῆς ἐτηρήθησαν αἱ τοῦ ἰσχύοντος ῥωμαϊκοῦ δικαίου διατάξεις.

παρουσίᾳ ἑλλήνων ὑπηκόων μαρτύρων δὲν καταστρέφει τὸ γνήσιον ταύτης, ὅπερ οὐδ' αὐτοὶ οἱ ἀντίδικοι ἀμφισβητοῦσι, καθόσον οὐδεμία ὑφίσταται διαφορὰ μεταξὺ τῶν διαφόρων ὁμογενῶν, διαφόρου ὅμως ὑπηκοότητος, ἐπὶ τοιούτου εἴδους πράξεως, ὥστε τοιαύτη παρατυπία νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀνατροπὴν αὐτῶν. Μ. Σ. 20 (1869).

γ') Ὑπογραφὴ διαθήκης[1].

Κατὰ τὸν ἰσχύοντα παρ' ἡμῖν νόμον διαθήκη ἀγραμμάτων δέον νὰ φέρῃ ἑπτὰ μαρτύρων ὑπογραφάς. (Ἀρμεν. V, Ε, 4). Μ. Σ. 6 (1873).

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συντάξεως τῆς προκειμένης διαθήκης, ἤτοι κατὰ τὸ 1848, ἴσχυεν ἐν Χίῳ ἔθιμον, καθ' ὃ πᾶσα διαθήκη ἀγραμμάτου φέρουσα τὰς ὑπογραφὰς τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν τοῦ χωρίου αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ Κώδικι κατακεχωρημένη ἦν νομιμωτάτη καὶ ἀπρόσβλητος. Μ. Σ. 11 (1877).

Ἄκυρος εἶναι ἡ διαθήκη ἡ στερουμένη τῆς ὑπογραφῆς τοῦ διαθέτου, ἥτις ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως πρὸς νόμιμον σύστασιν τῆς διαθήκης, οὐκ ὀρθῶς δὲ τὸ πρωτοδικεῖον τῆς

1. Πᾶσα διαθήκη εἴτε δημοσία εἴτε ἰδιωτικὴ ὑπογράφεται ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν μαρτύρων. Ἀλλ' ἂν ὁ διαθέτης ἰδίᾳ χειρὶ γράψῃ τὴν διαθήκην καὶ δηλώσῃ τοῦτο ῥητῶς ἐν αὐτῇ, τότε καὶ ἐλλειπούσης τῆς ὑπογροφῆς τοῦ διαθέτου, ἡ διαθήκη εἶναι ἔγκυρος. Ἂν δ' ὁ διαθέτης δὲν δύναται ἕνεκά τινος οἱουδήποτε λόγου νὰ ὑπογράψῃ ἰδιοχείρως, ἡ ὑπογραφὴ αὐτοῦ ἀναπληροῦται δι' ἑτέρου πρὸς τοῦτο προσλαμβανομένου προσώπου, ὅπερ ὑπογράφει ἀντὶ τοῦ διαθέτου, σταυροσημειοῦντος, εἰ δυνατόν, κατὰ τὸ κρατοῦν ἔθος. Ὁμοίως διὰ τρίτου προσώπου ὑπογράφεται ἡ διαθήκη τοῦ τυφλοῦ καὶ ἀγραμμάτου.

Μητροπόλεως Χίου παρεδέξατο τὸ ἐναντίον, στηριζόμενον ἐπὶ ἐθίμου ἀντικειμένου εἰς τὸν νόμον. Μ Σ. 22 (1881).

Ἐὰν ὁ διαθέτης κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης ἐστερεῖτο τῆς ὁράσεως αὐτοῦ καὶ ἦν ἀγράμματος δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπογράψῃ ταύτην, ἔδει δ'ἵνα γένηται μνεία τοῦ γεγονότος τούτου ἐν τῇ διαθήκῃ καὶ συμπληρωθῇ νομίμως ἡ ἔλλειψις αὕτη. Μ. Σ. 22 (1881).

Ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν ἐφεσειόντων ὅτι ὁ διαθέτης τυφλὸς ὢν δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπογράψῃ ἐν τῇ διαθήκῃ ἀπορριπτέος ἐστί, διότι ἡ πρὸς τὸ ὑπογράψαι ἀδυναμία αὐτοῦ ὡς τυφλοῦ ἠδύνατο ν' ἀναπληρωθῇ διὰ τῆς ἐν αὐτῇ μνείας τοῦ γεγονότος τούτου, καὶ διὰ τῆς ὑπογραφῆς ἑτέρου κατ' ἐντολὴν τοῦ διαθέτου καὶ τῆς σταυροσημειώσεως τοῦ ἰδίου. Μ. Σ. 73 (1895).

Πῶς δὲ ἔμεινεν ἡ ῥηθεῖσα καὶ ὑπὸ μαρτύρων ἀξιοπίστων ὑπογεγραμμένη διαθήκη ἀνυπόγραφος παρὰ τοῦ διατιθεμένου ἐπληροφορήθημεν διὰ τῆς αὐτοπροσώπου καὶ εὐσυνειδήτου τῶν Ἐπιτρόπων τῆς Χίου ὁμολογίας, ὅτι τὸ προνόμιον καὶ ὁ πολιτικὸς ὅρος τῆς πατρίδος των ἀπαγορεύει ἐν οἱῳδήποτε κοινῷ γράμματι τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφὴν τοῦ διατάττοντος ἢ πωλοῦντος ἢ δωρουμένου ἢ ἀντικαταλλαττομένου ἢ τοιοῦτον ἕτερον ποιοῦντος καὶ ἀπαιτεῖ μόνον τὰς μαρτυρικὰς ὑπογραφὰς τῶν προεστώτων ἵνα ἔχῃ μᾶλλον ἐκ τούτων τὸ ἀξιόπιστον καὶ ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπηρτίσθη καὶ ἡ τοῦ μακαρίτου ἐκείνου διάταξις· καὶ κατὰ νόμους δ'ἀναγνωρίζεται καὶ λέγεται διαθήκη τὸ προκείμενον ἔγγραφον, ἐπειδὴ καὶ οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ νόμοι, ὡς ἔστιν ἰδεῖν ἐν τῷ περὶ διαθηκῶν Ε΄ βιβλίῳ καὶ τίτλῳ α΄ τοῦ ἱεροῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ ἐκ μόνης τῆς ἐκ μαρτύρων ὑπογραφῆς ἀξιοῦσι πιστὴν τὴν διαθήκην καὶ

προστατεύουσι καὶ κρατύνουσι, μηδὲν πλέον περὶ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ διατιθεμένου πολυπραγμονοῦντες· φασὶ γὰρ, «ἐὰν μὴ οἰκείᾳ χειρὶ τὸ τοῦ κληρονόμου δηλωθῇ ὄνομα, ἀνάγκη τοῖς μάρτυσι λέγεσθαι», ὅπερ ἐποιήσατο καὶ ὁ μακαρίτης, κωλυόμενος γὰρ ὑπὸ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐθίμου ὑπογράψαι, τὰ ὀνόματα τῶν κληρονόμων τοῖς μάρτυσιν ἐδήλωσεν καὶ πάλιν, «εἴ περ μόνον οἱ μαρτυροῦντες φαῖεν οἰκείαν τοῦ ἀνθρώπου τὴν διαθήκην, οὐδὲν πλέον ἀπαιτεῖσθαι αὐτήν, ἀλλὰ βεβαίαν εἶναι»· ὥστε μήτε ὁ μακαρίτης ἡγήσατό τι πλέον τῶν μαρτύρων ἀναγκαιότερον εἰς ἀσφάλειαν τῶν διατάξεων του, μήτε ἡ εὐθυδικία ἐπιζητεῖ ἑτέρου γνώρισμα πρὸς ἀπόδειζιν τῆς γνησιότητος τῆς διαδίκης Γρ. Πατρ. Νδριος 1816.

δ΄) Μάρτυρες διαθήκης.[1]

Οἱ βυζαντινοὶ νόμοι ἐπιτρέπουσι τὴν ἐνώπιον πέντε μαρτύρων καὶ ἔτι ἐλασσόνων ἔν τισι περιστάσεσι σύνταξιν τῆς διαθήκης, εἰς ἣν χορηγοῦσι πλῆρες τὸ κῦρος (Νεαρὰ Λέον-

---

1. Ἡ διαθήκη δέον νὰ συντάσσηται ἐνώπιον ἑπτὰ ἢ πέντε μαρτύρων ἱκανῶν καὶ μὴ ἐξαιρουμένων κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως αὐτῆς.

Ἀνίκανοι πρὸς μαρτυρίαν ἐν διαθήκῃ εἶναι:

α΄) Οἱ φρενοβλαβεῖς, οἱ ἄνηβοι, οἱ κωφοὶ καὶ οἱ ἄλαλοι.

β΄) Οἱ ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν τοῦ διαθέτου τελοῦντες.

γ΄) Οἱ λόγῳ ποινῆς στερούμενοι τῆς ἱκανότητος τοῦ μαρτυρεῖν ἐν γένει, ὡς αἱρετικοὶ καὶ παραβάται καὶ οἱ ἕνεκα μοιχείας καταδικασθέντες.

δ΄) Λόγῳ τοῦ γένους αὐτῶν αἱ γυναῖκες.

ε΄) Οἱ κληρονόμοι, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ κληροδόχοι καὶ οἱ καταπιστευματοδόχοι καθολικοὶ ἢ εἰδικοί.

τος 41 καὶ 43 καὶ Ἀρμ. Ε. α' § 35). Μ. Σ. 29 (1867).

Κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς νόμους ἔγκυρός ἐστιν ἡ διαθήκη ἡ συνταχθεῖσα ἐνώπιον τοῦ προσήκοντος ἀριθμοῦ μαρτύρων, καίτοι μὴ προσκληθέντων ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ, ἀρκεῖ ἂν πρὸς αὐτοὺς ἐξηγήσῃ ὁ διαθέτης τὸν σκοπόν του, L. 21 § 2 qui test. (28, 1), εἰς τρόπον ὥστε οὐδεμίαν ἐπιροὴν ἐπὶ τοῦ κύρους τῆς διαθήκης ἔχει ἄν, ὡς ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, τυχαίως τινὲς ἐκ τῶν μαρτύρων εὑρέθησαν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ διαθέτου, ἀφοῦ μάλιστα οὗτος διατάξας τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἐγγράφου ἐκείνου καὶ ἀναγνωρίσας ὡς ἰδίαν αὐτοῦ διαθήκην, ὑπέγραψε ταύτην καὶ προσεκάλεσε καὶ τοὺς λοιποὺς παρόντας μάρτυρας ἵνα προσυπογράψωσιν αὐτόθι. Ἀρμ. Ε. α' § 35.

Μ. Σ. 29 (1867).

Ἡ ἔλλειψις τοῦ κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς νόμους ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ μαρτύρων ἀναπληροῦται ἐν τῇ παρούσῃ διαθήκῃ διὰ τοῦ ἐπισήμου καὶ σεβαστοῦ τοῦ συντάκτου, τοῦ καὶ μόνου μάρτυρος αὐτῆς, τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τοῦτο δ' ἔχουσα ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπεφάνθη ἐπανειλημμένως ὑπὲρ τῆς νομιμότητος καὶ τοῦ κύρους τῆς διαθήκης, μηδεμίαν ἐσωτερικὴν ἔλλειψιν πασχούσης καὶ διέταξε τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς.

Μ. Σ. 18 (1869).

Δὲν εἶναι ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς αἰτούσης ὅτι ἡ διάταξις τοῦ Ἀρμενοπούλου, καθ' ἣν δέον ἵνα πᾶσα διαθήκη φέρῃ ἑπτὰ ἢ πέντε μάρτυρας κατηργήθη ὑπὸ τῆς βεζυρικῆς ἐγκυκλίου τῆς 7 Σεβὲρ 1278, διότι ἡ ἐγκύκλιος ἐκείνη ἀφορᾷ κυρίως τὴν ὑπὸ τῶν κριτῶν ἐξάσκησιν ἢ μὴ τοῦ δικαιώματος τῆς καταγραφῆς καὶ διανομῆς τῆς περιουσίας τῶν ἀποθνησκόντων χριστιανῶν καὶ οὐχὶ τὸν τύπον τῆς συντάξεως τῶν διαθηκῶν καὶ πρὸ πάντων τὸν ἐν αὐτοῖς ἀριθμὸν τῶν μαρτύρων, ὅστις εἶναι ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ ἰσχύοντος παρ' ἡμῖν νόμου τοῦ Ἀρμενοπούλου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κεχορηγημένων ἡμῖν Αὐτοκρατορικῶν προνομίων.

Μ Σ. 22 (1875).

Ὁ κωδίκελλος ἵνα ἔχῃ κῦρος καὶ ἰσχὺν ἀπαιτεῖται, ὅπερ οὐδόλως ἐνταῦθα ἔγινεν, ἵνα παρευρίσκωνται κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ πέντε μάρτυρες ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ὑπογράψωσι τοῦτον ἀκροασάμενοι, «τῷ κωδικέλλῳ ἀρκοῦσι μάρτυρες πέντε εἰ κατὰ τύχην ἦλθον, μόνον ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ καιρῷ τῶν μελλόντων γράφεσθαι προσκαλείσθωσαν εἰς ἀκρόασιν καὶ τὰ ἐν τῷ κωδικέλλῳ γραφόμενα ἀκουέτωσαν». (Βασιλ. ΛΞ. Α. κδ', 2). Μ. Σ. 103 (1863).

Ἡ ἔλλειψις τῆς ἐπιθέσεως τῶν σφραγίδων τῶν μαρτύρων ἐν τῇ διαθήκῃ, μεταπεσούσης εἰς ἀχρηστίαν καὶ ἡ ξένη ἐθνικότης αὐτῶν, καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν ὑποτεθῶσι ξένοι οἱ μάρτυρες τῆς προκειμένης διαθήκης, οὐδόλως δύνανται νὰ συνεπαγάγωσι τὸ ἄκυρον αὐτῆς. Μ. Σ. 29 (1867).

Ἄκυρος εἶναι ἡ διαθήκη, ἐν ᾗ ἐλλείπει ὁ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενος ἀριθμὸς μαρτύρων καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς ὁποίας δὲν ἐτηρήθη ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένη ἑνότης τόπου καὶ χρόνου. Μ. Σ. 64 (1886).

Ἐσφαλμένως ἐπίσης ἰσχυρίζεται ὁ ἐφεσείων ὅτι οἱ μάρτυρες τῆς διαθήκης, ὡς Ἐπίτροποι τῶν ἐλεῶν τῆς πόλεως Ἰωαννίνων, (κληρονόμων ἐκ τῆς διαθήκης ταύτης), δὲν ἠδύναντο ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς τοιοῦτοι ἐν τῇ διαθήκῃ, διότι τοὐναντίον ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπει μόνοις τοῖς κληρονόμοις, οὐχὶ δὲ καὶ τοῖς ἐπιτρόποις τούτων, ἐὰν ὦσι πρόσωπα ἠθικὰ ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἵνα μαρτυρῶσιν ἐν διαθήκῃ, μολονότι ἄλλως δέκα ὄντες οἱ ἐν τῇ ἐπιδίκῳ δια-

θήκη ὑπογεγραμμένοι μάρτυρες δὲν ἦσαν πάντες καὶ ἐπίτροποι τῶν ἐλεῶν, ἐκτὸς δύο ἢ τριῶν, ὧν καὶ ἐξαιρουμένων ἔτι, μένει αὖθις ὁ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς μαρτύρων κατὰ τὴν σύνταξιν ἑκάστης διαθήκης.

Μ. Σ. 277 (1896).

Ὀρθῶς ἀπεφήνατο τὸ Ἐφετεῖον ὅτι οἱ μάρτυρες ἔδει ἵνα ὦσι παρόντες τόσον κατὰ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ὁ διαθέτης ὑπηγόρευσεν εἰς τὸν γράψαντα τὴν διαθήκην τὰς τελευταίας θελήσεις, ὅσον καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν καὶ ὑπογραφὴν αὐτῆς, τοῦτο δὲ δηλοῖ ἡ διάταξις τοῦ νόμου, ὁρίζουσα ἐνβιβλίῳ Ε΄ τίτλ. Α § 4 ὅτι ἡ διαθήκη συμπληροῦται ἐν μιᾷ ὑφῇ συναπτῶς, ἐνῷ ἐπὶ τοῦ προκειμένου οἱ μάρτυρες δὲν ἔλαβον μέρος οὔτε εἰς τὴν σύνταξιν οὔτε εἰς τὴν ὑπογραφὴν τῆς διαθήκης. Μ. Σ. 302 (1896).

ε΄) Μυστικὴ διαθήκη.[1]

Ἡ προκειμένη (ἰδιωτικὴ) διαθήκη μὴ εὑρεθεῖσα μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τῆς διαθέτιδος, ἀλλ' εἰς χεῖρας ἰδιώτου ἐστὶν ἀκυρωτέα. Μ. Σ. 6 (1873).

Οὐδεμία ἑτέρα ἀπαιτεῖται διατύπωσις πρὸς σύνταξιν ἐγκύρου μυστικῆς διαθήκης εἰμὴ ἡ ὑπογραφὴ τοῦ διατιθεμένου (Ἀρμ. V. I. 21). Μ. Σ. 17 (1873).

Δὲν ἀπαιτεῖται ὅπως ἡ μυστικὴ διαθήκη ᾖ ἔγκυρος νὰ

1. Μυστικὴ διαθήκη εἶναι ἡ δι' ἰδιωτικοῦ μυστικοῦ ἐγγράφου τελουμένη, ἣν ἑτοίμην ὁ διαθέτης προσάγει πρὸς τοὺς μάρτυρας πρὸς ὑπογραφήν, γράφων καὶ ὑπογράφων αὐτὴν ἰδιοχείρως ἢ, ἂν ἦναι τυφλὸς ἢ ἀγράμματος, διὰ τρίτου προσώπου, ὁρκιζομένου ἐνώπιον τῶν μαρτύρων ὅτι ἀληθῶς ἔγραψεν ἐκεῖνα, ἅπερ ἤκουσεν ἐκ στόματος τοῦ διαθέτου. Νεαρὰ Λέοντος 69.

γραφῇ ἰδιοχείρως παρὰ τοῦ διατιθεμένου, ἀλλ' ἐπιτέτραπται νὰ γραφῇ καὶ παρ' ἑτέρου. (Ἀρμ. V. I. 22).

Μ. Σ. 17 (1873).

Ἡ παρακατάθεσις τῆς μυστικῆς διαθήκης εἰς τὴν Μητρόπολιν δύναται νὰ γίνῃ καὶ διὰ τρίτου προσώπου συντασσομένου ἐπὶ τούτῳ πρακτικοῦ παρακαταθέσεως.

Μ. Σ. 17 (1873).

στ΄) Διαθήκη ἀνιόντων ὑπὲρ κατιόντων.[1]

Ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου ἐπιτρέψαντος τὴν ὑπὸ τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα διανομὴν τῆς περιουσίας αὐτῶν, δι' ἐγγράφων μὴ ἀπαιτούντων ἄλλας διατυπώσεις πλὴν τῆς ὑπογραφῆς αὐτῶν, ἐννοεῖ τὴν πρόληψιν διενέξεων καὶ ἐρίδων μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν καὶ οὐχὶ τὴν μεροληπτικὴν διάθεσιν τῆς περιουσίας, ἀλλ' ἁπλῆν διαίρεσιν αὐτῆς μεταξὺ τῶν τέκνων καὶ τὸν προσδιορισμὸν τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα κατὰ τὴν νόμιμον μοῖραν δέον ἵνα περιέλθωσι εἰς ἕκαστον τῶν κληρονόμων. Μ. Σ. 19 (1881).

Προκειμένου περὶ διαθήκης τοῦ πατρὸς πρὸς τὰ ἴδια τέ-

1. Διὰ τὴν σύνταξιν διαθήκης ἀνιόντων ὑπὲρ κατιόντων ἀπαιτεῖται μόνη ἡ δήλωσις τοῦ διαθέτου, ἥτις δέον νὰ ἦναι ἔγγραφος καὶ νὰ περιέχῃ ἰδίᾳ αὐτοῦ χειρὶ τὴν χρονολογίαν, τὰ ὀνόματα τῶν κατιόντων καὶ τὸ ἑνὶ ἑκάστῳ καταλειπόμενον ποσὸν ὁλογράφως, οὐδενὸς ἑτέρου τύπου ἀπαιτουμένου. Ἡ ἐν τοιαύτῃ διαθήκῃ ἐγκατάστασις ἐξωτικῶν εἶναι ἄκυρος, τοὐναντίον δὲ κληροδοτήματα, καταπιστεύσεις καὶ ἀπελευθερώσεις ὑπὲρ τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων ὡς καὶ ὑπὲρ παντὸς προσώπου μὴ κατιόντος, ἰσχύουσιν ἐὰν ἐγένοντο ἐνώπιον μαρτύρων. Ἡ οὕτω συνταχθεῖσα διαθήκη δὲν ἀνατρέπει προγενεστέραν ἔννομον, τοὐναντίον δ' ἀνατρέπεται αὕτη δι' ὑστέρας ἐννόμου.

κνα καὶ ἐν γένει περὶ διαθήκης τῶν ἀνιόντων πρὸς τοὺς ἀμέσως κατιόντας ἀρκεῖ ἁπλῶς ἡ ὑπογραφὴ τοῦ διαθέτου οὐδεὶς δ' ἕτερος ἀπαιτεῖται τύπος. Μ. Σ. 71 (1886).

ζ') Διαθήκη στρατιωτική.

Ὅτι δὲ ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσι συνιστᾶται ἐκ τῶν νόμων ἡ ἀνυπόγραφος καὶ ἀμάρτυρος διαθήκη, δῆλον ἐκ τῶν στρατιωτικῶν, οἷς διὰ τὴν τοῦ πολέμου ἀνάγκην καὶ τοὺς κινδύνους ἐφιᾶσιν οἱ νόμοι ὡς βούλονται καὶ ὡς δύνανται διατίθεσθαι· ἐν γὰρ τῷ ΛΕ' τῶν Βασιλικῶν νόμων βιβλίῳ, κεφ. Μ' καὶ ΜΑ' φησίν, «ἐὰν ὑπαγορεύσῃ στρατιώτης διαθήκην καὶ μὴ φθάσῃ γραφῆναι δεχόμεθα καὶ σημεῖα τῆς διαθήκης, ὥστε εἴτε ἐν τῇ ξιφοθήκῃ ἢ τῇ ἀσπίδι εἴτε εἰς τὸν κονιορτὸν τοὐτέστιν εἰς τὴν γῆν ἐγγράψῃ ἔχειν τὸ βέβαιον», καὶ πάλιν, «οἱ μὴ δυνάμενοι στρατιωτικῶς διατίθεσθαι εἴτε ἄρχοντες ἐπαρχιῶται εἰσιν, εἴτε τινες ἕτεροι, ἐὰν ἐν τῷ πολέμῳ καταλειφθέντες ἀποθάνωσι, διατίθενται ὡς ἂν βούλονται καὶ ὡς ἂν δύνανται»· καὶ παρακατιὸν «ἐὰν οἱ τοιοῦτοι τὰς γυναῖκας ἢ τοὺς παῖδας ἢ τοὺς φίλους ἢ ὡς ἐν κεφαλαίῳ οἱουδήποτε γένους ἀνθρώπους ἀγαπῆσαι βουληθείησαν τὰς τῆς τελευταίας βουλήσεως ὁ αθέσεις οἱῳδήποτε τρόπῳ δύνανται καὶ βούλονται διατιθεάτωσαν», κἂν τῷ τέλει συμπεραίνων φησί, «καὶ τὴν τοιαύτην βούλησιν αὐτῶν ἰσχυρὰν εἶναι θεσπίζομεν». Δῆλον οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων τοὺς ἐν πολεμικαῖς ἐφόδοις καὶ ἀνάγκαις καὶ ὑπερορίῳ φυγῇ τελειτῶντας μὴ ὑποκεῖσθαι τῇ νομικῇ ἀκριβείᾳ, ἥτις ἀπαιτεῖ τοὺς ἐλευθέρως καὶ ἐκτὸς τοιούτων κινδύνων διατιθεμένους καὶ ἐν φιλίᾳ διάγοντας ὡρισμένους τὸν ἀριθμὸν ἔχειν μάρτυρας καὶ ὑπογραφαῖς βεβαιοῦσθαι, ὅπου γε κἀκείνοις δι' ἀνάγκην ἐνίοτε ὁ ἑπταδικὸς ἀριθμὸς

τῶν μαρτύρων μέχρι τοῦ τριαδίκου ὑφαιρεῖ καὶ καταβιβάζεται. Γρ. Π. Σ. (1742) (Κ. Κριτίου σ. 199).

η'. Ἐπικύρωσις διαθήκης.[1]

Κατὰ τὸ 13 ἄρθρ. τοῦ περὶ καθηκόντων τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου Κανονισμοῦ, πᾶν ἔγγραφον περὶ διαθηκῶν, ἐκδιδόμενον ὑπὸ ἀρχιερέων, θέλει θεωρεῖσθαι ἐπίσημον ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου. Μ. Σ. 71 (1863).

Λίαν ἐσφαλμένος ἐστὶν ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς αἰτούσης ὅτι ἡ ἐν τῇ διαθήκῃ ἰδιόχειρος ἐπιβεβαίωσις δύο καὶ οὐχὶ τριῶν Πατριαρχῶν καθιεροῖ οὐ μόνον τὸ γνήσιον τῆς ὑπογραφῆς καὶ τὸ ἀξιόπιστον τῶν ὑπογραφομένων, ἀλλὰ καὶ τὴν νομιμότητα τοῦ περιεχομένου καὶ τὴν γνησιότητα τοῦ ἐγγράφου, διότι δῆθεν εἶναι ἀδύνατον νὰ τεθῇ ἡ πατριαρχικὴ ἐπιβεβαίωσις εἰς ἔγγραφα ἀνάξια καὶ ψευδῆ ἢ παράνομα, λίαν ἐσφαλμένος δ'ἐστί, διότι τὴν μὲν ἐπικύρωσιν τῶν ὑπογραφῶν οὐδεμία ἀρχὴ δύναται ν' ἀρνηθῇ εἰς τὸν αἰτοῦντα ταύτην, ἐκτὸς ἐὰν ἐν τῷ περιεχομένῳ τοῦ ἐγγράφου ὑπάρχῃ πρᾶξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ τὰ χρηστὰ ἤθη, ἐὰν δὲ τὸ ἔγγραφον εἶναι ἀνάξιον ἢ ψευδὲς ἢ παράνομον ἢ τούτων ἐξέλεγξις εἶναι ἔργον τοῦ δικαστηρίου, ὥστε οὐδέποτε ἡ ἐπικύρωσις τῆς γνησιότητος τῆς ὑπογραφῆς τινος συνεπάγεται καὶ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἀξιο-

---

1. Ὅπως ἐκτελεσθῶσι κυβερνητικῶς αἱ διατάξεις διαθήκης τινός, δέον ἵνα αὕτη ἦναι ἐπικεκυρωμένη παρὰ Πατριάρχου, Μητρολίτου ἢ Ἐπισκόπου, οἵτινες ἐπικυροῦσι τὸ γνήσιον τῶν ἐν αὐτῇ ὑπογραφῶν τοῦ διαθέτου καὶ τῶν μαρτύρων. Ἡ ἐπικύρωσις δύναται νὰ γίνῃ καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου, οὗτινος ἡ ὑπογραφὴ ἀμφισβητουμένη ἐπικυροῦται ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως.

πιστίας τοῦ ὑπογεγραμμένου καὶ τὴν γνησιότητα τοῦ ἐγγράφου. (Ἀπόφασις τῶν δύο Σωμάτων). Μ. Σ. 22 (1875).

Ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ ὅτι, ἂν ὀρθόδοξος χριστιανὸς ὑπήκοος ξένης δυνάμεως συντάξῃ τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ παρουσιάσῃ αὐτὴν πρὸς ἐπικύρωσιν, δύναται ἵνα ἐπικυρώσῃ αὐτήν, ἂν δὲν ὑπάρχῃ τὸ οἰκεῖον προξενεῖον. Πρ Ἱ. Σ. 19 Σβρίου 1889.

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἀπόφασις τοῦ Μητροπολιτικοῦ Δικαστηρίου Καισαρείας ἀκυρώσαντος τὴν ἐπίδικον διαθήκην, φέρουσαν τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου καὶ ἀντιπροσώπου τοῦ Μητροπολίτου Καισαρείας, διότι καὶ μόνον δὲν ἔφερε τὴν ἐπικύρωσιν αὐτοῦ τοῦ Μητροπολίτου Καισαρείας, κατὰ παρερμηνείαν τῆς Βεζυρικῆς ἐγκυκλίου τῆς 23 Τζεμαγιοὺλ ἀχὴρ 1307. Μ. Σ. 218 (1894).

§ 2[1].

Ἡ ἐν τῇ διαθήκῃ γιγνομένη μνεία τοῦ χρέους δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τίτλος πρὸς ἀπόκτησιν δικαιωμάτων

1. Κατὰ τὸ ἐν ἰσχύϊ ῥωμ. δίκαιον ἡ διαθήκη δέον ἵνα περιέχῃ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἐγκατάστασιν κληρονόμου, δηλουμένην κατὰ πάντα οἱονδήποτε τρόπον· ὡρισμέναι ἐκφράσεις δὲν ἀπαιτοῦνται, τοὐναντίον καὶ ἂν παντάπασι δὲν ἀναφέρεταί τι ἐν τῇ διαθήκῃ περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ κληρονόμου, ἡ ἐγκατάστασις θεωρεῖται νόμιμος, ἂν ἐξάγηται ἐκ τῆς διαθήκης ἡ βούλησις τοῦ διαθέτου περὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἤθελε νὰ ἐγκαταστήσῃ κληρονόμον.

Πᾶς τις δύναται διὰ διατάξεως τελευταίας βουλήσεως νὰ διαθέσῃ ἐλευθέρως τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ὑπὲρ ἑνὸς ἢ πλειόνων, ἐκτὸς ἂν ῥητὸς νόμος περιορίζῃ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ταύτην, εἴτε ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ διαθέτου, εἴτε ὡς πρὸς τὸ τοῦ κληρονόμου· οὕτω:

Α') Τοῦ δικαιώματος τοῦ διατιθέναι στεροῦνται,

ὑπὲρ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ κατὰ τοὺς κανόνας, «ὅσα ὄν τις ὑπὲρ ἑαυτοῦ φάσειεν ἢ γράψειε ταῦτα μηδὲ αὐτὸν ὠφελεῖν μηδὲ τοῖς δανεισταῖς προκρίνειν» (Νεαρὰ 48. 1.1) καὶ «οἱ λόγοι τοῦ τελευτήσαντος, ἐν οἷς

α', οἱ παράφρονες, οἵτινες μόνον κατὰ τὰ φωτεινὰ διαλείμματα τῆς παραφροσύνης δύνανται νὰ συντάξωσι διαθήκην.

β'. οἱ δικαστικῶς κεκηρυγμένοι ἄσωτοι, ἐκτὸς ἂν κατὰ τὴν 36 νεαρὰν Λέοντος ἡ διαθήκη αὐτῶν «οὐδέν τι τοῦ ἀσώτου ὀφθείη ἔχουσα».

γ'. οἱ ἐκ γενετῆς κωφάλαλοι· οἱ δὲ μὴ ἐκ γενετῆς συντάττουσιν ἐγκύρως μόνον ἰδιόγραφον διαθήκην.

δ', οἱ ὑπεξούσιοι δύνανται νὰ διαθέσωσι μόνον τὸ στρατιωτικὸν καὶ οἱονεὶ στρατιωτικὸν αὐτῶν χρημάτιον, τῇ συναινέσει δὲ τοῦ πατρὸς αὐτῶν καὶ τὸ πατρικόν.

ε', οἱ ἄνηβοι, ἤτοι ἄρρενες μήπω τὸ 14 καὶ θήλειαι μήπω τὸ 12 συμπληρώσαντες ἔτος.

Ἡ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνικανότητος συνταχθεῖσα διαθήκη εἶναι ἄκυρος καὶ ἂν βραδύτερον ἐκλείψῃ ὁ λόγος τῆς ἀνικανότητος.

Β') Ἀνίκανοι πρὸς τὸ κληρονομεῖν ἐκ διαθήκης εἶναι,

α', οἱ οὔπω συνειλημμένοι κατὰ τὸν θάνατον τοῦ διαθέτου.

β', αἱ ἀσέμνως βιοῦσαι γυναῖκες.

γ', ἡ τὸν πένθιμον ἐνιαυτὸν παραβᾶσα χήρα δὲν δύναται νὰ καταλίπῃ εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς πλέον τοῦ τρίτου τῆς ἰδίας περιουσίας.

δ', οἱ αἱρετικοὶ καὶ παραβάται.

ε', τὰ ἄδηλα πρόσωπα, τὰ μὴ παριστάμενα ὡξωρισμένα φυσικὰ πρόσωπα, καὶ περὶ ὧν ὁ διαθέτης δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὡρισμένην ἰδέαν, ἐπίσης δὲ καὶ τὰ νομικὰ πρόσωπα· ἀλλὰ τοῦ κανόνος τούτου πολλαὶ ὑπάρχουσιν ἐξαιρέσεις, διότι ὁ διαθέτης δύναται νὰ διαθέσῃ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ὑπὲρ ἀποτροφῆς πενήτων, ὑπὲρ ἀναρρύσεως αἰχμαλώτων, ὑπὲρ ναῶν, ὑπὲρ φιλανθρωπικῶν καθυδρυμάτων καὶ ἐν γένει ὑπὲρ παντὸς νομικοῦ προσώπου, κεκτημένου τὸ δικαίωμα τοῦ κληρονομεῖν.

ς', οἱ εἰς δ' γάμον ἐλθόντες γονεῖς δὲν δύνανται νὰ καταλείψωσι

κατέγραψαν αὐτὸν χρεωστεῖσθαι πρὸς ἀπόδειξιν οὐκ ἀρκοῦσι» (Βασ. 22. 1. N. 1, 41). Μ. Σ. 59 (1866).

Αἱ αὐστηραὶ ἀρχαὶ τοῦ Ρωμ. δικαίου περὶ τυπικῆς ἐνστάσεως κληρονόμου ὡς ἀπαραιτήτου προσόντος τῆς διαθήκης καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας ἐμετριάσθησαν, ὥστε ἐπὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ αὐτοῦ, ἤρκει ὁπωσδήποτε νὰ ἐξάγηται ἡ ἔνστασις ἐκ τῶν ἐκφράσεων αὐτοῦ τοῦ διαθέτου, L. 34 Εἰσ. de leg. (2.20) Lex 15 C. de test. (6.23), τοιαύτη δὲ πρόθεσις τοῦ συντάξαι διαθήκην καὶ ἐνστῆναι κληρονόμους εὕρηται ἐν τῷ προκειμένῳ ἐγγράφῳ, ἐν ᾧ ὁ διαθέτης λέγει « ..... ἀπεφάσισα νὰ κάμω τὴν παροῦσάν μου διαθήκην ἵνα διαθέσω καὶ διατάξω τὴν κινητὴν περιου-

---

τῷ ἑτέρῳ συζύγῳ πλέον τοῦ καταλειφθέντος εἰς ἓν ἐκ τῶν τέκνων τοῦ προτέρου γάμου, τὸ τὴν ἐλάττονα μερίδα λαμβάνον.

ζ', ἀνίκανοι νὰ κληρονομήσωσιν ἀλλήλους εἶναι οἱ αἱμομίκται, τὰ ἐκ τῆς αἱμομιξίας τέκνα καὶ οἱ τοιοῦτον προτρέψαντες γάμον.

Γ') Ὁ διαθέτης ὀφείλει νὰ καταλίπῃ εἰς ὡρισμένους συγγενεῖς αὐτοῦ, τοὺς ἀναγκαίους καλουμένους κληρονόμους, ποσοστόν τι τῆς ἐξ ἀδιαθέτου ἀνηκούσης αὐτοῖς μερίδος, ὅπερ νόμιμος μοῖρα καλεῖται, καὶ ὅπερ ἂν μὲν 4 ἢ ἥττονες κληρονομικαὶ μερίδες ὑπάρχωσιν εἶναι τὸ τρίτον, ἐὰν δὲ πλείονες τῶν 4, τὸ ἥμισυ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομικῆς μερίδος· ἀλλὰ προκειμένου περὶ ἀπωτέρων κατιόντων οἷον ἐγγόνων, κατὰ τὴν κρατοῦσαν γνώμην, ἐὰν ἡ ἐξ ἀδιαθέτου μερὶς ἑκάστου εἶναι τὸ τέταρτον ἢ πλέον τῆς ὅλης περιουσίας ἡ νόμιμος μοῖρα εἶναι τὸ τρίτον τῆς ἐξ ἀδιαθέτου, ἐὰν δ' ἦναι μικροτέρα τοῦ ἑνὸς τετάρτου τῆς ὅλης περιουσίας, ἡ νόμιμος μοῖρα ἀνέρχεται εἰς τὸ ἥμισυ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου.

Δικαίωμα νομίμου μοίρας ἔχουσι,

α', ἅπαντες οἱ κατιόντες τοῦ ἀποβιώσαντος, οἱ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμοι αὐτοῦ ὄντες. Οἱ κατὰ πλήρη υἱοθεσίαν θετοὶ καὶ οἱ εἰσποιηθέντες αὐτεξούσιοι ἔχουσι δικαίωμα νομίμου μοίρας ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ θετοῦ πατρός, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ φυσικοῦ, τοὐναντίον δὲ τὰ κατ' ἀτελῆ υἱοθεσίαν τέκνα. Οἱ παρὰ γυναικὸς ὁπωσδήποτε υἱοθετηθέντες ἀπολαύουσι νομίμου μοίρας ἐπὶ τῆς περιουσίας τῆς θετῆς μητρός, τὰ δὲ νόθα τέκνα ἐπὶ μόνης τῆς περιουσίας τῆς μητρὸς αὐτῶν.

β', πάντες οἱ ἀνιόντες, οἱ κατὰ βαθμὸν ἐγγύτεροι καὶ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμοι τοῦ ἀποβιώσαντος. Ἐπὶ τῆς κληρονομίας τοῦ εἰσποιηθέντος αὐτεξουσίου καὶ τοῦ κατὰ πλήρη υἱοθεσίαν θετοῦ, ἂν μὲν

οὗτος διατελῇ ὑπεξούσιος τῷ θετῷ πατρὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀποβιώσεως αὐτοῦ, δικαίωμα νομίμου μοίρας ἔχουσιν ὁ θετὸς πατὴρ καὶ ἡ φυσικὴ μήτηρ, ἂν δὲ τοὐναντίον ἦναι αὐτεξούσιος μόνον οἱ φυσικοὶ γονεῖς αὐτοῦ.

γ', οἱ ἀμφιθαλεῖς ἢ ὁμοπάτριοι ἀδελφοί, ἀλλὰ μόνον ἂν ἐν τῇ διαθήκῃ ἐγράφη κληρονόμος πρόσωπον αἰσχρόν.

Πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς νομίμου μοίρας συναριθμοῦνται πάντες ὅσοι ἤθελον προσέλθῃ ἐξ ἀδιαθέτου εἰς τὴν κληρονομίαν ἂν μὴ ὑπῆρχε διαθήκη, καὶ ὁ ἀπόκληρος καὶ ἡ ἄπορος καὶ ἄπροικος χήρα καὶ οἱ ἀτελῶς υἱοθετηθέντες. Ἡ νόμιμος μερὶς ὑπολογίζεται ἐπὶ τῆς καθαρᾶς τοῦ κληρονομουμένου περιουσίας μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν χρεῶν καὶ τῆς δαπάνης διὰ τὴν κηδείαν αὐτοῦ· καταλογίζονται δ' εἰς αὐτὴν τὰ παρὰ τοῦ διαθέτου δοθέντα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἡ προῖξ καὶ ἡ πρόγαμος δωρεά.

Τοὺς ἀναγκαίους κληρονόμους αὐτοῦ κατιόντας ἢ ἀνιόντας ὁ διαθέτης ὑποχρεοῦται νὰ ἐγκατασταθῇ ἢ νὰ ἀποκληρώσῃ ἕνεκα λόγων ὁριζομένων ὑπὸ τῆς 115 Ἰουστινιανείου Νεαρᾶς ἐν κεφ. γ', διότι ἄλλως ἡ διαθήκη ἀκυροῦται ὡς ἄστοργος, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐγκατάστασιν, ἐπερχομένης τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς, ἔρρωται δ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ κληροδοτήματα καὶ τὰς λοιπὰς διατάξεις αὐτῆς. Ἐπίσης οἱ ἀδελφοί, ὧν προϋτιμήθη αἰσχρὸν πρόσωπον δικαιοῦνται νὰ προσβάλωσι διὰ τῆς μέμψεως τὴν μὴ μνημονεύσασαν ἢ παρανόμως ἀποκληρώσασαν αὐτοὺς διαθήκην. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει ὁ ἀναγκαῖος κληρονόμος ἐγράφη μὲν ὡς τοιοῦτος ἐν τῇ διαθήκῃ, ἀλλ' εἰς ὑπέλαττον τοῦ κατὰ νόμιμον μερίδα ὀφειλομένου, τότε ἡ μὲν διαθήκη δὲν προσβάλλεται, ἀλλ' ὁ κληρονόμος ἔχει προσωπικὸν δικαίωμα, ἵνα ζητήσῃ τὴν συμπλήρωσιν τῆς νομίμου μερίδος αὐτοῦ. Περὶ τούτων ὅρα καὶ § 3

σίαν μου ..... ἅπαντα διατίθημι καὶ ἀφίνω ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ ..... εἰς τοὺς ὑπηρετήσαντας κτλ. Ὅθεν διορίζω νὰ λάβωσιν αὐτὰ ἅπαντα τὰ εἰρημένα ὁ Δ. Φ., ἡ Ε. Μ. καὶ ὁ Π. Α. κτλ. αὕτη ἐστὶ ἡ τελευταία μου βουλὴ καὶ γνώμη καὶ καθολικὴ θέλησις ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων κτλ. .....», ἐξ ὧν ἐκφράσεων προφανῶς δείκνυται ὅτι ὁ διαθέτης ἐβούλετο συντάξαι διαθήκην καὶ διέθετο ὑπὲρ τριῶν ἀτόμων τὴν κινητὴν αὐτοῦ περιουσίαν· αὕτη δὲ ἡ ἔνστασις ἱκανὴ καὶ νόμιμός ἐστι, L. § 1, 5 de hered. inst. (28, 5), καὶ ἔτι μᾶλλον ἀφοῦ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει ἥ τε νῦν ἄγνοια τῶν ἀπαιτουμένων διατυπώσεων καὶ ἡ ἔννοια μεθ' ἧς ἡ τελευταία τοῦ ἀποβιώσαντος βούλησις περιβάλλεται. Μ. Σ. 29 (1867).

Δὲν εἶναι ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν ἐναγουσῶν ὅτι ἡ ἐναγομένη θεωρεῖται ἀπόκληρος καθὸ συζευχθεῖσα μεθ' ἑτεροδόξου, διότι κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Ε. ι', Θ.), οἱ γονεῖς δικαιοῦνται ν' ἀποκληρώσωσι τὸ τέκνον ὃ ἐξώμοσε τὴν θρησκείαν αὐτῶν, ἀλλ' ὁ συζευγνύμενος μεθ' ἑτεροδόξου δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξομόσας, καίτοι τῶν τοιούτων γάμων μὴ ἀναγνωριζομένων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Μ. Σ. 9 (1873).

Κατὰ τὸν νόμον δὲν ἐπιτρέπεται τοῖς γονεῦσι τὸ ἀποκληροῦν τὰ ἴδια τέκνα, ἀλλ' ἐπὶ μόνοις τοῖς ἐν αὐτῷ μνημονευομένοις λόγοις, μεταξὺ τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρεται καὶ ἡ ἰδιοτροπία. Μ. Σ. 6 (1873).

Οὐκ ἔρρωται ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν ἐναγόντων ὅτι ὁ διαθέτης κατέστησε κληρονόμον αὐτοῦ πρόσωπον ἄγνωστον, εἰπὼν ὅτι καθιστᾷ κληρονόμον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Παῦλον, ἐνῷ δὲν εἶχεν υἱὸν φυσικὸν μήτε θετόν, ὡς μὴ ὑπάρχοντος ἐπισήμου ἐγγράφου υἱοθεσίας, διότι ὁ διαθέτης παραλαβὼν τὸ ἐναγόμενον βρέφος δύο ἡμερῶν καὶ ἐπιμεληθεὶς περὶ τῆς βαπτίσεως, διατροφῆς, ἀνατροφῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως αὐτοῦ, εἶχε πάντοτε παρ' ἑαυτῷ καὶ ἐθεώρει καὶ ἐνόμιζεν υἱὸν αὐτοῦ, δοὺς καὶ τὸ ἴδιον ἐπώνυμον, οὗτινος ἀνέκαθεν ἐποιεῖτο χρῆσιν, ὥστε ἐκ τῆς διαθήκης ἐξάγεται σαφῶς ὅτι ὁ διαθέτης ἐγκατέστησε κληρονόμον αὐτοῦ τὸν Παῦλον Γ. καὶ οὐχὶ πρόσωπον ἄγνωστον. Μ. Σ. 4 (1878).

Δὲν εἶναι ἀκυρωτέα ἡ διαθήκη τοῦ ἀποβιώσαντος, ὡς μὴ περιέχουσα ἔνστασιν κληρονόμου, διότι εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι τὸ πάλαι ἀπῃτεῖτο ἀναγκαίως ἡ ἔνστασις κληρονόμου, σκοπὸς δὲ τῆς διατάξεως ταύτης ἦν ὅπως ὁ ἔχων ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος ἀπευθύνεται πρὸς τὸν κληρονόμον, ἀλλ' ἐπειδὴ βαθμηδὸν ἐμετριάσθη ἡ αὐστηρότης τῶν διατυπώσεων, αἵτινες ἀπῃτοῦντο ἐν τῇ διαθήκῃ, κατὰ δὲ τὸν Ἰουστινιανὸν εἶναι πλέον ἀδιάφορον διὰ ποίων λέξεων γράφεται ὁ κληρονόμος, ἀρκεῖ ὅπως ἐκ τῆς ἐκφράσεως αὐτοῦ ἐξάγηται ἡ πρόθεσις τοῦ διαθέτου, ἐνταῦθα δ' ὁ ἀποβιώσας γράψας κληροδοτήματα εἰς ὡρισμένα μέρη ἐπήνεγκεν ὅτι ἀφίησι τὴν λοιπὴν αὐτοῦ περιουσίαν πρὸς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, μολονότι ἄλλως ὁ ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ διορισμὸς ἐκτελεστῶν ἀναπληροῖ τὴν ἔνστασιν κληρονόμου, δυναμένων τῶν ἐχόντων ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς περιουσίας νὰ στραφῶσι κατ' αὐτῶν, ὡς ἔπραξαν καὶ οἱ ἐκκαλοῦντες, κινήσαντες τήν τε ἀγωγὴν καὶ τὴν ἔφεσιν αὐτῶν κατὰ τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης.

Μ. Σ. 10 (1879).

Ἕκαστος κύριος ὢν ἀπόλυτος τῆς περιουσίας αὐτοῦ, δύναται ἐνόσῳ ζῇ ἵνα μεταβάλῃ θέλησιν καὶ ἀνακαλέσας τὴν προγεγονυίαν διαθήκην νὰ συντάξῃ ἑτέραν, ἐκτὸς ἂν διατελῇ εἰς κατάστασιν ἀπαγορεύσεως. Μ. Σ. 108 (1888).

Ὑπεβλήθη τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἡ ἑξῆς ἐρώτησις: «Μη-

τρὸς ἐγκατασταθείσης κληρονόμου ἐν διαθήκῃ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, διαθέτοντος τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ὑπὲρ ξένων προσώπων καὶ ἐγκαταλιμπάνοντος εἰς τὴν μητέρα του τὴν νόμιμον μερίδα της, ζητεῖται ὁποία ἐστὶν ἡ νόμιμος αὕτη τῆς μητρὸς μερίς, ὑπαρχόντων καὶ ἀδελφῶν τοῦ κληρονομουμένου, μὴ μνημονευομένων ἐν τῇ διαθήκῃ» Ἀπαντῶμεν ὅτι τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ ἐν τῇ ριη' Νεαρᾷ ὁρίσαντος τὴν νόμιμον μερίδα τοῦ τέκνου, ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ ἀποβιώσας ἀνιὼν ἑνός ἐστι παιδὸς πατὴρ ἢ δυοῖν ἢ τριῶν, εἰς τὸ τρίτον τῆς περιουσίας τῶν ἀποβιούντων γονέων καὶ νομοθετοῦντος, «τούτου κρατοῦντος ἐφ' ἁπάντων τῶν προσώπων ἐφ' ὧν ἐξ ἀρχῆς ὁ τοῦ πάλαι τετάρτου τῆς inofficioso νενομοθέτηται λόγος», τοῦ δὲ Ἀρμ. ἐν βιβλ. Ε. θ', 10-13, λέγοντος «ὅτι ἀναγκαίως καὶ ὁ ἄπαις ἀποθνήσκων φαλκίδιον ὀφείλει τοῖς γονεῦσιν αὐτοῦ, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ τρίτον τῆς περιουσίας αὐτοῦ» καὶ «πάλιν θυγατρὸς ἀτέκνου τελευτησάσης ἐπὶ διαθήκῃ καὶ ἀμφιβολίας γενομένης περὶ τὸ σύμφωνον ὁ Μάγιστρος διὰ τὸ συμπαθὲς ἔκρινεν ἵνα λάβῃ ὁ πατὴρ τὸ τρίτον οὐ τῆς προικὸς ἀλλὰ τῆς πάσης περιουσίας τῆς θυγατρός»· καὶ αὖθις «υἱὸς τελευτῶν καὶ διαθήκην γράφων δι' εὐτελοῦς ληγάτου τῶν γονέων ἐμνήσθη καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ μὴ πλειόνων τούτους ἀξιῶσαι ἀπέδωκε τὸ μηδὲν παρ' αὐτῶν ἀπενέγκασθαι πώποτε, καὶ τὰ πολλὰ πάνυ τούτοις περιὼν χορηγῆσαι· ἀλλὰ τὸ ἡμαρτημένον ἐκείνου δικαστικὸν τοῦ Μαγίστρου διωρθώσατο ψήφισμα, τὸ γ' τῆς πάσης περιουσίας τούτου τόν γε πατέρα καὶ τὴν μητέρα νομικαῖς ἐπιταγαῖς ἀπολαβεῖν βεβαιῶσαν», ἡ νόμιμος τῆς μητρὸς μερὶς ἐστὶ τὸ τρίτον τῆς καθαρᾶς περιουσίας τοῦ κληρονομουμένου μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν χρεῶν αὐτοῦ, καθόσον μάλιστα οἱ ἀδελφοὶ ἐνταῦθα οὐκ ἔχουσι

τὸ δικαίωμα τῆς μέμψεως κατὰ τὸν νόμον. Εἰς ἔνδειξιν τούτου ἐξεδόθη ἡ παροῦσα νομικὴ ῥήτρα φέρουσα καὶ τὴν σεβασμίαν πατριαρχικὴν ἐπιβεβαίωσιν. 23 Ἰουνίου 1888.

Κατ' ἔθιμον ἰσχῦον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μυριοφύτου ἀναγνωρισθὲν δ' ὡς πασίδηλον ὑπὸ τοῦ Ἐπισκ. Δικαστηρίου Μυριοφύτου ὁ πατὴρ ζῶν ἔτι δύναται νὰ διανείμῃ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ νομίμως καὶ κατὰ βούλησιν εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ καὶ νὰ καταλίπῃ διὰ διαθήκης τὴν ἐναπολειφθεῖσαν περιουσίαν εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ, μὴ δικαιουμένων τῶν τέκνων νὰ ζητήσωσι τὴν ἀκύρωσιν αὐτῆς ἢ ἑτέραν κληρονομίαν παρὰ τῶν ἐκ διαθήκης κληρονόμων.

Μ. Σ. 195 (1892).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν δύο ἔγκυροι ὑπάρχουσι διαθῆκαι τοῦ αὐτοῦ διαθέτου (οὐχὶ ὅμως ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ μία τοῦ Α ἀδιαθέτου καὶ ἡ ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ διαθέτου Α καὶ ἑτέρου Β ἡνωμένως), περὶ ὧν ἄδηλον τὶς ἡ μεταγενεστέρα τῆς ἄλλης, ἀμφότεραι ἰσχύουσιν ἐκ παραλλήλου, καὶ ἡ τῆς περιουσίας διακατοχὴ δίδοται εἰς τοὺς δι' ἀμφοτέρων ἐγκαθισταμένους κληρονόμους, καθότι ἀμφότεραι αἱ δέλτοι ὑποτίθενται ὅτι ἀποτελοῦσι μίαν καὶ μόνην διαθήκην Ν 1 § 6 Δ (37.11) Μ. Σ. 200 (1893).

Ἐν τῷ ζητήματι τῆς ἐξετάσεως τοῦ ταὐτοχρόνου ἢ μὴ δύο διαθηκῶν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ χρόνος τῆς συντάξεως καὶ νομίμου καταρτίσεως τῶν διαθηκῶν, οὐχὶ δ' ὁ χρόνος τῆς παρακαταθέσεως ἐν τῷ συμβολαιογραφείῳ ἢ ὁ χρόνος τῆς συντάξεως τῆς περὶ παρακαταθέσεως ἐκθέσεως.

Μ. Σ. 200 (1893).

Πλημμελὴς ἐστὶν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσείοντος ὅτι ἡ ἐν λόγῳ διαθήκη δὲν παριέχει ῥητὴν ἐγκατάστασιν κληρονόμου, διότι δὲν λέγει μὲν ῥητῶς ὁ διαθέτης ὅτι ἐγκαθίστησι

κληρονόμον αὐτοῦ τὸν δεῖνα, ἀλλ' ἐκ διαφόρων χωρίων τῆς διαθήκης σαφῶς καὶ ῥητῶς ἐξάγεται ἡ τελευταία αὐτοῦ βούλησις ὅπως ἡ περιουσία αὐτοῦ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἰδίου καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ περιέλθῃ εἰς τὴν κυριότητα τῶν κοινῶν ἐλεῶν τῆς πόλεως Ἰωαννίνων καὶ μείνῃ περιουσία αὐτῆς, τοὐτέστι προσωρινῶς μὲν ἐγκαθίστησι κληρονόμον τὴν σύζυγον αὐτοῦ, μέχρις οὗ αὕτη διατελῇ ἐν τοῖς ζῶσι, μετὰ ταῦτα δὲ τὰ κοινὰ ἐλέη τῆς πόλεως Ἰωαννίνων.

Μ. Σ. 277 (1896).

Ἡ αἴτησις τῶν καθ' ὧν ἡ ἀναψηλάφησις ὅπως ἡ Ἐ. Ὀ. κηρυχθῇ ἔκπτωτος παντὸς δικαιώματος ἐπὶ τῆς κληρονομίας τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ὡς ἐλθοῦσα εἰς σύμβασιν μετὰ διαφόρων προσώπων ζῶντος ἐκείνου καὶ παραχωρήσασα τούτοις τὰ κληρονομικὰ δικαιώματα αὐτῆς, ἀπορριπτέα ἐστί, διότι ἀργοῦσα περιῆλθεν εἰς ἀχρηστίαν ἡ διάταξις τοῦ νόμου, ἣν ἐπικαλοῦνται οἱ ῥηθέντες καὶ καθ' ἣν ἡ περιουσία τοῦ δωροῦντος αὐτὴν εἰς τρίτους κληρονόμους ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ζῶντος συγγενοῦς αὐτοῦ ἀφαιρεῖται μὲν ἀπ' αὐτοῦ, περιέρχεται δὲ εἰς ὄφελος τοῦ δημοσίου καὶ δὲν ἐφαρμόζεται σήμερον, ὡς ἀνήκουσα εἰς τὰς διατάξεις ἱστορικῆς ἐποχῆς αἵτινες ἀφεώρων τὸ δημόσιον.

Μ. Σ. 287 (1896).

§ 3.[1]

Ἡ κατὰ τῆς διαθήκης ἐναντίωσις, ὡς οἱ θεῖοι νόμοι φα-

1. Ἡ διαθήκη εἶναι ἀνέκαθεν ἄκυρος ὅταν ὁ διαθέτης στερῆται τῆς πρὸς τὸ διατιθέναι ἱκανότητος, ὅταν δὲν ἐτηρήθησαν αἱ κατὰ τὸν νόμον ἀπαιτούμεναι διατυπώσεις κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῆς,

σὶ παρὰ τοῦ ἀμνημονεύτου κινεῖται, ἡ δὲ μέμψις παρὰ τοῦ ἔλαττον τοῦ φαλκιδίου λαμβάνοντος.

Γρ. Π. Σ. 1740 Κ. Κριτίου σ. 208).

Ἡ προγενεστέρα διαθήκη ἀνατρέπεται ὑπὸ τῆς μεταγενεστέρας τελείας οὔσης. Γρ. Π. Σ. 1740 Κ. Κριτίου, σ. 208.

Καὶ διαθήκη καὶ κωδίκελλος ἂν ἦτο τὸ προκείμενον ἔγγραφον, πάλιν ἀναιρεῖται μὲ τὴν δύναμιν τῆς δευτερογενοῦς αὐτῷ καὶ γνησίας ὡς εἴρηται διαθήκης, «οἱ πρὸ τῆς διαθήκης γὰρ οὐκ ἰσχύουσιν εἰ μὴ βεβαιωθῶσιν ἐν αὐτῇ ἢ μεταγενεστέρῳ κωδικέλλῳ ἢ ἄλλως ἀποδειχθῇ ὁ διαθέμενος βουληθεὶς αὐτοὺς ἐρρῶσθαι» εὔδηλον δ'εἶναι ὅτι ὁ μακαρίτης ἐν τῇ διαθήκῃ του διόλου ἀμνημόνευτον καταλεί-

καὶ ὅταν ὁ γεγραμμένος κληρονόμος στερῆται τῆς πρὸς τὸ μνημονεύεσθαι ἱκανότητος.

Ἡ ἀρχικῶς ἔγκυρος διαθήκη ματαιοῦται ἐὰν ἅπαντες οἱ γεγραμμένοι κληρονόμοι καὶ οἱ ὑποκατάστατοι αὐτῶν ἀποβιώσωσι πρὸ τοῦ διαθέτου, ἢ πρὸ τῆς ἀποκτήσεως ἢ παραπομπῆς τῆς κληρονομίας, ὡς καὶ ἂν καταστῶσιν ἀνίκανοι πρὸς τὸ κληρονομεῖν, ἀποποιηθῶσι τὴν κληρονομίαν, ἢ ἀτονήσῃ ἡ αἵρεσις ὑφ' ἣν ἐγράφησαν.

Κατ' ἀμφοτέρας ταύτας τὰς περιπτώσεις ἐπέρχεται ἡ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχή, ἀκυρουμένων πασῶν ἐν γένει τῶν διατάξεων τῆς διαθήκης. Περὶ ἄλλων λόγων ἀκυρότητος τῆς διαθήκης ὅρα § 2.

Ἡ ἔγκυρος διαθήκη ῥήγνυται καὶ δι' ἀνακλήσεως, τοῦ διαθέτου ἀπολύτως δικαιουμένου ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ν' ἀνακαλέσῃ τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἢ τινας τῶν διατάξεων αὐτῆς ὡς ἀκολούθως:

α') Διὰ συντάξεως μεταγενεστέρας ἐγκύρου· ἐὰν μεταξὺ πλειόνων διαθηκῶν τοῦ αὐτοῦ διαθέτου δὲν ὑφίσταται ἡ κατὰ χρόνον προτεραιότης, ἰσχύουσι πᾶσαι ὡς μία καὶ μόνη διαθήκη.

β') Ἔργῳ, διὰ καταστροφῆς τοῦ ἐγγράφου τῆς διαθήκης, διαγραφῆς τῶν ἐν αὐτῇ κτλ.

γ') Διὰ δηλώσεως περὶ ἀνακλήσεως αὐτῆς, βεβαιουμένης διὰ τριῶν μαρτύρων ἢ διὰ πράξεως δικαστικῆς, καὶ γινομένης μετὰ παρέλευσιν δέκα ἐτῶν ἀπὸ τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης.

πει τὸ γράμμα ἐκεῖνο καὶ μηδὲ ἀναφορὰν οὐδαμοῦ ποιεῖται.
Γρ. Πατρ. Νβρίου 1816.

Πᾶσα προγενεστέρα διαθήκη καὶ ἔγγραφος οὖσα ἀνατρέπεται διὰ μεταγενεστέρας τελευταίας διατάξεως τοῦ αὐτοῦ διαθέτου. (Ἀρμ. Ε. Α. 39). Μ. Σ. 50 (1867).

Καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι διὰ τῆς προβαλλομένης διαθήκης διατίθεται περιουσία ἀλλοτρία, τοῦτο κατὰ νόμον δὲν ἀνατρέπει τὴν διαθήκην. Μ. Σ. 20 (1869).

Ἡ προκειμένη διαθήκη εἶναι προσβλητέα ἐπίσης καὶ διότι δι' αὐτῆς καθίσταται καθολικὴ μὲν κληρονόμος τῆς διαθέτιδος ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς, ὡς ἁπλῆ δὲ κληροδόχος μνημονεύεται ἡ μονογενὴς αὐτῆς θυγάτηρ καὶ νόμιμος κληρονόμος. Μ. Σ. 6 (1873).

Μὴ μνημονευομένου ἐν διαθήκῃ πατρικῇ τέκνου τινός, ἡ διαθήκη αὕτη ἀκυροῦται ὡς ἀφιλόστοργος καὶ ἐπέρχεται ἡ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχή. Μ. Σ. 7 (1874).

Ὁ νόμος δὲν χορηγεῖ τοῖς ἀδελφοῖς τὴν κατὰ τῆς διαθήκης τῶν ἀδελφῶν μέμψιν, εἰ μὴ ὁσάκις κληρονόμος ἐγράφη αἰσχρὸν πρόσωπον. Μ. Σ. 6 (1874).

Ἀκυρουμένης τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ὡς μὴ ἔχοντος τοῦ ἐφεσιβλήτου τὸ δικαίωμα ὅπως παραστῇ ὡς ἐνάγων ἢ ἐναγόμενος ἐν τῇ δίκῃ ταύτῃ, μηδεμιᾶς δ' οὔσης ἀντιδικίας, τὸ δικαστήριον δὲν δύναται ἵνα λάβῃ αὐτεπαγγέλτως ὑπ' ὄψιν τὰς ἐναντίον τῆς διαθήκης ὡς ἀκυρωτέας ἐνστάσεις τοῦ ἐφεσείοντος. Μ. Σ. 4 (1876).

Εἰς πάντα ἐνδιαφερόμενον, ἑπομένως καὶ εἰς τὸν σύζυγον ἐπιτρέπεται νὰ προσβάλῃ ὡς ἄκυρον τὴν διαθήκην τῆς συζύγου αὐτοῦ, ὅστις ὅμως δὲν δύναται νὰ κινήσῃ κατ' αὐτῆς μέμψιν. Μ. Σ. 6 (1876).

Πᾶς δ' ἔχων νόμιμον συμφέρον δικαιοῦται ἵνα προσβάλῃ διαθήκην τινὰ εἴτε ὡς πλαστήν, εἴτε ὡς περιέχουσαν ἀτελείας, ὡς ἐκ τῶν ὁποίων ἐπέρχεται ἡ ἀνατροπὴ αὐτῆς, ἡ δὲ διάταξις τοῦ Ἀρμενοπούλου (Ε,ϛ',1), καθ' ἣν εἰς τοὺς λοιποὺς συγγενεῖς πλὴν γονέων, παίδων καὶ ἀδελφῶν δίδεται τὸ δικαίωμα ἵνα προσβάλωσι διαθήκην τινὰ ὡς πλαστήν, οὐδὲν ἄλλο προτίθεται ἢ τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν λοιπῶν συγγενῶν ἀπὸ τοῦ κινεῖν μέμψιν κατὰ τῆς διαθήκης, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ τίτλου, ὃς ἐστὶν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς διατάξεως, δὲν ἀποκλείει ὅμως αὐτοὺς τοῦ δικαιώματος τῆς προσβολῆς αὐτῆς ὡς πλαστῆς, ἤτοι ὑπὸ γενικωτέραν ἔννοιαν ἐχούσης πᾶν εἶδος ἀκυρότητος.
Μ. Σ. 20 (1877).

Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Ε. ϛ') τὴν τῆς ἀφιλοστόργου διαθήκης κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ δωρεᾶς μέμψιν δικαιοῦνται νὰ ἐγείρωσι μόνον οἱ παῖδες, εἰς μίαν δὲ μόνον περίστασιν καὶ οἱ ἀδελφοί, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ ἄπορος καὶ ἄπροικος χήρα. Μ. Σ. 16 (1872).

Καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει ἤθελεν ὑποτεθῇ ὅτι οἱ ἐφεσείοντες διὰ τῆς ῥηθείσης ἐξοφλήσεως ἀπεδέχθησαν τὴν διαθήκην, οὐχ ἧττον ὅμως, ἀφοῦ κατόπιν ἐπληροφορήθησαν ὅτι ἡ ῥηθεῖσα διαθήκη πλείστους ὅσους ἀκυρώσεως περιέχει λόγους, ὡς προϊὸν δόλου, ὁ νόμος χορηγεῖ αὐτοῖς τὸ δικαίωμα ὅπως ὡς νόμιμοι κληρονόμοι ζητήσωσι τὴν ἀκύρωσιν αὐτῆς καὶ διεκδικήσωσι τὴν ἐξ ἀδιαθέτου ἀνήκουσαν αὐτοῖς κληρονομίαν. (Βασιλ. Ξ', μα', 2). Μ. Σ. 20 (1877).

Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Ε, η', 75) ὁ θετὸς υἱὸς κληρονομεῖ τὸν πατέρα ἐξ ἀδιαθέτου ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ διαθήκη, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἡ δὲ ὕπαρξις νομίμου διαδόχου καὶ κληρονόμου τοῦ ἀποβιώσαντος, ἤτοι τοῦ θετοῦ αὐτοῦ υἱοῦ ἀποκλείει τοὺς λοιποὺς ἐκ πλαγίου συγγενεῖς παντὸς

δικαιώματος προσβολῆς τῆς διαθήκης, διότι τότε μόνον δύνανται οὗτοι νὰ προσβάλωσι διαθήκην τινά, καὶ ἐν περιπτώσει ἀκυρώσεως αὐτῆς ὑπεισέλθωσιν ἐξ ἀδιαθέτου εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ κληρονομουμένου προσώπου, ὅταν δὲν ὑπάρχωσιν ἀπ' εὐθείας κληρονόμοι αὐτοῦ. Μ.Σ. 30 (1880).

Κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ Βυζαντινοῦ δικαίου, οἵτινες διέπουσι τὰ καθ' ἡμᾶς (Βασ. 35.14 Ν. 110. 1), ὁσάκις ὁ κληρονόμος δὲν δηλώσῃ ἐντὸς τῆς ὡρισμένης προθεσμίας τὴν περὶ παραδοχῆς ἢ ἀποβολῆς τῆς κληρονομίας θέλησιν αὐτοῦ θεωρεῖται ὡς ἀποδεχθεὶς τὴν κληρονομίαν. Μ. Σ. 94 (1887).

Ἄστοργος καὶ ἑπομένως ἄκυρος εἶναι ἡ προκειμένη διαθήκη, διότι οὐ μόνον δὲν καταλείπει ἡ διαθέτις εἰς τοὺς ἀναγκαίους αὐτῆς κληρονόμους τὴν νόμιμον μοῖραν, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν τῇ διαθήκῃ ὅρος τῆς προικίσεως τῶν τέκνων αὐτῆς ὑπὸ τῆς κληρονόμου τῆς καὶ ἐφεσειούσης ἐξήρτηται ἐκ μόνης τῆς θελήσεως αὐτῆς. Μ. Σ. 140 (1889).

Πᾶς ὁ προτιθέμενος νὰ προσβάλῃ τὴν διαθήκην ταύτην ὀφείλει ἵνα ἀπευθυνθῇ κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδίκου Δικαστηρίου τῆς Μητροπόλεως Ρόδου, εἰς ὃ ὑπάγεται τὸ χωρίον ἔνθα συνετάχθη αὕτη, ἡ ἔνστασις δ' αὕτη, δημοσίας τάξεως οὖσα, δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν. Μ. Σ. 132 (1889).

Ἐπειδὴ ἐν τῇ διαθήκῃ ταύτῃ, ἧς αἰτεῖται ἐπίσημον ἀντίγραφον ὑπολανθάνει ἡ παραποίησις ἑνὸς ὀνόματος, ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἕτεραι ἐλλείψεις, ἕνεκα τῶν ὁποίων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δοθῇ ἀκριβὲς ἀντίγραφον, τὸ Συμβούλιον δὲν ἐνέκρινε τὴν ἔκδοσιν ἐπισήμου ἀντιγράφου, ἐπέτρεψε δὲ τῷ αἰτοῦντι ἵνα λάβῃ ἁπλοῦν ἀντίγραφον.

Πρ. Μ. Σ. 25 Σεπτεμβρίου 1891.

Καλῶς ἐκινήθη ἡ προκειμένη ἀγωγὴ περὶ κύρους διαθήκης κατὰ τοῦ ἐναγομένου, ὄντος οὐχὶ μόνον ἁπλοῦ ἐκτελεστοῦ τῆς διαθήκης τοῦ ἀποβιώσαντος, ἀλλὰ καὶ κατόχου μέρους ἱκανοῦ τῆς περιουσίας αὐτοῦ. Πρ. Μ. Σ. 26 Ἰουν. 1891.

Κατὰ τὸν νόμον (Βασιλ. 22, 15, 2, 4) ἡ διαθήκη δὲν ἀκυροῦται ἐὰν παρέλθωσι 10 ἔτη ἀπὸ τῆς συντάξεως αὐτῆς, ἐκτὸς ἐὰν ἐντὸς τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος ὁ διαθέτης παρουσίᾳ μαρτύρων ἐδήλωσεν ὅτι δὲν θέλει νὰ ἔχῃ αὕτη κῦρος, ἐξ οὗ συνάγεται ὅτι ὁ διαθέτης εἶναι πάντοτε ἐλεύθερος ἵνα μεταβάλῃ θέλησιν. Μ. Σ. 174 δὶς (1892).

Ἡ διαθήκη ἀνακαλεῖται διὰ συντάξεως δευτέρας ἐγκύρου διαθήκης ἀνατρεπούσης τὴν πρώτην, ἢ διὰ τῆς περὶ τούτου ἐπισήμου δηλώσεως ἐνώπιον μαρτύρων. (Ἀρμεν. Ε. α', 26). Μ. Σ. 195 (1892).

Ὁ ἀποδεχθεὶς καὶ ἐκτελέσας διαθήκην καὶ κωδίκελλον δὲν δύναται εἶτα ν' ἀνατρέψῃ τὰς ἰδίας πράξεις, προσβάλλων τὸ κῦρος αὐτῶν. Μ. Σ. 218 (1894).

Ἡ ἀγωγὴ περὶ τῆς παρὰ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου ἀκυρώσεως διαθήκης, οὐδενὸς ὑπάρχοντος κληρονόμου, ἐγείρεται κατὰ τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης ταύτης. Μ. Σ. 233 (1894).

Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου (Κωδ. 6. 23.27 καὶ Βασ. ΛΕ'. 2.27) καὶ τὴν κοινὴν γνώμην τῶν συγγραφέων, ἁπλῆ ἀνάκλησις τῆς διαθήκης δὲν ἔχει νόμιμον ἀποτέλεσμα, εἰμὴ μόνον ἐὰν ἡ περὶ αὐτῆς δήλωσις γίνῃ ἐνώπιον τριῶν μαρτύρων ἢ συνταγομένης περὶ τῆς δηλώσεως δικαστικῆς ἐκθέσεως καὶ ἂν ἀπὸ τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης παρῆλθον ἤδη δέκα ἔτη, ἃ δὲν παρῆλθον μὲν εἰσέτι, μέλλουσιν ὅμως νὰ παρέλθωσι μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου. Μ. Σ. 237 (1895).

Ὀρθός ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἐφεσιβλήτου, ὅτι ἡ ἀντίδικος παραδεξαμένη τὴν διαθήκην καὶ συναινέσασα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, ὅπερ ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἐνῷ ὁ ἐκτελεστὴς τῆς διαθήκης ἐνησχολεῖτο περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, αὕτη εἰς οὐδὲν εἶχε προβῆ μέτρον ἐναντίον τῆς διαθήκης ταύτης, τότε δὲ μόνον προσέβαλε τὸ κῦρος αὐτῆς, ὅταν ἐζητήθη καὶ ἡ ἐκ μέρους αὐτῆς καταβολὴ τῶν ἀναλογούντων μεριδίων τῆς διαθέτιδος, δὲν ἐδικαιοῦτο δὲ κατόπιν ἵνα προβάλῃ ἐνστάσεις κατὰ τοῦ κύρους τῆς διαθήκης, αἵτινες ἐκαλύφθησαν. Μ. Σ. 303 (1896).

§ 4[1].

Ὁ ἐναγόμενος ἐκτελεστὴς τῆς διαθήκης, μὴ ἐνεργήσας κατὰ τὸ ἐπιβεβλημένον αὐτῷ καθῆκον ὅλα τὰ μέσα, ὅσα χορηγεῖ αὐτῷ ὁ νόμος πρὸς διεκδίκησιν τῶν ὀφειλομένων τῷ μακαρίτῃ διαθέτῃ, ἀνηκόντων δ' ἤδη εἰς τὰ κληροδοτηθέντα μέρη, ὑπόχρεώς ἐστιν ἵνα ἐξασφαλίσῃ τὸν κληροδόχον Πατριαρχικὸν Ναὸν ἐπὶ τῶν καταλειφθέντων αὐτῷ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου διαθέτου δύο κληροδοτημάτων. Μ. Σ. 15 (1872).

Ὁ ἐκτελεστὴς τῆς διαθήκης δὲν εἶναι ἀτομικῶς ὑπεύθυνος εἰς πληρωμὴν τῶν κληροδοτημάτων, ἀλλ' ἠθικῶς μόνον εὐθύνεται ἀπέναντι τῶν κληροδόχων. Μ.Σ. 91 (1887).

Ὁ ἐναγόμενος δὲν δύναται νὰ ἀποβάλῃ τὴν ἰδιότητα ἐκτελεστοῦ, ἐφ' ὅσον οἱ ἐνάγοντες ζητοῦσι τὴν ἀκύρωσιν τῆς διαθήκης, ἐὰν δ' οὗτος ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχε τὴν ἐπικύρωσιν αὐτῆς, τοῦτο οὐδόλως βλάπτει τὰ δικαιώματα αὐτῶν. Πρ. Μ. Σ. 22 Ἰουνίου 1888.

Ὁ ἀντίδικος δὲν δύναται ν' ἀποβάλῃ τὴν ἰδιότητα ἐκτελεστοῦ διαθήκης, καίτοι ἐκτελέσας τὰς διατάξεις αὐτῆς, ἐνόσῳ οἱ ἐνάγοντες ζητοῦσιν τὴν ἀκύρωσιν τῆς διαθήκης ταύτης μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, καθ' ἣν οὐδεμία ἠγέρθη ἀμφισβήτησις κατὰ τοῦ κύρους αὐτῆς. Μ. Σ. 133 (1889).

Νόμιμός ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἐφεσειούσης ὅτι, ἀποθανόντος τοῦ ἐκτελεστοῦ τῆς ἐν λόγῳ διαθήκης, τοῦ καὶ ἐνάγοντος ἐν τῷ πρωτοδίκῳ δίκῃ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα αὐτοῦ ταύτην, νομίμως ἀπευθύνεται ἡ προκειμένη ἔφεσις αὐτῆς κατὰ δύο ἐκ τῶν σημαντικωτέρων κληροδόχων τῆς διαθήκης, μὴ περιεχούσης ἔνστασιν κληρονόμου, συμφώνως τῷ ἄρθρ. 99 Ἐμπ. Δικ., καθ' ὃ ἡ ἔφεσις γίνεται κατὰ τοῦ δικασθέντος ὡς ἐνάγοντος ἢ ἐναγομένου ἢ κατὰ τῶν ἐκπροσωπούντων αὐτούς, προσθείσης δ' ὅτι ἡ ἔφεσις δὲν ἦτο δυνατὸν

---

1. Ὁ διαθέτης δύναται νὰ διορίσῃ ἐν τῇ διαθήκῃ ἢ τῷ κωδικέλλῳ αὐτοῦ ἕνα ἢ πλείονας ἐκτελεστάς, λαϊκοὺς ἢ κληρικούς, ἄνδρας ἢ γυναῖκας, κεκτημένους τὴν ἱκανότητα τοῦ διεξάγειν τὰ εἰς αὐτοὺς ἀνατιθέμενα ἔργα. Οὐδεὶς ὑποχρεοῦται νὰ δεχθῇ τὸν διορισμὸν αὐτοῦ ὡς ἐκτελεστοῦ, ἀλλ' ἅπαξ ἀναλαβὼν δὲν δύναται πλέον ν' ἀποχωρήσῃ, ἐκτὸς ἂν ἕνεκεν εὐλόγου αἰτίας ἀποβαίνει αὐτῷ ἐπιζήμιος ἢ ἀδύνατος ἡ ἐκτέλεσις τῶν καθηκόντων αὐτοῦ. Ἔργα τοῦ ἐκτελεστοῦ εἶναι ἡ ἐπίθεσις τῶν σφραγίδων καὶ ἡ ἀπογραφὴ τῆς κληρονομίας, ἂν τινες τῶν κληρονόμων ὦσιν ἀνήλικοι ἢ ἀπόντες, καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν κληροδοσιῶν· δικαιοῦται δὲ πρὸς τοῦτο ἵνα ἐπιληφθῇ τῆς κληρονομίας δικαστικῶς, ἵνα παρέμβῃ καὶ παρασταθῇ εἰς πᾶσαν δίκην ἀφορῶσαν τὸ κῦρος τῆς διαθήκης ἢ τινων διατάξεων αὐτῆς, καὶ ἔχει δικαίωμα ἀγωγῆς κατὰ τῶν κληρονόμων καὶ κληροδόχων πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διὰ τῆς διαθήκης ἐπιβαλλομένων τυχὸν αὐτοῖς ὅρων.

Τὰ καθήκοντα τοῦ ἐκτελεστοῦ, εὐθυνομένου διὰ δόλου καὶ πᾶσαν ἀμέλειαν παύουσι διὰ τῆς ὁλοσχεροῦς ἐκτελέσεως τῆς διαθήκης, διὰ τοῦ θανάτου, διὰ τῆς παραιτήσεως καὶ διὰ τῆς παύσεως αὐτοῦ.

ν' ἀπευθυνθῇ καθ' ὅλην τῶν κληροδόχων πολλῶν ὄντων, καθ' ὅσον ἄλλως ὁ νόμος ἐπιτρέπει ἵνα ἡ ἔφεσις ἀπευθύνηται οὐχὶ καθ' ὅλων τῶν ὁμοδίκων ἀλλὰ κατά τινων ἐξ αὐτῶν. Μ. Σ. 303 (1896).

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Διατροφὴ ἐν γένει
§ 2. Εὐθύνη τοῦ συζύγου πρὸς διατροφὴν τῆς συζύγου αὐτοῦ.
§ 3. Ἀμοιβαία γονέων καὶ τέκνων διατροφῆς ὑποχρέωσις.
§ 4. Ἁρμοδιότης τῶν δικαστηρίων πρὸς ἐκδίκασιν τῶν περὶ διατροφῆς ὑποθέσεων.

§ 1[1].

Ἐν τῇ διατροφῇ ἐξυπακούεται πλὴν τῆς τροφῆς καὶ ἡ κατοικία, ὁ ἱματισμὸς καὶ ἡ θέρμανσις, δέον ἑπομένως ὅπως τὸ ποσὸν τῆς διατροφῆς ἐπαρκῇ εἰς ὅλα ταῦτα τὰ ἀντικείμενα. Μ. Σ. 128 (1889).

Ὁ ἀνήρ, γενόμενος ὑπαίτιος τῆς λύσεως τοῦ γάμου καὶ τῆς πρὸ αὐτοῦ ἐπιβληθείσης ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τοπικῆς διαστάσεως, ὑποχρεοῦται κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο εἰς διατροφὴν τῆς τέως συζύγου αὐτοῦ, ἥτις οὐδόλως ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα αὐτῆς τοῦτο, εἰ καὶ δὲν ἐζήτησεν αὐτὸ πρὸ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου, ὡς οὐκ ὀρθῶς ἐσκέψατο τὸ πρωτόδικον δικαστήριον, διότι κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Α. γ'. 1),

1. Ὅρα σελ. 40 καὶ «Ἐκτέλεσιν».

οὐδεμία ἀγωγὴ παραγράφεται ἐνόσῳ δὲν παρῆλθεν ὁ ὡρισμένος τῆς παραγραφῆς χρόνος. Μ. Σ. 34 (1885).

Ὁ σύζυγος ὀφείλει διατροφὴν εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς διαστάσεως αὐτῶν. Μ. Σ. 62 (1886).

Συνεστῶτος τοῦ γάμου ὁ ἀνὴρ ὀφείλει ἵνα χορηγῇ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἀνάλογον πρὸς τὴν κοινωνικὴν αὐτῆς κατάστασιν διατροφήν. Μ. Σ. 107 (1888).

Νόμιμός ἐστιν ἡ ὑπὸ τῆς ἐναγούσης ἀπαίτησις διατροφῆς οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀγωγῆς, διότι εὐθύνεται ὡς ἐγκαταλείψασα τὸν συζυγικὸν οἶκον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὑπὸ τοῦ τέως συζύγου αὐτῆς ὑποβληθείσης ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησ. Δικαστηρίου ἀνταγωγῆς, καθ' ἣν οὗτος ἀφ' ἑνὸς δηλώσας ὅτι συνεχώρησε τῇ συζύγῳ αὐτοῦ διὰ τὴν πρᾶξιν ἐκείνην, προσῆψεν αὐτῇ ἀφ' ἑτέρου τὴν κατηγορίαν τῆς ἐν ξέναις οἰκείαις διαμονῆς καὶ ἀνοικείου διαγωγῆς, ἣν μὴ δυνηθεὶς ἀποδεῖξαι κατέστη ὑπαίτιος τῆς λύσεως τοῦ γάμου. Μ. Σ. 123 (1888).

Συνεστῶτος τοῦ γάμου ὁ ἀνὴρ κατὰ νόμον εἶναι ὑπόχρεως ἵνα φέρῃ ἅπαντα τὰ βάρη αὐτοῦ, ἐν οἷς συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ διατροφὴ τῆς γυναικός, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀγωγῆς, ἀλλ' ἀφ' ἧς ὁ σύζυγος ἔπαυσε χορηγῶν αὐτῇ τοιαύτην. Μ. Σ. 128 (1889).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ ἐφεσίβλητος ἤθελεν ἀρνηθῇ νὰ παραλάβῃ τὴν σύζυγον αὐτοῦ εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον, εἶναι ὑπόχρεως εἰς διατροφὴν αὐτῆς, ἐν ᾗ συμπεριλαμβάνεται ἡ κατοικία, ἡ τροφὴ καὶ ὁ ἱματισμός, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ κοινὸν αὐτῶν τέκνον, ὃν τριετὲς καὶ χρῆζον μητρικῆς περιθάλψεως δέον ἵνα, ἕως οὗ εὑρίσκεται ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ,

διαμένῃ παρὰ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, χορηγοῦντος ἐπίσης τοῦ ἀνδρὸς τὰ πρὸς διατροφὴν αὐτοῦ. Ἱ. Σ. 90 (1889).

Ὁ σύζυγος καὶ πατὴρ εἶναι ὑπόχρεως κατὰ νόμον ἵνα χορηγῇ οὐ μόνον τὰ πρὸς διατροφὴν τῆς συζύγου αὐτοῦ συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς διατροφὴν τῶν τέκνων αὐτοῦ ὡς καὶ τὰ τοῦ τοκετοῦ ἔξοδα.

Μ. Σ. 172, 187, 194 (1892).

§ 2.[1]

Ὁ ἀνὴρ διατελεῖ ὑπόχρεως διὰ τὰ εὔλογα χρέη εἰς τὰ ὁποῖα καὶ ἐν ἀπουσίᾳ αὐτοῦ ἡ γυνὴ ὑποκύπτει πρὸς διατροφὴν τῆς οἰκογενείας. Μ. Σ. 35 (1862).

Οὐδόλως δικαιοῦται ἡ διαληφθεῖσα ἢ ὁ πατὴρ αὐτῆς ν' ἀπαιτῇ ὑπὲρ ἑαυτῆς ἔξοδα διατροφῆς παρὰ τοῦ πρώην συζύγου αὐτῆς, ἀφοῦ οὗτος δὲν ἀπέβαλεν αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκείνη ἀνεχώρησεν ἐξ αὐτῆς καὶ διὰ τῆς ἐπιμονῆς της ὅπως μὴ ἐπανέλθῃ τοῦ λοιποῦ εἰς αὐτήν, προύκάλεσε τὴν ἀπ' ἀλλήλων διάζευξιν. Μ. Σ. 6 (1872).

Τότε μόνον ἡ γυνὴ δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ συζύγου της διατροφήν, ὅταν οὗτος ἀπέβαλεν αὐτὴν τῆς συζυγικῆς οἰκίας ἢ ἐγκατέλιπεν αὐτήν, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ ἀνακόπτων ἐγκατέλιπε τὴν

1. Ὁ σύζυγος, ὡς φέρων τὰ βάρη τοῦ γάμου, ὀφείλει νὰ διατρέφῃ τὴν σύζυγον αὐτοῦ Βασ. 107 § 3 (29.1), Ἀρμ. § 6 (2.3), καὶ καθ' ἣν ἔτι περίπτωσιν ἡ σύζυγος ἀπεμακρύνθη τῆς συζυγικῆς οἰκίας, ἐὰν ὅμως ἠναγκάσθη εἰς τοῦτο ἕνεκα τῆς κακῆς πρὸς αὐτὴν συμπεριφορᾶς τοῦ συζύγου αὐτῆς, ἕνεκα τῆς ὁποίας κατέστη ἀφόρητος ἡ μετὰ τοῦ ἀνδρὸς συμβίωσις. (Ἀπ. Ἀρ. Πάγου Ἀθηνῶν 140 (1874) καὶ 256 (1875), ἡ δὲ ὑποχρεωτικὴ διατροφή

σύζυγόν του εἰς Ἀδριανούπολιν, ἀλλ' ἐλθὼν ἐνταῦθα δι' ὑποθέσεις του προσεκάλεσε καὶ ταύτην νὰ μεταβῇ εἰς τὴν νέαν συζυγικὴν οἰκίαν, αὕτη δὲ μὴ ὑπακούσασα εἰς τὴν συζυγικὴν ταύτην πρόσκλησιν, οὐδὲν ἔχει διατροφῆς δικαίωμα· ἐὰν δ' ἡ οἰκία, ὡς ἰσχυρίζεται, εἰς ἣν προσεκάλεσεν αὐτὴν δὲν ἦτο ἁρμοδία αὐτῇ πρὸς οἴκησιν, ὤφειλε νὰ δηλώσῃ τῇ ἁρμοδίᾳ ἀρχῇ ὅτι εἶναι μὲν πρόθυμος νὰ συνοικήσῃ τῷ συζύγῳ, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ τὸ πράξῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ. Μ. Σ. 13 (1873).

Ἐπειδὴ συνεστῶτος τοῦ γάμου ὁ ἀνὴρ ἐστιν ὑπόχρεως εἰς διατροφὴν τῆς ἰδίας αὐτοῦ συζύγου, κατὰ συνέπειαν ὁ ἐναγόμενος σύζυγος ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ τῇ ἐνάγοντι τὰς ἐπὶ ὀκτάμηνον γενομένας παρ' αὐτοῦ δαπάνας εἰς ἰατρούς, φάρμακα καὶ διατροφὴν τῆς συζύγου αὐτοῦ. Μ. Σ. 19 (1875).

Ὅταν ὁ ἀνὴρ ἀποβάλῃ τῆς οἰκίας τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ὁ χορηγῶν αὐτῇ εἴτε δάνεια πρὸς διατροφὴν εἴτε τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα δικαιοῦται ἵνα ἀπαιτήσῃ ταῦτα παρὰ τοῦ ἀνδρός. Μ. Σ. 21 (1877).

Ὁ ἐναγόμενος σύζυγος εἶναι ὑπόχρεως εἰς τὴν πληρωμὴν ἐξόδων κηδείας καὶ μνημοσύνου τῆς συζύγου αὐτοῦ, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐξόδων νοσηλείας αὐτῆς, διότι ταῦτα περιλαμβάνονται ἐν τῇ διατροφῇ. Μ. Σ. 21 (1877).

Δὲν ὑπάρχει λόγος πρὸς ἐπιψήφισιν διατροφῆς, μὴ ἐπιλυθέντος ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τοῦ ζητήματος τίς τῶν συζύγων ἐστὶν ὁ ὑπαίτιος τῆς διαταράξεως τῆς συζυγικῆς ἁρμονίας. Ἱ. Σ. 68 (1887).

Τὸ Συμβούλιον διασκεψάμενον ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἂν ἡ ἐνάγουσα ἔχει δικαίωμα ἢ οὐ εἰς ἀπαίτησιν διατροφῆς, ἐπειδὴ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐξήρτηται ἐκ τοῦ ζητήματος ἐὰν ἡ ἐνάγουσα ἐγκατέλειψε τὴν συζυγικὴν ἑστίαν ἢ ὁ ἐναγόμε-

νος ἀπεμάκρυνεν αὐτήν, οὗτινος ὅμως ἡ λύσις διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα αὐτοῦ, καὶ ἐπειδὴ αὕτη ἀνηνέχθη ὅτι ἐδικάσθη ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Δικαστηρίου καὶ πρωτοδίκως καὶ κατ' ἔφεσιν, ἀνέβαλε τὴν περαιτέρω διάσκεψιν εἰς τὴν προσεχῆ δικάσιμον, καθ' ἣν ἐνέκρινεν ἵνα διέλθῃ τὰς ἐπὶ τῆς συζυγικῆς διαφορᾶς μεταξὺ τῶν αὐτῶν διαδίκων ἐκδοθείσας ἀποφάσεις τοῦ τε Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου πρὸς σχηματισμὸν πεποιθήσεως ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος.

Πρ. Μ. Σ. 6 Ἀπριλίου 1888.

§ 3.

Ὁ πατὴρ ὀφείλει διατρέφειν τὰ ἑαυτοῦ τέκνα, ἔν τισι δὲ περιπτώσεσι τὴν διαζευχθεῖσαν μὲν πενομένην δὲ σύζυγον αὐτοῦ (Ἀρμ. Γ, ε', 77 καὶ 78) N. 8 Πανδ. de alendis.

Μ. Σ. 83 (1865).

Ἡ μήτηρ ἔχει δικαίωμα διατροφῆς παρὰ τῶν τέκνων αὐτῆς, ἡ δὲ μονομερῶς ὑφ' ἑνὸς τούτων γενομένη διατροφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, μὴ γενομένη τῇ κοινῇ συναινέσει τῶν διαδίκων, λογίζεται εἰς βάρος τοῦ διατροφέως, θεωρουμένου δωρητοῦ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, Βασ. 5. 8 α'. καὶ β'. καὶ 17 περὶ ἐγκυμ. (31. 6), Βασιλ. 34 περὶ διοικήσ. πραγμάτων (17.1). Μ. Σ. 64 (1867).

Ἡ διατροφὴ δέον νὰ καταβάλληται ἐνόσῳ ὑπάρχει ἀνάγκη αὐτῆς, ἤτοι μέχρις οὗ δὲν δύναται ὁ παῖς ἄλλοθεν πορισθῆναι τὰ πρὸς διατροφὴν ἀναγκαῖα· L. 9 de patr. pot. (8. 47), L. 1 § 19. 25. Δ, de ventr. (37. 8). Μ. Σ. 66 (1867).

§ 4.

Ἡ περὶ διατροφῆς ἀπαίτησις τῆς ἐναγούσης κατά τε τὸ

πρὸ τῆς διαζεύξεως πενταετὲς διάστημα καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἱ. Συνόδου, ἅτε δὴ ῥητῶς τοῦ ἱεροῦ νόμου ἀποφαινομένου περὶ τῶν τοιούτων ζητημάτων. Μ. Σ. 9 (1864).

Ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ Συμβουλίου πρὸς ἐκδίκασιν ἀγωγῆς περὶ διατροφῆς ἔνστασις εἶναι ἀπαράδεκτος κατ' ἀρχήν, διότι ἐκ τῶν ἀντικειμένων ἅτινα ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Πατριαρχείων, ἐν οἷς καὶ ἡ διατροφή, ὅσα μὲν φέρουσι χαρακτῆρα πνευματικὸν ἀνάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ ὑπ' αὐτὴν Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, ὅσα δ' εἰσὶν ὑλικὰ ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου καὶ ἑπομένως ἡ περὶ διατροφῆς ὡς ὑλικοῦ ἀντικειμένου ἐκδίκασις εἶναι ἔργον τοῦ Συμβουλίου· ἐπειδὴ ὅμως συνεστῶτος τοῦ γάμου ἡ διατροφὴ δὲν δύναται ν' ἀποτελέσῃ αὐτοτελὲς ἀντικείμενον ἀγωγῆς, ἀναγκαίως συνεκδικάζεται μετὰ τῆς κυρίας δίκης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου, ὅπερ δικάζει τὴν μεταξὺ τῶν συζύγων διαφοράν, ὡς ἔχον ἄμεσον πρὸς αὐτὴν σχέσιν, αὕτη δ' ἐστὶ καὶ ἡ ἀνέκαθεν νομολογία τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Μ. Σ. 26 (1885).

Ὡς ἐξάγεται καὶ ἐξ ἄλλων ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου τούτου καὶ ἐκ τῆς νομολογίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, ἐνόσῳ ὑφίσταται ὁ γάμος ἡ διατροφή, ὡς συναφὴς πρὸς τὸ πνευματικὸν μέρος τῆς τῶν συζύγων διαφορᾶς, συνεκδικάζεται πάντοτε ὑπὸ τοῦ εἰρημένου δικαστηρίου, οὐχ εὕρηται δὲ παράδειγμα, καθ' ὃ ὑφισταμένου τοῦ γάμου τὸ ζήτημα τῆς διατροφῆς παρεπέμφθη πρὸς ἐκδίκασιν εἰς τὸ Συμβούλιον. Πρ. Μ. Σ. 9 Μαΐου 1888.

Ἡ διατροφὴ ὡς ὑλικὸν ἀντικείμενον ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου, τοιαύτη δ' εἶναι ἀνέκαθεν ἡ

νομολογία αὐτοῦ, δικάζοντος πάντοτε περὶ διατροφῆς ὁσάκις δὲν ἐζητήθη τοιαύτη ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου. Πρ. Μ. Σ. 31 Αὐγ. 1888.

Τὰ ἱερατικὰ συμβούλια δικάζοντα τὰς συζυγικὰς διαφορὰς ἁρμόδιά εἰσιν ἵνα δικάζωσι καὶ τὸ περὶ διατροφῆς ζήτημα, ὡς συναφὲς καὶ σχετικὸν ταύταις.

Πρ. Ἱ. Σ. 13 Δεκεμβρίου 1888.

Ἐνεκρίθη ἵνα εἰς ἀπάντησιν γραφῇ τῷ Μητροπολίτῃ Κρήτης ὅτι τὸ περὶ διατροφῆς ζήτημα, συναφὲς ὂν ταῖς συζυγικαῖς διαφοραῖς, δέον ἵνα θεωρῆται ὑπὸ μόνον τῶν πνευματικῶν δικαστηρίων αὐτόθι, οὐχὶ δὲ τῶν πολιτικῶν.

Πρ. Ἱ. Σ. 13 Ἰουλίου 1889.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διατροφὴν μόνον προσωρινῶς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον δύναται νὰ ἐπιβάλῃ τοιαύτην ἐνόσῳ ὑφίσταται ὁ γάμος, μετὰ δὲ τὴν διάλυσιν αὐτοῦ ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν ἀγωγῆς περὶ διατροφῆς ὑπάρχει τὸ Συμβούλιον τοῦτο, δὲν δύναται δὲ ἵνα δεσμεύσῃ αὐτὸ ἡ ἀναρμοδίως ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐκδοθεῖσα καὶ παρατείνασα τὴν ὁρισθεῖσαν διατροφὴν μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ κοινοῦ τῶν διαδίκων τέκνου ἀπόφασις τοῦ Ἐκκλ. Δικαστηρίου. Πρ. Μ. Σ. 12 Ἰουνίου 1891.

Ἡ περὶ διατροφῆς ἀγωγή, ἀπορρέουσα ἐκ τῆς περὶ διαζυγίου ἀποφάσεως, ἐκδικάζεται ἁρμοδίως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τοῦ ἐκδόντος τὴν περὶ διαζεύξεως ἀπόφασιν.

Μ. Σ, 189, 190 (1892).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος τῆς Ἱ. Συνόδου ἔνστασις, καθόσον συνεστῶτος τοῦ γάμου τὸ περὶ διατροφῆς ζήτημα ἀνέκαθεν ἐδίκαζε καὶ δικάζει τό τε Ἐκκλησ. Δικαστήριον πρωτοδίκως καὶ ἡ Ἱ. Σύνοδος κατ' ἔφεσιν.

Πρ. Ἱ. Σ. 2 Ἀπριλίου 1892.

Συνῳδὰ τῇ σταθερᾷ νομολογίᾳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, ἐκκρεμοῦς οὔσης τῆς περὶ διαλύσεως τοῦ γάμου διαφορᾶς, δικαιοῦται τὸ Ἐκκλησ. Δικαστήριον ὁρῖσαι διατροφὴν τῆς γυναικὸς ἀναλόγως τῆς καταστάσεως ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων συζύγων, μέχρι τελείας ἐκδικάσεως τῆς ἐπιδίκου ὑποθέσεως. Ἱ. Σ. 164, 172 (1895).

ΔΩΡΕΑΙ ΕΝ ΓΕΝΕΙ[1]

Ἡ ἕνεκα θανάτου δωρεὰ ἵνα ἔχῃ ἰσχὺν ὡς τοιαύτη ἀπαιτεῖται οὐσιωδῶς ὥστε, ἐὰν μὲν ὁ δωρούμενος ἔχῃ τὸ ἀντικείμενον τῆς δωρεᾶς δηλ. τὰ χρήματα εἰς τὴν διάθεσιν

1. **Ἡ προγαμιαία δωρεὰ ἢ ἄλλως ὑπόβολον** δίδοται ὑπὸ τοῦ συζύγου ἢ τρίτου τινὸς ἐν ὀνόματι αὐτοῦ τῇ γυναικί, πρὸ τοῦ γάμου ἢ καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου, ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ ἐφ' ᾧ καὶ ἡ προῖξ δίδοται τῷ ἀνδρί, δὲν ὑπάρχει δ' ἄνευ προικός, Ἀρμ. Δ, 13. Ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῶν δωρηθέντων ἀκινήτων ἀπαγορεύεται, ἐκτὸς ἂν ἡ γυνὴ δοῦσα τὴν ἐπὶ ἐκποιήσει συναίνεσιν αὐτῆς ἐπαναλάβῃ ταύτην μετὰ διετίαν. Λυθέντος τοῦ γάμου θανάτῳ τοῦ ἀνδρὸς ἄνευ τέκνων, ἡ ἐπιζήσασα γυνὴ σὺν τῇ προικὶ λαμβάνει καὶ ἅπασαν τὴν πρὸ γάμου δωρεάν, ὑπαρχόντων δὲ τοιούτων κτᾶται τὴν ἐπικαρπίαν αὐτῆς καὶ κατὰ κυριότητα ἴσην μετὰ τῶν τέκνων μοῖραν, ὡς καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς τοῦ ἀνδρὸς περιουσίας, ἧς ἐκπίπτει εἰς δ' γάμον ἐρχομένη, Νεαρ. 20 Λέοντος. Λυθέντος δὲ τοῦ γάμου θανάτῳ τῆς γυναικὸς ἄνευ τέκνων ἢ διαζυγίῳ, ἀλλ' ἄνευ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀνδρός, ἡ δωρεὰ μεταβαίνει εἰς τὴν πλήρη κυριότητα αὐτοῦ, ὡς ἡ προῖξ ἐν ὁμοίᾳ περιπτώσει εἰς τὴν γυναῖκα, ἀλλ' ὑπαρχόντων τέκνων, ὁ ἐπιζῶν ἀνήρ, μὴ δεύτερον συνάπτων γάμον, ? αμ-

καὶ διακατοχὴν αὐτοῦ, νὰ ἐγχειρίσῃ ταῦτα πραγματικῶς εἰς τὸν δωρεοδόχον καὶ μένωσι ταῦτα παρὰ τούτῳ μέχρι τῆς ἀποβιώσεως τοῦ πρώτου· εἰ δὲ μὴ ἔχῃ ταῦτα καὶ προτίθεται ἵνα δώσῃ αὐτῷ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀπαιτῆσαι καὶ λαβεῖν ταῦτα παρὰ τῶν κληρονόμων, τότε τῆς τοιαύτης δωρεᾶς κατ' οὐδὲν διαφερούσης τῆς κληροδοσίας, «τοῖς λεγάτοις γὰρ ἔοικε» (Βασ. ΙΖ. γ. ιγ.) καὶ «ὅσα ἐστὶν ἐν τοῖς λεγάτοις ταῦτα κρατεῖν καὶ ἐν ταῖς θανάτου αἰτίᾳ δωρεαῖς»,

βάνει σὺν τῇ ἐπικαρπίᾳ τῆς προγάμου δωρεᾶς καὶ παιδὸς μοῖραν κατὰ κυριότητα ἐκ ταύτης καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς τῆς γυναικὸς περιουσίας. Νεαρ. 22. Ὅρα καὶ Διαζύγιον § 5.

Κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον Δ, ιγ', 1, ἂν οὐδεμία περὶ συστάσεως προγάμου δωρεᾶς ἐγένετο συμφωνία, αὕτη καὶ ἔθος κρατοῦν ἰσοῦται πρὸς τὸ τρίτον τῆς προικός· ἀπαιτεῖται δὲ μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου θανάτῳ τοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἔθος δὲν κρατεῖ παρ' ἡμῖν, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ περὶ θεωρήτρου, τ.ἔ, τοῦ πρὸς τὴν παρθένον σύζυγον δώρου διὰ τὴν τιμὴν τῆς παρθενίας, ὅπερ ἰσοῦται τῷ δωδεκάτῳ τῆς προικός. Ἀρμ. Δ, ιγ', 3,4.

Αἱ μεταξὺ συζύγων δωρεαὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου ἀπαγορεύονται ὑπὸ τοῦ νόμου (Ν. 1.2 καὶ 3 Π. 24. 1), καὶ ἑπομένως ἄκυροι εἶναι, δυνάμεναι ἐν παντὶ καιρῷ ν' ἀνακληθῶσιν ὑπὸ τοῦ δωρητοῦ. Ἐπίσης ἀπαγορεύονται καὶ τὰ δωρεὰν ὑποκρύπτοντα συναλλάγματα μεταξὺ συζύγων· ἡ δὲ ὁμολογία τοῦ συζύγου περὶ ὀφειλῆς πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ἀμφισβητουμένη ὑπὸ τῶν δανειστῶν τοῦ ἀνδρὸς δὲν ἐξαρκεῖ εἰς ἀπόδειξιν ταύτης, διότι κατὰ τοὺς νόμους 51. Π. (24.1) Κωδ. (6.16) καὶ 48 Βασ. (38.1) λογίζεται δωρεὰ καὶ ἑπομένως ὀφείλει ἡ σύζυγος νὰ προσαγάγῃ δι' ἄλλων νομίμων μέσων τὴν ἀπόδειξιν. Ἀπ. Ἀρ. Πάγου. 235 (1857).

Αἱ ἐν λόγῳ δωρεαὶ ἰσχυροποιοῦνται μόνον ἐὰν ὁ δωρεοδότης τελευτήσῃ χωρὶς ν' ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεάν, ἡ δὲ κύρωσις ἀνατρέχει εἰς τὸν χρόνον, καθ' ὃν αὕτη ἐγένετο, μὴ ἀπαιτουμένης ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει παραδόσεως τοῦ δωρουμένου πράγματος Νεαρὰ 162 κεφ. 1 § α'. Ἀπ. Ἀρ. Πάγου. 37 (1873).

Ἡ αἰτίᾳ θανάτου δωρεὰ εἶναι εἶδος δωρεᾶς ἐν γένει, γινομένη

(αὐτόθι κεφ. λγ'.), δέον ἵνα ποιήσῃ πρὸς τοῦτο τακτικὴν διαθήκην ἢ τοὐλάχιστον κωδίκελλον, ὧν οὐδὲν ἐνταῦθα ἐγένετο. Μ. Σ. 103 (1863).

Ὁ δωρητὴς δύναται ν' ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεὰν αὐτοῦ ἕνεκεν ἀγνωμοσύνης τοῦ δωρεοδόχου, (Ἀρμ. Γ, β', 3). Μ. Σ. 54 (1866).

Κατὰ τὸν νόμον Βασ. 1 περὶ δωρ. μνηστείας (28.3), ἐὰν ὁ ἀνὴρ δωρήσηται τῇ ἰδίᾳ μνηστῇ πράγματα ἡ δωρεὰ τε-

δι' ἐλπίδα φυσικοῦ θανάτου εἴτε κατὰ τὸν τύπον τῶν δωρεῶν ἐν γένει, εἴτε κατὰ τὸν τύπον τῶν κωδικέλλων, ἀλλὰ πρὸς κατάρτισιν αὐτῆς ἀπαιτεῖται ἵνα ὁ δωρεοδόχος ἀποδεχθῇ τὴν δωρεὰν πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ δωρητοῦ. Κατὰ τὴν Νεαρὰν 59 Λέοντος ἡ ὑπερβαίνουσα τὰ 500 χρυσᾶ νομίσματα δωρεὰ δέον νὰ συστηθῇ ἐγγράφως, ἄλλως δὲ καὶ προφορικῶς συνιστᾶται παρόντων τριῶν μαρτύρων, τῆς ἀποδοχῆς αὐτῆς εἰς οὐδένα ὑποβαλλομένης τύπον, τεκμαιρομένης δ' ἐὰν ἁπλῶς ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ δωρεοδόχος μετὰ τὴν νομίμως ἐκφρασθεῖσαν πρὸς αὐτὸν παρόντα ἢ ἀπόντα προαίρεσιν τοῦ δωρητοῦ δὲν ἀπεποιήθη τὴν προσενεχθεῖσαν αὐτῷ δωρεάν. Νεαρὰ Λέοντος 50, Ἀρμ. Γ', α', 17. Αρ. Πάγου 343 (1867) Α. Π. 151 (1874).

Πρὸς καταρτισμὸν τοῦ συναλλάγματος τῆς **μεταξὺ ζώντων δωρεᾶς** ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τοῦ τε δωρητοῦ καὶ τοῦ δωρεοδόχου, ἥτις δηλοῦται κατὰ τὰ ἀνωτέρω προφορικῶς ἢ ἐγγράφως καὶ ἡ παράδοσις τοῦ δωρουμένου πράγματος. Ἡ τοιαύτη δωρεὰ ἀνακαλεῖται δι' ὡρισμένους ἐν τῷ νόμῳ λόγους Ἀρμ. Γ', α', 1,2,3, οὐχὶ δ' ἁπλῶς ἕνεκεν μεταμελείας τοῦ δωρητοῦ. Ὁ ἀνακαλῶν τὴν δωρεὰν δύναται νὰ ζητήσῃ τὸ ποσὸν τῆς αὐτῆς ἀλλ' ἄνευ τόκων προσωπικῶς παρὰ τοῦ δωρεοδόχου. Ἡ παρὰ τοῦ δωρεοδόχου ἀθέτησις τῶν γενομένων συμφωνιῶν παρέχει τὸ δικαίωμα τῷ δωρητῇ ἵνα ζητήσῃ ἢ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμφωνίας ἢ τὴν ἀνάκλησιν τῆς δωρεᾶς. Ἂν δὲ ἡ ἀθετηθεῖσα συμφωνία συνίσταται εἰς τὴν διατροφὴν τοῦ δωρητοῦ, οὗτος ἔχει, κατὰ τὴν ἐξαιρετικὴν διάταξιν τῶν νόμων 1 Κωδ. (8.55), Βασ. 70 (47.1), τὸ δικαίωμα τῆς διεκδικήσεως τῶν δωρηθέντων οὐ μόνον κατὰ τοῦ δωρεοδόχου ἀλλὰ καὶ κατὰ παντὸς κατόχου. Ἀπ. Ἀρ. Πάγου Ἀθηνῶν. 112 (1865) 133 (1867).

τελεία ἐστίν, ὡς πρὸ τοῦ γάμου γενομένη, ἐν δὲ τῇ παρούσῃ περιπτώσει, λυθέντος τοῦ γάμου διὰ διαζυγίου, νομίμως ἡ ἐναγομένη διατηρεῖ τά τε ὑπὸ τοῦ τότε μνηστῆρος αὐτῆς δοθέντα ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τρίτου προσώπου, Ἀρμ. § 19 περὶ δωρεῶν (Δ, ιδ΄). Μ. Σ. 66 (1867).

Ἡ προγαμιαία δωρεὰ ἀνήκει εἰς τὴν ἀποθανοῦσαν σύζυγον καὶ κατὰ λόγον κληρονομίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῆς. Μ. Σ. 11 (1870).

Τοῦ γάμου λυθέντος διαζυγίῳ τὰ γαμικὰ δῶρα ἀποδίδονται τοῖς δωρησαμένοις. Μ. Σ. 8 (1872).

Ὁ ἅπαξ δωρησάμενος δὲν δύναται ν' ἀνατρέψῃ τὴν δωρεάν, ὁ δὲ λόγος ὅτι ἡ παρεμβαίνουσα καὶ δωρησαμένη ὡς διατελοῦσα ἤδη ἔγγαμος καὶ πρόκειται τυχὸν ν' ἀποκτήσῃ τέκνα οὐδὲν ἰσχύει ἐναντίον ῥητοῦ νόμου μὴ συγχωροῦντος τὴν ἀνατροπὴν τῆς δωρεᾶς· ὅπως δὲ ἀνακληθῇ δωρεά τις ὑπάρχουσι ῥητοὶ λόγοι, δι' οὓς δύναται ἵνα ἀνατραπῇ αὕτη (Ἀρμ. Γ. Β. 3), ἐξ ὧν οὐδεὶς ἔλαβε χώραν ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Μ. Σ. 15 (1875).

Κατὰ τὸ Μουκιανὸν τεκμήριον (Ἀρμ. Δ, ια΄ 10) ἐὰν ἔχῃ τινὰ πράγματα ἡ γυνὴ καὶ οὐ δύναται δεῖξαι πόθεν ἔσχεν αὐτὰ ταῦτα καὶ χωρὶς ἑτέρας ἀποδείξεως ἐκ τοῦ ἀνδρὸς δοκεῖ ἔχειν ταῦτα, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὡς οὐδόλως ἀποδείξασα ὅτι ἔφερε προῖκα τῷ συζύγῳ, οὔτε ὅτι συνεστῶτος τοῦ γάμου ἐκληρονόμησέ τι παρά τινος ἢ ὅτι ἐξεποίησε κινητὸν αὐτῆς καθ' ἃ διϊσχυρίσθη. Μ. Σ. 75 (1866), 66 (1876).

Ἡ περὶ θεωρήτρου αἴτησις τοῦ ἐκκαλοῦντος ἀπορριπτέα ἐστί, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀργεῖ παρ' ἡμῖν ὁ νόμος οὗτος μηδέποτε καθιερωθεὶς ὑπὸ τῆς συνηθείας, ὡς λείψανον ἀρχαίας νομοθεσίας καὶ ἠθῶν ἀσυμφώνων πρὸς τὰ ἡμέτερα. Μ. Σ. 17 (1879).

Ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ τριτανακόπτοντος ὅτι τὰ δοθέντα ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου πρὸς τὴν ἀποβιώσασαν κοσμήματα δέον ἵνα περιέλθωσιν εἰς τὴν κατοχὴν τῶν κληρονόμων αὐτῆς, ὡς ἀναγόμενα εἰς τὰς κοινὰς δωρεάς, αἵτινες δὲν ἀνακαλοῦνται, διὰ τὸν λόγον ὅτι ταῦτα ἐδωρήσατο ὁ ἀντίδικος τῇ γυναικὶ μεθ' ἧς συνέζη, ἀπορριπτέος ἐστὶ μηδόλως λαμβανόμενος ὑπ' ὄψιν, διότι τὸ Συμβούλιον διὰ λόγους αὐστηρᾶς ἠθικῆς δὲν ἠδύνατο ὡς ἐκ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ εἰ μὴ ἵνα θεωρήσῃ, ὡς καὶ ἐξακολουθεῖ θεωροῦν, ὅτι τὰ δῶρα ἐκεῖνα ἐδόθησαν πρὸς μνηστὴν καὶ ἑπομένως ἀναλαμβάνονται παρὰ τοῦ δόντος ταῦτα, μὴ ἐπελθόντος γάμου ἕνεκα θανάτου τοῦ ἑτέρου τῶν μεμνηστευμένων. Μ. Σ. 14 (1879).

Τὸ Συμβούλιον εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ περὶ δωρεῶν πρὸ ἢ ἕνεκα γάμου. Μ. Σ. 67 (1886).

Προγαμιαία δωρεὰ προσενεχθεῖσα εἰς τὴν μελλόνυμφον ὑπὸ τοῦ μελλονύμφου ἐπὶ τῷ ῥητῷ ἐν τῷ προικώῳ συμβολαίῳ ὅρῳ, ὅπως αὕτη προστεθῇ εἰς τὴν προῖκα, δὲν ἐπιστρέφεται εἰς τὸν σύζυγον, λυθέντος τοῦ γάμου διαζυγίῳ ἄνευ ὑπαιτιότητος θατέρου τῶν συζύγων, διότι ἅπαξ προστεθεῖσα εἰς τὴν προῖκα ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον αὐτῆς μέρος. Μ. Σ. 62 (1886).

Τὸ ἐμβασίδιον οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ προγαμιαία δωρεά, κατὰ δὲ τὴν λύσιν τοῦ γάμου περιέρχεται κατὰ κανόνα εἰς τὸν ἄνδρα ὡς ἡ προῖξ εἰς τὴν γυναῖκα. Τὸ δ' ἔθιμον ὅτι τὸ ἐμβασίδιον ἐν Καλαμωτῇ τῆς Χίου ἐστὶν ἀποκλειστικὴ ἰδιοκτησία τῆς γυναικός, εἰς ἣν χορηγεῖται κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ γάμου, καὶ ἂν πράγματι ἤθελεν ἀποδειχθῇ ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ, δὲν δύναται νὰ κατισχύσῃ τοῦ νόμου (Ἀρμ. Α. Α. 24), καθ' ὃν ὅπου ὑπάρχει νόμος ὡρισμένος ἐκεῖνος πρέπει νὰ

φυλάττηται καὶ δὲν ἰσχύει τὸ παρὰ τοῦτον γενόμενον, κἂν πάνυ δικαιότατόν ἐστι. Μ. Σ. 150 (1890).

Συμφώνως τῷ νόμῳ (Ἀρμ. Δ. 14. 14), τὰ δοθέντα τῇ συζύγῳ πρὸ τοῦ γάμου λόγῳ προγαμιαίας δωρεᾶς ἀνήκουσιν αὐτῇ καὶ δὲν ἐπιστρέφονται λυθέντος τοῦ γάμου διαζυγίῳ. Μ. Σ. 194 (1892).

Δωρεαὶ μεταξὺ συζύγων δὲν ἐπιτρέπονται. Μ. Σ. 228 (1894).

ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ ΕΝ ΓΕΝΕΙ[1]

Τούτου χάριν ἔγνωμεν ταῖς προσηκούσαις παιδείαις καὶ τιμωρίαις αὐτὸν καθυποβαλεῖν διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ ἀφοριστικοῦ γράμματος καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων

1. Αἱ ὑπὸ τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων ἐκδιδόμεναι τελεσίδικοι ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται κυβερνητικῶς ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων κυβερνητικῶν ἐκτελεστικῶν τμημάτων, εἰδικῶς δ' αἱ περὶ διατροφῆς ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται κατὰ τὴν ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου 1891 Βεζ. ἐγκύκλιον καὶ διὰ προσωπικῆς κρατήσεως τοῦ καταδικασθέντος, ἄνευ προκαταβολῆς ἐξόδων τροφοδοτήσεως αὐτοῦ.

Προσωρινὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν δύνανται νὰ διατάξωσι τὰ Ἐκκλ. Δικαστήρια συμφώνως τοῖς ἄρθρ. 60—62 Ἐμπορ. Δικονομίας.

Ἄρθρ. 60ον. Ἂν ἡ γενομένη ἀπαίτησις στηρίζηται ἐπὶ δημοσίου ἐγγράφου, ἢ ἐπὶ ὑποσχέσεως ἀνεγνωρισμένης ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου, ἢ ἐπὶ προηγουμένης ἀποφάσεως μὴ ἐφεσιβληθείσης, ἐν τῇ περὶ αὐτῆς ἀποφάσει διατάσσεται καὶ ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις, μετὰ δὲ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης καὶ ἂν ἀκόμη ὑποβληθῇ ἔκ τινος ἔφεσις, ἡ ἀπόφασις ἐκτελεῖται προσωρινῶς. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὑποβάλλεται ὁ ἐνάγων εἰς προσαγωγὴν ἐγγυητοῦ, ἢ εἰς ἀσφαλείας ἐπαρκεῖς· ἂν δὲ δὲν δυνηθῇ νὰ παράσχῃ τοιαύτας, τὰ ἐπιδικασθέντα χρήματα εἰσπράττονται καὶ παρακατατίθενται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 130).

ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων κλπ. ἵνα ὁ ῥηθεὶς ὡς πανοῦργος καὶ δόλιος, ὡς πλεονέκτης καὶ ἄδικος, ὡς καταφρονητὴς τῶν θείων καὶ ἱερῶν νόμων, ὡς αὐθάδης καὶ παρήκοος πρὸς τὴν ἡμετέραν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν νόμιμον ἀπόφασιν καὶ ὡς μὴ ἀποδιδοὺς τὰ τῆς ῥηθείσης ὡς ἀνωτέρω εἴρηνται δίκαια (προικὸς) καὶ ὡς τῷ λόγῳ μόνον χριστιανός, τοῖς ἔργοις δ' ἀπεναντία διαπραττόμενος τοῦ ἐπαγγέλματος τούτου, ἀφωρισμένος εἴη καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος καὶ τυμπανιαῖος, ἡ πέτρα καὶ ὁ σίδηρος λυθήσεται αὐτὸς δὲ μηδαμῶς, κληρονο-

Ἄρθρ. 61ον. Ἐὰν ἀγωγή τις δὲν στηρίζεται μὲν ἐπὶ τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένων λόγων, ἐπείγῃ ὅμως ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς, ἐπιτρέπεται ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις τότε μόνον, ὅταν ὁ πιστωτὴς προσαγάγῃ ἐγγυητὴν περὶ ἀποδόσεως τοῦ ἀπαιτουμένου πράγματος, ἢ ἐξασφαλίσῃ ἀρκούντως δι' ἐγγράφων, ἀποδεικνυόντων τὸ ἀξιόχρεων αὐτοῦ. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 131).

Ἄρθρ. 62ον. Ἂν τὸ δικαστήριον δὲν διατάξῃ συνάμα τὴν προσωρινὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐκδιδομένης ἀποφάσεως, δὲν δύναται νὰ διατάξῃ αὐτὴν διὰ μεταγενεστέρας ἀποφάσεως· ἀλλ' οἱ διάδικοι δύνανται ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου νὰ ἀπαιτήσωσι τοῦτο, πρὸ πάσης ἄλλης αἰτήσεως. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 133).

Ἡ χρῆσις τοῦ ἐπιτιμίου τοῦ ἀφορισμοῦ, τοῦ ἀποκλεισμοῦ δηλαδὴ ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῆς τῶν χριστιανῶν κοινωνίας, μετ' ἀναθέματος ἢ κατάρας ἢ ἀπειλῆς τοιαύτης, συνήθης ἄλλοτε καὶ τελεσφορωτάτη πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, νῦν σχεδὸν ἐξέλιπε καὶ λίαν ὀρθῶς· διότι ὡς δι' ὑπομνήματος αὐτοῦ περὶ ἐκκλησιαστικοῦ ἀφορισμοῦ (1897), μεστοῦ ἐπιχειρημάτων, ἀποδεικνύει ὁ πολυμαθὴς Μητροπολίτης Σμύρνης κ. Βασίλειος, οἱ τοιοῦτοι ἀφορισμοὶ εἶναι ὅλως ἀντικείμενοι τῷ Εὐαγγελίῳ, τοῖς κανονικοῖς θεσπίσμασι τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῇ διδασκαλίᾳ τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

μῆσαι τὴν λέπραν τοῦ γιεζῆ καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα, στένων εἴη καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ὁ Κάϊν, ἄγγελος κυρίου καταδιώξειεν αὐτὸν ἐν πυρίνῃ ῥομφαίᾳ, σχισθεῖσα ἡ γῆ καταπίοι αὐτὸν ὡς τὸν Διαθάν ποτε καὶ Ἀβιρὼν καὶ ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα καὶ τῶν θεομάχων ἰουδαίων, τῶν σταυρωσάντων τὸν Κύριον τῆς δόξης, καὶ προκοπὴν μήποτε ἴδοιεν οἷς ἐργάζει ἐφ' ὅρου ζωῆς αὐτοῦ, ἔχων καὶ τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων συνόδων· ὑπάρχῃ δὲ καὶ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ καὶ τῆς τῶν χριστιανῶν συναναστροφῆς καὶ ὁμηγύρεως καὶ μηδεὶς ἐκκλησιάσῃ αὐτὸν ἢ ἁγιάσῃ ἢ θυμιάσῃ ἢ ἀντίδωρον αὐτῷ δῷ ἢ συμφάγῃ ἢ συμπίῃ ἢ ὅλως συναναστραφῇ ἢ χαιρετίσῃ ἕως οὗ ποιήσῃ ὡς γράφομεν ἐξ ἀποφάσεως.

Γρ. Π. Σ. Ἰανουάριος 1793.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 56 τῆς ἐγχωρίου δικονομίας τοῦ ὀφειλέτου εὑρισκομένου εἰς ἀπορίαν δύναται τὸ δικαστήριον νὰ χορηγήσῃ αὐτῷ προθεσμίαν τινὰ πρὸς ἀπότισιν τῆς ὀφειλῆς αὐτοῦ. Μ. Σ. 2 (1873).

Ἐνεκρίθη ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου δι' ἧς ἐξαιτεῖται συνοδικὸν ἐπιτίμιον κατὰ τῶν εἰδότων τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτοῦ καὶ μὴ μαρτυρούντων.

Πρ. Ἱ. Σ. 20 Φεβρουαρίου 1875.

Τὸ ἐκδίδοσθαι ἐπιτίμιον μετὰ τὴν ἔκδοσιν ἀποφάσεων δικαστηρίων εὐνομουμένων καὶ εὐθυπορούντων οὐκ ἔστιν ὀρθόν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐνίοτε συμβαίνει μὴ ἀποδίδο θαι τὸ δίκαιον κατὰ χώραν διὰ τῶν συνήθων ἐνδίκων μέσων, ἐνεκρίθη ἵνα ὅταν ὁ ἀρχιερεὺς ἐξερευνῶν ἀκριβῶς πεισθῇ ὅτι τὸ δίκαιον δὲν ἀπεδόθη ὅπου ἀνήκει, δύναται ἵνα ἐκδίδῃ ἐπιτίμιον. Πρ. Ἱ. Σ. 29 Ἰουνίου 1879.

Ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις κηρύττουσα τὴν ἐφεσίβλητον γενικὸν κληρονόμον τοῦ ἀποβιώσαντος αὐταδέλφου ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων θεωρεῖται κατὰ νόμον ἐκτελέσιμος.

Μ. Σ. 89 (1887).

Νομίμως δύναται νὰ κηρυχθῇ προσωρινῶς ἐκτελεστὴ ἡ ἐκδοθησομένη ἀπόφασις, καθόσον ἡ ἀγωγὴ στηρίζεται ἐπὶ δημοσίου ἐγγράφου, ὁμολογουμένη καὶ ὑπὸ τῆς ἐναγομένης ἐπιτροπῆς. Μ. Σ. 253 (1895).

ΕΝΟΧΑΙ ΕΝ ΓΕΝΕΙ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Περὶ συμβάσεων.
§ 2. „ συμβουλῆς.
§ 3. „ ἀγοραπωλησίας.
§ 4. „ δανείου.
§ 5. „ ἐντολῆς.
§ 6. „ διαχειρίσεως ἀλλοτρίων.
§ 7. „ ἐνεχύρου.
§ 8. „ ἐκχωρήσεως.
§ 9. „ ὑπηρεσιῶν.
§ 10. „ ἐγγυήσεως.

§ 1.

Πᾶν συμβόλαιον ἢ ἔγγραφον φέρον τὰς νομίμους διατυπώσεις μετὰ τὰς ἐπὶ τῆς γνησιότητος αὐτοῦ ἐξακριβώσεις καθίσταται ἰσχυρὸν καὶ ἀπρόσβλητον. Μ. Σ. 45 (1863).

Ὁ παρὰ τοῦ ἐνάγοντος προβαλλόμενος ἰσχυρισμός, ὅτι δῆθεν ὁ μακαρίτης Κ. ἡγούμενος ὑπέγραψε τὰς περὶ οὗ ὁ λόγος ἀποδείξεις ἔνεκα βίας ἐπενεχθείσης αὐτῷ καὶ ὅτι ἑπομένως «τὸ φόβῳ καὶ βίᾳ γενόμενον οὐκ ἔρρωται», ἐστὶν ἀνίσχυρος ὅλως καὶ ἀπαράδεκτος, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ βία,

οἵα ἐννοεῖται ὑπὸ τοῦ νόμου δέον ἵνα ᾖ ἠνωμένη μετ' ἀπειλῶν σώματος, ζωῆς καὶ κινδύνου μεγίστου, «βία ἐστὶ μεγάλου πράγματος κέλευσις, ἣν οὐ δύναταί τις ἀπωθεῖσθαι, ἤγουν ἀφ' ἑαυτοῦ ἀποδιώκειν καὶ ἀποτρέπειν» (Ἀρμ. 1, ια). Ὁ δὲ ἐνάγων ἡγούμενος οὐδὲν κἂν τεκμήριον ἠδυνήθη ἵνα προσαγάγῃ ὅτι ἐγένετο ἐπὶ τοῦ προκατόχου αὐτοῦ χρῆσις τοιαύτης φύσεως βίας. Ἄλλως τε οἱαδήποτε βία καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἔλαβε χώραν, οὐδόλως ἐπετρέπετο τῷ ἡγουμένῳ, ἵνα ὑποκύψας εἰς ταύτην ἐνεργήσῃ ἐναντίον τῶν πραγματικῶν συμφερόντων τῆς Μονῆς, ἧς ὤφειλεν ἵνα ὑπερασπίζηται τὰ δίκαια διὰ πάσης θυσίας. Μ. Σ. 14 (1864).

Τὰ εἰκονικὰ συναλλάγματα δύνανται ἵνα καλύπτωσιν ἑτέρας ἀληθεῖς συμβάσεις, αἵτινες διατηροῦν τὸ κῦρος αὐτῶν ἀπέναντι τῆς εἰκονικότητος (Ἀρμ. Γ. γ. 34 καὶ 35).

Μ. Σ. 39 (1866).

Ὄντος ὁμολογουμένου ὅτι τὸ ἐπίδικον χρεωμόλογον ἐγένετο ἄνευ νομικῆς αἰτίας δηλονότι ἐξεδόθη πρὶν ἢ καταβληθῇ τὸ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενον, ὁ ἐνάγων οὐδὲν δικαίωμα ἔχει ἀπαιτεῖν ἐξόφλησιν χρεωμολόγου εἰς ἀπότισιν τοῦ ὁποίου οὐδ' ὀβολὸν κατέβαλε. Μ. Σ. 25 (1866).

Ἡ συρροὴ τῶν τίτλων τῆς ἀπαιτήσεως, ἤτοι ἡ συρροὴ πολλῶν ὀφειλετῶν ἀπέναντι τοῦ αὐτοῦ δανειστοῦ διὰ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, οὐδόλως δύναται ποιῆσαι χείρονα τὴν θέσιν τοῦ δανειστοῦ, (ἐκτὸς ἂν ὁ νεώτερος τίτλος ἐσκόπει τὴν κατάργησιν τοῦ ἀρχαιοτέρου), ἀλλὰ τοὐναντίον τείνει εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν δικαίων αὐτοῦ. Μ. Σ. 27 (1867).

Τὰ περὶ δόλου ἀναφερόμενα ὑπὸ τῆς παρεμβαινούσης, δι' ὧν δῆθεν ὁ ἐνάγων παρέπεισεν αὐτήν, οὐδόλως λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν ἀπέναντι ἐπισήμων ἐγγράφων.

Μ. Σ. 15 (1875).

Κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῷ χωρίῳ Ἐλάτα τῆς Χίου πολυχρόνιον ἔθος, τὰ ἐπίσημα συμβόλαια, μεμαρτυρημένα παρὰ τοῦ τοποτηρητοῦ τοῦ χωρίου καὶ τῶν Ἐπιτρόπων τῆς ἐν αὐτῷ Ἐκκλησίας, ἔχουσι πλήρη τὴν ἰσχύν, εἰ καὶ μὴ φέροντα πολλάκις τὴν ὑπογραφὴν τῶν συμβαλλομένων, ὡς ἀγραμμάτων. Μ. Σ. 6 (1877).

Πᾶσα πρᾶξις ἄκυρος καὶ πᾶν τὸ ἐξ αὐτῆς ἠρτημένον θεωροῦνται ὡς μὴ ὑπάρχοντα καὶ οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐν γένει δύναμιν, ἑπομένως ἀκυρουμένης τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως δέον ἵνα τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον συνεχίσῃ τὴν δίκην, ἀφ' ἧς ἐποχῆς αὕτη ἔμεινεν ἐκκρεμής, μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἐρημοδικίας ὡς ἀκύρου.

Ἱ. Σ. 24 (1884).

Πᾶσα σύμβασις εἶναι ἰσχυρὰ ἐνόσῳ δὲν ἀντίκειται εἰς τὸν νόμον ἢ τοὺς καλοὺς τρόπους. Μ. Σ. 31 (1885).

Πᾶσα πρᾶξις καταρτιζομένη διὰ τῆς ἐλευθέρας θελήσεως τοῦ ἐνεργοῦντος αὐτὴν καὶ εἰς οὐδεμίαν νομικὴν ὑποκειμένου ἐξαίρεσιν, οὐδέποτε λογίζεται, ἐκτὸς ἐὰν εἶναι φυσικῶς ἢ ἠθικῶς ἀδύνατος, ἢ ἐναντία τῶν χρηστῶν ἠθῶν ἢ ἀντιβαίνει εἰς νομίμους ἀπαγορεύσεις. Μ. Σ. 35 (1885).

§ 2.

Διὰ τοῦτο γράφοντες διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς ἐντελλόμεθα τῇ Θεοφιλίᾳ σου ἅμα τῷ λαβεῖν τὴν παροῦσαν μας νὰ προσκαλέσῃς ἀμέσως τὸν εἰρημένον Παππαφωτίνιαν καί, ὡς αἴτιον γενόμενον αὐτὸν τῆς ζημίας τῶν χιλίων γροσίων διὰ τὰς κρισολογίας, νὰ τὸν προστάξῃς ἀρχιερατικῶς νὰ πληρώσῃ αὐτὴν τὴν ποσότητα, πρὸς παιδείαν τῆς κακοβούλου διαθέσεώς του καὶ κακῆς

καὶ ἀσυνειδήτου ὁδηγίας καὶ συμβουλῆς του καὶ πρὸς παράδειγμα ἄλλων τοιούτων παρομοίων, καὶ ἂν παρακούσῃ καὶ δὲν ἤθελε πεισθῇ εἰς τὴν διόρθωσιν τῆς ζημίας ταύτης, τότε ἀμέσως νὰ γράψῃς πρὸς ἡμᾶς διὰ νὰ γένηται πρὸς αὐτὸν ἡ προσήκουσα ἐκκλησιαστικὴ παιδεία καὶ νὰ δοκιμάσῃ τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας του.

Γρ. Π. τῷ Μυριοφύτου 28 Σβρίου 1823.

Ἡ συμβουλὴ τοῦ ἐναγομένου ἱερέως, ἡ γενομένη πρὸς τὴν ἐνάγουσαν περὶ συζεύξεως αὐτῆς μετ' ἀνδρὸς ἀσώτου καὶ μεθύσου καὶ ἐγκαταλιπόντος αὐτήν, ὡς δολία εἰσήγησις παρουσιαζομένη, συνεπάγει τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου (Ἀρ. § 50 περὶ καν. δικ. tit. II καὶ Βασ. § 47 (2.3) ἤτοι τὴν καταδίκην αὐτοῦ ὅπως πληρώσῃ εἰς τὴν ἐνάγουσαν λόγῳ ἀποζημιώσεως γρ. 3,000. Μ. Σ. 34 (1867).

§ 3.

Αἱ περὶ ἀποζημιώσεως ἀξιώσεις τοῦ ἐνάγοντός εἰσιν ὅλως ἀβάσιμοι, καθόσον ἠρτημένης τῆς διαλυτικῆς αἱρέσεως τὸ συνάλλαγμα τῆς πωλήσεως ἦν ἰσχυρόν, καὶ ὁ ἐναγόμενος καὶ ἀντενάγων εἶχε τὸ δικαίωμα ἵνα ἰδιοποιηθῇ τό τε κτῆμα καὶ τοὺς καρποὺς αὐτοῦ ἀζημίως, κατὰ τὸν κανόνα «ὁ τῷ ἰδίῳ χρώμενος δικαίῳ οὐδένα ἀδικεῖ», ἐκτὸς δὲ τούτου ἐπειδὴ ἡ προκειμένη εἰκονικὴ μεταγραφὴ δύναται ἵνα θεωρηθῇ ὡς σιωπηρὸν ἐνέχυρον, καὶ κατὰ τὸν νόμον Πανδ. 8 (20.2) in quibus causis καὶ ἄτοκος ἂν ἦτον ἡ ἀπαίτησις τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀντενάγοντος, οὗτος ἠδύνατο ἰδιοποιηθῆναι τοὺς καρποὺς τοῦ ἐπιδίκου κτήματος μέχρι τοῦ νομίμου τόκου. Μ. Σ. 39 (1866).

Τῶν συναλλασσομένων συναινεσάντων ἐπὶ τῶν οὐσιωδῶν τοῦ τῆς ἀγοροπωλησίας σύναλλάγματος, ἤτοι τοῦ πωλουμένου πράγματος καὶ τοῦ τιμήματος, τὸ συνάλλαγμα κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον τελείως κατηρτίσθη, ὥστε ἑκάτεροί εἰσιν ὑπόχρεοι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ.

Μ. Σ. 4 (1869).

§ 4.

Πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ βεβαίου τούτου χρέους εὐθύνεται κατὰ νόμον κατὰ πρῶτον μὲν λόγον ὁ πρωτοφειλέτης κατὰ δεύτερον δὲ ἐν ἐλλείψει ἐκείνου καὶ ὁ ἐγγυητὴς τούτου, Ἀρμ. 1 περὶ ἐγγυητοῦ καὶ ἀντιφ. (ῑ΄, ϛ΄), Νεαρ. 4 κεφ. 1 καὶ 2 Νεαρὰ 99 κεφ. 1, ἡ δὲ ἔνστασις τοῦ πρωτοφειλέτου ὅτι ἐζήτησεν ἄλλοτε ἵνα πληρώσῃ τὸ χρέος του ἀλλὰ τοῦτο οὐκ ἐγένετο, μὴ ἀποδιδομένου τοῦ χρεωστικοῦ αὐτοῦ ὁμολόγου, οὐδεμίαν ἐπίρροιαν ἔχει οὔτε ὡς πρὸς τὸ κῦρος τοῦ χρέους του, οὔτε ὡς πρὸς τὰς συνεπείας αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐὰν ἤθελε ν' ἀπαλλαχθῇ ὤφειλεν ἵνα διαμαρτυρόμενος κατὰ τῆς μὴ ἀποδοχῆς τοῦ καταβαλλομένου χρέους παρακαταθέσῃ αὐτὸ παρὰ τῇ δικαστικῇ ἢ ἄλλῃ ἐπισήμως ἀνεγνωρισμένῃ ἀρχῇ. Μ. Σ. 57 (1867).

§ 5.

Ὁ ἐντολοδότης ὀφείλει ἀποδοῦναι τῷ ἐντολοδόχῳ πάσας τάς τε ἀναγκαίας καὶ ἐπωφελεῖς δαπάνας, οἵαι εἰσὶν αἱ ὑπὲρ ἐκπαιδεύσεως γενόμεναι Lex 27 (3.4) de mandati vel contra L. 56 § 4 C. 4. 10 9 Βασιλ. 56 (9. 27), μάλιστα καὶ τόκους τῶν ὑπὸ τοῦ ἐντολοδόχου πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς καταβληθέντων χρημάτων Π. 12. 9. Βασιλ. 12 (14.1) κλπ.

Μ. Σ. 27 (1867).

Ἅμα τῷ θανάτῳ τοῦ ἐντολέως ἡ ἐντολὴ κατὰ νόμον θεωρεῖται ἀνακεκλημένη. Μ. Σ. 9 (1871).

§ 6.

Ἐπειδὴ ἐκ τῶν γενομένων ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος δαπανῶν ὠφελήθη ἡ ἐναγομένη ἐλευθερίως ἀνατραφεῖσα, ἐκπαιδευθεῖσα δὲ ἠδυνήθη. ἵνα ἐντίμως ἀποκαταστῇ, συζευχθεῖσα μετ' ἐμπόρου ἀξιοτίμου, κατὰ δὲ τοὺς περὶ διαχειρίσεων ἀλλοτρίων ὑποθέσεων νόμους, αὕτη ἐνέχεται εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν πρὸς ὄφελος αὐτῆς δαπανηθέντων εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως ἀπέναντι τοῦ ἐνάγοντος L 1.1 quodcum eo (4. 26), Βασ. 17 (18.2) L. 3 § 2 καὶ 6 de in rem verso (15.3), ὅστις ὡς διαχειριστὴς ἀλλοτρίων δικαιοῦται ἀπαιτῆσαι, οὐ μόνον τὰς ὑπ' αὐτοῦ προκαταβληθείσας ἀναγκαίας καὶ ἐπωφελεῖς δαπάνας ἀλλὰ καὶ τοὺς τόκους αὐτῶν, L 19 § 4, L 45 de neg. gest (3.5) κλπ, L 17 de in rem verso (15.3).

Μ. Σ. 27 (1867).

Τὰ ἔξοδα τῆς ἐπισκευῆς τῆς οἰκίας δικαιοῦται νὰ λάβῃ ὁ ἐναγόμενος παρὰ τῆς ἀντιδίκου αὐτοῦ μητρὸς καὶ κληρονόμου τῆς ἀποβιωσάσης συζύγου αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ καλῇ πίστει δαπανήσας εἰς ἐπισκευὴν ἰδίας δῆθεν οἰκίας, (Ἀρμεν. Β'. Α'.)

Μ. Σ. 11 (1870).

§ 7.

Ὁ ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου προσβληθεὶς λόγος τῆς ἀνεχείας οὐ δύναται ἐξουδετερῶσαι τὸ περὶ τῆς ἐκποιήσεως τῶν ἐνεχύρων δικαίωμα τοῦ δανειστοῦ συμφώνως τῷ τε νόμῳ καὶ τοῖς ὅροις τῆς μεταξὺ αὐτῶν συμβάσεως.

Μ. Σ. 3 (1868).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ ἐκ τῆς ἐκποιήσεως τοῦ ἐνεχύρου προελευσόμενον ποσὸν δὲν ἤθελεν ἐπαρκέσει εἰς τὴν ἐξόφλησιν τοῦ ῥηθέντος χρέους, ἐνάγονται εἰς τὴν συμπλήρωσιν αὐτοῦ ὅτε πρωτοφειλέτης καὶ οἱ ἔγγυηταί, ὡς καὶ τἀνάπαλιν, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἐκεῖνο ἤθελεν ὑπερβῇ τὸ δεύτερον, τὸ περιπλέον δέον ἀποδοθῆναι τῷ ἐνεχειριαστῇ. Μ. Σ. 3 (1868).

§ 8.

Ἡ κοινότης παραλαβοῦσα γρ. 25,000 ἀπέναντι τοῦ τιμήματος τῆς οἰκίας καὶ μὴ μεταβιβάζουσα τὴν κυριότητα αὐτῆς ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀγοραστοῦ ἢ τοῦ ἐκδοχέως αὐτοῦ, ὀφείλει κατὰ νόμον ἵνα ἐπιστρέψῃ τὸ διαληφθὲν ποσὸν μετὰ τοῦ νομίμου αὐτοῦ τόκου. Μ. Σ. 5 (1870).

Ἡ κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκχωρήσεως ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου Ἐθνικοῦ Ταμείου ἐστὶν ἀπορριπτέα, διότι οὐκ ἔρρωνται ἀμφότεροι οἱ λόγοι, ἐφ' ὧν στηρίζεται αὕτη· δηλονότι εἶναι μὲν ἐπάναγκες ἵνα πᾶσα ἀπαίτησις πολιτικὴ παραχωρεῖται δι' ἰδιαιτέρου ἐκχωρητηρίου ἐκδιδομένου ἐκ μέρους τοῦ ἐκχωροῦντος πρὸς τὸν ἐκδοχέα, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀπαραίτητος καὶ ἡ ἔγγραφος ἀποδοχὴ ἐκ μέρους τοῦ τελευταίου· δεύτερον δέ, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀναγκαία γνωστοποίησις τῆς ἐκχωρήσεως πρὸς τὸν ὀφειλέτην, αὕτη γίγνεται ὑπὲρ τοῦ ἐκδοχέως, εἰς ὃν ὁ νόμος ἔδωκε τὸ δικαίωμα ἵνα κοινοποιῇ τῷ ὀφειλέτῃ τὴν γενομένην ἐκχώρησιν, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως ὑποχρεώσῃ αὐτόν, ἵνα μὴ τυχὸν ἀποτίσῃ τὸ ἐκχωρηθὲν χρέος εἰς τὸν ἐκχωρήσαντα δανειστήν, ὅπερ ἐὰν ἤθελε πράξῃ, μετὰ τὴν γενομένην αὐτῷ κοινοποίησιν, ὑποχρεοῦται νομίμως ἵνα πληρώσῃ τὸ αὐτὸ χρέος εἰς τὸν ἐκδοχέα. Μ. Σ. 13 1874.)

Καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἐναντίον τοῦ ἰσχυρισμοῦ τοῦ ἐνάγοντος, ὅτι ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος περιῆλθεν εἰς ἀχρηστίαν, ἤθελεν ἀποδειχθῇ ὅτι ἐφαρμόζεται πανταχοῦ ἐν τοιαύταις περιστάσεσι, μολονότι οὐδέποτε ἐφηρμόσθη ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τούτου, διότι δὲν περιέχεται ἐν ταῖς διατάξεσι τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἀλλὰ καὶ διότι οὐδεὶς τῶν διαδίκων μέχρι τοῦδε ἐπεκαλέσθη αὐτόν, τὸ Συμβούλιον ὅπερ προΐσταται τῶν συμφερόντων τοῦ ἐναγομένου Ἐθνικοῦ Ταμείου οὐδόλως θεωρεῖ οἰκείαν τῇ πίστει καὶ ὑπολήψει τοῦ ταμείου τούτου τὴν παραχθησομένην τυχὸν ὠφέλειαν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς διατάξεως τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου.

Μ. Σ. 13 (1874).

Ἡ συναίνεσις τοῦ ἐκχωρουμένου δὲν ἀπαιτεῖται ἐπὶ ἐκχωρήσεως (Βασιλ. 3, 19, 4), ἀλλ' ἐν γένει δύναταί τις ἵνα ἐκχωρήσῃ τὴν ἰδίαν ἐνοχὴν εἰς ὃν ἂν ἐθέλῃ. Μ. Σ. 32 (1880).

§ 9.

Ὁ νόμος τεκμαίρει τὴν οὐχὶ δωρεὰν ἀλλὰ τὴν ἐπὶ προθέσει ὑποχρεώσεως παροχὴν ὑπηρεσιῶν προσώπων, οὐχὶ διὰ στενοῦς συγγενείας, ἢ σχέσεως συνδεομένων.

Μ. Σ. 52 (1867).

10.

Ἐκ τῆς Νεαρᾶς 4 κεφ. α'. Ἀρμ. 1 (3,6) προκύπτει μὲν ὅτι ὁ δανειστὴς χωρεῖ πρῶτον κατὰ τοῦ πρωτοφειλέτου, καὶ καθόσον ἂν παρ' αὐτοῦ μὴ δυνηθῇ λαβεῖν, κατὰ τοσοῦτον ἐπὶ τὸν ἐγγυητὴν χωρεῖ καὶ παρ' ἐκείνου τὸ λειπόμενον κομίζεται, καὶ εἰ μὲν οὕτος συμβαίνει ἀπεῖναι δίδοται καιρὸς τῷ ἐγγυητῇ τὸν πρωτότυπον ἀγαγεῖν μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν ἐκτίνει ἀναγκαίως τὸ χρέος ὑπὲρ τοῦ ἐγγυηθέντος, οὐχ ἧττον ὅμως αἱ ἐκ τῶν ἀνωτέρω νόμων πηγάζουσαι διατάξεις ἀποκρούονται ὑπὸ τῆς ῥητῆς ἢ σιωπηρᾶς παραιτήσεως τοῦ ἐγγυητοῦ, ὡς τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκ τῶν γενικῶν ἀρχῶν τοῦ δικαίου καὶ ἐκ τοῦ γράμματος τῆς Νεαρᾶς 136, ὁριζούσης ὅτι «τὰ τοιαῦτα προσιέμεθα σύμφωνα οὐ δοκοῦντα παρὰ τὸν νόμον εἶναι, διότι ἔξεστιν ἑκάστῳ τῶν δεδομένων αὐτῷ παρὰ τοῦ νόμου καταφρονεῖν», ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος παραίτησις ἐγένετο παρὰ τοῦ ἐναγομένου, ἐγγυηθέντος οὐχὶ ἁπλῶς ὡς ἐγγυητοῦ ἀλλὰ καὶ πληρωτοῦ, εἰς ἣν ἔκφρασιν οὐδεμία ἄλλη ἔννοια δύναται νὰ δοθῇ, μηδόλως διακρινομένου μεταξὺ ἐγγυητοῦ καὶ ἐγγυητοῦ καὶ πληρωτοῦ, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει δύναται ὁ δανειστὴς ἀδιακρίτως χωρῆσαι ἐφ' ὃν τινα βούλεται εἴτε πρωτοφειλέτην εἴτε ἐγγυητήν.

Μ. Σ. 2 (1866).

Ὅσάκις ἐγγυᾶταί τις δάνεια ὑπὸ προθεσμίαν δὲν ἀπαλλάσσεται διότι παραμελεῖ τούτων, εἰ μὴ ὁ δανειστὴς καίτοι προβλέπων ὅτι ὁ πρωτότυπος ἔμελλε νὰ πτωχεύσῃ ἀμελὴς ἐδείχθη.

Μ. Σ. 2. (1867).

Ὁ νόμος δὲν ἀπαγορεύει νὰ κινῆται συγχρόνως ἀγωγὴ κατά τε τοῦ ὀφειλέτου καὶ τοῦ ἐγγυητοῦ, ἀλλ' ἡ κατὰ τοῦ τελευταίου ἀπόφασις τότε μόνον εἶναι ἐκτελεστέα, ὅταν ὁ δανειστὴς ἀποδείξῃ τὴν ἀπορίαν τοῦ ὀφειλέτου.

Μ. Σ. 14 (1868) 5 (1873).

Οὐκ ὀρθός ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐνάγοντος, ὅτι ὁ ἐκ τῶν ἐναγομένων Σ. ὑπογράψας τὸ ὁμόλογον ὡς ἐγγυητὴς καὶ πληρωτὴς φαίνεται παραιτούμενος τῆς ἐνστάσεως τῆς διζήσεως, διότι ὁ νόμος ἀπαιτεῖ ῥητῶς νὰ μνημονεύηται τοῦτο ἐν τῷ τῆς ἐγγυήσεως ἐγγράφῳ, ὅπως στερῆται ὁ ἐγγυητὴς τῆς σπουδαίας ταύτης ἐνστάσεως, ἡ δὲ φρᾶσις ἐγ-

γυπτὶς καὶ πληρωτὶς εἶναι λίαν πιθανὸν νὰ σημαίνῃ, ὅτι ὁ ἐγγυώμενος ὑπόσχεται νὰ πληρώσῃ τὸ ποσὸν ὑπὲρ οὗ ἐγγυᾶται, ἐν περιπτώσει ἀνεχείας τοῦ ὀφειλέτου.

Μ. Σ. 5 (1873).

Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ καὶ κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ κατὰ τὴν ἐγκύκλιον τῆς 'Εκκλησίας δὲν ἠδύνατο ἵνα δῷ ἐγγύησιν.

Πρ. Ἱ. Σ. 14 Δβρίου 1885.

ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΙΑ ΕΝ ΓΕΝΕΙ

Ἡ μεταξὺ τῶν συγκηδεμόνων ἀλληλεγγύη συνεπάγεται τὴν ἀδιαίρετον μεταξὺ αὐτῶν ἐνοχὴν διὰ πᾶσαν πλημμελῆ πρᾶξιν ἑνὸς αὐτῶν. Μ. Σ. 57 (1865).

Κατὰ τὸν νόμον ὁ μὲν ἔφηβος ἀνῆλιξ ἀπὸ τῆς ἐφηβείας του ἐνάγεται ὑπὸ τοῦ ἀλλοτρίων διαχειριστοῦ ὡς τέλειος, L. 15 de neg. gest (3.5), Βασιλ. § 14 (17.1) ὁ δὲ ἄνηβος ἀνῆλιξ εἰς ὃ κατέστη πλουσιώτερος, L. 3 § 4 de neg. gest. (3. 5), ἑπομένως ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὀρθῶς ἐνάγεται ἡ ἐναγομένη ὡς τελείαν ἔχουσα ἡλικίαν (16 ἐτῶν) ὑπὸ τοῦ διαχειριστοῦ τῶν ἀλλοτρίων, μὴ βοηθουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου διὰ τῆς εἰς ἀκέραιον ἀποκαταστάσεως. Μ. Σ. 27 (1867).

Ἡ ἔνστασις τῆς ἀνηλικιότητος τῆς ἐναγομένης βαινούσης κατὰ μὲν τὸν ἐνάγοντα τὸ 18, κατ' αὐτὴν δὲ τὸ 16 τῆς ἡλικίας ἔτος, καθ' ὃν χρόνον ὑπέγραψε τὸ προκείμενον ὁμόλογον, ἀπαράδεκτός ἐστι, καθόσον αὕτη καὶ τὸ 16 ἂν διέτρεχέν ἐστι κατὰ νόμον ἔφηβος ἀνῆλιξ, κατὰ τὰς ἀρχὰς δὲ

τοῦ δικαίου ἔχει πᾶσαν τὴν ἱκανότητα τοῦ συμβάλλεσθαι, τοῦ τε ὑποχρεοῦν καὶ ὑποχρεοῦσθαι (ἐξαιρέσει τῆς ἐκποιήσεως ἀκινήτων καί τινων ἄλλων), L 101 de verb. obt. (45.1) Lex 43 de o. t (44. 7) Lex 141 § 2 de verb. obt. κτλ., δυναμένη εἰς ἀκέραιον ἀποκαταστῆναι ὅπου τὸ βοήθημα τοῦτο τοῦ νόμου ἐπιτρέπεται, ἐν δὲ τῇ παρούσῃ περιστάσει τοῦτο ἀπαράδεκτόν ἐστι, διότι οὐ μόνον βλάβη οὐ προέκυψε τῇ ἐναγομένῃ ἀλλὰ ὠφέλεια μεγάλη ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος καταβληθέντων πρὸς διατροφὴν καὶ πνευματικὴν μόρφωσιν τῆς ἰδίας, κατὰ δὲ τὸν 'Αρμενόπουλον περὶ ἀνηβ. (1.12) οὐκ ἐν πᾶσιν οἱ νέοι ἀποκαθίστανται, ἀλλ' ἐν οἷς ὑφ' ἑαυτῶν ἢ ὑφ' ἑτέρων περιεγράφησαν ἀπολέσαντες ἢ μὴ κτησάμενοι ἢ ἐνοχοποιηθέντες καὶ § 50 eodo, τοῖς ἐλάττοσιν ἡ ἡλικία ἐν ταῖς ζημίαις συντρέχειν, οὐ μὴν ἐν τοῖς πράγμασι τοῖς αἰσίως διοικηθεῖσιν ἀντίκεισθαι εἴωθεν, παραβ. L. 44 Dig. de min (4.4) L. 3 § 4 L 11 § 3 cod. καὶ Βασιλ. 44 (10.4) L 14 c (2.13) Βασ. 1 (2.88) καὶ 1 (4.67) § 1 etc. de min (4.4).

Μ. Σ. 27 (1867).

Ἡ παραδοχὴ δωρεᾶς δὲν κατατάσσεται μεταξὺ τῶν νομίμων ἐκείνων πράξεων πρὸς ἐνέργειαν τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἀναγκαία ἡ συναίνεσις τοῦ κηδεμόνος.

Μ. Σ. 8 (1872).

'Αντίκειται τῷ νόμῳ ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐναγομένου ὅτι ἀνῆλιξ ὢν κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ γάμου μετὰ τῆς ἐναγούσης δὲν ὑποχρεοῦται νὰ ἀποδώσῃ ταύτῃ νῦν, λυθέντος τοῦ γάμου, τὰ δωρηθέντα αὐτῷ ὑπ' αὐτῆς, διότι οὐδόλως θεωρεῖται ἀνῆλιξ πᾶς ὁ δυνάμενος νὰ συνάψῃ ἔγκυρον γάμον ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν γονέων αὐτοῦ, ἐκτὸς δὲ τούτου γενόμενος οὗτος ὑπαίτιος τῆς λύσεως τοῦ γάμου ἔδωκε τὸ δικαίωμα εἰς τὴν ἐνάγουσαν ἵνα ζητῇ τὴν τῶν δώρων ἀπό-

δοσιν, τοῦτο δ' ἔπραξεν εἰς ἐποχήν, καθ' ἣν οὐδ' αὐτὸς ἰσχυρίζεται ὅτι ἦν ἀνῆλιξ. Μ. Σ. 8 (1872).

Ὀρθὸς μὲν ἐστὶν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσείοντος ὅτι ὁ νόμος δὲν ἀναγνωρίζει ἄλλον ἐπίτροπον ἢ διαχειριστὴν τῆς περιουσίας τοῦ ἀνηλίκου ὀρφανοῦ εἰ μὴ τὸν ἐπιζῶντα γονέα, ἀλλὰ ἀφοῦ οὗτος ὁ ἐφεσείων παρητήθη οἰκειοθελῶς τοῦ δικαιώματος τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τοῦ τέκνου αὐτοῦ, τῆς ἐκ προικὸς τῆς μητρὸς αὐτοῦ προερχομένης, τὸ πρωτόδικον δικαστήριον οὔτε ὤφειλεν οὔτε ἠδύνατο νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἐξ ἐπαγγέλματος τὴν ἔνστασιν ταύτην, καθὸ μὴ συμπεριλαμβανομένην μεταξὺ τῶν τῆς δημοσίας τάξεως ἐνστάσεων. Μ. Σ. 4 (1877).

Κατὰ τὸν διέποντα τὰ καθ' ἡμᾶς νόμον ἡ ἐνηλικιότης ἄρχεται ἀπὸ τοῦ 25 ἔτους τῆς ἡλικίας. Μ. Σ. 20 (1877).

Ἀποβιώσαντός τινος καὶ καταλιπόντος σύζυγον καὶ ἀνήλικα τέκνα, ἡ μήτηρ αὐτῶν καλεῖται αὐτοδικαίως ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς τὴν ἐπιτροπείαν αὐτῶν. Μ. Σ. 15 (1882).

Ἡ ἐφεσείουσα, ἄγουσα τὸ 16ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς ὅτε ἐγένετο τὸ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ἐφεσιβλήτου συμφωνητικὸν περὶ τελέσεως μεταξὺ αὐτῶν γάμου, καὶ διατελοῦσα ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῶν προγόνων αὐτῆς, δὲν ἠδύνατο νὰ προβῇ κατὰ νόμον εἰς οἱανδήποτε νόμιμον πρᾶξιν ἄνευ τῆς συναινέσεως αὐτῶν (Ἀρμεν. Α. ιβ')· πρὸς σύναψιν δὲ γάμου ἀπῃτεῖτο ἀναγκαίως ἡ συναίνεσις τῶν προσώπων ὑφ' ὧν τὴν ἐξουσίαν διετέλει. Μ. Σ. 88 (1887).

Ἡ μήτηρ οὖσα νόμῳ φυσικὴ ἐπίτροπος τῶν τέκνων αὐτῆς, ἐνόσῳ ὁ νόμος ἢ δικαστικὴ ἀπόφασις δὲν ἀφαιροῦσιν ἀπ' αὐτῆς τὴν ἰδιότητα ταύτην, νομίμως ἐγείρει κατὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς ἀγωγὴν περὶ διατροφῆς τῶν τέκνων αὐτῆς. Μ. Σ. 190 (1892).

Ἡ τῆς νομιμοποιήσεως ἔνστασις τοῦ ἐφεσείοντος κατὰ τοῦ ἐφεσιβλήτου, ὡς μηδὲν ἐν τῇ δίκῃ ταύτῃ παραστάσεως δικαίωμα ἔχοντος, νόμιμός ἐστι, διότι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου (Βασ. 45,4, α'), μόνῳ τῷ πατρὶ ἀνήκει ἡ διαχείρισις τῆς μητρόθεν περιελθούσης τοῖς ὀρφανοῖς αὐτοῦ τέκνοις περιουσίας, ἐκτὸς μόνον ἂν ὑπάρχῃ νόμιμος λόγος ὅπως ἀφαιρεθῇ αὕτη ἀπ' αὐτοῦ, ὁ δὲ πάππος αὐτῶν ὡς μηδὲν ἔχων ἴδιον συμφέρον ὅπως διεκδικήσῃ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, οὐδὲν ἐκέκτητο δικαίωμα παραστάσεως οὔτε ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τούτου, ἀκυρωτέα ἑπομένως τυγχάνει ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις. Μ. Σ. 4 (1876).

Περὶ δὲ τῆς παρὰ τῶν συνεπιτρόπων γενομένης παραδόσεως τῶν πατρῴων μεριδίων τῷ πληρεξουσίῳ τῆς συνεπιτρόπου μητρὸς (διὰ διαθήκης διορισθέντων καὶ τούτων καὶ ταύτης), εἰ δηλαδὴ εὐλόγως καὶ νομίμως γέγονεν ἡ πρᾶξις αὕτη, περὶ τούτου οἱ ἱεροὶ νόμοι ἐν βιβλ. Β' τῶν Βασιλικῶν διδόασιν ἄδειαν τοῖς ἐπιτρόποις «ἢ δοῦναι τὰς ἐγγύας καὶ διοικῆσαι ἢ λαβεῖν τὰς ἐγγύας καὶ ἀναχωρῆσαι τῆς διοικήσεως», ὅ ἐστιν, ἢ νὰ δώσωσι πρὸς τοὺς συνεπιτρόπους αὐτῶν ἐγγυητὰς καὶ νὰ διοικήσωσιν αὐτοὶ τὰ ὀρφανικὰ πράγματα ἢ νὰ λάβωσιν ἐγγυητὰς παρὰ τῶν συνεπιτρόπων καὶ ν' ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τὴν διοίκησιν τῶν ὀρφανικῶν πραγμάτων· ὥστε κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ἱερῶν τούτων νόμων, εἰ μὲν οἱ ῥηθέντες ἐπίτροποι εἰλήφασι τὰς ἐγγύας παρὰ τῆς συνεπιτρόπου αὐτῶν, μητρὸς τῶν ἐπιτροπευομένων, ἔρρωται ἡ παρ' αὐτῶν γενομένη πρᾶξις τῆς παραδόσεως. Γρ. Π. Σ. 31 Ἰανουαρ. 1840.

Ὁ πατὴρ ἔχων τὴν ἐπὶ τῶν παίδων πατρικὴν ἐξουσίαν ἀπολαύει τὴν ἐπικαρπίαν τῆς περιουσίας τούτων. Μ. Σ. 45 (1867).

Οἱ κωφάλαλοι δύνανται μόνοι νὰ διαχειρίζωνται τὴν περιουσίαν αὐτῶν, ὁ νόμος δὲ λέγων (Ἀρμ. Ε. 12.11), καὶ τῷ ἀλάλῳ δίδοται ἐπίτροπος, δὲν ἐννοεῖ ὅτι ἑκάστῳ ἀλάλῳ δίδοται ἐπίτροπος, ἀλλὰ δίδοται τοιοῦτος τῷ ἀλάλῳ, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀνάγκη. Μ. Σ. 76 (1895).

ΕΤΕΡΟΔΟΞΟΙ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Γάμοι μεθ' ἑτεροδόξων ἤτοι μικτοί.
α'. ἐν γένει.
β'. μετὰ δυτικῶν.
γ'. μετὰ διαμαρτυρομένων.
δ'. μετ' ἀρμενίων.
ε'. μετὰ σχισματικῶν.
§ 2. Ἁρμοδιότης Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ἐπὶ διαφορῶν λύσεως τῶν μικτῶν γάμων.
§ 3. Κηδεία καὶ μνημόσυνα τῶν ἑτεροδόξων.
§ 4. Στέψις τῶν ἑτεροδόξων.
§ 5. Βάπτισις τῶν ἑτεροδόξων.
§ 6. Πῶς γίνονται δεκτοὶ εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν.
α'. οἱ λαϊκοὶ ἑτερόδοξοι.
β'. οἱ κληρικοὶ ἑτερόδοξοι.

§ 1.

α'. Ἐν γένει.[1]

..... Ἐπὶ τούτοις δὲ προσέχειν ἀκριβῶς μὴ δίδοσθαι ἄδειαν γάμῳ συνάπτεσθαι τοὺς ὀρθοδόξους ἑτεροδόξοις καὶ

1. Περὶ μικτῶν γάμων ὅρα Συνόδου Χαλκηδόνος καν. ΙΔ', τῆς ἐν Τρούλλῳ καν. ΟΒ', τῆς ἐν Λαοδικείᾳ καν. ΛΑ', τῆς ἐν Καρθαγένῃ καν. ΚΑ' καὶ Φωτίου Νομοκαν. ΙΒ', ιγ'· ἐπίσης δὲ μονογρα-

αἱρετικοῖς κατὰ τὸν ἀπαγορεύοντα ΟΒ' ἱερὸν κανόνα τῆς ἕκτης ἁγίας οἰκουμενικῆς Συνόδου, «μὴ δεῖν τοὺς ὀρθοδόξους ἑτεροδόξοις καὶ αἱρετικοῖς γάμῳ συνάπτεσθαι, τοὺς δὲ τοῦτο ποιήσαντας ἀφορίζεσθαι, ἀκυρουμένου καὶ τοῦ γάμου». Ἐκ τοῦ τόμου τοῦ Πατριάρχου Κων)πόλεως Γρηγορίου καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων Ἀνθίμου καὶ 28 Μητροπολιτῶν. Νβριος 1806.

Ὅσα δ' ἔφθασαν τελεσθῆναι κρυφίως συνοικέσια ὀρθοδόξων μεθ' ἑτεροδόξων, τούτων ἡ διάλυσις, ὡς ἐπίφορος σκανδάλων προδήλως πολλῶν καὶ δεινῶν ἐνίοτε ἀμυθήτων, μὴ ἐκ τοῦ προχείρου ἐνεργείσθω, ἀλλ' ἐὰν θάτερον μέρος μὴ σωφρονήσῃ μέχρι τέλους τῷ ὀρθοδόξῳ καὶ τὴν διάστασιν οἴκοθεν πραγματευθῶσι, τότε ἐπακολουθείτω καὶ ἡ τῆς ἱερότητός σου συναίνεσις.

Γρ. Π. Σ. τῷ Σμύρνης 8βριος 1818.

Ἀποκρινόμενοι ἐπιτάττομέν σοι ἐκκλησιαστικῶς ν' ἀποκριθῇς ἐμβριθῶς τοῖς αἰτοῦσιν ὅτι δὲν δύνασαι νὰ ἐπιχειρήσῃς καὶ νὰ συγκατατεθῇς εἰς πρᾶγμα πολιτικῶς καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἅμα ἀπηγορευμένον, παραγγέλλων καὶ τοῖς

φίαν Ἱδρωμένου (1891) Ἀθήνησι, τὰ Οἰκογενειακὰ Δίκαια τῶν ἡμετέρων νομοδιδασκάλων Καλλιγᾶ, Παπαρρηγοπούλου καὶ Κρασσᾶ, Φλογαΐτου Λεξ. Νομικῆς σελ. 322. κτλ.

Σήμερον κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τάξιν ἐπιτρέπονται παρ' ἡμῖν οἱ γάμοι τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν μετὰ μὴ τοιούτων, οὐχὶ δὲ καὶ μετὰ μὴ χριστιανῶν, ὑποχρεουμένου τοῦ ἢ τῆς μὴ ὀρθοδόξου ἵνα δώσῃ ἔγγραφον ὑπόσχεσιν, α') περὶ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως, β') περὶ τῆς ὀρθοδόξου βαπτίσεως καὶ ἀνατροφῆς τῶν τέκνων, καὶ γ') περὶ ὑπαγωγῆς αὐτοῦ ἐν περιπτώσει συζυγικῆς διαφορᾶς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

ἱερεῦσι σου ἐντόνως νὰ προσέχωσι καὶ αὐτοὶ νὰ μὴ τολμήσωσι μήτε κρυφίως μήτε φανερῶς νὰ ἐκτελέσωσι συνοικέσια ἑτεροδόξου μὲ ὀρθόδοξον ἢ σουδίτου μὲ ραγιάδισσαν, ἐπειδὴ καὶ τὸ συνοικέσιον ἐκεῖνο ἔχει νὰ διαλυθῇ καὶ ὁ τὸ στεφάνωμα τολμήσας ἔχῃ νὰ πάθῃ καὶ ἡ ἱερότης σου προσκρούων τὰ μέγιστα ἔχεις νὰ συγκαταδικασθῇς.

Γρ. Π. τῷ Θεσσαλονίκης 21 Νβρίου 1825.

Τῷ αὐτῷ ὅτι διαλύεται τὸ ἀνωτέρω συνοικέσιον γενόμενον λαθραίως, γίνεται ἔκπτωτος τοῦ βαθμοῦ αὐτοῦ ὁ τελέσας αὐτὸ ἱερεὺς καὶ ὅτι ἀφορίζονται οἱ συζευχθέντες.

Γρ. Π. Ἰανουάριος 1826.

Αἱ τῶν εἰρημένων συνοικεσίων ἀνδρῶν ὀρθοδόξων μετὰ γυναικῶν ἑτεροδόξων ἢ καὶ τἀνάπαλιν φανεραὶ ἢ καὶ λανθάνουσαι ἐκτελέσεις ἀπαράδεκτοί εἰσι, ἄλλων τε πολλῶν ἕνεκα λόγων πνευματικῶν καὶ πολιτικῶν καὶ τὸ πλέον διὰ τὴν τῶν ὑπ' αὐτῶν τικτομένων ἐν τῷ τῆς κακοδοξίας ζόφῳ περιπλάνησιν. Γρ. Π. Σ. 8βριος 1818 καὶ Μάϊος 1827.

Ἐπειδὴ τὸ συνοικέσιον τοῦτο γυναικὸς ὀρθοδόξου μετ' ἀνδρὸς ἑτεροδόξου ὑπάρχει ἀθέμιτον καὶ ἀντίκειται τοῖς ἱεροῖς νόμοις καὶ ἰδίως τῷ ΟΒ΄ κανόνι τῆς ΣΤ΄. οἰκουμενικῆς Συνόδου διαγορεύοντι, «μὴ ἐξέστω ὀρθόδοξον ἄνδρα αἱρετικῇ συνάπτεσθαι γυναικί, μήτε μὴν αἱρετικῷ ἀνδρὶ γυναῖκα ὀρθόδοξον συζεύγνυσθαι, ἀλλ' εἰ καὶ φανείη τι τοιοῦτον ὑπό τινος τῶν ἁπάντων γιγνόμενον, ἄκυρον τὸν γάμον ἡγεῖσθαι καὶ τὸ ἄθεσμον διαλύεσθαι συνοικέσιον κλπ», διὰ τοῦτο, γράφοντες διὰ τῆς παρούσης πατριαρχικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς, ἐντελλόμεθα ὅπως, καὶ ἡ ἱερότης σου γνωρίζῃς καὶ τοῖς συγγενέσι τῆς ῥηθείσης νέας καὶ τοῖς λοιπαῖς αὐτόθι ὀρθοδόξοις πληροφορήσῃς ἵνα γνωρίζωσιν ἐπίσης τὸ συνοικέσιον τοῦτο ἄκυρον καὶ ἀνίσχυρον, ὡς παράνομον καὶ ἄθεσμον. Γρ. Π. Σ. 8βρίου 1838, Ἰανουαρίου 1839.

Διὰ ταῦτα ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς ὅπως, ἡ ῥηθεῖσα, ὡς ἀπομακρυνθεῖσα τέλεον τῆς ἐκθέσμου ἐκείνης γαμικῆς συναφείας μεθ ἑτεροδόξου, ἔχῃ ἐπ' ἀδείας νομίμοις ὁμιλῆσαι γάμοις καὶ στεφανωθῆναι μετ' ἀνδρὸς ὀρθοδόξου νομίμως τε καὶ κανονικῶς. Γρ. Π. Σ. Φεβρουαρίου 1842.

Ἡ τοῦ ῥηθέντος ἑτεροδόξου Γεωργίου μετὰ τῆς ὀρθοδόξου Μαρίας συνοίκησις, εἴτέ ποτε προσλαβοῦσα καὶ εὐλογίαν γάμου εἴτε καὶ μή, ὑπάρχει ἀθέμιτος ὡς ἀντικειμένη τοῖς ἱεροῖς κανόσιν, ἄλλοις τε καὶ τῷ οβ΄ τῆς ἁγίας ἕκτης οἰκουμενικῆς συνόδου, ἀποφαινομένῳ, μὴ δεῖν τοὺς ὀρθοδόξους αἱρετικοῖς γάμῳ συνάπτεσθαι τοὺς δὲ τοῦτο ποιήσαντας ἀφορίζεσθαι, ἀκυρουμένου καὶ τοῦ γάμου, καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν γεννηθείς, ὡς μὴ ἐκ νομίμου γάμου ὑπάρχων θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ἱερῶν νόμων φυσικὸς υἱὸς καὶ ἐκ πορνείας τεχθείς. Πρ. Ἱ. Σ. 17 Μαρτίου 1869.

Ἡ Ἐκκλησία οὔτε ἐπιτρέπει τὴν συγκρότησιν τῶν μικτῶν λεγομένων γάμων, ὧν ἑκάτερον πρόσωπον διάφορον πρεσβεύει δόγμα, ἀλλ' οὐδέ, λαβόντας χώραν ὁπωσδήποτε τοιούτους γάμους, ἀναγνωρίζει.

Πρ. Ἱ. Σ. 24 Ἰουλίου 1869.

Ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ εἰς ἀπάντησιν τῷ ῥηθέντι ἐφημερίῳ ὅτι ὀφείλει μὲν νὰ μὴ ἀναγνωρίζῃ τοὺς μικτοὺς γάμους εἴτε ἐκκλησιαστικῶς εἴτε καὶ πολιτικῶς μόνον τελουμένους, καθὸ ἐν παντὶ ὅρῳ ἀθεμίτους, ἀλλὰ θέλει ἐξακολουθῇ νὰ βαπτίζῃ τὰ τέκνα αὐτῶν, ὁσάκις τοιαύτην ἐκφράζουσιν οἱ γονεῖς ἐπιθυμίαν καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἀσθενείας ἢ καὶ ἐπιθανατίως νὰ προσφέρῃ αὐτοῖς κατὰ συγκατάβασιν ἀκόμη καὶ τὴν μετάληψιν τῶν ἀχράντων μυστηρίων, ἀνατιθεμένης πάντως τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἐν ἐπι-

γνώσει εὐσέβειάν του τὴν χρῆσιν τοῦ τοιούτου τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας μέτρου. Πρ. Ἱ. Σ. 27 Αὐγούστ. 1873.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀναγνωρίζει τοὺς μικτοὺς γάμους, ἀλλὰ πολλάκις πρὸς πρόληψιν δυσαρέστων συνεπειῶν συγχωρεῖ κατὰ συγκατάβασιν τὴν τέλεσιν αὐτῶν ἀθορύβως.

Πρ. Ἱ. Σ. 20 Μαΐου 1878.

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία συνῳδὰ τοῖς ἱεροῖς κανόσιν οὐκ ἐπιτρέπει τὸν γάμον μέλους αὐτῆς μετὰ μέλους ἄλλης ἑτεροδόξου Ἐκκλησίας. Οὐχ ἧττον ὅμως ἕνεκά τινων περιστάσεων ἀπροόπτων καὶ ἐξαιρετικῶν γενομένους τοὺς τοιούτους γάμους κατὰ τὰς διατυπώσεις αὐτῆς, καὶ ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως ἐν ἐνεργείᾳ ὄντος τῶν ἱερατικῶν αὐτοῦ καθηκόντων τελεσθέντας, ἀνέχεται καὶ ἐν μεταγενεστέρᾳ τυχὸν διαφορᾷ οὐκ ἀποφεύγει θεωρεῖν αὐτοὺς ἐγκύρους.

Πρ. Ἱ. Σ. 20 Ἰουνίου 1879 καὶ 29 Ἰανουαρίου 1883.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν μικτῶν γάμων ἐνεκρίθη ὅπως γραφῇ τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ ἵνα οἰκονομῇ τὰ πράγματα ὅπως ἡ ποιμαντορικὴ φρόνησις ὑπαγορεύει αὐτῷ ἐπ' ἀγαθῷ πάντοτε τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ὑποδεικνύωνται δ' αὐτῷ δύο τρόποι οἰκονομίας : ἡ πρόσληψις τῶν ἐξ ἄλλου δόγματος προσερχομένων πρὸς σύναψιν γάμου μετὰ ὀρθοδόξων διὰ τῆς χρίσεως τοῦ Ἁγίου Μύρου ἢ τοὐλάχιστον ἡ ὑποχρέωσις αὐτῶν ὅπως δίδωσιν ἐπίσημον ὑποσχετικὸν ἔγγραφον ὅτι τὰ ἐξ αὐτῶν τέκνα μέλλουσι βαπτίζεσθαι κατὰ τὸ ὀρθόδοξον δόγμα.

Πρ. Ἱ. Σ. 31 Ἰουλίου 1881, 12 Ἰανουαρίου 1883, 10 Ἰουλίου 1886, 21 Φεβρουαρίου καὶ 13 Ἀπριλίου 1887, 8 Φεβρουαρίου 1888, 31 Ἰανουαρίου 1889.

Σκέψεως γενομένης ἀπεφασίσθη ἵνα ἐξακολουθῇ τὸ μέχρι τοῦ 1883 ὑφιστάμενον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μέτρον, ἤτοι μὴ χορηγῆται ἐπισήμως ἄδεια πρὸς σύναψιν μικτῶν γάμων, ἀπόκειται δὲ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς κατὰ τόπον ἀρχιερεῦσιν ἵνα ἐκτιμῶντες τῇ ποιμαντορικῇ αὐτῶν συνέσει τὰς παρουσιαζομένας περιστάσεις ἐξοικονομῶσι ἑκάστοτε ἀναλόγως τὰ πράγματα δι' οὗ οἴδασιν ἀσκανδαλίστου τρόπου.

Πρ. Ἱ. Σ. 23 Μαΐου 1887.

β') Μετὰ δυτικῶν.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἀπαντήσεως τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ διαγορευούσης, ὅτι ἡ Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐπέτρεψε τὴν συγκρότησιν τοιούτων συνοικεσίων, ὀρθοδόξων μετὰ δυτικῶν, οὐδὲ δύναται καὶ νῦν νὰ ἐπιτρέψῃ τὸ ὑπὸ τῆς Πανιερότητός του προβαλλόμενον καὶ προτρεπομένης ὅπως συμμορφῶται ἀπαρεγκλίτως ταύτῃ τῇ ἀποφάσει τῆς Ἐκκλησίας. Πρ. Ἱ. Σ. 2 Αὐγούστου 1871.

Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ τέλεσις τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου μεταξὺ ὀρθοδόξου καὶ δυτικῆς πρὶν ἡ γυνὴ προσέλθῃ κατὰ τὰ κεκανονισμένα τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ.

Πρ. Ἱ. Σ. 15 Φεβρουαρίου 1875.

Σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθη ὅπως κατ' οἰκονομίαν ἐπιτραπῇ ἡ τέλεσις τοῦ γάμου μεταξὺ τῶν ἤδη μεμνηστευμένων ἀνδρὸς δυτικοῦ καὶ γυναικὸς ὀρθοδόξου, ἀλλ' ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως. Πρ. Ἱ. Σ. 12 Ἀπριλίου 1876.

Τὸ Πατριαρχεῖον κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας δὲν ἀναγνωρίζει τοὺς μεταξὺ ὀρθοδόξων καὶ καθολικῶν γάμους, τοὺς τελεσθέντας κατὰ τὸ λατινικὸν δόγμα, ἑπομένως ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ὀρθόδοξος δὲν δύναται νὰ ὑπόκειται ἐκκλησιαστικῶς εἰς οὐδεμίαν πρὸς τὴν ἀναφερομένην καθολικὴν γυναῖκα ὑποχρέωσιν. Πρ. Ἱ. Σ. 7 Ἀπριλίου 1877.

Ἐνεκρίθη ἵνα δοθῇ ἡ ζητουμένη ἄδεια γάμου μεταξὺ

ὀρθοδόξου καὶ καθολικῆς, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἡ νέα χρισθῇ δι' ἁγίου μύρου, ὁ δὲ γάμος τελεσθῇ ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως.

Πρ. Ἱ. Σ. 1 Ἰουλίου 1888.

Ἐγένετο δεκτὴ ἡ προκειμένη αἴτησις καὶ ἐνεκρίθη ὅπως κατὰ τὰ προηγούμενα ἐνεργηθῇ, τοῦ ῥηθέντος αἰτουμένου ὅπως χορηγηθῇ αὐτῷ καθολικῷ τυγχάνοντι ἡ πρὸς γάμον μετὰ τῆς εἰρημένης ὀρθοδόξου νέας ἄδεια, ὑπισχνουμένου δὲ διὰ πιστοποιητικοῦ δεόντως κεκυρωμένου ὅτι καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ὀρθοδόξως βαπτισθήσονται καὶ ἀνατραφήσονται καὶ πᾶσα διαφορὰ αὐτῶν θεωρηθήσεται ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. Πρ. Ἱ.Σ. 15 Σβρίου, 5 Νοεμ .1888, 21 Ἰαν. 1889.

γ'. Μετὰ διαμαρτυρομένων.

Ἀπαντῶντες τοίνυν διὰ τῆς Πατριαρχικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς πληροφοροῦμεν τὴν αὐτῆς ἱερότητα, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος αἴτησις (ἀναγνωρίσεως γάμου ὀρθοδόξου μετὰ διαμαρτυρομένης) οὐκ ἐφάνη ἀπίδουσα τῇ προνοητικῇ οἰκονομίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, πρῶτον τοῦ θείου Ἀποστόλου διαβεβαιοῦντος αὐτὸ ἐν ὁμοίαις περιστάσεσιν οὕτω, «τί γὰρ οἶδας, ἄνερ, εἰ σώσεις τὴν γυναῖκα καὶ τί οἶδας γύναι, εἰ σώσεις τὸν ἄνδρα», καὶ δεύτερον διότι κατὰ τὰς μεταξύ, ὡς γράφει, συμφωνίας τὰ γεννηθησόμενα ἐκ τοῦ συνοικεσίου τούτου τέκνα βαπτισθήσονται κατὰ τὸ ἡμέτερον ἀνατολικὸν δόγμα, ἄλλως τε καὶ τῆς γαμικῆς ταύτης συναφείας τελεσθείσης ἅπαξ οὐκ εὐχερὴς ἡ διάλυσις.

Γρ. Π. 17 Ἰανουαρ. 1855.

δ'. Μετ' ἀρμενίων.

Ὁ γάμος οὗτος μεταξὺ ὀρθοδόξου καὶ ἀρμενίας, καίτοι τελεσθεὶς ὑπὸ ἱερέως ὀρθοδόξου ἀλλ' ἄνευ ἀρχιερατικῆς ἀδείας, κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας ὑπάρχει ἄκυρος καὶ ὡς μηδόλως γεγενημένος. Πρ. Ἱ. Σ. 24 Αὐγούστ. 1867.

Ἐνεκρίθη ἵνα εἰς ἀπάντησιν δηλωθῇ ὅτι, εἰ καὶ ἀπεδείχθη ὅτι ἔλαβε χώραν ὁ προσβαλλόμενος γάμος μεταξὺ ἀρμενοκαθολικοῦ καὶ ὀρθοδόξου, ἀλλὰ χωρὶς ἀδείας καὶ γνώμης τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Ἐκκλησία οὐδόλως ἀναγνωρίζει τὰ μικτὰ συνοικέσια. Πρ. Ἱ. Σ. 30 Μαρτίου 1870.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὸν γάμον τοῦτον μεταξὺ ἀρμενοκαθολικοῦ ἀνδρὸς καὶ ὀρθοδόξου γυναικὸς ἐὰν μὴ προηγουμένως ὁ ἀνὴρ βαπτισθῇ ὀρθοδόξως.

Πρ. Ἱ. Σ. 14 Μαΐου 1870.

Ἐπειδὴ α' ἐν τῷ μετὰ τοῦ ἀρμενίου γάμῳ τῷ ὑπὸ ἀρμενίου ἱερέως τελεσθέντι τῆς ῥηθείσης ὀρθοδόξου νεάνιδος ἐπῆλθεν ἀπαγωγὴ καὶ βία, β' δὲ οἱ μικτοὶ γάμοι ἀπαγορεύονται, ἡ δὲ γυνὴ κατ' οὐδένα τρόπον συγκατατίθεται νὰ συζῇ μετ' ἀνδρὸς ἑτεροδόξου, διὰ ταῦτα θεωρεῖται αὕτη ἀπηλλαγμένη πάσης εἰς αὐτὸν συζυγικῆς ὑποχρεώσεως καὶ ὑπάρχει ἐλευθέρα ἵνα ἔλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν μετ' ἀνδρὸς ὀρθοδόξου. Πρ. Ἱ. Σ. 5 Φεβρ. 1874.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀναγνωρίζει τὸν γάμον ὀρθοδόξου μετ' ἀρμενοκαθολικῆς. Πρ. Ἱ Σ. 3 Δβρίου 1877.

Τὸ Πατριαρχεῖον μὴ ἀναγνωρίζον κατ' ἀρχὴν τὰ μικτὰ συνοικέσια ἀδυνατεῖ νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, μικτὸν ὄν· πρὸς ἀποφυγὴν δ' ἀτοπημάτων ὁσάκις τις εἴτε ἐκ τῶν ἡμετέρων εἴτε ἐκ τῶν ἀρμενίων θελήσῃ νὰ πράξῃ τοιοῦτόν τι ἐρωτῶνται συνήθως ἀμοιβαίως αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαί. Πρ. Ἱ. Σ. 27 Ἀπριλίου 1878.

Ἐνεκρίθη ἵνα γένηται ἐπιστολὴ τῷ ἐρωτῶντι ἐφημερίῳ εἰ δύναται βαπτίζειν τὰ τῶν ἀρμενίων τέκνα, ὀρθοδόξως μεταδιδόναι τὰ ἄχραντα μυστήρια ἐν ὥρᾳ θανάτου τοῖς ἀρ-

μενίοις ὡς ἀρμενίοις καὶ τελεῖν στέψεις αὐτῶν δι' ἔλλειψιν ἱερέως τούτων, λέγουσα ὅτι ψευκτέα ταῦτα πάσῃ σπουδῇ, ἐν ἀνάγκῃ δὲ κατεπειγούσῃ καὶ ἀναποδράστῳ ὅτι δύναται χρῆσθαι οἰκονομίᾳ τινί. Πρ. Ἱ. Σ. 22 Ὀκτωβρ. 1879.

Ἐνεκρίθη ἵνα εἰς ἀπάντησιν δηλωθῇ τῷ αἰτοῦντι ὅτι ἄκυρός ἐστιν ὁ μετὰ τῆς ἀρμενίας ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως τελεσθεὶς γάμος αὐτοῦ, ἅτε δὴ συναφθεὶς ὑφισταμένου τοῦ νομίμου γάμου, διαλυθέντος δὲ τούτου διὰ τοῦ θανάτου τῆς νομίμου συζύγου αὐτοῦ δύναται ἐλευθέρως ἐλθεῖν εἰς νομίμου γάμου κοινωνίαν. Πρ. Ἱ. Σ. 18 Φεβρουαρ. 1888.

ε') Μετὰ σχισματικῶν.

Ἀπαγορεύονται τὰ μετὰ βουλγάρων σχισματικῶν συνοικέσια τῶν ὀρθοδόξων. Πρ. Ἱ. Σ. 21 Ἰανουαρίου 1880.

§ 2.

Ἡ Ἐκκλησία οὐδόλως ἀναγνωρίζουσα τοὺς μικτοὺς γάμους δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῆς προκειμένης συζυγικῆς διαφορᾶς περὶ διαζεύξεως τοῦ ὀρθοδόξου ἀνδρὸς ἀπὸ τῆς δυτικῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὧν ὁ γάμος ἐτελέοθη ὑπὸ καθολικοῦ ἱερέως. Πρ. Ἱ. Σ. 27 Μαρτίου 1875.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Ἐκκλησ. Δικαστηρίου ἂν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ συζυγικῆς ὑποθέσεως, καθ' ἣν σύζυγοι ὀρθοδόξως στεφθέντες προσῆλθον εἶτα τῷ οὐνιτισμῷ, ἤδη δὲ ἡ σύζυγος, ἀναφέρουσα τὴν πρὸς τὸν οὐνιτισμὸν προσέλευσιν καὶ τὴν ἐπάνοδον αὐτῆς ἀπὸ τούτου εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν, αἰτεῖται διὰ τοὺς ἐν τῇ ἀγωγῇ αὐτῆς λόγους τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς διάζευξιν, ὅστις προσκληθεὶς ἠρνήθη ἵνα ἐμφανισθῇ εἰς τὸ δικαστήριον, λόγῳ τοῦ ὅτι ἐστὶ δυτικὸς καὶ δὲν ἀναγνωρίζει ἄλλην ἀρχήν, σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθη ἵνα

ἐπιληφθῇ τὸ δικαστήριον τῆς ὑποθέσεως δικάζον ἐπ' αὐτῆς τακτικῶς μετὰ τὴν νόμιμον τοῦ ἀνδρὸς κλήτευσιν.

Πρ. Ἱ. Σ. 3 Νβρίου 1885.

Οὐδεμία ἔνστασις ἀναρμοδιότητος δύναται νὰ ὑπάρξῃ διὰ τὸ πρωτοδίκως δικάσαν δικαστήριον, ὡς δικάσαν οὐχὶ δύο εἰς ἑτερόδοξον Ἐκκλησίαν ἀνήκοντας, ἀλλ' ἐν μικτῷ γάμῳ ὑπάρχοντας καὶ ἑνὸς ἐξ αὐτῶν τοῦ καὶ ὀρθοδόξου αἰτησαμένου τὴν διάζευξιν. Πρ. Ἱ. Σ. 17 Νβρίου 1888.

» 14 Μαρτίου 1889.

Τὸ Ἐκκλησ. Δικαστήριον εἶναι ἀναρμόδιον νὰ δικάσῃ τὴν προκειμένην συζυγικὴν διαφοράν, ἅτε τῆς στέψεως τελεσθείσης ἐν ἑτέρᾳ Ἐκκλησίᾳ (τῶν σχισματικῶν Βουλγάρων), εἰς ἣν δέον ἑπομένως ἵνα ἀναφερθῇ ἡ ἐνάγουσα γυνή.

Πρ. Ἱ. Σ. 12 Φεβρουαρίου 1893.

§ 3.[1]

Ἱερεῖς ὀρθόδοξοι νεκροὺς αἱρετικοὺς εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐνταφιάζουν. Γρ. Πατρ. Καλλινίκου 25 Νβρίου 1701.

---

1. Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου πραγματεύεται καὶ ἡ ἑπομένη πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ ἐγκύκλιος τῆς 20 Ὀκτωβρίου 1869:

. . . . . Ἐπειδὴ παρὰ τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ πνευματικοῦ κορυφαίου τῶν διαμαρτυρομένων σεβασμιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κανταβριγίας κ. Κάμπελ ἐγένετο ἡμῖν ἐσχάτως ἀξίωσις ὅπως ἐκ τῶν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς μέρεσι παρεπιδημούντων διαμαρτυρομένων τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας χριστιανῶν, συμβάντος θανάτου τινί, γένηται ὁ ἐνταφιασμὸς αὐτοῦ εἰς τὰ ἡμέτερα τῶν ὀρθοδόξων νεκροταφεῖα καὶ ἐπειδὴ τὴν αἴτησιν τῆς αὐτοῦ Σεβασμιότητος παρεδέξατο φιλαδέλφως ἡ Ἐκκλησία, διὰ τοῦτο γράφοντες διὰ τῆς παρούσης ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα καὶ τῇ αὐτοῦ Ἱερότητι ὅπως ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἀποβιοῦντος διαμαρτυρομένου χριστιανοῦ εἰς μέρος τι τῆς ἐπαρχίας της, ὅπου οὐχ ὑπάρχουσιν ἴδια τῶν διαμαρτυρουμένων νε-

Τούτου χάριν ἀποκρινόμενοι ὑμῖν, διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας πατριαρχικῆς συνοδικῆς ἐπιστολῆς, λέγομεν ἐκεῖνο, ὅπου εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσι καὶ εὔλογον, ἤγουν ἐὰν θελήσουν οἱ τοιοῦτοι φράγκοι δυτικοὶ νὰ παραιτήσουν τὴν λατινικὴν δόξαν, ἤτοι τὸ λατινικὸν φρόνημα, καὶ νὰ ἀποδεχθοῦν τὴν πίστιν, καὶ τὴν ὁμολογίαν τῆς ἡμετέρας Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τότε ἀνεμποδίστως καὶ ἐξομολογοῦνται παρ' ἡμῖν τοῖς ὀρθοδόξοις ἱερεῦσι, καὶ μεταλαμβάνουσι τῶν ἀχράντων μυστηρίων, καὶ ἐνταφιάζονται· εἰ δὲ καὶ μένουσιν εἰς τὴν θρησκείαν τους, πρέπει νὰ ἦναι ἀκοινώνητοι, ὅτι ἡ αὐτὴ ἐξομολόγησις καὶ τὸ αὐτὸ ποτήριον τοὺς κοινωνοῦντας ὁμοφρονοῦντας εἶναι βούλονται, οὐχὶ ἀλλοτρίους· «τὰ ἀλλότρια γὰρ καὶ ἀκοινώνητά εἰσι», καὶ «ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι», τὸ ἱερὸν λέγει Εὐαγγέλιον, καὶ «ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει». Ἐπεὶ οὖν πρὸ χρόνων πολλῶν τὸ ἄθροισμα τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας ἀπεσχίσθη ἐκ τῆς τῶν τεσσάρων ἁγίων πατριαρχῶν πνευματικῆς κοινωνίας καὶ ἀπεσχοινίσθη, καὶ προσέθηκε δόγματα τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ὀρθοδόξων ἀλλότρια, διὰ τοῦτο ἀκοινώνητοι ὑπάρχουσιν ἡμῖν τοῖς ὀρθοδόξοις·

κροταφεῖα, ζητηθῇ γενέσθαι ὁ ἐνταφιασμός αὐτοῦ εἰς τὰ τῶν ἡμετέρων ὀρθοδόξων, παραχωρῇ προθύμως ἡ Ἱερότης της τὴν ἄδειαν τοῦ ἐνταφιάζεσθαι ἐν αὐτοῖς, ἄνευ μέντοι τοῦ παρέχεσθαι δικαίωμα ἰδιοκτησίας ἢ μετοχῆς τινος ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς ταφῆς αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ συμπέσῃ θάνατος καὶ ἑτέρου τινὸς ἐκ τῶν ἑτεροδόξων μὴ ἐχόντων ἰδίους ἱερεῖς καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ τεθνεῶτος ἀπαιτήσωσιν ἵνα συνοδεύσωσι τὸν νεκρὸν οἱ ἡμέτεροι ἱερεῖς, ἡ Ἱερότης της νὰ διορίζῃ ἕνα ἢ δύο τῶν ἡμετέρων ἱερέων ἵνα συνοδεύσωσι τὸν νεκρὸν ψάλλοντες τὸν τρισάγιον ὕμνον, τὸν ριζ ψαλμὸν ἐκ τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας μετὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ἀποστόλου καὶ τοῦ Εὐαγγελίου. Ὅπου δὲ ὑπάρχωσιν ἱερεῖς αὐτῶν οἱ ἡμέτεροι μηδὲν λαμβάνωσι μέρος ἐν τῇ τελετῇ.

τὰ γὰρ ἡνωμένα, καὶ κοινωνοῦντα ἀλλήλοις, δὲν εἶναι διηρημένα καὶ ἑτερόφρονα, καὶ τὰ διηρημένα δὲν εἶναι ἡνωμένα καὶ ὁμοφρονοῦντα· καὶ ἂς ματαιολογῶσιν οἱ δυτικοὶ ἑτερόφρονες, ἀποσχισθέντες τῆς καθολικῆς τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησίας, ὅσα θέλουσι. Ταῦτα περὶ τοῦ προβλήματος ὑμῶν καὶ ἐρωτήματος· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ ἡ εὐχὴ καὶ ἡ εὐλογία τῆς ἡμῶν μετριότητος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Καν. Διατ. Γεδεών Β', σ. 426, ,αψκδ'.

Ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ λέγουσα ὅσον ἀφορᾷ τὴν β' αὐτοῦ ἐρώτησιν, ὅτι τὴν μὲν θείαν κοινωνίαν οὐκ ἔξεστι μεταδιδόναι τοῖς Ἀρμενίοις ἐν οἱαδήποτε περιστάσει, ὡς οὐδὲ γάμος αὐτῶν εὐλογεῖν· ἀντὶ ὅμως τῆς θείας κοινωνίας δύναται διδόναι ἐν ἀνάγκῃ τὸν μέγαν ἁγιασμὸν καὶ κηδεύειν αὐτοὺς ἐν ἐλλείψει ὁμοδόξου αὐτοῖς ἱερέως, συμφώνως ταῖς διακελεύσεσι τῆς περὶ τούτου ἐκδοθείσης ἄλλοτε ἐπὶ τῆς β' πατριαρχείας τοῦ κ. Γρηγορίου Ἐγκυκλίου. Πρ. Ἱ. Σ. 27 Μαρτίου 1874.

Ἡ Ἐκκλησία ἐπιτρέψασα καὶ ἄλλοτε ἵνα κηδεύωνται ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἱερέων οἱ τελευτῶντες μὴ ὀρθόδοξοι χριστιανοί, ὅταν δὲν ὑπάρχωσιν εἰς τινα τόπον ἱερεῖς αὐτῶν, ἐπιτρέπει τοῦτο καὶ νῦν. Πρ. Ἱ. Σ. 20 Μαΐου 1878.

Ἐνεκρίθη ἵνα γένηται ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι Ἐπισκόπῳ δηλοῦσα τὴν εὐχαρίστησιν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ ταῖς ἀγγελλομέναις εὐεργεσίαις τοῦ μακαρίας μνήμης ἀρμενίου Λ. καὶ ἐπὶ τοῖς εὐγνώμοσι πρὸς αὐτὸν αἰσθήμασι τῶν ἡμετέρων, ἀλλὰ τὸ ζητούμενον, τ. ἔ. ἡ τέλεσις ὑπὲρ αὐτοῦ μνημοσύνου οὐκ ἐπιτρέπεται κανονικῶς ὑπὸ τῆς ἱερᾶς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας, δύνανται δ' οἱ ἡμέτεροι ἵνα ἐνδείξωνται διὰ παντὸς ἄλλου τρόπου τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτῶν πρὸς τὸν μακαρίτην. Πρ. Ἱ. Σ. 15 Ἰαν. 1885.

§ 4.

Ἐνεκρίθη ἵνα ἀναγεννηθῶσι διὰ τοῦ θείου βαπτίσματος οἱ αἰτοῦντες Ἀρμένιοι καὶ ἀκολούθως κυρωθῇ καὶ τὸ τελεσθὲν ἐπ' αὐτῶν ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως μυστήριον τοῦ γάμου. Πρ. Ἱ. Σ. 17 Ἰουνίου 1865.

Οὐκ ἐπιτρέπεται ἡ στέψις ἀρμενίου ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως. Πρ. Ἱ. Σ. 16 Ἰουν. 1888 καὶ 14 8βρίου 1889.

§ 5.[1]

Τρίτον ἐρωτᾶ ἡ ἀρχιερωσύνη σου ὡς ἔτυχε νὰ γεννήσῃ ἡ γυνὴ τοῦ κονσόλου τῶν Ἐγγλέζων, ἥτις ὑπάρχει χριστιανὴ ὀρθόδοξος καὶ ζητεῖ νὰ βαπτίσῃ τὸ νήπιον, ποιεῖ δὲ ἀνάδοχον τὸν κόνσολον τοῦ Φράντζα εἰ δυνατὸν τοῦτο γενέσθαι; διὰ τὸ ὁποῖον ἂς ἔχῃ ἀπόκρισιν ὅτι νὰ μὴ γένῃ, ἀλλ' ἐὰν ἔχῃ ἀνάδοχον ὀρθόδοξον ἂς γένῃ τὸ βάπτισμα· εἰ δὲ μὴ ἀνάδοχον ἑτερόδοξον ἢ παπιστὴν ἢ λούτερον, πρόσεχε νὰ μὴν τὸ στέρξῃς νὰ γένῃ.

Γρ. Π. Καλλινίκου Νβρίου 25, 1701.

Ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἵνα γένηται ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ διαγορεύουσα ὅτι τότε μόνον δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὸ βάπτισμα τοῦ παιδὸς τῶν διαμαρτυρομένων γονέων, ὅταν λάβῃ παρ' αὐτῶν εὐσχήμως πως αἴτησιν δηλοῦσαν ὅτι ζητοῦσιν ἵνα βαπτισθῇ τὸ τέκνον αὐτῶν κατὰ τὰς διατυπώσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, οὐχὶ ἐξ ἀνάγκης καὶ δι' ἔλλειψιν ἱερέως ὁμοδόξου αὐτοῖς, ἀλλ' ἁπλῶς

1. Συντ. Δ. 476.

διότι ἀναγνωρίζουσι τὸ ὀρθόδοξον βάπτισμα ὡς τὸ ἀρχέτυπον καὶ ὅτι παρουσιάζουσιν ὀρθόδοξον ἀνάδοχον. Πρ. Ἱ. Σ. 27 Μαρτίου 1874.

Σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθη ἵνα γένηται ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ δηλοῦσα ὅτι δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὸ βάπτισμα τοῦ ἐξ ἀρμενίων γονέων τεχθέντος βρέφους, ἀναδεχομένου τοῦ νηπίου ὑπὸ ὀρθοδόξου ἀναδόχου. Πρ. Ἱ. Σ. 19 Φεβρ. 1877.

Οὐκ ἐπιτρέπεται παραδέχεσθαι τοὺς δυτικοὺς καὶ διαμαρτυρομένους ἀναδόχους ἐν τῇ βαπτίσει ὀρθοδόξων νηπίων. Πρ. Ἱ. Σ. 22 8βρίου 1879.

§ 6.

α') Οἱ λαϊκοὶ ἑτερόδοξοι.[1]

Τούτοις τοίνυν τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς διατάγμασιν ἑπόμενοι καὶ ἡμεῖς, τὰ μὲν τῶν αἱρετικῶν βαπτίσματα ὡς ἀπράδοντα καὶ ἀλλότρια τῆς ἀποστολικῆς θείας διατάξεως καὶ ὕδατα ἀνόνητα ὡς ὁ ἱερὸς Ἀμβρόσιος καὶ ὁ μέγας φασὶν Ἀθανάσιος καὶ ἁγιασμὸν μηδένα παρέχοντα τοῖς ταῦτα δεχομένοις καὶ πρὸς κάθαρσιν ἁμαρτημάτων οὐδὲν ὠφελοῦντα, ἀπόβλητα καὶ ἀποτρόπαια ἡγούμεθα Τοὺς δ' ἐξ αὐτῶν ἀβαπτίστως βαπτιζομένους ὡς ἀβαπτίστους ἀποδεχόμεθα, προσερχομένους τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει καὶ ἀκινδύνως αὐτοὺς βαπτίζομεν, κατὰ τοὺς ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας, οἷς ἀοράτως ἐπιστηρίζεται ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ ἀποστολικὴ καὶ καθολικὴ Ἐκκλησία, ἡ κοινὴ μήτηρ πάντων ἡμῶν. Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αψνς'.

Ὅρος πατριαρχῶν Κων)λεως Κυρίλλου, Ἀλεξανδρείας Ματθαίου, Ἱερουσαλὴμ Παρθενίου. Γεδεὼν Καν. Διατ. Α. 253.

Ὁ Πατριάρχης Κων)πόλεως Ἱερεμίας ὁ Γ' ἐξέδωκε γράμμα πρὸς

1. Ὅρα Καν. Ζ' τῆς ἐν Κων)πόλει Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ϟΕ' τῆς ἐν Τρούλλῳ ΣΤ' Οἰκουμενικῆς καὶ τὰ εἰς αὐτοὺς σχόλια Ζωναρᾶ, Βαλσαμῶνος καὶ Ἀριστηνοῦ, Σύντ. Β, 187-191, καὶ 529-533.

τὴν ἐρώτησιν τῶν Ρώσσων, ἀποκρινόμενος δέχεσθαι τοὺς ἐκ τῆς αἱρέσεως τοῦ Λουθήρου καὶ Καλβίνου προσιόντας τῇ Ἐκκλησίᾳ μύρῳ μόνον ἁγίῳ χριομένους.[1]

Ἐπερωτήσας γὰρ ὁ Προικονήσου Ἀνανίας ὅπως ὀφείλει δέξασθαι τὸν προσιόντα τῇ ὀρθοδοξίᾳ ἀρμένιον κατὰ τὸ αψξ' σωτήριον ἔτος ἐπὶ πατριάρχου Ἰωαννικίου τοῦ Γ', ἔλαβε πατριαρχικὴν συνοδικὴν γνώμην δι' ἐπιστολῆς, ὡς πρὸς τοὺς προσιόντας τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἀρμενίους, ἀποπτύσαντας τὰς αἱρέσεις καὶ τὰ ὀρθὰ καὶ ἄτοπα καὶ ἄπταιστα δόγματα τῆς ἀμωμήτου πίστεως καθομολογήσαντας, μύρῳ χρίειν ὀφείλει τῇ Ἐκκλησίᾳ συντάσσων. Μεσαιων. Βιβλιοθ. Γ, 410, Γεδεὼν Καν. Διατ. Α. 256.

Σκεψάμενοι συνοδικῶς ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ ἀντικειμένου ἤτοι τοῦ Βαπτίσματος τῶν Λατίνων, εἴγε δηλονότι δύναται θεωρηθῆναι ἔγκυρον ἢ μή, κατείδομεν ἀπὸ ἱστορικῶν γεγονότων καὶ τῶν κατὰ καιροὺς ἐκκλησιαστικῶν πράξεων ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο πολλοὺς φέρει λόγους ὑπὲρ καὶ κατὰ καὶ πολλοὺς ἔσχε τοὺς ὑπερασπιστὰς καὶ τοὺς πολεμίους, ὡς οὐ λανθάνει βεβαίως καὶ τὴν αὐτῆς Πανιερότητα. Πρὸ γὰρ τοῦ σχίσματος καὶ αὐτὸς ὁ πατριάρχης Μιχαὴλ ὁ Κηρουλάριος ἐβάπτιζε τοὺς λατίνους προσερχομένους τῇ ὀρθοδοξίᾳ, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ Πιττακίου, ὅπερ ὁ ἔξαρχος Λέοντος τοῦ Θ' Οὐμβέρτος κατέλιπε τῷ ανῳ ἔτει ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς ἁγίας Σοφίας κατὰ τοῦ πατριάρχου Μιχαὴλ καὶ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου πρὸς τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Πέτρον· ἡ δὲ πρᾶξις αὕτη τοῦ Κηρουλαρίου φαίνεται ὅτι πολλοὺς εὗρε, τοῦ καιροῦ προϊόντος, μιμητάς, ἡ γὰρ ἐν Λατεράνῳ Σύνοδος τοῦ αμιε' ἔψεγε τοὺς ὀρθοδόξους, ὡς ἀναβαπτίζοντας τοὺς προσερχομένους ἐκ τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ μετὰ τὸ σχίσμα ἔχομεν ἐκτὸς πολλῶν ἄλλων καὶ Μάρκον τὸν Εὐγενικόν, ἀποφαινόμενον μύρῳ μόνον χρίειν τοὺς Λατίνους, ἔτι δὲ καὶ Συνόδων ἀποφάσεις, ἤτοι τῆς κατὰ τὸ ασζ' συγκροτηθείσης, τῆς κατὰ τὸ ,αὐπδ' ἐπὶ Συμεὼν πατριάρχου, παρόντων καὶ τῶν τριῶν ἑτέρων πατριαρχῶν, ὅτε συνετάχθη καὶ ἡ γνωστὴ ἀκολουθία, ἑτέρας ἐπίσης ἐν Βασιλευούσῃ κατὰ τὸ αχ' καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἰωάσαφ Πατριάρχου Μοσχοβίας συνελθούσης ἐν Μόσχᾳ κατὰ τὸ αχυζ', παρόντων καὶ δύο Πατριαρχῶν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς τοῦ Ἀλεξανδρείας Παϊσίου καὶ τοῦ Ἀντιοχείας Μακαρίου. Πᾶσαι αὗται ἀπεφήναντο ὅτι μύρῳ μόνον δεῖ τελειοῦν τοὺς ἐκ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας προσερχομένους. Ἔχομεν ὅμως ἀφ' ἑτέρου τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐν Μόσχᾳ κατὰ τὸ αχκβ' ἐπὶ Φιλαρέτου Πατριάρχου Ρωσίας καὶ τὸν ἐπὶ Κυρίλλου τοῦ ε' Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τῷ αψν' ἐκδοθέντα ὅρον, δεκτὸν γενόμενον ὑπὸ πάντων τῶν τότε Πατριαρχῶν, ἐξ ὧν φαίνεται ὅτι χρὴ βαπτίζειν αὐτούς. Τὸ βάπτισμα ἄρα τῶν δυτικῶν ὁτὲ μὲν ἐθεωρήθη ὡς ἔγκυρον, καθὸ τελούμενον εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ ἀναφερόμενον εἰς τὸ κυριώνυμον βάπτισμα, ὁτὲ δὲ τοὐναντίον ὡς ἄκυρον διὰ τὰς πολλὰς παρατυπίας, ἃς περιέβαλεν αὐτὸ σὺν τῷ χρόνῳ ἡ ὁσημέραι αὔξουσα κενοσπουδία τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Ἐντεῦθεν ἡ μὲν ἁγιωτάτη Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἐκ λόγων εὐλόγων ὁρμωμένη, ἔχει ἐν χρήσει τὰς ἀποφάσεις τῆς νεωτέρας ἐπὶ Ἰωάσαφ Πατριάρχου Μοσχοβίας συνελθούσης ἐν Μόσχᾳ Συνόδου, ὡς συντελεστικὰς εἰς τὰ συμφέροντα τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας θεωροῦσα· αἱ δὲ ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἐκκλησίαι θεωροῦσι μέχρι τοῦδε ἐπάναγκες εἰς τὰ συμφέροντα τῆς ὀρθοδοξίας τὸ ἀκολουθεῖν τῷ ἐπὶ Κυρίλλου ε' ἐκδοθέντι ὅρῳ. Τούτων οὕτως ἐχόντων ἀπό-

1. Βλ τὴν ἐπιστολὴν ρωσσιστὶ μεθερμηνευομένην ἐν τῇ πλήρει συλλογῇ τῶν νόμων τῆς αὐτοκρατορίας ταύτης, τόμ. Ε, ἄρθρ. 3225, σωζόμενα ἐκκλ. συγγρ. Κ. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων Α, ἐν Ἀθήναις 1862 σ. 431, 476.

κειται τῇ πνευματικῇ συνέσει τῆς Αὐτῆς Πανιερότητος καὶ τῶν λοιπῶν συνοδικῶν μελῶν παραδέξασθαι ἢ μὴ τὸ χρήσασθαι τῇ οἰκονομίᾳ, ἣν καὶ ἑτέρα Ἐκκλησία ἀπὸ δύο καὶ ἐπέκεινα αἰώνων κατέχει ἀπαρεγκλίτως, εἴγε, ὡς γράφει, ἡ οἰκονομία αὕτη προεπαγγέλλεται μεγάλας ὠφελείας τῇ αὐτόθι Ἐκκλησίᾳ καὶ ἀσφαλίζει αὐτὴν ἀπὸ ἐπικειμένων πνευματικῶν κινδύνων. Ὅταν δέ ποτε δυνηθῶσιν αἱ κατὰ τόπους ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι συνελθεῖν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τότε σὺν Θεῷ γενήσεται ἡ ποθητὴ ἐπίσημος συνεννόησις καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου καθὼς καὶ περὶ ἄλλων.

Γρ. Π. Σ. τῷ Ἀθηνῶν 26 Μαΐου 1875.

Ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἵνα γένηται ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ ὅτι, συμφώνως τῇ ἐν ἐνεργείᾳ πράξει τῆς Ἐκκλησίας, ὀφείλει ἵνα παραδέχηνται τούς τε δυτικοὺς καὶ τοὺς ἀρμενίους εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ἡμετέρας ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ οὐχὶ διὰ μόνης τῆς χρίσεως τοῦ ἁγίου Μύρου.

Πρ. Ἱ. Σ. 24 Ἀπριλίου 1878.

Ἐνεκρίθη ἵνα, καίτοι ἡ Ἐκκλησία Κων/πόλεως γενικώτερον σκεπτομένη πάντοτε προετίμα καὶ προτιμᾶ τὴν βάπτισιν ἀντὶ τῆς χρίσεως μόνης, ἐπιτραπῇ κατὰ συγκατάβασιν τῷ ἐρωτῶντι ἀρχιμανδρίτῃ ἵνα ἀποδεχθῇ τοὺς τρεῖς διαμαρτυρομένους καὶ καθολικούς, τοὺς προσερχομένους τῇ ὀρθοδοξίᾳ, διὰ τῆς χρίσεως τοῦ ἁγίου Μύρου, ἀφοῦ προηγουμένως κατηχήσῃ αὐτοὺς τὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ζητήσῃ καὶ λάβῃ παρ' αὐτῶν τὸν προσήκοντα λίβελλον.

Πρ. Ἱ. Σ. 8 Δβρίου 1879.

Ἐνεκρίθη ἵνα δι' ἐπιστολῆς λεχθῇ τῷ αἰτοῦντι ἱερεῖ ὅτι δύναται νὰ δεχθῇ τοὺς ἀναφερομένους παῖδας, τοὺς βαπτισθέντας ἕνεκα τῶν περιστάσεων κατὰ τὰς διατυπώσεις τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας διὰ μόνου τοῦ χρίσματος μετὰ σύντονον ἐπὶ ἓξ μῆνας κατήχησιν.

Πρ. Ἱ. Σ. 14 Ἰουλίου 1880.

Οἱ ἀσπασθέντες τὸ δυτικὸν δόγμα ὀρθόδοξοι, ἐπιθυμοῦντες ἵνα ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ πάτριον δόγμα, δέον νὰ δίδωσι λίβελλον τῆς μετανοίας αὐτῶν καὶ χρίωνται διὰ τοῦ ἁγίου Μύρου, ἄλλως δὲ ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ θεωρῇ αὐτοὺς ὀρθοδόξους καὶ νὰ παρέχῃ αὐτοῖς τὰς δωρεὰς αὐτῆς.

Πρ. Ἱ. Σ. 11 Φεβρουαρίου 1880.

Σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθη ἵνα καὶ τοῦ λοιποῦ ἐν ὁμοίαις περιστάσεσι συνῳδὰ τῇ ἀποφάσει τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ 1880 γένηται ἡ χρῆσις τῆς οἰκονομίας καὶ προσλαμβάνωνται οἱ ἐξ ἀρμενίων εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν διὰ τῆς χρίσεως τοῦ ἁγ. Μύρου. Πρ. Ἱ. Σ. 11 8βρίου 1888.

β') Οἱ κληρικοὶ ἑτερόδοξοι.[1]

. . . . . Κοινῇ ψήφῳ, γνώμῃ τε καὶ ἀποφάσει συνοδικῇ μετὰ τὴν ἔγγραφον, ἰδιοενυπόγραφόν τε καὶ ἐνσφράγιστον

1. Τὸ προκείμενον ζήτημα, καὶ ἰδίᾳ τὸ περὶ τοῦ πῶς δεῖ δέχεσθαι τοὺς ὑπὸ σχισματικοῦ καὶ καθηρημένου ἐπισκόπου κεχειροτονημένους κληρικούς, λίαν ἀπησχόλησε τὴν Ἐκκλησίαν Κωνστ/πόλεως κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους. Μετὰ μακρὰς περὶ τοῦ ζητήματος τούτου συζητήσεις τῆς Ἱ. Συνόδου, ἐζητήθησαν αἱ γνῶμαι πασῶν τῶν αὐτοκεφάλων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, αἵτινες πᾶσαι ἀποφαίνονται διὰ τῶν ἀποκριτικῶν αὐτῶν ἐπιστολῶν, ἀναγνωσθεισῶν ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς 19 Νοεμβρίου 1880, ὅτι δεῖ δέχεσθαι τοὺς τοιούτους μετὰ τοῦ βαθμοῦ αὐτῶν δι' ἁπλῆς χειροθεσίας καὶ εὐχῆς, μύρῳ μόνον χριομένους, ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀποφαινομένης κατ' ἀρχὴν ὑπὲρ τῆς ἀναχειροτονίας τῶν τοιούτων, καταλειπούσης ὅμως τὴν γνώμην αὐτῆς τῇ Ἱ. Συνόδῳ

τῆς πίστεως αὐτοῦ ὁμολογίαν, ἐνσεσημασμένην τῇ α΄ νοεμβρίου τοῦ αωμζ΄ σωτηρίου ἔτους, ἧς τὸ ἴσον ὑπάρχει ἀπαράλλακτον αὐτολεξεί, ὡς ἐξῆς . . . . . ἀπεδεξάμεθα εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας τόν τε εἰρημένον Μακάριον (ἐπίσκοπον Ῥωμαιοκατολικῶν Διαρπεκίρ, πρὸ χρόνων δέκα ἀποσπασθέντων τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος καὶ τοῖς δυτικοῖς προστεθέντων) καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ, ὡς ἐκτέθειται, προσελθόντας καὶ προσπεσόντας τῇ μητρῃ κῇ αὐτῆς συμπαθείᾳ καὶ εὐσπλαγχνίᾳ, ἐπ' ὤμων ἄραντες τὸ πλανώμενον καὶ χαίροντες ἐπὶ τῇ εὑρέσει τῆς ἀπολλυμένης δραχμῆς. Ἀπαρτίσαντες δ' αὐτὸν καθ' ὅλην τὴν ὑπὸ τῶν ἱερῶν νόμων διακελευομένην ἀκρίβειαν βαθμηδόν, τῇ ἐπικλήσει καὶ χάριτι τοῦ παναγίου καὶ ζωοποιοῦ καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος, ἀνεδείξαμεν αὐτὸν ἀρχιερέα καὶ μητροπολίτην τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Ἀμίδης (Διαρπεκίρ), οὐχ ἧττον διατάξαντες αὐτῷ καὶ καταρτίσαντες πνευματικῶς τὰ αὐτὰ μετελθεῖν καὶ ἐκτελέσαι καὶ πρὸς τοὺς ἐπαρχιώτας αὐτοῦ χριστιανούς, οὓς μὲν βαπτίζων, τοὺς μὴ βεβαπτισμένους δηλαδὴ ὑπὸ ὀρθοδόξου ἀνατολικοῦ ἱερέως ἐν τρισὶ καταδύσεσι καὶ ἰσαρίθμοις ἀναδύσεσι, κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐκκλησιαστικὴν διατύπωσιν, οὓς δὲ μύρῳ χρίων καὶ πάντας κοινωνοὺς ποιῶν τῶν πνευματικῶν

τῆς Ἐκκλησίας Κων/πόλεως. Ἡ συζήτησις ἐπανελήφθη ἐν τῇ Ι. Συνόδῳ τῇ 28 Ἰανουαρίου 1881, ἀλλὰ τὸ ζήτημα οὔπω ἐλύθη.

Ἀξιόλογον περὶ τοῦ ζητήματος τούτου πραγματείαν ὑπέβαλε τῇ Ἱ. Συνόδῳ ἐν ἔτει 1871, δημοσιευθεῖσαν ἐν Σμύρνῃ (1887), ὁ τότε Μητροπολίτης Ἀγχιάλου νῦν δὲ Σμύρνης κ. Βασίλειος, ἀποδεικνύων νόμιμον τὴν ὑπὸ καθηρημένου καὶ σχισματικοῦ ἐπισκόπου γινομένην χειροτονίαν, ἔτι δὲ καὶ τὴν ὑπὸ αἱρετικῶν, ὧν ἀναμφισβήτητος θεωρεῖται ἡ ὀρθότης τοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς χειροτονίας.

δωρεῶν καὶ χαρισμάτων, καθ' ὃν τρόπον δοξάζει καὶ διδάσκει ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία.

Ὑπόμνημα Π. Σ. Νοέμβριος 1846.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐν τῷ κώδικι τοῦ ἐνταῦθα ἁγιοταφιτικοῦ Μετοχίου Συλλογῆς τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυροῦ Δοσιθέου « περὶ τῶν παρ' αἱρετικῶν κεχειροτονημένων ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριῶν» κτλ., ἀπεφασίσθη κοινῇ διαγνώσει καὶ ἀποφάσει ἵνα οἵ τε ἱερεῖς καὶ ἐπίσκοποι τῶν λεγομένων ῥωμαιοκατολικῶν γένωνται δεκτοὶ ἐν τοῖς κόλποις τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικ. Ἐκκλησίας διὰ μόνης τῆς τοῦ ἁγίου Μύρου ἐπιχρίσεως μετὰ τὸ ἐπιδοῦναι λίβελλον πίστεως, καθάπερ οἱ θεῖοι κανόνες διαγορεύουσι (Α΄ τῆς ΣΤ κτλ.).

Πρ. Μεγάλης Συνόδου 6 Νοεμβρίου 1860.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς πρὸς τὴν Πανιερότητά του ἐντελλομένης ὅπως παραδεχθῇ ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ὀρθοδοξίας τὸν διαληφθέντα ἄλλοτε ὀρθόδοξον, ἀλλὰ πρὸ δύο ἐτῶν ὑπὸ Βουλγαροουνίτου ἐπισκόπου χειροτονηθέντα ἱερέα, ὡς ἁπλοῦν λαϊκόν, καὶ ἐπιχρίσῃ τῷ ἁγίῳ Μύρῳ· ἀκολούθως δὲ μεθ' ἱκανὴν δοκιμασίαν, εἴ γε ἐφίεται ἵνα ἱερατεύσῃ, ἐπιδείξηται δὲ καὶ διαγωγὴν ἱεροπρεπῆ καὶ κέκτηται προσόντα πρὸς ἱερατείαν, ὀφείλει ἵνα ἐξ ὑπαρχῆς χειροτονήσῃ αὐτόν. Πρ. Ἱ. Σ. 15 Φεβρ. 1868 καὶ 2 Αὐγ. 1869.

Εὐπρόσδεκτός ἐστιν ὁ ἐκ γενετῆς ὀρθοδόξως βεβαπτισμένος, εἶτα δ' ἀπὸ δεκαπενταετίας τὴν οὐνίαν ἀσπασθεὶς καὶ πρὸ ἑξαετίας ἱερεὺς χειροτονηθεὶς ὑπὸ οὐνίτου ἀρχιεπισκόπου, εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας νῦν ἐπανερχόμενος, δυνάμει τῆς εἰρημένης ὁμολογίας πίστεως, ἀλλὰ δέον προηγουμένως ἵνα κατηχηθῇ καὶ χρισθῇ διὰ τοῦ ἁγίου Μύρου καὶ εἶτα εἰς νέας ὑποβληθῇ κανονι-

κὰς χειροτονίας τοῦ ἀναγνώστου, ὑποδιακόνου, διακόνου καὶ ἱερέως. Πρ. Ἱ. Σ. 28 Σεπτεμβρίου 1872.

Ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ τῇ Α. Πανιερότητι ὅπως δεχθῇ εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν τὸν ῥηθέντα καθολικὸν ἱεροδιάκονον, λαμβάνων παρ' αὐτοῦ λίβελλον τῆς μεταμελείας αὐτοῦ καὶ χρίων αὐτὸν διὰ τοῦ ἁγ. Μύρου. Πρ. Ἱ. Σ. 30 Μαΐου 1885.

Ὁ προσερχόμενος εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν οὐνίτης ἱερεὺς δέον ἵνα χειροτονηθῇ μὴ ἀρκούσης τῆς δι' ἐπιχρίσεως τοῦ ἁγίου Μύρου καὶ τοῦ λιβέλλου τῆς πίστεως παραδοχῆς αὐτοῦ. Πρ. Ἱ. Σ. 11 Μαΐου 1889.

ΕΦΕΣΙΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Ἁρμοδιότης καὶ συγκρότησις ἐφετείων.
§ 2. Ἀποφάσεις ὑποκείμεναι εἰς ἔφεσιν.
§ 3. Τυπικὰ προσόντα ἐφέσεως.
§ 4. Ἐγγυητικὸν ἐφέσεως.
§ 5. Ἀντέφεσις.
§ 6. Προθεσμία πρὸς ἔφεσιν.
§ 7. Ἐπίδοσις ἐφέσεως.
§ 8. Προτάσεις καὶ ἰσχυρισμοὶ δεκτοὶ ἐφεσίμως τὸ πρῶτον.

§ 1.

Αἱ ἀποφάσεις τῶν κατὰ τὰς ἐπαρχίας τοῦ ὀθωμανικοῦ Κράτους Μητροπολιτῶν ἐκκαλοῦνται ἐνώπιον τοῦ ἐν τῷ

1. Ἔφεσις καλεῖται τὸ ἔνδικον μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ὑπό τινος κατωτέρου δικαστηρίου καταδικασθεὶς διάδικος ἀπευθύνεται εἰς τὸ

Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ ἑδρεύοντος Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου. Μ.Σ. 18 (1873(.

Συνῳδὰ τῇ ἐν ἔτει 1881 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27 Ἰανουαρίου ἐκδοθείσῃ Πατριαρχικῇ καὶ Συνοδικῇ ἐγκυκλίῳ, αἱ πρωτοδίκως ὑπὸ τῶν Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις δέον ὅπως ἐφεσιβάλλωνται εἰς τὰ δικαστήρια τῶν οἰκείων Μητροπόλεων, αἱ δ' ἀποφάσεις τῶν Μητροπολιτικῶν Δικαστηρίων ὑποβάλλωνται κατ' ἀναίρεσιν ἐνώπιον τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἁρμοδίων δικαστηρίων. Μ. Σ. 81 (1887).

Τὸ Συμβούλιον δικάζον κατ' ἔφεσιν δὲν δύναται νὰ παραπέμψῃ τὴν δικαζομένην ὑπόθεσιν εἰς ἄλλο Ἐφετεῖον. Μ. Σ. 99 (1887).

Τὸ Συμβούλιον διασκεψάμενον ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως τῶν ἀναιρεσειόντων περὶ τῆς κακῆς συνθέσεως τοῦ Ἐφετείου, ἐπειδὴ τὸ Συμβούλιον τοῦτο δικάζον ὡς ἀκυρωτικὸν δὲν εἶναι ὑπόχρεων ὅπως ἐφαρμόσῃ τὰς διατάξεις τῆς ἐν Κρή-

ἀνώτερον ἐκείνου δικαστήριον, αἰτούμενος τὴν τροποποίησιν τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως.

Παρ' ἡμῖν ἀνώτερα δικαστήρια, ἐνώπιον τῶν ὁποίων κατὰ τὴν ἀπὸ 27 Ἰανουαρίου 1881 Π. καὶ Σ. ἐγκύκλιον ἀπευθύνονται αἱ ἐφέσεις, εἶναι: α', ἡ Ἱ. Σύνοδος διὰ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τῶν Πατριαρχείων, τῆς Ἱ. Συνάξεως τοῦ ἁγίου Ὄρους καὶ τῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων τῶν Μητροπόλεων. β', τὸ Δ.Ε.Μ. Συμβούλιον διὰ τὰς ἀποφάσεις τῶν Μικτῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων τῶν Μητροπόλεων καὶ γ', τὰ Μητροπολιτικὰ Δικαστήρια διὰ τὰς ἀποφάσεις τῶν ὑποκειμένων αὐτοῖς Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων, ὅτε ἡ Ἱ. Σύνοδος καὶ τὸ Δ Ε. Μ. Συμβούλιον ἐπέχουσι τόπον Ἀκυρωτικοῦ διὰ τὰς κατ' ἔφεσιν ἐκδιδομένας ἀποφάσεις τῶν Μητροπολιτικῶν Δικαστηρίων.

Περὶ συγκροτήσεως τῶν ἐφετείων ὅρα Εἰσαγωγῆς § 2 καὶ 5.

SISMEL EDIZIONI DEL GALLUZZO

τῃ δικονομίας, καθόσον ἰσχύει παρ' αὐτῷ ἡ ἐμπορικὴ δικονομία, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 82 τοῦ κεφ. ε' τοῦ παραρτήματος τοῦ ἐμπορικοῦ Κώδικος, τὸ Ἐφετεῖον δὲν δύναται νὰ ἐκδώσῃ ἀπόφασιν ἂν δὲν σύγκειται ἐκ τοῦ ἡμίσεος πλέον ἑνὸς τῶν μελῶν αὐτοῦ, μὴ συμπεριλαμβανομένου τοῦ Προέδρου, ἀπεφήνατο κοινῇ ὅπως ἐπιβληθῇ τῷ ἀναιρεσιβλήτῳ τὸ χρέος, ἵνα διὰ παντὸς νομίμου μέσου ἀποδείξῃ ὅτι ἀποφάσεις Ἐφετείων, ἐκδοθεῖσαι εἴτε ἐν Κρήτῃ, εἴτε ἀλλαχοῦ, ὑπὸ τριῶν δικαστῶν κατέστησαν παραδεκτέαι παρὰ τοῦ ἐνταῦθα Ἀρείου Πάγου. Πρ. Μ. Σ. 18 Νβρίου 1887.

Τὸ Ἐφετεῖον Κρήτης σύγκειται καὶ συγκροτεῖται ἐξ ἑνὸς Προέδρου, δύο χριστιανῶν ἐφετῶν, ἑνὸς εἰσαγγελέως καὶ ἑνὸς γραμματέως. Μ. Σ. 109 (1888).

§ 2.[1]

Ἔφεσις ἐπιτρέπεται κατὰ προδικαστικῶν ἀποφάσεων, κατ' ἀποφάσεων δηλονότι προδιατυπουσῶν μᾶλλον ἢ ἀναβαλλουσῶν τὴν ὁριστικὴν ἀπόφασιν, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τῶν προπαρασκευαστικῶν. Μ. Σ. 7 (1880).

Μὴ ὑπαρχούσης ἐκκλησιαστικῆς δικονομίας, ἕπεται κατ' ἀνάγκην ἡ ἐφαρμογὴ τῆς παρὰ τοῖς λοιποῖς δικαστηρίοις τοῦ Κράτους ἰσχυούσης δικονομίας, καθ' ἣν αἱ πρωτόδικοι ἀποφάσεις αἱ περιέχουσαι ποσὸν ἔλαττον τῶν 5000 γρ. δὲν ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν· ἡ ἀρχὴ ὅμως αὕτη δὲν δύναται νὰ ἔχῃ χαρακτῆρα γενικόν, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν διατυπώσεων, ἐφ' ὧν σιγᾷ ὁ διέπων τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια νόμος, ἐνῷ κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Ἀρμενοπούλου περὶ δικαστικῆς ψήφου καὶ ἀποφάσεως, πᾶσα ἀπόφασις ὑπόκειται εἰς ἔφεσιν ἄνευ περιορισμοῦ, ὁ δὲ νόμος 113 Βασ. (9.1) σαφῶς ἀποφαίνεται, λέγων ὅτι καὶ ἐπὶ μεζόνων καὶ ἐλασσόνων πραγμάτων ἐστὶν ἔκκλητος, πολλῷ δὴ μᾶλλον αὕτη δὲν δύναται νὰ ἔχῃ χαρακτῆρα γενικὸν προκειμένου περὶ προικός, ἥτις ὑπάγεται εἰς ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν. Μ. Σ. 6 (1883).

---

1. Κατὰ κανόνα αἱ ὁριστικαί, ἀλλὰ μὴ τελεσίδικοι ἀποφάσεις, παντὸς πρωτοδίκως δικάζοντος δικαστηρίου, εἴτε ἐρήμην εἴτε κατ' ἀντιμωλίαν ἐκδοθεῖσαι, ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν· οἱ δ' ὑπὸ τῶν ἄρθρων 95 Ἐμπ. Δικον. καὶ 36 τοῦ παραρτήματος τοῦ Ἐμπ. Νόμου τασσόμενοι περιορισμοὶ λόγῳ ποσοῦ δὲν ἰσχύουσιν ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις, ὡς ἐκ τῆς πνευματικῆς φύσεως τῶν ὑπ' αὐτῶν δικαζομένων διαφορῶν. Αἱ δὲ μὴ ὁριστικαὶ ἀποφάσεις δὲν δύνανται νὰ προσβληθῶσι δι' ἐφέσεως εἰ μὴ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ὁριστικῆς, διότι τὸ δικαστήριον δύναται ν' ἀνακαλέσῃ αὐτὰς ἐν τῷ μεταξύ. Ἐξαιρετικῶς μόνον αἱ προδικαστικαί, αἱ διατάττουσαι ἀποδείξεις κλπ. καὶ αἱ περὶ ἁρμοδιότητος δύνανται νὰ ἐφεσιβληθῶσι καὶ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ὁριστικῆς κατὰ τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα 97 καὶ 105 Ἐμπορ. Δικονομίας.

Ἄρθρ. 97ον.—Ἐπίσης ἐφέσιμος εἶναι ἡ περὶ ἁρμοδιότητος ἀπόφασις τοῦ ἐμποροδικείου ἐπὶ παραπεμφθείσης αὐτῷ δίκης. Ἀλλ' ἂν πρόκειται περὶ μεταβάσεως τῆς δίκης ἀπό τινος ἐμποροδικείου εἰς ἕτερον, ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ 38 ἄρθρου τοῦ παραρτήματος τοῦ Ἐμπορ. Κώδικος. Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 178).

Ἄρθρ. 105ον.—Αἱ προδικαστικαὶ ἀποφάσεις ἐκκαλοῦνται καὶ πρὸ τῆς ἐκδόσεως, ὡς καὶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν ὁριστικῶν· προκειμένου δὲ νὰ ἐφεσιβληθῇ τοιαύτη ἀπόφασις πρὸ τῆς ὁριστικῆς, τὸ ἐμποροδικεῖον ἐκδίδει αὐτὴν ἐγγράφως. ἀλλὰ κατὰ προπαρασκευαστικῆς ἢ προσωρινῆς ἀποφάσεως ἔφεσις ἐπιτρέπεται, μόνον μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ὁριστικῆς, ἐφεσιβαλλομένης ὁμοῦ καὶ ταύτης· ἡ δὲ προθεσμία τῆς ἐφέσεως λογίζεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 66).

Ἐπίσης δὲν ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν ἀλλὰ μόνον εἰς ἀναψηλάφησιν αἱ πρωτόδικοι ἀποφάσεις τοῦ Δ. Ε. Μ Συμβουλίου, ὡς μὴ ὑπάρχοντος ἑτέρου ἀνωτέρου δικαστηρίου.

Ὁ ἐν τῇ ἐφέσει λόγος ὅτι, προταθείσης ἐνστάσεως ἀναρμοδιότητος τοῦ Δικαστηρίου καὶ ἀποριφθείσης, ἔδει ἵνα κατὰ τὴν πολιτικὴν δικονομίαν, ἐν ἰσχύϊ οὖσαν ὅπου ὁ ἐκκλησιαστικὸς νόμος σιωπᾶ, ἐπιτραπῇ πρῶτον ἡ κατὰ τῆς προδικαστικῆς ταύτης ἀποφάσεως ἔφεσις, δὲν δύναται νὰ ἀκυρώσῃ τὴν πρωτόδικον ἀπόφασιν, καθόσον καὶ κατ' αὐτὴν τὴν πολιτικὴν δικονομίαν αἱ προδικαστικαὶ ἀποφάσεις δύνανται νὰ ἐφεσιβληθῶσι μετὰ τῆς ὁριστικῆς, ὥστε ἡ παρὰ τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου ἀπόρριψις τῆς προτάσεως πρὸς ἔφεσιν τῆς προδικαστικῆς ἀποφάσεως, οὐδενὸς ἐστέρησε τὸν ἐφεσείοντα οὐσιώδους δικαιώματος, ἅτε δυνάμενον ἵνα ἐφεσιβάλῃ τὴν προδικαστικὴν ἀπόφασιν μετὰ τῆς ὁριστικῆς. Ι. Σ. 55 (1886).

Κατὰ τὸ 100 ἄρθρ. τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας αἱ ἐρήμην ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις δὲν δύνανται νὰ ἐκκληθῶσι πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, ἧς διαρκούσης ἔφεσις δὲν χωρεῖ ἐναντίον τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ ὑποβληθεῖσα ἔφεσις. Μ. Σ. 293 (1896).

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 36 ἐδ. 1 τοῦ παραρτήματος τοῦ ἐμπορικοῦ κώδικος καὶ 94 τῆς Ἐμπορ. Δικον., καθ' ἃ τοῦ ποσοῦ τῆς ἀγωγῆς ὄντος ἐλάσσονος τῶν 5000 γροσ., ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις εἶναι ἀνέκκλητος ἐν τοῖς Ἐκκλησ. Δικαστηρίοις, διότι, τῶν πλείστων ὑποθέσεων τῶν εἰσαγομένων ἐνώπιον αὐτῶν μὴ ὑπερβαινουσῶν τὸ ποσὸν γρ. 5000, μέγας ἀριθμὸς διαδίκων ἤθελε στερεῖσθαι τοῦ δευτέρου τῆς διαδικασίας βαθμοῦ. Μ. Σ. 268 (1896).

Κατὰ τὴν ἐν χρήσει δικονομίαν μόνον αἱ περὶ ἁρμοδιότητος προπαρασκευαστικαὶ ἀποφάσεις τῶν πρωτοδικείων

εἰσὶν ἐφέσιμοι, οὐχὶ δὲ καὶ αἱ λαμβανόμεναι ἀποφάσεις ἐπὶ ἄλλων ἐνστάσεων, αἵτινες κατὰ τὸν νόμον 30 Κώδ. (7.62) δέον ἵνα ἐφεσιβάλλωνται ὁμοῦ μετὰ τῆς ἐπὶ τῆς οὐσίας ἀποφάσεως. Μ. Σ. 278 (1896).

Ἀπορριπτέα τυγχάνει ἡ ἐν λόγῳ ἔφεσις, ἅτε τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως οὔσης προπαρασκευαστικῆς, κατὰ δὲ τὸ 105 ἄρθρ. τῆς ἐν χρήσει δικονομίας δὲν ἐπιτρέπεται ἔφεσις κατὰ προπαρασκευαστικῆς ἢ προσωρινῆς ἀποφάσεως ἢ μόνον μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ὁριστικῆς, ἐφεσιβαλλομένης ὁμοῦ μετ' ἐκείνης. Μ. Σ. 279 (1896).

Ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἐφεσιβλήτου, καθ' ὃν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπόφασις τῆς ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας Ἰωαννίνων καὶ προσβληθῇ διὰ τοῦ ἐνδίκου τῆς ἐφέσεως μέσου ἡ ἐν τῷ προσαχθέντι δικογράφῳ ἁπλῇ ἀντιγραφὴ τῶν πρακτικῶν αὐτῆς, ἐπὶ τῆς μεταξὺ τῆς ἐφεσιβλήτου καὶ τῶν ἐφεσειόντων διεξαγομένης ἐνώπιον αὐτῆς δίκης, καθόσον τὸ ἔγγραφον τοῦτο στερεῖται τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένων προσόντων πρὸς καταρτισμὸν ἀποφάσεως, ὀρθὸς μέν ἐστιν ἐν μέρει, ἀλλ' οὐχ ἧττον καὶ τὸ ἐξῆς εἶναι ἀνεπίδεκτον ἀμφισβητήσεως, ὅτι ὁ ἐφεσείων, ζητήσας καὶ μὴ δυνηθεὶς ἵνα λάβῃ ἀπόφασιν, εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην ἵνα διὰ τοῦ ἐπιδοθέντος αὐτῷ εἰρημένου δικογράφου ὑπερασπίσῃ τὰ νομιζόμενα δίκαια αὐτοῦ καὶ προσβάλῃ αὐτὸ ὡς ἀπόφασιν, ἅτε στερούμενος ἑτέρου πρὸς τοῦτο μέσου. Μ. Σ. 278 (1896).

Ἡ διάταξις τῆς ἐν χρήσει δικονομίας, ἣν ἐπεκαλέσθη ὁ ἐφεσίβλητος ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσόν, ἐφαρμόζεται κυρίως ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν ὑποθέσεων, ἐνῷ ἐνταῦθα ἡ ἀγωγὴ ἔχει ὡς ἀντικείμενον τὴν ἀπόδοσιν μνήστρων καὶ οὐχὶ τὴν ἀπόδοσιν ὡρισμένου χρηματικοῦ ποσοῦ, ὅτε καὶ μόνον ἠδύνατο

νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἐν λόγῳ διάταξις, ἀπορριπτέα ἄρα ἐστὶν ἡ περὶ τούτου ῥηθεῖσα ἔνστασις.

Πρ. Μ. Σ. 8 Μαΐου 1891.

Ἡ ἔνστασις περὶ ἀπορρίψεως τῆς ἐφέσεως λόγῳ ποσοῦ δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ἕνεκα τῆς πνευματικῆς φύσεως τῶν ἐν τοῖς Πνευματικοῖς Δικαστηρίοις ἐκδικαζομένων συζυγικῶν ὑποθέσεων.

Πρ. Ἱ. Σ. 9 Μαρτίου 1891 καὶ 5 Ἰουνίου 1893.

§ 3.[1]

Ἡ ἔφεσις ἐκτὸς τῶν ἄλλων διατυπώσεων, ἃς ἐπιβάλλει ὁ νόμος περὶ τὴν σύνταξιν αὐτῆς, δέον ἵνα ἐμπεριέχῃ καὶ τὸ ἀντικείμενον εἰς ὃ αὕτη ἀφορᾷ, τ.ἔ. ῥητὴν αἴτησιν, ἐνῷ ὁ ἐκκαλῶν, ὑποβαλὼν ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου δικόγραφον αὐτοῦ, ὅπερ ἀποκαλεῖ ἔφεσιν, ἐκφέρει μόνον αἰτιάσεις κατὰ τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, δὲν λέγει δ' ἐν τέλει καὶ τί

[1. Ἐμπορ. Δικον. ἄρθρα 106, 108, 112.

Ἄρθρ. 106ον.—Ἡ περὶ ἐφέσεως ἀναφορὰ πρέπει νὰ περιέχῃ τὰ ἑξῆς: α') τὸ ὄνομα, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ τε ἐφεσιβάλλοντος καὶ τοῦ ἐφεσιβλήτου, β') τὴν μνείαν τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως, καὶ ὑπὸ τίνος δικαστηρίου ἐξεδόθη, γ') τοὺς λόγους τῆς γινομένης ἐφέσεως, δ') τὴν αἴτησιν ὅπως, ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας, ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου ὁ ἐφεσίβλητος, αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου, ε') τὴν δήλωσιν ὅτι διὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἤθελεν ἡττηθῇ κατὰ τὴν ἔφεσιν, προσήγαγεν ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πρώτης ἀποφάσεως καὶ προσέτι περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ ἐφεσιβλήτου διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ἐφέσεως, καὶ τὰ ἐπιδικασθησόμενα δι' ὁδοιπορίας καὶ ἄλλας ζημίας αὐτοῦ καὶ ὅτι ἐπεσύναψε κατὰ τὴν τάξιν κεκυρωμένον τὸ τῆς ἐγγυήσεως ἔγγραφον. Ἡ περὶ ἐφέσεως αἴτησις, ἡ μὴ περιέχουσα πάντας τοὺς ἀνωτέρω ὅρους, εἶναι ἀπαράδεκτος, ἀλλ' ὁ ἐφεσιβάλλων δύναται νὰ ὑποβάλῃ ἐκ νέου αἴτησιν, συμφώνως πρὸς τοὺς εἰρημένους ὅρους, ἐνόσῳ δὲν ἔληξεν εἰσέτι ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία. Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 186).

ζητεῖ διὰ τῆς ἐφέσεως αὐτοῦ, ἥτις καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐστὶν ἀκυρωτέα. Ἱ. Σ. 23 (1884).

Ἐπειδὴ ἡ ὑπὸ τοῦ ἐφεσείοντος ὑποβληθεῖσα ἀναφορὰ περὶ ἐφέσεως ἀφ' ἑνὸς οὐδὲν περιέχει περὶ τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῆς ὑπηκοότητος τῆς ἐφεσιβλήτου, ἀφ' ἑτέρου δὲ οὐδεμία γίνεται ἐν αὐτῇ δήλωσις ὅτι ὁ ἐφεσείων προσήγαγεν ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν περὶ ἐκτελέσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως· ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ ὑποβληθὲν ἐγγυητικὸν οὐ μόνον οὐδόλως ἐκοινοποιήθη εἰς τὴν ἐφεσίβλητον, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν ἐν αὐτῇ λέγεται περὶ ἐκτελέσεως ὑπὸ τοῦ ἐγγυητοῦ τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, διὰ ταῦτα ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ προκειμένη ἔφεσις, διὰ τὰς ἐν αὐτῇ τυπικὰς ἐλλείψεις. Ἱ. Σ. 71 (1888).

Ὁ νόμος ὁρίζει ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ὅτι τὸ τῆς ἐφέσεως ἔγγραφον δέον ἵνα περιέχῃ τὴν δήλωσιν ὅτι ὁ ἐφεσείων, διὰ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἤθελεν ἡττηθῇ, προσή-

---

Ἄρθρ. 108ον.—Ἐκκληθείσης ἀποφάσεώς τινος καὶ τοῦ ἐφεσιβλήτου κλητευθέντος κατὰ τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ῥηθέντα, αὐτός τε καὶ ὁ ἐφεσιβάλλων ὀφείλουσι νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου, ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας, αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίων. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἐκδίδοται ἐρήμην ἀπόφασις ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ἐμφανισθέντος, ὁ δὲ καταδικασθεὶς δύναται ν' ἀνακόψῃ τὴν ἀπόφασιν ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου, κατὰ τὰς περὶ ἀνακοπῆς διατάξεις τοῦ νόμου. (Παράβ. Πολ. Δικον. ἄρθρ. 188).

Ἄρθρ. 112ον.—Ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου ἐμφανίσεως τῶν διαδίκων ἢ τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν, ὁ ἐφεσιβάλλων ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ προτάσεις ὑπογεγραμμένας, περιεχούσας ἄρθρον πρὸς ἄρθρον τὰς ἐνστάσεις αὐτοῦ κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐμποροδικείου. Ἀντίγραφον τῶν προτάσεων τούτων ἐπιδίδοται εἰς τὸν ἐφεσίβλητον, ὀφείλοντα καὶ τοῦτον, ἐντὸς ἑτέρων ὀκτὼ ἡμερῶν, νὰ δηλώσῃ ἐγγράφως τὴν ἀπάντησίν του· ἀκολούθως καλουμένων ἄνευ ἀναβολῆς τῶν διαδίκων, διεξάγεται ἡ δίκη. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 189).

SISMANOGLIO MEGARO

γαγεν ἀξιόχρεων ἐγγύησιν περὶ ἐκτελέσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως καὶ περὶ ἀποζημιώσεως τῆς ἐφεσιβλήτου

Ι. Σ. 71 (1888).

Ἀπορριπτέαι εἰσὶν αἱ κατὰ τῆς ἐφέσεως ἀνατρεπτικαὶ ἐνστάσεις τοῦ ἐφεσιβλήτου, ἤτοι α′ διότι δὲν ἀναφέρεται ἐν τῇ ἐφέσει τὸ ἐπάγγελμα τῆς ἐφεσειούσης καὶ β′ διότι δὲν γίνεται ἐν αὐτῇ κατὰ τὸν νόμον δήλωσις ὅτι ἂν ἡττηθῇ προσάγει ἀξιόχρεων ἐγγυητήν, διότι τὸ Συμβούλιον τοῦτο ὡς δικαστήριον συνειδήσεως δὲν εἶναι ὑπόχρεων ν' ἀκολουθῇ οἱανδήποτε δικονομικὴν διάταξιν, ἀφοῦ καὶ τὸ πρόσωπον, ὅπερ ἤγειρε τὴν κατ' ἔφεσιν δίκην, εἶναι γνωστὸν καὶ λόγος γίνεται ἐν τῇ ἐφέσει περὶ τοῦ ἐγγυητικοῦ.

Μ. Σ. 135 (1889).

§ 4.[1]

Ἡ περὶ ἐγγυοδοσίας ἔνστασις τοῦ ἀνακόπτοντος, δι' ἧς ἐξαιτεῖται ν' ἀπορριφθῇ ἡ αἴτησις τῆς καθ' ἧς ἡ ἀνακοπὴ

1. Κατὰ τὸ ε′ ἐδάφιον τοῦ ἄρθρ. 106 τῆς Ἐμπορ. Δικονομίας ὁ ἐφεσείων, εἴτε ἐνάγων εἴτε ἐναγόμενος ἦτο ἐν τῇ πρωτοδίκῳ δίκῃ, ὑποβάλλων τὴν ἔφεσιν αὐτοῦ, δέον νὰ ἐπισυνάψῃ ταύτῃ, μετὰ ῥητῆς πρὸς τοῦτο δηλώσεως, ἐγγυητικὸν προσώπου ἀξιόχρεω, ἐγγυωμένου ἐν περιπτώσει ἥττης αὐτοῦ περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως καὶ προσέτι περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ ἐφεσιβλήτου διὰ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα τῆς ἐφέσεως καὶ τὰ ἐπιδικασθησόμενα δι' ὀδοιπορίας καὶ ἄλλας ζημίας αὐτοῦ. Τὸ ἀξιόχρεων τοῦ ἐγγυητοῦ δέον νὰ πιστοποιῆται ὑπὸ τῆς ὁμοδίας δημοσίας ἀρχῆς, τοιαύτη δὲ θεωρεῖται ὁ Συμβολαιογράφος. Ἡ ἄτακτος ὑποβολὴ ἢ ἐπικύρωσις τοῦ ἐγγυητικοῦ δὲν ἐπιφέρει, κατὰ τὴν ἐπιεικῶς κρατοῦσαν νομολογίαν, τὴν ἀπόρριψιν αὐτοῦ ἢ τῆς ἐφέσεως, ἀλλὰ τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐκδικάσεως αὐτῆς μέχρι τῆς συμπληρώσεως αὐτοῦ, ταττομένης ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου προθεσμίας.

καὶ πρώην ἐφεσειούσης, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι δὲν ἔδωκε προπγουμένως ἐγγύησιν εἶναι ἀπορριπτέα, διότι εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι τὸ ἄρθρον 106 τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας ὁρίζει νὰ ἐπισυνάπτηται τῇ ἐφέσει ἐγγυητικὸν ἔγγραφον καὶ τοῦτο ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς ἐφέσεως, ἀλλ' ἔκ τε τοῦ γράμματος καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἄρθρου τούτου δύναταί τις νὰ πεισθῇ ὅτι ὁ νομοθέτης εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐφεσείων εἶναι ὁ καταδικασθεὶς διὰ τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ἕνεκα δὲ τούτου ἀπήτησε νὰ ἐξασφαλίζῃ οὗτος προπγουμένως δι' ἐγγυήσεως τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως, πρὸς δὲ καὶ τὴν πληρωμὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων, ὁσάκις ὅμως ἐκκαλῶν εἶναι ὁ ἐνάγων, οὗ ἡ ἀγωγὴ ἀπερρίφθη πρωτοδίκως δὲν ἐννοεῖ τις τὸν λόγον, δι' ὃν ἤθελεν ἀπαιτήσει ὁ νόμος ἐγγυοδοσίαν περὶ ἐλαχίστου πολλάκις λόγου δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τοῦτο ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς ἐφέσεως. Μ. Σ. 18 (1873).

Ἡ ἔνστασις τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς ἐφέσεως, ἣν προὐβάλετο ὁ πληρεξούσιος τῆς ἐφεσιβλήτου ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἐν τῷ ἐγγυητικῷ, ὅπερ συνῆψεν ὁ ἐκκαλῶν ἐν τῇ ἐφέσει ταύτῃ, παρελείφθησαν δύο διατάξεις προβλεπόμεναι ὑπὸ τοῦ 106 ἄρθρου τῆς ἐγχωρίου ἐμπορ. δικονομίας, ἣν ἐξακολουθοῦσι μέχρι τοῦδε ἐφαρμόζοντα τὰ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις δικαστήρια, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἀφορᾷ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐκκαλοῦντος ἐκτέλεσιν τῆς πρώτης ἀποφάσεως, ἐν περιπτώσει ἥττης αὐτοῦ, ἡ δὲ τὰ ἐπιδικασθησόμενα τῇ ἀντιδίκῳ αὐτοῦ ἔξοδα δι' ὁδοιπορίας καὶ ἄλλας ζημίας αὐτοῦ ἀπορριπτέα ἐστί· διότι ἡ μὲν παράλειψις τῆς πρώτης τῶν ἐν λόγῳ διατάξεων, ὡς μὴ ἐφαρμοζομένης ἐν τῇ προκειμένῃ περὶ διαζυγίου δίκῃ, ἀναφερομένης δὲ κυρίως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων, δι' ὧν ἐπιβάλλεται τοῖς ἡττωμένοις διαδί-

κοις ἡ ἐπιστροφὴ δανείου, ἡ ἀπόδοσις χρημάτων ἢ πραγμάτων καὶ τὰ παραπλήσια, δὲν δύναται ἵνα ἐπιφέρῃ τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένην ἀκυρότητα, ἡ δὲ ἑτέρα διάταξις, καίτοι μὴ ἀναφερομένη ῥητῶς ἐν τῷ ἐγγυητικῷ, ἐξυπακούεται ὅμως ἐν τῇ γενικῇ φράσει ὅτι ὁ ἐγγυητὴς ἀναδέχεται ἵνα πληρώσῃ πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ ἐκκαλοῦντος, ἐν περιπτώσει ἥττης αὐτοῦ ἐν τῇ δίκῃ, τὰ λόγῳ τῆς ἐφέσεως αὐτοῦ γενησόμενα δικαστικὰ ἔξοδα, ἐν οἷς ὡς εἰκὸς συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ τυχὸν ζημίαι· ἄλλως τε καὶ περιττὴ καθίσταται ἡ μνεία περὶ ὁδοιπορικῶν ἐξόδων, ἀφοῦ ἡ ἐφεσίβλητος διαμένουσα ἐν Χαλκηδόνι δὲν θὰ ὑφίστατο ὡς εἰκὸς τοιαύτας δαπάνας ὁδοιπορικὰς πρὸς μετάβασιν αὐτῆς εἰς Φανάριον ὅσας προβλέπει ὁ νόμος.

Ἱ. Σ. 25 (1884).

Συνῳδὰ τῷ ὃῳ ἐδαφίῳ τοῦ 106 ἄρθρου τῆς Ἐμπορ. Δικονομίας τὸ ἐγγυητικόν, ὅπερ ὑπάρχει συνημμένον τῇ ἐφέσει, δέον νὰ περιέχῃ τὴν δήλωσιν ὅτι ἡ ἐφεσείουσα διὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἤθελεν ἡττηθῇ κατὰ τὴν ἔφεσιν, προσάγει ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ἄκυρος δ' εἶναι ἡ ἔφεσις ἄνευ τῆς δηλώσεως ταύτης, δύναται ὅμως ἡ ἐφεσιβάλλουσα νὰ ὑποβάλῃ ἐκ νέου αἴτησιν περιεκτικὴν τῶν ἀπαιτουμένων, ἐνόσῳ δὲν ἔληξεν ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία.

Μ. Σ. 89 (1887) 116, 117 (1888).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ ἔνστασις τοῦ ἐφεσιβλήτου, διότι ἐπὶ τοῦ προκειμένου, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 106 ἐδ. 5 τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας, καθ' ὃ δέον πρὸς τοῖς λοιποῖς ἵνα ὑπάρχῃ ἐν τῇ ἐφέσει ἡ δήλωσις ὅτι διὰ τὴν περίπτωσιν ἥττης τοῦ ἐφεσείοντος προσήγαγεν οὗτος ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν περί τε τῆς ἐκτελέσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως καὶ

περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ ἀντιδίκου καὶ ὅτι ἐπεσύναψε κατὰ τὴν τάξιν κεκυρωμένον τὸ τῆς ἐγγυήσεως ἔγγραφον, ὑπάρχουσιν ἀμφότερα, ἥτε δήλωσις τῆς παροχῆς ἀξιοχρέου ἐγγυητοῦ καὶ ἡ δέουσα ἐπικύρωσις τοῦ ἐγγυητικοῦ, ἐν ᾧ ἁπλῶς παρελείφθη τὸ τῆς ἐκτελέσεως ὡς περιττόν, ἐξ οὗ ὅμως ἀρκούντως ἐξάγεται τὸ ἀξιόχρεον τοῦ ἐγγυητοῦ.

Πρ. Μ. Σ. 10 Αὐγούστου 1888.

Τὸ ἐγγυητικὸν τὸ συναπτόμενον τῇ ἐφέσει δέον ἵνα ᾖ κεκυρωμένον ὑπὸ δημοσίας ἀρχῆς, ἥτις προκειμένου περὶ ἐπικυρώσεως τοῦ ἀξιοχρέου ἢ μὴ τοῦ ἐγγυητοῦ εἶναι τὸ ἁρμόδιον πολιτικὸν Συμβολαιογραφεῖον.

Πρ. Μ. Σ. 24 Φεβρουαρίου 1888.

Ἐπειδὴ τὸ ἐγγυητικὸν περιέχει σπουδαίας ἐλλείψεις, καθιστώσας αὐτὸ κατὰ τὸ σχετικὸν ἄρθρον τῆς ἐν ἰσχύϊ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις δικονομίας ἄκυρον, συνεπῶς καὶ ἡ προκειμένη ἔφεσίς ἐστιν ἄκυρος. Ἱ. Σ. 74 (1888).

Ἐνεκρίθη ἡ ἀπόρριψις τῆς ἐφέσεως διὰ τὰς ἐλλείψεις τοῦ ἐγγυητικοῦ ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐπικύρωσιν αὐτοῦ, τὰς ὁποίας δύνανται οἱ ἐφεσείοντες ἵνα διορθώσωσιν, ἐὰν ὦσιν ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένης πρὸς ἔφεσιν προθεσμίας.

Πρ. Ἱ. Σ. 7 Μαΐου 1888.

Κατὰ τὴν ἐν τοῖς Δικαστηρίοις τῶν Πατριαρχείων ἰσχύουσαν νομολογίαν τὰ ἐγγυητικὰ δεκτά εἰσι καὶ ὅταν λέγηται ἐν αὐτοῖς μόνον περὶ ἀποζημιώσεων καὶ δικαστικῶν ἐξόδων. Πρ. Ἱ. Σ. 22 Ἰουνίου 1891.

Τὸ Συμβούλιον σκεψάμενον ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ταύτης ἀπεφήνατο τὴν παραδοχὴν αὐτῆς, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 106 ἐδ. 5 τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας, ὁρίζοντος ὅπως τὸ ἐγγυητικὸν ὑπάρχῃ κεκυρωμένον κατὰ τὴν τάξιν, ἤτοι ὑπὸ

δημοσίας ἀρχῆς, ἐνῷ ὁ Μουχτάρης δὲν εἶναι δημοσία ἀρχή, καὶ ἐνέκρινεν ἵνα ὁ ἐφεσείων προσαγάγῃ νέον ἐγγυητικὸν δεόντως κεκυρωμένον. Πρ. Μ. Σ. 29 Μαΐου 1891.

Τὸ ἐγγυητικὸν δέον ἵνα κατὰ τὴν ἐν ἰσχύϊ δικονομίαν περιέχῃ καὶ τὸν ὅρον τῆς ἐκτελέσεως, δέον ἑπομένως ἵνα συμπληρωθῇ τὸ ἐγγυητικόν. Πρ. Μ. Σ. 11 Μαρτ. 1892.

Ἀπορρίπτεται ἡ ἔνστασις τῆς ἐφεσιβλήτου ἐπὶ τοῦ ἐγγυητικοῦ, καθόσον τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐγγυητικὸν δὲν ἀφορᾷ ὑλικὰς ἀποζημιώσεις, ἡ δὲ ὑπὸ τῶν Μητροπόλεων ὡς δημοσίων ἀρχῶν ἐπικύρωσις εἰσηγμένη ἐστὶ καὶ ἐγένετο δεκτὴ καὶ ἐνώπιον τοῦ Δ.Ε.Μ. Συμβούλιου, ὅπερ, δικάζον κυρίως ὑποθέσεις φύσεως ὑλικῆς, παρεδέξατο ἐγγυητικὸν ἐπικεκυρωμένον καὶ ὑπὸ τῶν ἱερατικῶς προϊσταμένων τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων)πόλεως.

Πρ. Ἱ. Σ. 24 Ἀπριλίου 1893.

Ὁ ἀντίδικος εἰσελθὼν εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως δὲν δύναται νὰ ὑποβάλῃ κατόπιν τὴν κατὰ τοῦ ἐγγυητικοῦ ἔνστασιν αὐτοῦ, ἥτις συνεπῶς καλύπτεται.

Μ. Σ. 230 (1894).

Τῆς προκειμένης ἐφέσεως ἀφορώσης μόνον ἀποκλειστικῶς τὸ σημεῖον τῆς ἀναρμοδιότητος τοῦ πρωτοδίκως δικάσαντος δικαστηρίου, οὐδεμία παρίσταται ἀνάγκη περὶ ὑποβολῆς ἐγγυητικοῦ, διαλαμβάνοντος καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως. Πρ Ἱ. Σ. 1 8βρίου 1894.

Ἡ ἔλλειψις ἢ ἀτέλεια ἐγγυητικοῦ τοῦ ἐφεσείοντος δὲν παρέχει λόγον ἀπορρίψεως τῆς ἐφέσεως, ἀλλ' ἀναβολὴν τῆς ἐκδικάσεως τῆς ἐφέσεως ἐπὶ ὡρισμένον χρόνον πρὸς προσαγωγὴν ἑτέρου ἢ συμπλήρωσιν τοῦ αὐτοῦ.

Μ. Σ. 182 (1892) 246 (1895).

Κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Συμβουλίου δὲν εἶναι ἄκυρον τὸ ἐγγυητικόν, ἐν ᾧ δὲν γίνεται μνεία τοῦ ὅρου ὅτι ὁ ἐφεσείων παρέχει ἀξιόχρεων ἐγγύησιν τῆς ἐκτελέσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, συνῳδὰ τῇ σχετικῇ διατάξει τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας. Μ. Σ. 272 (1896).

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 222 τῆς Πολ. Δικ. δέον ἵνα ἐν ἑκάστῃ ἀναιρέσει ἐπισυνάπτηται ἐγγυητικόν, ἐπικεκυρωμένον ὑπὸ δημοσίας τινὸς ἀρχῆς, καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ ἐγγυητικοῦ, ὅπερ ὑπάρχει συνημμένον τῇ παρούσῃ ἀναιρέσει, καλῶς ὁ ἅγιος Κρήνης, ὡς ἀποτελῶν δημοσίαν ἀρχήν, προκειμένου μάλιστα περὶ ἐκδικάσεως ὑποθέσεως, ὑπαγομένης εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ παρόντος Συμβουλίου, ἐπεκύρωσε τὴν ὑπογραφὴν καὶ τὸ ἀξιόχρεων τοῦ ἐγγυητοῦ, ὥστε ἀπορριπτέα ἐστὶ καὶ ἡ περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς ἀναιρέσεως διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἔνστασις τῶν ἀναιρεσιβλήτων. Μ. Σ. 303 (1896).

§ 5.[1]

Τὴν ἀντέφεσιν δύναταί τις ἵνα ποιήσῃ καὶ διὰ τῶν ἐγγράφων αὐτοῦ προτάσεων. Μ. Σ. 10 (1879).

---

1. Ὅταν ἡ ὑπό τινος τῶν διαδίκων ἐκκαλουμένη ἀπόφασις βλάπτῃ ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους, ὁ ἐφεσίβλητος δύναται ν' ἀντεκκαλέσῃ αὐτὴν καὶ ἂν ἡ προθεσμία τῆς ἐφέσεως παρῆλθε διὰ τὴν ἀντέφεσιν, ἥτις τότε ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς κυρίας ἐφέσεως, ὡς ἡ ἀνταγωγὴ ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς, καὶ περιορίζεται μόνον εἰς τὰ ἐν τῇ ἐφέσει κεφάλαια, ὑποβάλλεται δὲ διὰ τῶν ἐγγράφων προτάσεων. Ἐμπορικὴ Δικ. ἄρθρον 104.

Ἄρθρ. 104ον —Διὰ τῆς λήξεως τῆς πρὸς ἔφεσιν προθεσμίας, τὸ δικαίωμα τῆς ἐφέσεως ἀποσβέννυται δ' οἱονδήποτε τῶν διαδίκων. Ἀλλ' ἂν, διαρκούσης τῆς προθεσμίας, δὲν ἐγένετο ἔφεσις ὑπὸ τῶν ἐκπροσωπούντων τοὺς διαδίκους, οἱ

§ 6.[1]

Κατὰ τὴν νομολογίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία συνίσταται εἰς 121 ἡμέρας ἀπὸ τῆς νομίμου κοινοποιήσεως καὶ οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως· αὐθαιρέτως δὲ τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἔθετο προθεσμίαν 31 μόνον ἡμερῶν πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου τῆς ἐφέσεως μέσου. Ἱ. Σ. 90 (1889).

Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι σύνῳδὰ τῷ σχετικῷ ἄρθρῳ τῆς ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ ἐν ἰσχύϊ δικονομίας, ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία ὁρίζεται εἰς 121 ἡμέρας ἀπὸ τῆς νομίμου κοινοποιήσεως, ἀλλὰ τῆς δικονομίας ταύτης μὴ ἐπιβληθείσης ἐπισήμως παρὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ καθ' ἧς ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις, ἔχουσα γνῶσιν τῶν ταχθεισῶν ὑπὸ τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου 60 ἡμερῶν πρὸς ἔφεσιν, καὶ διορίσασα ἐγκαίρως πληρεξούσιον αὐτῆς, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἐπισήμου πληρεξουσίου ἐγγράφου, δεόντως συντεταγμένου καὶ ἐπικεκυρωμένου ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Συμβολαιογραφείου, ἔδει ἵνα ἐγκαίρως ὑποβάλῃ τὴν ἔφεσιν αὐτῆς, μὴ πράξασα δὲ τοῦτο κατέστη ὑπερήμερος.

Ἱ.Σ. 118 (1892), 132 (1893).

Ἡ προθεσμία τῆς ἐφέσεως εἶναι 120 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως, βραδύτερον δέ, γιγνομένη ἡ ἔφεσις εἶναι ἀπαράδεκτος καί, τὸ Συμβούλιον δὲν δύναται νὰ ποιήσηται χρῆσιν ἐπιεικείας ἐναντίον ῥητῆς διατάξεως τοῦ νόμου, ἥτις δὲν εἶναι ἁπλοῦς δικονομικὸς τύπος, ἀλλ'

ἐκ τούτου ζημιωθέντες δύνανται νὰ ἐναγάγωσιν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ ἐμποροδικείου. Καίτοι δέ, κατὰ τὰ ὡρισμένα, διὰ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας, ἀποσβέννυται τὸ δικαίωμα τῆς ἐφέσεως, ἐν τούτοις ἂν ὁ εἷς τῶν διαδίκων ὑποβάλῃ ἔφεσιν, ὁ ἐφεσίβλητος δύναται, μέχρις οὗ δικασθῇ ἡ τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ ἔφεσις, νὰ ἐφεσιβάλῃ καὶ οὗτος, καὶ ἂν παρέλθῃ ἡ προθεσμία. (Παρ. Πολ. Δικον. ἄρθρον 185).

1. Ἐμπορ. Δικονομ. ἄρθρα 100 — 103

Ἄρθρ. 100ον.—Πρὸς ἔφεσιν τῶν ἀποφάσεων τῶν ἐμποροδικείων ὡρίσθη προθεσμία ἑκατὸν καὶ εἴκοσιν ἡμερῶν. Ἡ προθεσμία αὕτη ἐπὶ μὲν τῶν κατ' ἀντιμωλίαν ἀποφάσεων ὑπολογίζεται ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς κοινοποιήσεως τοῦ ἀντιγράφου τῆς ἀποφάσεως εἰς τοὺς διαδίκους αὐτούς, ἢ εἰς τὴν κατοικίαν των, ἐπὶ δὲ τῶν ἐρήμην ἐκδοθεισῶν, ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας. (Παράβ. Πολ. Δικον. ἄρθρ. 181).

Ἄρθρ. 101ον —Ἡ ῥηθεῖσα προθεσμία τῶν ἑκατὸν εἴκοσιν ἡμερῶν χορηγεῖται εἰς τοὺς διαδίκους τοὺς οἰκοῦντας ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ ἢ Ἀσιατικῇ Τουρκίᾳ, ἐν ταῖς τῷ ὀθωμανικῷ κράτει ὑποκειμέναις νήσοις τοῦ Αἰγαίου, ἐν Συρίᾳ, Αἰγύπτῳ, Τριπόλει τῆς Βαρβαρίας καὶ Τύνιδι. Πρὸς δὲ τοὺς εὑρισκομένους εἰς Χεδζάζ, Ἰράκ, Ἀραβίαν, Σουδάν, ἢ εἰς ξένας χώρας ὁμόρους τῇ Τουρκίᾳ, ἢ ἐν Εὐ-

ρώπῃ κειμένας, δίδοται προθεσμία ἡμερῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα. Πρὸς δὲ τοὺς κατοικοῦντας ἐν χώρᾳ ἀλλοδαπῇ, εἰς τὰ ἀρκτικὰ ἢ δυτικὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, καὶ εἰς τὰς παρακειμένας νήσους, διακοσίων τεσσαράκοντα ἡμερῶν· τελευταῖον πρὸς τοὺς ὄντας πέραν τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος ἐν Ἀφρικῇ, Ἀσίᾳ παὶ Ἀμερικῇ, ἢ ἐν ἄλλοις ἀπῳκισμένοις τόποις, τριακοσίων καὶ ἑξήκοντα ἡμερῶν. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 182).

Ἄρθρ. 102ον.—Ἂν ἡ ἀπόφασις ἐστηρίχθη ἐπὶ πλαστοῦ ἐγγράφου, ἢ ἐὰν κατεδικάσθη εἷς τῶν διαδίκων, διότι δὲν προσήγαγεν ἔγγραφόν τι οὐσιῶδες, κατακρατούμενον ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου, ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία ἄρχεται ἀφ' ἧς τὸ μὲν πλαστὸν ἔγγραφον ἀναγνωρισθῇ καὶ ὁμολογηθῇ ὡς τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου, ἢ δικαστικῶς ἀποδειχθῇ, τὸ δὲ κρατούμενον ἔγγραφον ἐπιστραφῇ πρὸς τὸν κύριόν του, ἢ ὁπωσδήποτε περιέλθῃ εἰς χεῖρας αὐτοῦ. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ὅμως περιπτώσει ἀπαιτεῖται ἔγγραφος ἀπόδειξις περὶ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἀνεῦρε τὸ κρατούμενον δικαιόγραφον. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 183).

Ἄρθρ. 103ον.—Ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία διακόπτεται διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἡττηθέντος διαδίκου, ἡ δὲ ἔναρξις τοῦ ὑπολοίπου χρόνου λογίζεται ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως εἰς τοὺς κληρονόμους ἐν τῇ κατοικίᾳ τοῦ ἀποθανόντος. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 184.

ὑπάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν τῆς δημοσίας τάξεως ζητημάτων. Μ. Σ. 240, 247 (1895).

Οὐκ ὀρθῶς ἀλλὰ παρανόμως τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἐν τῇ ἐκκαλουμένῃ ἀποφάσει αὐτοῦ τάσσει δίμηνον προθεσμίαν πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἐφέσεως, ἐνῷ αὕτη σαφῶς ὁρίζεται ὑπὸ τῆς ἐν χρήσει Ἐμπορ. Δικονομίας εἰς 120 ἡμέρας ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως. Ἱ. Σ. 174 (1895).

Κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν σχετικῶν διατάξεων τῆς ἐν χρήσει τοῦ Συμβουλίου τούτου δικονομίας, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ χρῆσις τοῦ ἐνδίκου τῆς ἐφέσεως μέσου ἐνόσῳ διαρκεῖ ὁ πρὸς ἀνακοπὴν χρόνος. Μ. Σ. 230 (1894), 243 (1895).

Τῆς κοινοποιήσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως γενομένης τῇ 1 Ἰουλ. 1894, τοῦ δὲ δικογράφου τῆς ἐφέσεως πρωτοκολληθέντος τῇ 29 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. καὶ συνεπῶς παρελθουσῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κοινοποιήσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ὑπολογιζομένης καὶ ταύτης, 121 ἡμερῶν, ἐκπροθέσμως ὑπεβλήθη ἡ προκειμένη ἔφεσις, ἥτις διὰ τοῦτο ἀπορριπτέα ἐστί, τῆς προθεσμίας τῆς ἐφέσεως ὁριζομένης ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 100 τῆς Ἐμπορ. Δικονομίας εἰς 120 ἡμέρας. Ἱ. Σ. 178 (1896).

Ἄκυρος εἶναι ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις καὶ διότι παρὰ τὰ ἄρθρα 181 καὶ 100 τῆς ἐν χρήσει πολιτικῆς καὶ ἐμπορικῆς δικονομίας ἡ ἐφεσιβαλλομένη πρωτόδικος ἀπόφασις ὁρίζει προθεσμίαν πρὸς ἔφεσιν 30 μόνον ἡμερῶν. Ἱ.Σ. 193 (1896).

§ 7.

Ἡ ὑπὸ τοῦ ἐφεσιβλήτου προβαλλομένη ἔνστασις, ὅτι πᾶσα ἔφεσις κατὰ τὸν νόμον πρέπει νὰ ὑποβάλληται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος εἰς τὸ ἐφετεῖον διὰ τοῦ πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, ἀβάσιμός ἐστι, καθόσον καὶ κατὰ τὴν ἐν χρήσει ἐμπορικὴν δικονομίαν καὶ κατὰ τὴν νομολογίαν τῶν Πατριαρχείων, αἱ περὶ ἐφέσεως ἀναφοραὶ ὑποβάλλονται καὶ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἐφετεῖον, οὐδὲν δὲ διατάσσεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος. Ἱ. Σ. 99 (1891).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ προκειμένη ἔφεσις ὡς μὴ ὑποβληθεῖσα συμφώνως τῷ 17 ἄρθρῳ τῆς Ἐμπορ. Δικονομίας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου, τοῦ ἐφεσείοντος ὄντος ὑπηκόου Ἕλληνος.

Πρ. Ἱ. Σ. 18 Ἰουνίου 1894.

Ἀποφάσει τοῦ δικαστηρίου τούτου, διαταχθείσῃ ἐφεσείων ἵνα διὰ τοῦ ἐνταῦθα ἑλληνικοῦ προξενείου ὑποβάλῃ ἐγκαίρως τὴν ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου ἐπιψηφισθεῖσαν ἔφεσιν αὐτοῦ, οὐδόλως θεωρεῖται ἐκπρόθεσμος, καίτοι ὑποβαλὼν ταύτην μετὰ τὴν νόμιμον προθεσμίαν.

Πρ. Ἱ. Σ. 1 Ὀκτωβρίου 1894.

§ 8.[1]

Ἐνστάσεις πρῶτον ἤδη κατ' ἔφεσιν δὲν δύνανται νὰ προταθῶσι, διότι προορισμὸς τῶν Ἐφετείων ὑπάρχει μόνον ἡ ἐπανόρθωσις τῶν σφαλμάτων τῶν κατωτέρων δικαστηρίων.

Μ. Σ. 98 (1865).

---

1. Ἐμπορ. Δικ. ἄρθρα 113, 114.

Ἄρθρ. 113ον.—Δὲν ἐπιτρέπονται ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου προτάσεις νέαι τουτέστι, μὴ ὑποβληθεῖσαι ἤδη εἰς τὸ πρωτοβάθμιον δικαστήριον. Αἱ αἰτήσεις ὅμως περὶ συμψηφισμοῦ ἀπέναντι τοῦ διὰ τῆς ἀγωγῆς ζητουμένου ποσοῦ, νέαι ἀποδείξεις πρὸς ἀντίκρουσιν καὶ ἀνατροπὴν ἢ ὑποστήριξιν τῆς κυρίας ἀγωγῆς,

Ἡ περὶ ἐγγυοδοσίας τῆς ἐφεσειούσης ἔνστασις τοῦ νῦν ἀνακόπτοντος, μὴ ἀφορῶσα τὴν δημοσίαν τάξιν ἀλλὰ τὸ ἰδιωτικὸν συμφέρον, δὲν δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν καὶ μὴ προταθεῖσα ἐγκαίρως καλύπτεται. Μ. Σ. 18 (1873).

Ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου δὲν ἐπιτρέπονται προτάσεις νέαι, τ. ἔ. μὴ ὑποβληθεῖσαι εἰς τὸ πρωτοβάθμιον δικαστήριον, ἐκτὸς τῶν ὁριζομένων ῥητῶς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 113 τῆς ἐγχωρίου δικονομίας. Μ. Σ. 4 (1877).

Ὁ ἐκκαλῶν δὲν δύναται ἐν τῇ κατ' ἔφεσιν δίκῃ ἵνα ἐπανέλθῃ προτείνων καὶ ἰσχυριζόμενος πράγματα ἄτινα οὐ μόνον δὲν κατέδειξεν ἐν τῇ πρωτοβαθμίῳ δίκῃ, ἀλλὰ καὶ οἰκειοθελῶς παρῃτήθη ἀπ' αὐτῶν. Μ. Σ. 20 (1883).

Αἱ προσαχθεῖσαι παρὰ τοῦ ἐφεσιβλήτου ἐπιστολαὶ πρὸς ἐνοχοποίησιν τῆς ἀντιδίκου συζύγου αὐτοῦ, προσαχθεῖσαι καὶ ἐνώπιον τοῦ πρωτοδίκου Μητροπολιτικοῦ Δικαστηρίου καὶ ἀπορριφθεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ, ὡς ἀλλοιοῦσαι τὴν βάσιν καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς, δὲν δύνανται ἤδη νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν ἐφεσίμως ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου. Ἱ. Σ. 81 (1889).

Ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπει τοῖς διαδίκοις ἵνα ὑποβάλλωσιν ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου νέας προτάσεις, ἤτοι νέους πραγματικοὺς ἰσχυρισμούς, ἀλλοιοῦντας οὐσιωδῶς τὴν βάσιν

αἱ αἰτήσεις περὶ τόκων καὶ ἐνοικίων τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀγωγῆς, ἐξόδων καὶ ζημιῶν προσγενομένων μετὰ τὴν πρωτοβαθμίως ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν. (Παράβ. Πολ.. Δικ. ἄρθρ. 192).

Ἄρθρ. 114ον.—Ἐκτὸς τῶν διαδίκων οὐδεὶς δύναται νὰ παρεμβῇ εἰς τὴν κατ' ἔφεσιν δίκην ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ἐνάγοντος. Οἱ τρίτοι ὅμως οἱ κατὰ τὸν νόμον ἔχοντες δικαίωμα τριτανακοπῆς κατὰ τῆς ἐφεσιβαλλομένης ἀποφάσεως δύνανται νὰ παρεμβῶσιν ἐν τῇ ἐφέσει. (Παράβ. (Πολ.. Δικ ἄρθρ. 193).

τῆς ἀγωγῆς καὶ μὴ προταθέντας ἐνώπιον τοῦ πρωτοβαθμίου δικαστηρίου. Ἱ. Σ. 23 (1884).

Κατὰ τὸ ἄρθρον 113 τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας δὲν ἐπιτρέπονται ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου προτάσεις νέαι μὴ προταθεῖσαι τοὐτέστι πρωτοδίκως. Μ. Σ. 148 (1890), 230 (1895).

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΕΝ ΓΕΝΕΙ[1]

Γράφοντες συνοδικῶς, ἀποφαινόμεθα ὅτι πατρὸς ἢ μητρὸς ἐπὶ παιδὶ ἀποθανόντων, εἶτα ἀποθάνῃ καὶ τὸ παιδίον ἀνήλικον καὶ πρὸ τοῦ ἐλθεῖν εἰς αὔξησιν ἡλικίας, τότε γίνεται ἡ τριμοιρία, καὶ τὸ μὲν ἓν μέρος δίδοται εἰς τὴν θανὴν καὶ τὰ μνημόσυνα τοῦ ἀποιχομένου, τὸ δ' ἕτερον μέρος εἰς τὸ ζῶν μέρος ἐκ τοῦ ἀνδρογύνου, ὁ πατὴρ τυχὸν ἢ ἡ μήτηρ καὶ τὸ ἄλλο ὁ πάππος ἢ ἡ μάμμη τοῦ ἀποθανόντος παιδίου. Ὅταν δὲ πατὴρ ἢ μήτηρ ἀποθάνῃ ἐπὶ παιδὶ καὶ τὸ παιδίον, αὐξηθὲν καὶ ἐλθὸν εἰς νόμου ἡλικίαν καὶ γενομένων χρόνων δέκα τεσσάρων ἀποθάνῃ, τηνικαῦτα τριμοιρίαν οὐ δέον γενέσθαι, ἀλλὰ τὸ ζῶν μέρος πατὴρ εἰ τυχὸν ἢ μήτηρ κληρονομεῖ τὸ τεθνηκὸς παιδίον. Μητρὸς δ' απο-

---

1. Ὡς καὶ ἐν Εἰσαγωγῇ εἴρηται, περὶ κληρονομίας ἐξ ἀδιαθέτου δικάζουσι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια κατὰ παραπομπὴν τῆς πολ. ἀρχῆς καὶ κατ' αἴτησιν τῶν διαδίκων, ἐφαρμόζοντα τὸ βυζαντινὸν καὶ ῥωμαϊκὸν δίκαιον. Ὅρα καὶ Καραβοκυροῦ Κώδικα κληρ. δικαίου.

θανούσης ἐπὶ παιδί, αἱ πρὸς τὴν γυναῖκα παρὰ τοῦ ἀνδρὸς πρὸ γάμου δωρεαὶ κληρονομία γίνεται τοῦ παιδός, μετὰ τῆς λοιπῆς μητρικῆς αὐτοῦ περιουσίας, εἶτα καὶ τοῦ παιδὸς θανόντος ἀνηλίκου ἢ ἐνηλίκου οἱ κληρονόμοι ἐκείνου, ὡς ἀνωτέρω διείληπται, κληρονομοῦσι πάντα, γονέων δὲ καὶ ἀνιόντων τοῦ τεθνεῶτος μὴ ὄντων, τότε τριμοιρία οὐ γίνεται, ἀλλ' οἱ πλησιέστεροι καὶ ἐγγύτεροι συγγενεῖς κληρονόμοι γίγνονται. Ὁ δὲ ἀνὴρ θανούσης τῆς γυναικὸς αὐτοῦ οὐκ ἐπιστρέφει, οὔτε ἀποδίδωσιν ἃς ἔφθη λαβὼν παρ' ἐκείνης πρὸ γάμου δωρεάς, πατρὸς δ' ἀποθανόντος ἐπὶ παιδί, εἶτα καὶ τοῦ παιδὸς θανόντος καὶ τριμοιρίας γενομένης, ἡ γυνὴ οὐ λαμβάνει ἅπερ ἐδωρήσατο πρὸ γάμου τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ταῦτα, τὰ παρ' αὐτῆς τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς δωρηθέντα πρὸ γάμου, συναριθμοῦνται μετὰ τῆς λοιπῆς ἐκείνου περιουσίας, καὶ τριμοιρίας γενομένης, τὸ μὲν ἓν μέρος δίδοται εἰς τὸν θάνατον καὶ τὰ μνημόσυνα τῶν ἀποιχομένων, τὸ δ' ἕτερον μέρος λαμβάνει ἡ γυνὴ ἢ καὶ μήτηρ δηλονότι τοῦ καταλειφθέντος ἐκείνου παιδίου, τὸ δ' ἄλλο λαμβάνουσιν ὁ πάππος ἢ ἡ μάμμη τοῦ καταλειφθέντος παιδίου.

Γρ. Π. Σ. 1721, (Κ. Κριτίου σ. 192).

Κατὰ τὰς ἐννοίας τῶν ἱερῶν νόμων ('Αρμ. Ε. ιη'), ἡ μὲν περιουσία τοῦ μακαρίτου Ζήσου διανεμηθήσεται κατὰ τὴν διαθήκην ἐκείνου, ἡ δὲ περιουσία τῆς ἀποβιωσάσης μετ' αὐτὸν θυγατρὸς αὐτοῦ, μὴ ὄντων ἀμφιθαλῶν αὐτῆς ἀδελφῶν καὶ παίδων τοιούτων ἀδελφῶν, περιελεύσεται εἰς τὴν μητέρα αὐτῆς καὶ εἰς τοὺς ἑτεροθαλεῖς (ὁμοπατρίους) ἀδελφοὺς αὐτῆς, φησὶ γὰρ ὁ νόμος αὐτόθι, «εἰ δὲ μὴ ὕπεισιν ἀδελφοὶ γνήσιοι, ἢ παῖδες ἀδελφῶν τοιούτων δηλονότι, τότε οἱ ἐκ διαφόρων γονέων ἀδελφοὶ συγκληρονομοῦσι τὸν ἀποθανόντα ἀδελφόν». Ρήτρα Π. 5 Νοεμβρ. 1850.

Οἱ μισθοὶ τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ αἱ περὶ ψυχικῶν μνημοσύνων διατάξεις τοῦ διαθέτου εἰσὶ κατὰ νόμον ἀναπόφευκτοι καὶ προνομιοῦχοι. Μ. Σ. 68 (1863).

Αἱ ἀδελφαὶ ὤφειλον κινῆσαι, ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένης 20ετοῦς ἢ τῆς κατ' ἀνώτατον ὅρον 30ετοῦς προθεσμίας, τὴν διὰ συνεισφορὰν τῆς προικὸς αὐτῶν ἀγωγὴν ἐπὶ τῷ ἀπαιτῆσαι οὕτω τὸν ἐξ ἴσου μερισμὸν τῆς καταλειφθείσης πατρικῆς οὐσίας, ὅπερ ὅμως οὐκ ἔπραξαν· μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τῆς νομίμου προθεσμίας, παραγραφῆς γενομένης, οὐ δύνανται πλέον ἀνακαλεῖσθαι οὐδ' ἀγωγὴν τὴν περὶ τούτου κινεῖν ('Αρμ. Α. ΙΙΙ. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10). Μ. Σ. 55 (1863).

Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ἡ καὶ τῷ ἐνδεεῖ συζύγῳ ἐπὶ τοῦ τεταρτημορίου τῆς περιουσίας τῆς ἀποθανούσης συζύγου αὐτοῦ χορηγοῦσα δικαίωμα κληρονομίας Νεαρὰ 58 ἠκυρώθη διὰ τῆς Νεαρᾶς 117 κεφ. ε', περιορισάσης τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς μόνην τὴν ἄπορον χήραν, οὐδεὶς δ' ἄλλος μετὰ ταῦτα νόμος ἀνενέωσε τοῦτο ὑπὲρ τοῦ συζύγου, ἡ δ' ἐξάβιβλος τοῦ 'Αρμενοπούλου οὐκ ἔστι νόμος ἀλλὰ συλλογὴ νόμων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀκριβής.

Μ. Σ. 183 (1863).

Κατὰ τὰ ἐγχώρια ἔθιμα καὶ κατὰ τὸν νόμον, ὅστις ἀπὸ τῶν παίδων ἢ προῖκα λάβῃ ἢ τὴν ἀνήκουσαν κληρονομίαν καὶ ἀπεκβληθῇ οὐ δύναται ἄλλως μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, τῶν μὴ λαβόντων κληρονομίαν ἢ προῖκα, τὴν πατρικὴν μερίζειν κληρονομίαν, εἰ μὴ τὴν συνεισφορὰν ἐκείνου ὅπερ πρότερον ἐδόθη αὐτῷ ποιήσῃ ('Αρμεν. 5. 8. 31).

Μ. Σ. 55 (1863).

Προκειμένου περὶ κληρονομικῶν δικαιωμάτων διεκδικουμένων ὑπὸ τὴν ἰδιότητα συζύγου ἢ πατρός, ἡ ἐκπλήρωσις

ἢ μὴ τῶν συζυγικῶν ἢ πατρικῶν καθηκόντων δύναται πλεῖστον ἐπιρρεᾶσαι τὴν ἐξάσκησιν τῶν δικαιωμάτων τούτων, εἰς περιστάσεις δέ τινας δύνανται μάλιστα καὶ ἀπογυμνῶσαι παντελῶς αὐτῶν τὸν σύζυγον ἢ πατέρα, ὅστις διετέλεσε διάγων καὶ ἐνεργῶν ὅλως ἀντιθέτως πρὸς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ. Μ. Σ. 97 (1865).

Τοῦ πρωτοφειλέτου ἀποβιώσαντος, τὰ χρέη αὐτοῦ βαρύνουσι τὴν καταλειφθεῖσαν κληρονομίαν καὶ τοὺς ἄνευ ἐπιφυλάξεως ὑπεισελθόντας εἰς ταύτην ἐκ διαθήκης κληρονόμους. Μ. Σ. 14 (1868).

Κατὰ τὸ Ρωμ. δίκαιον ὑποχρέωσις πρὸς συνεισφορὰν ὑπάρχει κυρίως ἐπὶ τῶν κατιόντων πρὸς ἀλλήλους, καλουμένων εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ ἀποβιώσαντος γονέως των, ὑποτιθεμένου ὅτι ἐξ ἴσου ἀγαπῶν καὶ εὐνοῶν τοὺς παῖδάς του οὐδένα ἐξ αὐτῶν ἤθελε προτιμήσῃ, διὰ δὲ τῆς συνεισφορᾶς ταύτης ἐπήρχετο ἡ πραγματικὴ ἐξίσασις τῶν κλήρων τῶν συγκληρονόμων παίδων· ἐν τῇ παρούσῃ ὅμως περιπτώσει, προκειμένου περὶ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς τῶν ἀδελφῶν ἐπὶ τῆς κληρονομίας ἑτέρου ἀδελφοῦ αὐτῶν, οὐδεὶς περὶ συνεισφορᾶς λόγος. L. 17, 20. C. de coll. (6. 20). Νεαρὰ 18 κεφ. 6, Βασιλ. περὶ συνεισφορᾶς πραγμ. (41.7) καὶ ἰδίως N. 27, 32, 34, 35, 37 Ἀρμεν. § 23—34 περὶ κληρονομ. (5, 8). Μ. Σ. 1 (1869).

Μόνος ὁ ἀμφιθαλὴς ἀδελφὸς τοῦ μακαρίτου Ἀρχιερέως δικαιοῦται ἵνα λάβῃ τὸ ὑπὸ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμῶν τῶν Πατριαρχείων ὁριζόμενον τρίτον τῆς περιουσίας ἐκείνου, ἀποκλειομένων τῆς εἰς τὴν κληρονομίαν ταύτην συμμετοχῆς τῆς τε μητρυιᾶς τοῦ μακαρίτου καὶ τῶν τριῶν ἑτεροθαλῶν αὐτοῦ ἀδελφῶν. Μ. Σ. 23 (1870).

Ἀκυρουμένης τῆς διαθήκης ἐπέρχεται ἡ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχή, εἰς ἣν μὴ ὑπαρχόντων τέκνων, καλοῦνται κατὰ τὸν νόμον οἱ γονεῖς μετὰ τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἀποβιώσαντος. Μ. Σ. 17 (1872).

Οὐδόλως ὠφελεῖ τὴν ἐφεσείουσαν ἄπορον χήραν ἡ παρ' αὐτῆς ἐπικαλουμένη διάταξις τῆς 53 Νεαρᾶς, καθ' ἣν ἐὰν ὁ ἀνὴρ καταλίπῃ τῇ χήρᾳ κληροδότημα ἔλαττον τῆς κληρονομικῆς αὐτῆς μοίρας, δικαιοῦται αὕτη ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀναπλήρωσιν αὐτῆς, διότι ἡ ἐν λόγῳ νεαρὰ προβλέπει τὴν περίστασιν, καθ' ἣν ὁ σύζυγος γράψας διαθήκην καταλείπει τῇ χήρᾳ κληροδότημα ἔλαττον τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς περιουσίας, ἣν κέκτηται κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἐνῷ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἐφεσείουσα ἀπαιτεῖ ἵνα ἀνακληθῶσιν αἱ δωρεαί, λάβῃ δὲ τὸ τέταρτον ἐκ τῆς ὅλης περιουσίας, ὅπερ δὲν διέταξεν ἡ Νεαρά. Μ. Σ. 16 (1872).

Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀκροασαμένη τοῦ αἰτοῦντος μοναχοῦ, ὑποβαλόντος ὅτι ἀποθανούσης πρό τινων ἐτῶν τῆς συζύγου αὐτοῦ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ Καλλιπόλει, αὐτὸς μὲν ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἱ. Μονὴν τοῦ Καρακάλου καὶ ἐκάρη μοναχός, τῶν δὲ δύο ἀνηλίκων τέκνων αὐτοῦ διωρίσθη κηδεμὼν ὁ αὐτάδελφος αὐτοῦ, ἤδη δ' ἀποβιώσαντος τοῦ ἑνὸς τέκνου αὐτοῦ ὁ ῥηθεὶς αὐτάδελφος ἀποποιεῖται ἵνα ἀποδώσῃ αὐτῷ τὴν εἰς τὸ τέκνον αὐτοῦ ἀνήκουσαν ἐκ τῆς μητρικῆς αὐτοῦ περιουσίας κληρονομίαν, ἀποξενώσας αὐτὸν παντὸς κληρονομικοῦ ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ τέκνου αὐτοῦ δικαιώματος, δυνάμει ἀποφάσεως τῆς αὐτόθι κρίσεως, ἐπειδὴ κατεῖδεν ὅτι δικαιοῦται οὗτος ἵνα κληρονομήσῃ τὸ ἀνῆκον αὐτῷ μέρος τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος τέκνου αὐτοῦ, ἐνέκρινε τὴν ἔκδοσιν ἐπιστολῆς πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Καλλιπόλεως ἐντελλόμενος ἵνα, εἴ γε τὰ ὑπὸ τοῦ διαλει-

φθέντος Κυρίλλου μοναχοῦ ἀνενεχθέντα τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔχωντα ἀληθείας, δικαιώσῃ αὐτὸν κατὰ τοὺς νόμους, ἐὰν δὲ ἄλλως ἔχωσι τὰ πράγματα εἰδοποιήσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Πρ. Ἱ. Σ. 20 Μαρτίου 1872.

Μόνος ὁ πατὴρ ὑπάρχει κληρονόμος τῆς μητρικῆς περιουσίας τῶν ἀποθανόντων δύο τέκνων αὐτοῦ, ἡ δὲ μάμμη καὶ οἱ θεῖοι αὐτῶν ἀποκλείονται ὡς ἀπώτεροι, δικαιοῦνται δὲ μόνον ἀπαιτῆσαι παρὰ τοῦ κληρονομήσαντος αὐτὰ πατρὸς εἴ τι ἂν ὑπὲρ αὐτῶν εὐλόγως ἐδαπάνησαν.

Πρ. Ἱ. Σ. 1 Μαρτίου 1872.

Δὲν εἶναι νόμιμος καὶ ὁ ἕτερος τῶν ἐναγουσῶν ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ ἐναγομένη συζευχθεῖσα ξένον ὑπήκοον καὶ ἀποβαλοῦσα ἕνεκα τούτου τὴν ὀθωμανικὴν ὑπηκοότητα ἀποκλείεται τοῦ κληρονομῆσαι τὴν ἀποβιώσασαν ἀδελφὴν αὐτῆς, ὑπήκοον τῆς Ὑψ.Πύλης, διότι κατὰ τὰ ἄρθρα 110 καὶ 111 τοῦ περὶ γαιῶν νόμου μόνην τὴν ἀκίνητον περιουσίαν ὑπηκόου ὀθωμανοῦ δὲν δύναται νὰ κληρονομήσῃ ὑπήκοος ξένος, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν κινητήν, τοιαύτην δὲ κληρονομίαν ἀφορᾷ ἡ παροῦσα δίκη. Μ. Σ. 9 (1873).

Ὁ περὶ συνεισφορᾶς τῆς ὑπὸ τοῦ συζύγου τῆς ἐφεσιβλήτου ληφθείσης δῆθεν προικὸς ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐκκαλοῦντος δὲν εἶναι νόμιμος καὶ ὡς τοιοῦτος ἀπορριπτέος ἐστί, διότι κατὰ τὸν νόμον εἰς μόνην τὴν θυγατέρα οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὸν υἱὸν δίδοται προίξ. Μ. Σ. 7 (1874).

Ἡ περὶ ἀποδόσεως ὑποβόλου, ἤτοι ἰσοπόσου τοῦ τρίτου τῆς προικός, αἴτησις τῆς ἐναγούσης ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου αὐτῆς, ὡς στηριζομένη ἐπὶ ῥητοῦ νόμου τοῦ Ἀρμενοπούλου, Δ. 31. 1, δέον νὰ γίνῃ δεκτὴ καὶ ν' ἀπορριφθῶσιν οἱ περὶ τοῦ ἐναντίου ἰσχυρισμοὶ τοῦ ἐναγομένου. Μ. Σ. 20 (1874).

Ὁ ἐπιζῶν ἄτεκνος σύζυγος δὲν συμπεριλαμβάνεται μεταξὺ τῶν ἐχόντων κατὰ νόμον τὸ δικαίωμα τῆς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίας τῆς ἀποβιωσάσης συζύγου αὐτοῦ, εἰ μὴ μόνον κληρονομεῖ αὐτήν, ὅταν πᾶσα συγγενῶν ἀπορία τυγχάνῃ (Ἀρμ. Ε΄, η΄, 44), ὥστε κατὰ τὴν νομικὴν ταύτην διάταξιν, μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου ἑνὸς τῶν δύο συζύγων ἄνευ τέκνων, οὐδεμία ὑφίσταται πλέον συγγένεια, καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ ἐπιζῶν ἄτεκνος δὲν δύναται νὰ ᾖ διάδικος εἰς δίκην ἀφορῶσαν κληρονομίαν τῆς ἄνευ τέκνων μετ' αὐτοῦ ἀποβιωσάσης συζύγου του, καὶ κινῇ μέμψιν κατὰ τῆς διαθήκης αὐτῆς, μήτε δύναται νὰ προσβάλῃ ταύτην (Ἀρμ. Ε΄, ϛ΄, 1). Μ. Σ. 5 (1875).

Ἐσφαλμένως λίαν ἑρμηνεύει ὁ ἐναγόμενος τὴν 95 διάταξιν Ἀρμενοπούλου ἐν βιβλίῳ Ε΄ καὶ τίτλῳ η΄, ἤτοι νεαρὰν τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου, διότι αὕτη ἐπερχομένη εἰς ἐπεξήγησιν τῆς 44 διατάξεως τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τίτλου τοῦ Ἀρμενοπούλου, διαγορευούσης ὅτι ἐν περιπτώσει θανάτου θατέρου τῶν συζύγων ἀδιαθέτου, τότε κληρονομοῦσι οἱ σύζυγοι ἀλλήλους, ὅταν πᾶσα συγγενῶν ἀπορία τυγχάνει, μηδένα δ' ἔχουσιν ἐκ τῶν ἀνιόντων ἢ κατιόντων ἢ τῶν ἐκ πλαγίου ἔννομον ἢ φυσικὸν διάδοχον, διατάσσει ὅπως τὴν περιουσίαν τῶν χηρευόντων ἀτέκνων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ ἄνευ δηλονότι ἄλλων συγγενῶν, μὴ λαμβάνωσιν ἅπασαν μήτε ἡ πολιτική, μήτε ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, ἀλλ' αὕτη μὲν λαμβάνῃ τὸ γ΄, τὸ δὲ γ΄ δαπανᾶται εἰς μνημόσυνα τοῦ ἀποβιώσαντος, τὸ δ' ἕτερον γ΄ λαμβάνῃ τὸ ἐπιζῶν μέρος, ἄρα ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου ἀνταγωγικὴ ἀπαίτησις τοῦ τρίτου τῆς προικὸς τῆς ἀποθανούσης συζύγου. Μ. Σ. 13 (1875).

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος, πῶς δεῖ διατεθῆ-

ναι τὴν εἰς πράγματα προικὸς καὶ κτήματα πατρικὰ συνισταμένην περιουσίαν τῆς ἑτεροθαλοῦς ἀδελφῆς αὐτοῦ Καλλιόπης, ἀποθανούσης ἀτέκνου καὶ ἀδιαθέτου, ἐξεδόθη ῥήτρα, ἵτις ἀποξενοῦσα τῆς κληρονομίας τὸν σύζυγον τῆς Καλλιόπης καὶ τὸν πρὸς πατρὸς θεῖόν της, ἀποδίδωσι νομικῶς τῇ μητρὶ τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν τῆς ἀποθανούσης. Πρ. Ἱ. Σ. 16 Ἰανουαρίου 1875.

Ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀδιαθέτως τελευτῶντος πατρὸς λαμβάνουσιν ἐξ ἴσου κληρονομίαν καὶ τὰ προικισθέντα τέκνα χωρὶς νὰ καταβάλλωσι καὶ τὰ προικισθέντα αὐτοῖς πράγματα. Πρ. Ἱ. Σ. 31 Μαΐου 1875.

Νόμιμος καὶ δικαία ἐστὶν ἡ ἀντέφεσις τῶν ἐφεσιβλήτων, ὅπως οἱ ἀντίδικοι κηρυχθῶσιν ἔκπτωτοι τοῦ καταλειφθέντος αὐτοῖς κληροδοτήματος, ἅτε προσβαλόντες τὴν διαθήκην τοῦ θείου καὶ κληροδότου αὐτῶν, ὡς πλαστὴν Βασιλ. Ξ. ΜΑ΄ 41, «ὁ πλαστὴν εἰπὼν τὴν διαθήκην καὶ ἡττηθεὶς οὐ δύναται λαβεῖν τὸ καταλειφθὲν αὐτῷ παρὰ τοῦ τελευτήσαντος ἐν αὐτῇ τῇ διαθήκῃ», καὶ αὐτόθι Ξ. ΜΒ΄. 5.

Μ. Σ. 10 (1879).

Τῶν ἐκκαλούντων ἐκπιπτομένων οὕτω τῶν καταλειφθέντων τῷ πατρὶ αὐτῶν κληροδοτημάτων, ταῦτα δέον ἵνα περιέλθωσι δικαιώματι προσαυξήσεως, ἀναλόγως τῶν οἰκείων κληροδοτημάτων, πρὸς τοὺς λοιποὺς κληροδόχους.

Μ. Σ. 10 (1879).

Ἐν Πάτμῳ ὑπάρχει ἔθιμον καθ' ὃ τελευτήσαντος πατρὸς ἢ μητρὸς ἐπὶ τέκνῳ, ἀποβιώσαντι ὕστερον καὶ τούτῳ, ὁ ἐπιζῶν γονεὺς δὲν ὑπεισέρχεται εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, περιερχομένην εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποβιώσαντος γονέως, ἀλλὰ λαμβάνει μόνον τὰ ἴδια αὐτοῦ πράγματα.

Μ. Σ. 14 (1884).

Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Ε΄, ν΄, 51 καὶ 55) τὸ σύνολον τῶν περὶ τῆς περιουσίας σχέσεων τοῦ ἀποθανόντος μεταβαίνει εἰς τὸν κληρονόμον, ὅστις ἀναλαμβάνει ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις ἐκείνου, ἐκτὸς ἐὰν πρὸ τῆς ἀπαιτήσεως αὐτῆς δηλώσῃ διὰ παραιτήσεως τὴν ἐναντίαν αὐτοῦ θέλησιν.

Μ. Σ. 80 (1887).

Ἡ ἐφεσίβλητος δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἄπροικος, διότι ἔλαβε προῖκα, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ μεταβληθῇ ἡ ἰδιότης αὐτῆς ἀπὸ πεπροικισμένης εἰς ἄπροικον, οὐχ ἧττον ὅμως, ἀφοῦ τὴν μικρὰν προικῷαν αὐτῆς περιουσίαν ἐπροίκισεν εἰς τὰς θυγατέρας αὐτῆς, τῇ γνώμῃ καὶ συγκαταθέσει τοῦ ἰδίου αὐτῆς ἀνδρός, ἔπεται ὅτι θανόντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἔμεινεν ἄπορος καὶ κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου (Νεαρὰ ριζ΄, κεφ.3), μὴ θεωροῦντος πρέπον καὶ δίκαιον ἵνα ὁ μὲν τελευτῶν ἀνὴρ τυγχάνῃ εὔπορος, ἡ δὲ ἐπιζῶσα γυνὴ αὐτοῦ πένηται, ἐδικαιοῦτο αὕτη ἵνα ζητήσῃ τὴν πρὸς αὐτὴν ἐπιδίκασιν τῆς νομίμου μερίδος ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου αὐτῆς. Μ. Σ. 135 (1889).

Ἐπειδὴ ἐναντίον τῆς ρστ΄ νεαρᾶς τοῦ Λέοντος, συμφώνως τῇ ὁποίᾳ τὸ Μητροπολ. Δικαστήριον Μιτυλήνης ἐπεδίκασε τῇ ἐφεσιβλήτῳ κατὰ δεσποτείαν τὸ τέταρτον τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου αὐτῆς, ἡ ἐφεσείουσα ἐπεκαλέσατο τὸ δ΄ κεφ. τῆς 117 Νεαρᾶς τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καθ' ὃ εἰς τὴν μητέρα, ὡς ἄπροικον καὶ ἄπορον χήραν συγκληρονομοῦσαν μετὰ τῶν ἰδίων τέκνων τὸν σύζυγον αὐτῆς, ἀνήκει μόνη ἡ ἐπικαρπία τῆς κληρονομικῆς αὐτῆς μερίδος, ἐκ τῶν δύο τούτων ἀντιφατικῶν διατάξεων μᾶλλον παραδεκτέα εἶναι ἡ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὡς συμφωνοτέρα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ Νομοθέτου, διότι αὕτη ἐξασφαλίζει τὰ πρὸς συντήρησιν τῆς ἀπόρου καὶ ἀπροίκου γυναικὸς ἐπὶ

τῆς ἀνδρώας περιουσίας, ἔτι δὲ καὶ ὡς συντελεστικὴ ἵνα διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἀποσοβηθῇ ἡ διαιώνισις τῆς γεννηθείσης ψυχρότητος μεταξὺ τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἑτέρας αὐτῆς θυγατρὸς ἀφ' ἑνός, καὶ τῶν δύο ἀδελφῶν ἀφ' ἑτέρου, ἕνεκα τῶν πρὸς ἀλλήλας διενέξεων καὶ τῶν ἰδιαιτέρων ἴσως συμπαθειῶν τῆς μητρὸς πρὸς τὴν ἑτέραν τῶν θυγατέρων αὐτῆς. Μ. Σ. 135 (1889).

Οἱ ἐναγόμενοι καταλαβόντες ἅπασαν τὴν περιουσίαν τοῦ μακαρίτου πατρὸς αὐτῶν, καὶ μὴ ποιήσαντες ἀπογραφήν, θεωροῦνται ὡς ἀποδεξάμενοι τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ἄνευ τοῦ εὐεργετήματος τῆς ἀπογραφῆς καὶ ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν ἀκεραίαν πληρωμὴν τοῦ ἐπιδίκου κληροδοτήματος. Μ. Σ. 173 (1892).

Οἱ δυνάμει τοῦ τότε ἰσχύοντος ἐν Κρήτῃ ὀθωμανικοῦ δικαίου εἰς τὴν προσωρινὴν μόνον κατοχὴν τῆς περιουσίας τῶν ἀφάντων ἐγκαταστάντες δὲν ἐδικαιοῦντο νὰ λάβωσι καὶ τὴν ὁριστικὴν κατοχήν, ἀφοῦ καθ' ὃν χρόνον ἔμελλε νὰ παραχωρηθῇ αὕτη, ἄλλοι ἦσαν οἱ κληρονόμοι τῶν ἀφάντων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἰσχύοντος καὶ ἑπομένως ἐφαρμοστέου Βυζαντινοῦ νόμου. Μ. Σ. 211 (1893)

ΚΥΡΙΟΤΗΣ

Τὸ Συμβούλιον καίτοι ἀναρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν ἀκινήτων κτημάτων, εἶναι ἁρμόδιον ἵνα δικάσῃ περὶ τῆς εἰκονικῆς ἢ μὴ ἐγγραφῆς αὐτῶν ἐπ' ὀνόματι τρίτου. Μ. Σ. 20 (1878)

Ἁρμόδιον εἶναι τὸ Συμβούλιον ὅπως ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς ἑρμηνείας ἀφιερωτικῶν ἐγγράφων, ἀδιαφόρως περὶ τοῦ ἂν ταῦτα ἀφορῶσιν ἀκίνητα. Μ. Σ. 34 (1880).

Κατὰ τὰ ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ ἡμῶν ἐπικρατοῦντα ἔθιμα, τὰ κατὰ τοὺς αὐτόθι εἰθισμένους τύπους συντεταγμένα ἔγγραφα διαθηκῶν καὶ προικοσυμφώνων, οἷα τὰ παρὰ τοῦ ἐνάγοντος παρουσιασθέντα δὲν διαρρήγνυνται, ἐκ τούτου δ' ἕπεται ὅτι ὁ δυνάμει τοιούτων τίτλων νεμόμενος εἶναι καλῆς πίστεως νομεὺς καὶ δύναται διὰ τῆς μακρᾶς παραγραφῆς νὰ χρησιδεσπόσῃ τοῦ ὑπὸ νομὴν κτήματος καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ὁ δικαιοπάροχος αὐτοῦ ἦτο κακῆς πίστεως, κατὰ τὴν ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως Ἀρμ. Β.Α. 46, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι τὸ κτῆμα ἦτο ἐκκλησιαστικόν, ἐπειδὴ ἡ ἐκκλησία δὲν ἐξήσκησε τὰ κυριαρχικά της δικαιώματα ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας, δὲν δύναται πλέον νὰ διεκδικήσῃ τὸ κτῆμα τοῦτο κατὰ τὰς σαφεῖς διατάξεις τοῦ νόμου (Ἀρμ. Α. Γ. 14 καὶ Β. Α. 33). Μ. Σ. 50 (1867).

Προκειμένου περὶ ἀκινήτων τὸ Συμβούλιον εἶναι πάντῃ ἀναρμόδιον νὰ δικάσῃ. Μ. Σ.13 (1869)1,22 (1873) 4 (1874).

Ὁ διεκδικῶν ἀκίνητόν τι οἱονδήποτε ὀφείλει ἐν ἄλλοις ἀποδεῖξαι ἰδιοκτησίαν εἰς αὐτὸν ἀνήκουσαν καὶ ἂν αὕτη παράγηται ἐξ ἄλλων προσώπων τὴν κυριότητα τῶν προκτητόρων καὶ τὸν νόμιμον τρόπον τῆς διαδοχῆς ταύτης, καθότι οὐδεὶς δύναται πλέον μεταβιβάσαι οὗ ἔχει δικαιώματος, Ν. 19 περὶ δεσποτ. (50. 1), ὁ παραδιδοὺς ὃ ἔχει δικαίωμα καὶ οἷον ἦν τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν λαβόντα μεταφέρει. Μ. Σ. 4 (1878).

Ἡ ἀπώλεια τοῦ τίτλου δικαιώματός τινος δὲν καταστρέφει καὶ τὸ δικαίωμα αὐτό, ἅμα ὑπάρχῃ δυνατὸν ἵνα ἀποδειχθῇ ἄλλως ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ. Μ. Σ. 7, 28 (1872).

Ἡ τὰ ἴδια ἐκδικοῦσα ἀγωγὴ οὐ κινεῖται κατὰ τοῦ ἀλλότριον πεπρακότος, ἀλλὰ κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, νεμομένου τὸ πρᾶγμα· ἐναγόμενος δ' ὁ ἀγοραστὴς οὐ καλῶς ἀπαιτεῖ τὸν δεσπότην τοῦ πράγματος κινῆσαι κατὰ τοῦ πρώτου τὴν τὰ ἴδια ἐκδικοῦσαν ἀγωγήν, αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ νεμόμενος οὐχ ὁ πρῶτος Ἀρμ. 1.3,39. Μ. Σ. 55 (1863).

Αἱ μετοχαὶ τῶν ἀνωνύμων ἑταιρειῶν εἰσιν ἔγγραφα ἀνωνύμως ἐκδιδόμενα, ὧν ἡ κυριότης μεταβιβάζεται μὲν δι' ἁπλῆς ἐγχειρίσεως, ἀποδεικνύεται δὲ διὰ μόνης τῆς κατοχῆς, ἐκτὸς ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι ἐκλάπησαν ἢ ἀπολεσθέντα εὑρέθησαν. Μ. Σ. 19 (1879).

ΛΗΞΙΑΡΧΙΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ[1]

Ἐρωτήσεως γενομένης δηλοποιοῦμεν διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ γράμματος ὅτι πᾶσα

---

1. Περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων πραγματεύονται αἱ ἑπόμεναι ἐγκύκλιοι :

Α'. Ἱερώτατε Μητροπολῖτα κτλ. Καὶ ἐν πάσῃ μὲν ὑποθέσει ἡ ἀπόδειξις παρὰ τοῖς νοῦν ἔχουσι κρίνεται ἀναγκαιοτάτη, καθ' ὑπέρτερον ὅμως λόγον ἐν ἐκείναις, ὅσαι τὴν εὐσέβειαν ἑκάστου χαρακτηρίζουσιν, ἐπειδὴ πολλοὺς ἀφελεστέρους ἐξαπατῶντες, βλάβην ἐργάζονται ψυχικὴν διὸ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀπαιτεῖται ἀφεύκτως καὶ ἡ περιστατικὴ καταγραφή, ἐν ταῖς τῶν ἐνοριῶν Κώδηξι, τῶν βαπτιζομένων ὀρθοδόξων καὶ ὀνοματοθετουμένων νηπίων, καὶ χρείας τυχούσης, ἡ. . . . . πρός τε τοὺς γονεῖς αὐτῶν καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ ἴδια ἡλικιωθέντα τοῦ δηλωτικοῦ καὶ παρά. . . . μματος ὅτι ὑπὸ γονέων εὐσεβῶν γεννηθέντα ὀρθοδόξως ἐβαπτίσθησαν. Ἀλλ' οὐκ οἴδομεν ὅπως παρημελήθη μία τοιαύτη ἀρίσθη συνήθεια καὶ τάξις; καὶ γενῶνται ὑπόνοιαι πολλάκις περὶ πολλῶν ἀναστρεφομένων τῷ ὀρθοδόξῳ πληρώματι, μὴ ἐχόντων ἐκ τοῦ προχείρου τὰς ἐγγράφους ἀποδείξεις τῆς μυστικῆς αὐτῶν καὶ θείας ἀναγεννήσεως. Καὶ τοῦτο τοίνυν πρὸς τοῖς ἄλλοις ἡ μετριότης ἡμῶν θεραπείας καὶ διορθώσεως ἀξιοῦσα, διαγνώσει συνοδικῇ ἀποφαίνεται διὰ τῆς παρούσης πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς, ἐντελλομένη τῇ ἀρχιερωσύνῃ σου, τῷ νομίμῳ τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς κυριάρχῃ ὅπως χωρὶς ἀναβολῆς διαδῷς ἐντονοτάτας ἐπιταγὰς καὶ παραγγελίας εἰς ὅλους τοὺς ὑπὸ τὴν κυριαρχικήν σου πρστασίαν ἱερεῖς, τοὺς ἔχοντας ἐνορίας καὶ ψάλλοντας καὶ τὰ ἱερατικὰ ὑπουργήματα ἐκτελοῦντας νὰ ἔχωσιν ἐπίτηδες Κώδηκα ἰδιαίτερον, καὶ νὰ καταγράφωσι τὰ βαπτιζόμενα βρέφη τὴν ἡμέραν δηλονότι τῆς γεννήσεως αὐτῶν, τὸ ἔτος, τὸν μῆνα, καὶ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν προσενεχθέντα τῷ Χριστῷ συνετάχθησαν καὶ ἡγιάσθησαν, τοῦ προπατορικοῦ ῥίπου καθαρισθέντα διὰ τοῦ θείου λουτροῦ καὶ τῆς ἐν τρισὶν ἀναδύσεσι τε καὶ καταδύσεσιν ἐπιροισάσης χάριτος, ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀναδεχομένων αὐτὰ ἀπὸ τοῦ θείου βαπτίσματος καὶ τὸ ὄνομα τοῦ βαπτίζοντος ἱερέως, ὅλα ταῦτα περιστατικῶς, καὶ νὰ μείνωσιν οἱ τοιοῦτοι Κώδηκες πεφυλαγμένοι ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίας τῶν ἐνοριῶν· καὶ ὅταν ἡ παρὰ γονέων ἢ παρ' αὐτοῦ ποτε τοῦ ἰδίου βαπτισθέντος ζητηθῇ ἀποδεικτικόν, νὰ ἀντιγράφηται εὐθὺς ἐκ τοῦ Κώδηκος καὶ ὑπογραφόμενον παρὰ τοῦ ἱερέως τῆς ἐνορίας νὰ ἐγχειρίζηται εἰς βεβαίωσίν ποτε καὶ πίστωσιν. Πρὸ πάντων δὲ ἀναγκαιοτάτη ἡ ἀρχιερατική σου ἐπαγρύπνησις καὶ φροντίς, εἰς τὸ νὰ ἔχωσιν αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐνοριῶν ἱερὰς κολυμβήθρας μεγέθους ἀναλόγου καὶ χωρητικότητος, ὥστε νὰ γίνωνται αἱ τρεῖς ἀναδύσεις καὶ καταδύσεις τέλειαι καὶ ἀστενοχώρητοι, κατὰ τὴν παραδεδομένην κανονικὴν διατύπωσιν. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν αὕτη ὁροθεσία καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ οὖσα ἐπωφελής, ὠφελεῖ προσέτι καὶ εἰς τὴν διάγνωσιν τῶν βαθμῶν τῆς πνευματικῆς συγγενείας, ὁδηγοῦσα τοὺς κατὰ τόπον ἱερεῖς εἰς τὰ ἐπιτρεπόμενα καὶ τὰ ἀπηγορευμένα συνοικέσια. Ὅθεν ἀνάγκη νὰ βληθῇ εἰς πρᾶξιν ἀμέσως καὶ νὰ φανῇ καὶ ἐν τούτῳ ὁ κατ' ὀφειλὴν ἀρχιεροπρεπὴς ζῆλός σου, καὶ ἡ ἄγρυπνος ἐπιμέλεια καὶ φροντίς σου ἐξ ἀποφάσεως. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μετὰ τῆς ἀρχιερωσύνης σου.

αωκ'. κατὰ μῆνα Ἰανουάριον.

(Ἐν Ἐκκλ. Ἀληθείᾳ 24 Μαΐου 1889).

κατὰ τόπους Δημογεροντία μετὰ τῶν ἱερέων, ἐν περιπτώσει ἐλλείψεως βιβλίων ληξιαρχικῶν, ὅσα ἂν μὴ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως γινώσκῃ περὶ τούτων δύναται ἁρμοδίως καὶ ὀφεί-

λει δέχεσθαι μαρτυρίας ἀξιοπίστων προσώπων εἰδημόνων τῆς προκειμένης ἐξακριβωθῆναι συγγενείας καὶ ἐπιβεβαιοῖ αὐτὰς τῇ ὑπογραφῇ αὐτῆς καὶ σφραγίδι, πιστο- οιοῦσα οὕτω τὴν ἀλήθειαν καὶ ὕπαρξιν τῆς συγγενείας ἐκείνης. Τὸ

Β'. Πρὸς ἀκριβῆ τήρησιν τῶν ἐν ἑκάστῃ ἐνορίᾳ κρατουμένων διπλοτύπων τῶν διαφόρων ληξιαρχικῶν πράξεων, ἤτοι γεννήσεως, βαπτίσεως, γάμου καὶ θανάτου, ἐδόθησαν μὲν τῇ ὑμῶν Θεοφιλίᾳ καὶ Ὁσιότητι καὶ ἄλλοτε ὑπὸ τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγγελλίας αἱ προσήκουσαι ὁδηγίαι, ἐπειδὴ ὅμως, καθ' ἃ παρατηρεῖται ἀπό τινος, δὲν καταβάλλεται παρὰ πάντων ἡ ἀπαιτουμένη πρὸς τοῦτο φροντὶς καὶ ἐπιμέλεια, διὰ τοῦτο ὑπομιμνήσκοντες ὑμῖν καὶ αὖθις τὰς περὶ τούτου ὁδηγίας, ἐντελλόμεθα πᾶσι ἀκριβῆ αὐτῶν τήρησιν καὶ ἐφαρμογὴν ἐν πάσῃ οἱαδήτινι ληξιαρχικῇ πράξει. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὰ διπλότυπα τῶν βαπτίσεων, ταῦτα περιέχοντα τὴν ἡμερομ. τῆς τε γεννήσεως καὶ βαπτίσεως τοῦ βαπτισθέντος τέκνου, τὸ γένος καὶ ὄνομα αὐτοῦ, τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τῶν γονέων, τοῦ ἀναδόχου καὶ τοῦ βαπτίσαντος ἱερέως, δέον νὰ ὑπογράφωνται ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου τῆς ἐνορίας, τοῦ ἀναδόχου καὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων παρευρεθέντων ἐν τῇ βαπτίσει καὶ εἰδότων γράμματα. Τὰ δὲ τῶν γάμων διπλότυπα, ταῦτα περιέχοντα τὴν ἡμερομηνίαν τῆς στέψεως, τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τῶν νεονύμφων, τοῦ παρανύμφου καὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων, παρευρεθέντων ἐν τῇ στέψει καὶ εἰδότων γράμματα. Καὶ τέλος τὰ τῶν θανόντων διπλότυπα, ταῦτα περιέχοντα τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ θανάτου, τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ ἀποβιώσαντος καὶ τοῦ κηδεύσαντος ἱερέως, δέον νὰ ὑπογράφωνται ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου, τῶν συγγενῶν τοῦ ἀποθανόντος καὶ τοῦ Μικτάρη τῆς ἐνορίας. Ἅμα τῇ ἐγγραφῇ μιᾶς ἐκ τῶν ἀνωτέρω ληξιαρχικῶν πράξεων ὀφείλει ὁ προϊστάμενος νὰ δίδῃ τὸ σχετικὸν πιστοποιητικὸν τῆς γενομένης ληξιαρχικῆς πράξεως εἰς τὸν πληρώσαντα τὸ δι' αὐτὴν ὁριζόμενον τέλος· μὴ καταβαλλομένου δὲ αὐτοῦ, εἴτε διὰ πενίαν εἴτε δι' ἄλλην τινὰ εὔλογον αἰτίαν, ὀφείλει νὰ ἐγγράψῃ μὲν τὴν πρᾶξιν ἐν τῷ στελέχει τοῦ διπλοτύπου, οὐχὶ ὅμως καὶ ν' ἀποκόψῃ τὸ σχετικὸν αὐτῆς πιστοποιητικόν, ὅπερ δέον νὰ διατηρῆται ἀνέπαφον ἐν τῷ διπλοτύπῳ βιβλίῳ, ἀφοῦ προηγουμένως σημειωθῇ μὲν ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι ἡ ἐν τῷ στελέχει πρᾶξις ἐνεγράφη δωρεὰν διὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον, τὴν δὲ σημείωσιν ταύτην ὑπογράψῃ ὁ προϊστάμενος μετὰ δύο μαρτύρων. Εἴητε δὲ ἐπὶ τούτοις ὑγιαίνοντες ἐν Κυρίῳ.

Ἐγκύκλιος Μ. Πρωτοσυγγελλίας τῆς 24 Αὐγούστου 1894, ἐπαναληπτικὴ τῆς κατὰ Ὀκτώβριον 1889 ἐκδοθείσης.

τοιοῦτο δὲ πιστοποιητικὸν τῆς δημογεροντίας ἔγγραφον ἐπιβεβαιούμενον καὶ παρὰ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως φέρει τὸ εὐπαράδεκτον παρά τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ παντὶ Κριτηρίῳ. Γρ. Π. Σ. 21 Ἰουλίου 1875.

Κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν καθεστὼς αἱ ὀρθόδοξοι Ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ μετὰ τῶν δημογεροντιῶν ἐκδίδουσι τὰ πιστοποιητικὰ γάμων, γεννήσεων, βαπτίσεων, ἀποβιώσεων καὶ βαθμῶν συγγενείας ἐπὶ τῇ βάσει ληξιαρχικῶν βιβλίων, ἢ ἐν ἐλλείψει τούτων, μαρτυριῶν ἐνόρκων κατὰ τὸν νενομισμένον ἐπὶ τοιούτῳ ἐγγράφῳ τύπον. Πρ. Μ. Σ. 24 Μαρτ. 1887.

Κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν τὰ πιστοποιητικὰ συγγενείας συντάσσονται καὶ ὑπογράφονται ὑπὸ τῶν δημογερόντων τῆς Κοινότητος, ἐν ᾗ διαμένουσιν οἱ περὶ ὧν πρόκειται ἡ πιστοποίησις, τιθεμένης καὶ τῆς ἐγχωρίου σφραγίδος, τὰς δὲ ἐν αὐτοῖς ὑπογραφὰς ἐπικυροῖ ὁ τῆς κοινότητος ἱερεύς, οὗτινος τὴν ὑπογραφὴν ἐπικυροῖ ὁ κατὰ τόπους ἀρχιερεύς, καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν πληρεξουσίων δέον ἵνα παρίστανται καὶ δύο μάρτυρες, περιπλέον δὲ τρίτος μάρτυς ὅταν οἱ χορηγοῦντες τὴν πληρεξουσιότητα τυγχάνωσιν ἀγράμματοι, δὲν ἐπιτρέπεται δὲ ἵνα συμπεριλαμβάνωνται δύο διάφορα ἔγγραφα ἐν τῷ αὐτῷ χάρτῃ, ἐπειδὴ δὲ τὸ προσαχθὲν πιστοποιητικὸν συγγενείας δὲν φέρει τοὺς ἀνωτέρω τύπους τὸ Συμβούλιον δὲν ἐνέκρινε τὴν ἐπικύρωσιν αὐτοῦ, ὡς παρατύπως συντεταγμένου. Πρ. Μ. Σ. 16 Ἰουλ. 1892.